

موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی

قانون

رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور در نظم نوپن قانونی

تدوین و تنقیح:
سعید جلالی
بهمن ۹۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

**قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر
و ارتقاء نظام مالی کشور
در
نظم نوین قانونی**

تدوین و تنقیح:
سعید جلالی

بهمن ۱۳۹۴

شماره کتابشناسی ملی	: ۴۲۱۶۴۶۴
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۳۳۸-۲۰۵-۶
عنوان قراردادی :	ایران. قوانین و احکام
سرشناسه	: جلالی، سعید، ۱۳۴۲-
عنوان و نام پدیدآور	: قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور در نظم نوین قانونی [منابع الکترونیکی: کتاب]/ تدوین و تنقیح سعید جلالی.
مشخصات نشر	: تهران: مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱ منبع بر خط (۳۷۵ ص.): جدول.
وضعیت فهرست نویسی	: فیفا.
یادداشت	: نوع منبع الکترونیکی: فایل pdf
یادداشت	: دسترسی از طریق وب.
شناسه افزوده	: مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی
موضوع	: امور مالی -- قوانین و مقررات -- ایران
رده بندی کنگره	: KMH ۳۵۲۵:
رده بندی	: ۳۴۳/۵۵۰۳۴:
دسترسی و محل الکترونیکی	: www.imps.ac.ir

نام کتاب: قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور در

نظم نوین قانونی (همراه با CD)

تدوین و تنقیح: سعید جلالی

ناظر علمی: دکتر غلامحسین فیروزفر

ناشر: مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی

نوبت انتشار: اول

تاریخ انتشار: خرداد ۱۳۹۵ قیمت: ۴۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۳۸-۲۰۵-۶

آماده سازی ادبی و هنری: دفتر خدمات پژوهشی مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی

آدرس ناشر: خیابان شهید باهنر (نیاوران) - جمال آباد - خیابان شهید مختار عسگری - شماره ۶

تلفکس: ۲۶۱۱۶۸۵۲

نمودار کتاب قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و
ارتقاء نظام مالی کشور در نظم نوین قانونی

بخش اول: کلیات

بخش دوم: سیاست‌های اقتصاد کلان

بخش سوم: سیاست‌های بهبود فضای کسب و کار و تأمین منابع مالی

بخش چهارم: فعالیت‌ها و محرک‌های خروج از رکود

بخش پنجم: پیوست‌ها

پیوست اول: متن قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور
پیوست دوم: نحوه محاسبه و اعمال تسعیر دارایی‌ها
پیوست سوم: نظرخواهی دولت از کارشناسان برای نقد برنامه خروج از رکود

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۷
بخش اول: کلیات	۲۱
فصل اول گزارش چرایی بروز رکود تورمی و جهت گیری برون رفت از آن.....	۲۳
گزارش بروز رکود تورمی و جهت گیری های برون رفت از آن.....	۲۴
دوره اول؛ تحولات اقتصادی سال های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹.....	۲۵
دوره دوم؛ تحولات اقتصادی دی ماه ۱۳۸۹ تا مرداد ماه ۱۳۹۲.....	۲۸
دوره سوم؛ تحولات اقتصادی شهریورماه ۱۳۹۲ تا زمان حاضر.....	۳۳
دوره چهارم: ماه های پیش رو از سال ۱۳۹۳؛ جهت گیری دولت برای برون رفت از رکود در سال ۱۳۹۳.....	۳۷
پیش فرض ها و محدودیت های سیاست های خروج از رکود در سال ۱۳۹۳.....	۳۸
راهکارهای موجود و جهت گیری های دولت.....	۴۰
فصل دوم مقدمه گزارش «سیاست های اقتصادی دولت برای خروج غیر تورمی از رکود».....	۴۷
مقدمه گزارش «سیاست های اقتصادی دولت برای خروج غیر تورمی از رکود طی سال های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴».....	۴۷
بخش دوم: سیاست های اقتصاد کلان	۵۵
فصل اول سیاست های پولی.....	۵۷
الف- سیاست های ارزی موضوع بخشی از گزارش «سیاست های اقتصادی دولت برای خروج غیر تورمی از رکود».....	۵۷
مقدمه.....	۵۷
سیاست ها.....	۵۸
ب- تکالیف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.....	۵۹
فصل دوم سیاست های ارزی.....	۶۱
الف- سیاست های ارزی موضوع بخشی از گزارش «سیاست های اقتصادی دولت برای خروج	

غیر تورمی از رکود»	۶۱
مقدمه	۶۱
سیاست‌ها	۶۳
ب- تکالیف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۶۳
ج- مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی آن	۶۴
ماده (۲۰) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن با اعمال اصلاحات	۶۴
آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۰) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور	۶۵
ماده (۳۶) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور	۷۱
ماده (۴۶) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور	۷۲
فصل سوم سیاست‌های مالی	۷۳
الف- سیاست‌های مالی بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیر تورمی از رکود»	۷۳
مقدمه	۷۳
سیاست‌های مالیاتی	۷۴
سیاست‌ها	۷۵
مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور مرتبط با سیاست‌های مالی (سیاست‌های مالیاتی)	۷۷
ماده ۲۹ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور	۷۷
ماده ۳۰ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور	۷۸
ماده ۳۱ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی آن	۸۰
آیین‌نامه اجرایی بند (د) ماد (۱۳۲) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم موضوع ماده (۳۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور	۸۶
ماده ۳۳ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور	۸۷
ماده ۳۴ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور	۸۸
ب- سیاست‌های بودجه‌ای موضوع بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیر تورمی از رکود»	۸۸
مقدمه	۸۸
سیاست‌ها	۸۹

مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور مرتبط با سیاست‌های مالی (سیاست‌های بودجه‌ای).....	۹۰
ماده ۴ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن	۹۰
آیین‌نامه اجرایی ماده (۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۹۱
ماده (۷) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن	۹۳
آیین‌نامه اجرایی ماده (۷) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۹۴
ماده (۱۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن	۹۶
آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۹۷
ماده (۲۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن	۹۸
آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور..	۱۰۰
ج- راهکارهای مدیریت و تسویه بدهی‌های دولت موضوع بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیر تورمی از رکود».....	۱۰۲
مقدمه.....	۱۰۲
تکالیف وزارت امور اقتصادی و دارایی.....	۱۰۵
مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور مرتبط با سیاست‌های مالی (راهکارهای مدیریت و تسویه بدهی‌های دولت).....	۱۰۶
ماده (۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء مالی و آیین‌نامه اجرایی آن.....	۱۰۶
آیین‌نامه اجرایی ماده (۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی.....	۱۰۷
ماده (۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن	۱۱۰
آیین‌نامه اجرایی بند (ب) ماده (۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۱۱۲
ماده ۶ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۱۱۹
بخش سوم: سیاست‌های بهبود فضای کسب و کار و تأمین منابع مالی	۱۲۱
فصل اول بهبود محیط کسب و کار.....	۱۲۳
الف- سیاست‌های بهبود محیط کسب و کار موضوع گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود».....	۱۲۳
مقدمه.....	۱۲۳

- سیاست‌ها..... ۱۲۴
- ب- تکالیف دستگاه‌ها برای اجرای سیاست‌های ابلاغی دولت برای خروج غیرتورمی از
رکود، در بخش بهبود فضای کسب و کار..... ۱۲۹
- ارتقاء جایگاه ایران در شاخص‌های جهانی کسب و کار و بهبود محیط کسب و کار.... ۱۲۹
- تکالیف دستگاه‌های دولتی برای ایجاد تحرک اقتصادی، رفع موانع تولید و سرمایه‌گذاری
و بهبود فضای کسب و کار ۱۳۷
- تکالیف وزارت امور اقتصادی و دارایی ۱۴۲
- ج- مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی
آن ۱۴۴
- ماده (۳) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن
..... ۱۴۴
- آیین‌نامه اجرایی ماده (۳) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور..... ۱۴۵
- ماده (۹) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن
..... ۱۴۶
- آیین‌نامه اجرایی بند (الف) ماده (۹) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی
کشور..... ۱۴۷
- ماده ۱۰ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور..... ۱۴۹
- ماده (۳۸) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن
..... ۱۵۰
- آیین‌نامه اجرایی بند (ت) ماده (۳۸) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی
کشور..... ۱۵۳
- ماده ۳۹ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور..... ۱۵۵
- ماده ۴۰ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور..... ۱۵۶
- ماده ۴۱ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور..... ۱۵۶
- ماده (۴۳) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن
..... ۱۵۷
- برنامه توسعه تولید محصولات دانش‌بنیان به استناد ماده (۴۳) قانون رفع موانع تولید
رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور..... ۱۵۸
- ماده (۵۳) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن
..... ۱۷۳
- آیین‌نامه اجرایی ماده (۵۳) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.. ۱۷۴

ماده ۵۴ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور	۱۷۵
ماده ۵۵ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور	۱۷۵
ماده ۵۷ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور	۱۷۵
ماده ۵۹ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور	۱۷۸
ماده ۶۰ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور	۱۷۸
فصل دوم سیاست‌های بانکی و اعتباری	۱۷۹
الف- سیاست‌های بانکی و اعتباری موضوع بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود»	۱۷۹
مقدمه	۱۷۹
سیاست‌ها	۱۸۲
ب- تکالیف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۱۸۳
ج- مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی آن	۱۸۵
ماده ۱۶ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور	۱۸۵
ماده (۱۷) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن	۱۸۷
آیین‌نامه اجرایی جزء (ب) تبصره (۱) بند (ت) ماده (۱۷) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور	۱۸۹
آیین‌نامه اجرایی بند (پ) ماده (۱۷) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور	۱۹۰
ماده (۱۸) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن	۱۹۲
آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۸) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور	۱۹۳
ماده ۱۹ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور	۱۹۹
ماده (۲۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و دستورالعمل اجرایی آن	۲۰۱
دستورالعمل اجرایی ماده ۲۱ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور	۲۰۲
ماده ۲۲ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور	۲۰۷
ماده ۲۳ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور	۲۰۷
ماده ۴۴ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی	

آن.....	۲۰۸
آیین‌نامه اجرایی ماده (۴۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور..	۲۰۹
اساسنامه نمونه صندوق‌های پژوهش و فناوری غیردولتی به استناد ماده‌ی (۴۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۲۱۲
ماده ۵۱ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۲۱۸
فصل سوم بازار سرمایه	۲۲۱
الف- سیاست‌های بازار سرمایه موضوع بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود».....	۲۲۱
مقدمه	۲۲۱
سیاست‌ها.....	۲۲۲
ب- تکالیف وزارت امور اقتصادی و دارایی.....	۲۲۴
ج- مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی آن	۲۲۵
ماده (۱۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی	۲۲۵
آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور..	۲۲۶
ماده (۲۵) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن.....	۲۲۸
آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۵) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور..	۲۲۸
ماده ۲۶ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۲۲۹
ماده ۲۷ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۲۳۰
ماده ۲۸ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن	۲۳۰
اساسنامه صندوق تثبیت بازار سرمایه به استناد تبصره (۳) بند (الف) ماده (۲۸) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۲۳۲
بخش چهارم: فعالیت‌ها و تحرک‌های خروج از رکود.....	۲۴۱
فصل اول بهینه‌سازی مصرف انرژی، گاز، نفت و پتروشیمی.....	۲۴۳
الف- سیاست‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی، گاز، نفت و پتروشیمی موضوع بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود».....	۲۴۳
مقدمه	۲۴۳
بهینه‌سازی مصرف انرژی، گاز، نفت و پتروشیمی	۲۴۵

سیاست‌ها.....	۲۴۷
ب- تکالیف دستگاه‌ها.....	۲۴۹
تکالیف وزارت صنعت، معدن و تجارت.....	۲۴۹
تکالیف وزارت نفت.....	۲۵۰
تکالیف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.....	۲۵۱
ج- مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی آن.....	۲۵۳
ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن.....	۲۵۳
آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۲۵۸
ماده ۱۳ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۲۶۱
ماده ۵۶ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۲۶۲
فصل دوم صادرات غیر نفتی.....	۲۶۳
الف- سیاست‌های صادرات غیر نفتی موضوع بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیر تورمی از رکود».....	۲۶۳
مقدمه.....	۲۶۳
سیاست‌ها.....	۲۶۴
ب- تکالیف دستگاه‌ها.....	۲۶۷
تکالیف وزارت صنعت، معدن و تجارت.....	۲۶۷
تکالیف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.....	۲۶۸
ج- مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی آن.....	۲۶۹
ماده ۸ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن.....	۲۶۹
آیین‌نامه ساماندهی تبلیغات کالاها و خدمات موضوع ماده (۸) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۲۷۰
ماده ۳۷ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن.....	۲۷۴
آیین‌نامه اجرایی ماده (۳۷) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۲۷۵
ماده ۵۸ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۲۷۹
فصل سوم صنعت، معدن و مسکن.....	۲۸۱

الف- سیاست های صنعت و معدن موضوع بخشی از گزارش «سیاست های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود».....	۲۸۱
مقدمه.....	۲۸۱
سیاست ها.....	۲۸۲
ب- سیاست های مسکن موضوع بخشی از گزارش «سیاست های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود».....	۲۸۴
مقدمه.....	۲۸۴
سیاست ها.....	۲۸۵
ج- تکالیف دستگاه ها.....	۲۸۶
تکالیف وزارت صنعت، معدن و تجارت.....	۲۸۶
تکالیف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.....	۲۸۷
د- مواد قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین نامه های اجرایی آن.....	۲۸۹
ماده ۵ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۲۸۹
ماده ۱۵ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۲۸۹
ماده ۳۲ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۲۹۰
ماده (۳۵) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین نامه اجرایی آن.....	۲۹۰
آیین نامه اجرایی تبصره (۱۰) الحاقی ماده (۱۴) قانون معادن موضوع بند (الف) ماده (۳۵) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۲۹۲
ماده ۴۲ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۲۹۵
ماده (۴۵) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین نامه اجرایی آن.....	۲۹۵
آیین نامه اجرایی تبصره (۲) اصلاحی ماده (۹) قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی موضوع ماده (۴۵) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۲۹۶
ماده ۴۷ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۲۹۸
ماده (۴۸) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین نامه اجرایی آن.....	۲۹۹
آیین نامه اجرایی ماده (۴۸) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۲۹۹
ماده ۴۹ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.....	۳۰۰

ماده (۵۰) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین نامه اجرایی آن	۳۰۰
آیین نامه اجرایی ماده (۵۰) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور..	۳۰۱
ماده (۵۲) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین نامه اجرایی آن	۳۰۴
آیین نامه اجرایی ماده (۵۲) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور..	۳۰۴
بخش پنجم: پیوست ها	۳۰۹
پیوست اول متن قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱/۲/۱۳۹۴	۳۱۱
قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور مصوب ۱/۲/۱۳۹۴	۳۱۱
پیوست دوم نحوه محاسبه و اعمال تسعیر دارایی ها	۳۶۱
مقدمه	۳۶۱
گزارش مورخ ۲۸/۶/۱۳۹۳ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در خصوص ماده ۲۴	۳۶۳
لایحه رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور	۳۶۹
ماده ۲۶ قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۸/۴/۱۳۵۱ با اعمال اصلاحات:	۳۶۹
قانون نحوه محاسبه و اعمال تسعیر دارایی ها و بدهی های ارزی بانک مرکزی جمهوری	۳۶۹
اسلامی ایران مصوب ۳۱/۶/۱۳۹۲	۳۶۹
پیوست سوم نظرخواهی دولت از کارشناسان برای نقد برنامه خروج از رکود	۳۷۱
مقدمه	۳۷۱
الف- بخش سیاست های اقتصاد کلان	۳۷۳
ب- بخش سیاست های بهبود فضای کسب و کار و تأمین منابع مالی	۳۷۴
ج- بخش فعالیت ها و تحرک های خروج از رکود	۳۷۴

پیشگفتار

به منظور هماهنگی امور اقتصادی و ایجاد ثبات اقتصادی، آسیب‌شناسی سیاست‌های اقتصادی گذشته، جلوگیری از شوک‌های غیر ضرور به اقتصاد و رصد مستمر تحولات متغیرهای کلان، دولت یازدهم نهادی کارشناسی و مشورتی، تحت عنوان «ستاد هماهنگی امور اقتصادی دولت» به ریاست رئیس‌جمهور تشکیل داده است.

این ستاد تاکنون تمرکز خود را در درجه اول بر حوزه اقتصاد کلان گذاشته و تا حدودی وارد حوزه‌های بخشی هم شده است. تورم، هدفمندی یارانه‌ها، اشتغال و رفع بیکاری، رکود تورمی و جهت‌گیری برون رفت از آن، سرفصل‌های اصلی هستند که ستاد هماهنگی امور اقتصادی دولت تاکنون به آن‌ها پرداخته است.

گزارش‌های «چرایی بروز رکود تورمی و جهت‌گیری برون رفت از آن» و «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیر تورمی از رکود» ماحصل تلاش این ستاد بوده است.

«قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور مصوب ۱/۲/۱۳۹۴» بخشی از مجموعه سیاست‌های خروج غیر تورمی از رکود است که نیازمند تصویب مجلس شورای اسلامی و ابلاغ قانون می‌باشد.

لازم به ذکر است هیئت وزیران در مورخه ۱۹/۵/۱۳۹۳، لایحه «رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور» را به مجلس شورای اسلامی تقدیم کرده و مجلس شورای اسلامی پس از نه (۹) ماه بررسی، قانون ذکر شده را در مورخ ۱/۲/۱۳۹۴ تصویب نمود.

کتاب «قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور در نظم نوین قانونی» با هدف ثبت و ضبط مطالعات پایه ستاد هماهنگی امور اقتصادی دولت و نقطه نظرهای ارائه شده پیرامون آن، مصوبات هیئت وزیران برای اجرای بسته مذکور، سیر تغییرات متن لایحه تقدیمی دولت در مجلس شورای اسلامی و نهایتاً متن نهایی قانون، منتشر گردیده است. این کتاب شامل پنج بخش به شرح ذیل است:

بخش اول: تحت عنوان «**کلیات**» شامل فصل اول: متن کامل «گزارش چرایی بروز رکود تورمی و جهت گیری برون رفت از آن» و فصل دوم: مقدمه گزارش «سیاست های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود» می باشد.

بخش دوم: تحت عنوان «**سیاست های اقتصاد کلان**» شامل فصل اول: سیاست های پولی، فصل دوم: سیاست های ارزی، فصل سوم: سیاست های مالی (سیاست های مالیاتی، سیاست های بودجه ای و راهکارهای مدیریت و تسویه بدهی های دولت) است.

بخش سوم: تحت عنوان «**سیاست های بهبود فضای کسب و کار و تأمین منابع مالی**» شامل فصل اول: بهبود محیط کسب و کار، فصل دوم: سیاست های بانکی و اعتباری و فصل سوم: بازار سرمایه است.

بخش چهارم: تحت عنوان «**فعالیت ها و تحرک های خروج از رکود**» شامل فصل اول: بهینه سازی مصرف انرژی، گاز، نفت و پتروشیمی، فصل دوم: صادرات غیرنفتی و فصل سوم: صنعت، معدن و مسکن است.

بخش پنجم: تحت عنوان «**پیوست ها**» شامل سه پیوست، متن قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور، نحوه محاسبه و اعمال تسعیر دارایی ها و نظرخواهی دولت از کارشناسان برای نقد برنامه خروج از رکود در بخش های سیاست های اقتصاد کلان، تأمین کسب و کار و تأمین منابع مالی و فعالیت ها و تحرک های خروج از رکود می باشد. اهم نتایج مثبتی را که می توان از مطالعه کتاب بدست آورد به شرح ذیل است:

۱- درک بهتر مفاهیم و مبانی قانون توسط مجریان و ذی نفعان و تمهید اجرای صحیح

مفاد آن

۲- بهره‌مندی دانشجویان و محققان حوزه سیاست‌گذاری‌های اقتصادی استفاده از الگوی تهیه لایحه خروج از رکود در تدوین و تنظیم سایر لوایح و قوانین

مهم

در پایان لازم می‌دانم از نقش ارزنده جناب آقای دکتر غلامحسین فیروزفر ناظر علمی و معاون موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی که با نقطه‌نظرات کارشناسی موجب غنای بیشتر و کاربردی‌تر شدن این اثر گردیدند، تشکر و سپاس خود را ابراز نمایم.

انشاءالله این اثر بتواند به درک بهتر مفاهیم قانون و اجرای صحیح آن کمک کند.

سعید جلالی

بهمن‌ماه ۱۳۹۴

بخش اول

کلیات

این بخش شامل ۲ فصل به شرح زیر می باشد:

فصل اول با عنوان گزارش چرایی بروز رکود تورمی و جهت گیری برون رفت از آن با تشریح سازوکارهای بروز رکود و شناسایی گلوگاه های موجود برای خروج از آن، جهت گیری برون رفت از این شرایط و پیش فرض ها و محدودیت های موجود، ارائه شده است. این گزارش سرفصل های اصلی برنامه دولت برای خروج غیر تورمی از رکود را تشکیل می دهد.

فصل دوم نیز با عنوان مقدمه گزارش سیاست های اقتصادی دولت برای خروج غیر تورمی از رکود به تبیین تفصیلی برنامه های دولت برای خروج غیر تورمی از رکود طی سال های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ می پردازد.

فصل اول

گزارش چرایی بروز رکود تورمی و جهت گیری برونرفت از آن

به منظور هماهنگی و تنظیم سیاست‌های اقتصاد کلان کشور در دولت یازدهم، به دستور معاون اول رئیس‌جمهور، کارگروه تخصصی ستاد هماهنگی امور اقتصادی، با عضویت کارشناسان برجسته اقتصادی، در مورخه ۲۱/۵/۱۳۹۳ تشکیل شد.

این کارگروه در برقراری هماهنگی و جهت دادن به رویکردهای رئیس‌جمهور در مسائل اقتصادی کشور و همچنین هماهنگی سه دستگاه اصلی در حوزه سیاست‌گذار اقتصادی، (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) نقش مؤثری ایفا کرده است. یکی از فعالیت‌های مهم کارگروه ذکر شده، تهیه گزارش خروج غیرتورمی از رکود تحت عنوان «گزارش چرایی بروز رکود تورمی و جهت‌گیری برونرفت از آن» در اواخر تیر ۱۳۹۴ است.

در این فصل متن کامل «گزارش چرایی بروز رکود تورمی و جهت‌گیری برونرفت از آن» که با تشریح سازوکارهای بروز رکود و شناسایی گلوگاه‌های موجود برای خروج از آن، جهت‌گیری برونرفت از این شرایط و پیش‌فرض‌ها و محدودیت‌های موجود تا زمان نگارش آن (۲۳/۴/۱۳۹۳) تنظیم شده، ارائه می‌گردد.

گزارش بروز رکود تورمی و جهت‌گیری‌های برون‌رفت از آن^۱

شرایط اقتصادی کشور در سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ در وضعیت ویژه‌ای قرار گرفت که اثرات آن همچنان بر فضای اقتصادی کشور حاکم است. شرایط ذکر شده به این دلیل ویژه تلقی می‌شود که مشابه آن را نمی‌توان در سه دهه گذشته مشاهده نمود.

«بروز رکود عمیق در کنار تورم بالا در دو سال متوالی» نه تنها در سه دهه گذشته، بلکه اگر سال‌های ۱۳۵۷ تا ۱۳۶۰ (سال‌های ابتدایی پیروزی انقلاب اسلامی) کنار گذاشته شود، از آغاز انتشار آمارهای حساب‌های ملی بانک مرکزی در سال ۱۳۳۸ تاکنون سابقه نداشته است. حتی در زمان جنگ تحمیلی نیز نمی‌توان دو سال پی‌درپی را مشاهده نمود که رشد تولید ناخالص داخلی منفی بوده و همزمان تورم بیش از ۳۰ درصد باشد. البته باید توجه داشت پیش از وقوع رکود و تورم بالا در سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲، علائم اولیه این دو پدیده از سال‌های قبل قابل مشاهده و پیشگیری از بروز آن‌ها امکان‌پذیر بوده است. لذا بررسی دقیق‌تر شرایط دو سال گذشته و شناسایی عواملی که منجر به بروز آن شده است، علاوه بر آنکه منجر به انباشت تجربه در جهت بهبود سیاست‌گذاری‌های اقتصادی کشور می‌شود، می‌تواند مسیر عبور موفقیت‌آمیز از آثار مخرب شرایط این دو سال را نیز ترسیم نماید، زیرا بدون داشتن تحلیلی درست از چگونگی بروز این وضعیت در دو سال گذشته، نمی‌توان در مورد چگونگی برون‌رفت از آن، تصمیم درست اتخاذ کرد.

با توجه به اجماع کارشناسان اقتصادی و آنچه در گزارش اقتصادی ۱۰۰ روزه دولت ارائه شد، اقتصاد ایران طی سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ دچار پدیده «رکود تورمی» بوده است. جزء رکود این پدیده نسبت به جزء تورم آن دارای پیچیدگی‌های بیشتری است. زیرا رکود می‌تواند از تحولات هر یک از دو سمت عرضه و تقاضای اقتصاد ناشی شده باشد و بسته به اینکه از تحولات کدام سمت بیشتر اثر پذیرفته باشد، مسیر برون‌رفت از آن نیز متفاوت خواهد بود. همچنین در بررسی دوره‌های رونق و رکود، شناسایی و تفکیک عواملی که بر «عمق رکود» و «طول دوره رکود» اثر می‌گذارند از اهمیت زیادی برخوردار است. بر این

۱. این گزارش در مورخ ۲۳/۴/۱۳۹۳ انتشار عمومی یافته است.

اساس معمولاً در نظریه‌های چرخه‌های تجاری، نقش ۴ عامل را در بروز رکود از یکدیگر تفکیک می‌کنند؛ اول: عاملی که ضربه اول را وارد می‌کند، دوم: عوامل انتشار یا سرایت‌دهنده، سوم: عوامل زمینه‌ساز و چهارم عوامل انتقال‌دهنده در طول زمان. تعیین دقیق نقش عامل مسلط در میان عوامل ذکر شده دشوار است. در صورت عدم بروز عامل اول، اساساً رکود اتفاق نمی‌افتد و در صورت نبود عامل دوم، مسئله در محدوده حوزه آسیب‌دیده باقی خواهد ماند. اگر عامل سوم نباشد، ابعاد مسئله قابل توجه نخواهد بود و بالاخره اگر عامل چهارم نباشد اتفاق به وقوع پیوسته در یک زمان، به زمان بعد منتقل نخواهد شد.

بنابراین برای تشخیص صحیح مسئله اقتصاد ایران طی سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲، لازم است قدری به عقب بازگشته و سیاست‌ها و وقایع اقتصادی کشور طی سال‌های گذشته مورد بررسی قرار گیرند. به خصوص برای شناسایی عوامل دسته سوم که بر عمق رکود اثر می‌گذارند لازم است مروری بر تحولات سال‌های پیش از وقوع رکود، یعنی سال‌های نیمه دوم دهه ۱۳۸۰ صورت گیرد. بر این اساس گزارش حاضر چهار دوره زمانی را مورد بررسی قرار می‌دهد:

- دوره اول: سال‌های نیمه دوم دهه ۸۰ (سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹)

- دوره دوم: از دی ماه ۱۳۸۹ تا انتهای مردادماه ۱۳۹۲

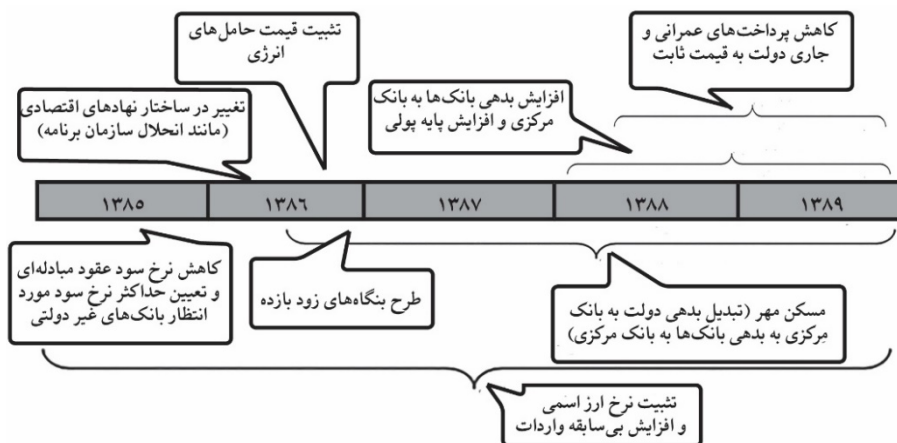
- دوره سوم: از شهریور ماه ۱۳۹۲ تا زمان حاضر

- دوره چهارم: ماه‌های پیش‌رو از سال ۱۳۹۳

دوره اول؛ تحولات اقتصادی سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹

طی این دوره، تحولات اقتصادی مهمی در کشور رخ داد که اثر آن بر عملکرد بازارها و بخش‌های مختلف اقتصادی در همان دوره و سال‌های پس از آن بسیار تعیین‌کننده بود. در این دوره افزایش قیمت نفت و در نتیجه افزایش درآمدهای نفتی باعث شد وابستگی بودجه به درآمدهای نفتی افزایش یابد و دولت برای شروع طرح‌های اقتصادی بلندپروازانه مانند طرح بنگاه‌های زود بازده و مسکن مهر و یا اجرای طرح پرداخت یارانه گسترده به مردم به

رغم وجود کسری بزرگ در آن، جرأت زیاد پیدا کند. از طرفی ساختار نهادهای تأثیرگذار اقتصادی کشور از جمله سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی به گونه‌ای تغییر یافت که ممانعت از این سیاست‌ها با توجه به تجربه انباشته در این نهادها نیز امکان‌پذیر نبود. پیگیری چنین سیاست‌ها و طرح‌هایی که منابع آن به صورت صحیحی از طریق بودجه دولت پیش‌بینی نشده بود، باعث شد طی این دوره پایه پولی و حجم نقدینگی، ابتدا از طریق افزایش دارایی‌های خارجی بانک مرکزی و سپس از طریق افزایش بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی، مدام در حال افزایش باشد. در نتیجه تورم در این دوره مسیری افزایشی و نوسانی را طی کرد. در چنین شرایطی که تورم دو رقمی و نسبتاً بالا در اقتصاد کشور حاکم بود، سیاست‌گذاری در خصوص سه متغیر کلیدی نرخ سود بانکی، نرخ ارز و قیمت حامل‌های انرژی به گونه‌ای انجام گرفت که یا کاهش سطح این متغیرها را در پی داشت و یا منجر به تثبیت سطح این متغیرها در مقادیر خود شد.

شکل شماره ۱- مهم‌ترین تحولات اقتصادی نیمه دوم دهه ۸۰

بر اثر تثبیت قیمت انرژی و در نتیجه کاهش قیمت حقیقی انرژی نسبت به سایر کالاهایی که قیمت آن‌ها همراه با تورم افزایش می‌یافت، مصرف انواع انرژی به سرعت افزایش پیدا می‌کرد. هرچند ممکن است در مورد میزان واکنش مصرف به «افزایش» قیمت

حامل‌های انرژی، اختلاف برآورد وجود داشته باشد، اما در این جمع‌بندی اختلافی نیست که «کاهش» قیمت نسبی انرژی، به افزایش مصرف آن دامن می‌زند. افزایش مصرف انرژی در سطح خانوارها منجر به هدر رفتن انواع انرژی و در سطح بنگاه‌های اقتصادی باعث افزایش وابستگی تولید به انرژی ارزان قیمت شد. از سوی دیگر به دلیل کاهش سرمایه‌گذاری و مشکلات مدیریتی در بخش نفت، میزان تولید این محصول طی سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹ روندی کاهشی را طی کرد. به طوری که طی این دوره حدود ۵۰۰ هزار بشکه در روز از تولید نفت ایران کاسته شد. تثبیت نرخ ارز نیز باعث شد به دلیل وجود تورم و افزایش هزینه‌های تولید و قیمت محصولات تولیدی، قدرت رقابت صنایع داخلی با صنایع خارجی کاهش یابد. همچنین به دلیل کاهش نرخ ارز حقیقی طی این دوره و ارزان‌تر شدن نسبی کالاهای خارجی نسبت به کالاهای داخلی، واردات به سرعت افزایش یافت و در سال‌های پایانی دهه ۸۰ به اوج خود رسید. بنابراین طی این دوره، به دلیل تثبیت نرخ ارز، مصرف خانوارها و تولید بنگاه‌ها وابستگی بیشتری به کالاهای وارداتی (مصرفی و واسطه‌ای) پیدا کرد.

نرخ‌های سود بانکی متغیر مهم دیگری بود که طی این دوره با سیاست‌گذاری‌های نادرستی روبرو شد. در ابتدای این دوره نرخ سود عقود مبادله‌ای که در آن زمان بخش اصلی تسهیلات در قالب این عقود ارائه می‌شد، کاهش پیدا کرد. بر اثر این اقدام و به دلیل وجود تورم دو رقمی، نرخ سود حقیقی تسهیلات و سپرده‌ها منفی شد. منفی شدن نرخ سود حقیقی سبب می‌شود افرادی که پول خود را در بانک نگه می‌دارند متضرر شده و افرادی که می‌توانند از بانک‌ها منابعی دریافت کنند، منتفع شوند. در نتیجه تقاضای دریافت تسهیلات ارزان قیمت از سیستم بانکی کشور افزایش یافت. این رویکرد از یک طرف موجب آن شد که توجیه اقتصادی طرح‌ها در چارچوبی نادرست و به نفع پروژه‌هایی صورت بگیرد که در واقع فاقد توجیه هستند و از طرف دیگر، وابستگی تأمین مالی تولید در بخش‌های مختلف اقتصادی به منابع بانکی بیش از پیش افزایش یابد؛ چراکه دریافت منابع مالی از بانک‌ها با نرخ سود پایین صرفه اقتصادی بیشتری داشت. از سوی دیگر کاهش قدرت کنترل بانک مرکزی در جهت مدیریت بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی،

باعث شد بانک‌ها منابع مورد نیاز برای ارائه تسهیلات ارزان قیمت به متقاضیان را از طریق بانک مرکزی تأمین نمایند که بر اثر آن پایه پولی کشور در انتهای این دوره از طریق افزایش بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی به طور قابل ملاحظه‌ای افزایش یافت. در مجموع نتیجه تحولات اقتصادی نیمه دوم دهه ۸۰، افزایش میزان آسیب‌پذیری اقتصاد کشور از شوک‌ها و تکانه‌های مختلف خارجی و داخلی بود. زیرا:

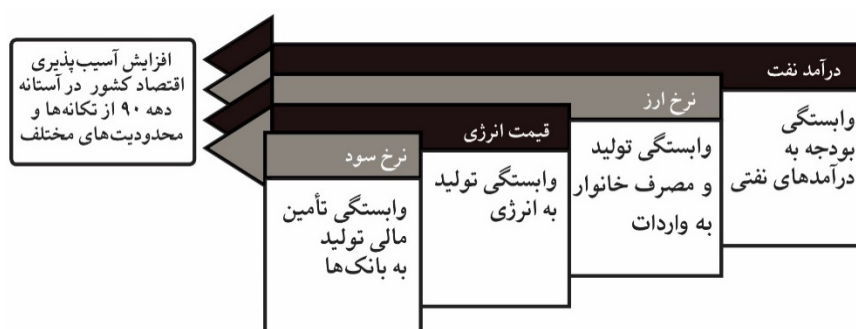
- اولاً افزایش درآمدهای نفتی و هزینه کردن آن‌ها بدون توجه به عواقب این اقدام، منجر به افزایش وابستگی بودجه دولت به درآمدهای نفتی شد.
- ثانیاً تثبیت نرخ ارز در شرایط تورمی کشور باعث کاهش نرخ ارز حقیقی و افزایش وابستگی تولید بنگاه‌ها و مصرف خانوارها به واردات شد.
- ثالثاً تثبیت قیمت انرژی باعث شد تا بنگاه‌های اقتصادی بیش از پیش تولید انرژی بر را در دستور کار خود قرار دهند و در نتیجه وابستگی تولید کشور به انرژی ارزان قیمت افزایش یافت.
- رابعاً کاهش نرخ سود سبب افزایش وابستگی تأمین مالی بخش‌های تولیدی به بانک‌ها شد.

بنابراین در انتهای دهه ۸۰، اقتصاد ایران در شرایطی قرار گرفت که بروز تکانه‌های مختلف می‌توانست منجر به وارد آمدن آسیب‌های عمده بر بدنه اقتصاد کشور شود.

دوره دوم؛ تحولات اقتصادی دی ماه ۱۳۸۹ تا مرداد ماه ۱۳۹۲

این دوره از دی ماه سال ۱۳۸۹ و با افزایش جهشی قیمت انرژی آغاز می‌شود و با تحولات مهمی همچون شروع تحریم‌های نفتی و بانکی، تلاطم‌های ارزی و ورود بخش‌های مختلف اقتصادی به رکود و رشدهای منفی ادامه می‌یابد. همچنین در این دوره برای تسهیلات مشارکتی نیز سقف سود تعیین می‌شود. لازم به توضیح است که پس از کاهش نرخ سود عقود مبادله‌ای، به تدریج سهم عقود مشارکتی در ارائه تسهیلات افزایش یافته و سهم عقود مبادله‌ای کاهش یافت، به طوری که در سال‌های اخیر بخش عمده تسهیلات از طریق عقود مشارکتی ارائه می‌شود. در کنار تعیین نرخ‌های سود، آشکار شدن فساد بانکی

در نیمه سال ۱۳۹۰ نیز بیش از پیش بانک‌ها را در جهت انقباض فعالیت‌های خود پیش برد. در ادامه سعی می‌شود از طریق مرور وقایع دوره دوم و فرآیندهای اثرگذاری متغیرهای اقتصادی بر یکدیگر و در چارچوب نظریه‌های چرخه‌های تجاری توضیح داده شده در مقدمه گزارش، علل بروز رکود سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ توضیح داده شود. بر این اساس تشخیص اینکه چه عواملی در چهار نقش ۱- عواملی که ضربه اول را وارد می‌کنند ۲- عوامل انتشار یا سرایت دهنده، ۳- عوامل زمینه ساز ۴- عوامل انتقال‌دهنده مسئله در طول زمان ظاهر می‌شوند برای شناخت رکود اخیر ضرورت پیدا می‌کند.

شکل شماره ۲- مهم‌ترین تحولات اقتصادی دی‌ماه ۱۳۸۹ تا مردادماه ۱۳۹۲

افزایش جهشی قیمت انرژی و پرداخت یارانه نقدی به خانوارها که با کسری بودجه قابل توجهی همراه بود، در کنار تورم فزاینده و بروز اثرات سیاست‌گذاری‌های اقتصادی دوره قبل مانند مسکن مهر، «مجموعه بی‌ثباتی‌های اقتصاد کلان» را موجب شدند که در ابتدای این دوره از طریق افزایش «هزینه تولید»، ارزش افزوده بخش‌های صنعت و خدمات را تحت تأثیر قرار داد. البته باید توجه شود، اثر «مجموعه بی‌ثباتی‌های اقتصاد کلان» نمی‌تواند به تنهایی منجر به رکود در این دو بخش شود و لذا نمی‌توان آن را به عنوان تکانه اولیه در ایجاد رکود قلمداد کرد. در ادامه و در اواخر سال ۱۳۹۰ تحریم‌های اقتصادی در بخش‌های بانکی، نفت و تجارت بر فضای اقتصادی کشور حاکم شد. تحریم مبادلات نفتی در کنار سایر عواملی که منجر به کاهش تولید و صادرات نفت کشور طی سال‌های اخیر

شده بود سبب کاهش شدید صادرات نفت کشور در سال ۱۳۹۱ شد، به طوری که صادرات نفت از حدود ۲ میلیون بشکه در روز در سال ۱۳۹۰ به حدود یک میلیون و ۱۳۰ هزار بشکه در روز در سال ۱۳۹۱ رسید. کاهش صادرات نفت، کاهش تولید نفت را به دنبال داشت که در نتیجه آن ارزش افزوده این بخش با کاهش ۳۷،۴ درصدی در سال ۱۳۹۱ مواجه شد. از سوی دیگر کاهش صادرات نفت کاهش درآمدهای ارزی دولت را در پی داشت که در کنار اثر تحریم‌های مالی و تحریم‌های تجاری «درآمدهای ارزی در دسترس» دولت کاهش یافت. در اولین مرحله، کاهش درآمدهای ارزی با اثر بر بودجه دولت در سال ۱۳۹۱ بر ارزش افزوده بخش خدمات اثر منفی گذاشت؛ بودجه عمرانی دولت در سال ۱۳۹۱ با رشد منفی ۴۷ درصدی مواجه شد و به حدود نصف بودجه عمرانی سال ۱۳۹۰ رسید. لذا با در نظر گرفتن قیمت‌های ثابت، اثر کاهش درآمدهای در دسترس نفتی بر کاهش بودجه عمرانی سال ۱۳۹۱ بسیار تعیین کننده بوده است. از سوی دیگر، کاهش درآمدهای ارزی منجر به کاهش واردات مواد اولیه شد که از این طریق ارزش افزوده بخش صنعت و معدن نیز کاهش یافت.

باید توجه داشت تحریم‌ها علاوه بر هدف‌گیری مبادلات نفتی، مالی و تجاری، ضلع چهارمی نیز داشت که کل ارکان نظام اقتصادی را با چالش مواجه می‌کرد. این ضلع، «نااطمینانی» ناشی از تصویب تحریم‌های جدید در کنار اخباری بود که تصویر مثبتی از آینده روابط اقتصادی و سیاسی با جهان ارائه نمی‌داد. نااطمینانی حادث شده فراتر از تحریم‌های مالی، دارای ابعاد گسترده‌ای بود و از پس‌انداز خانوارها تا سرمایه‌گذاری بنگاه‌ها و از بازار سرمایه تا بازار پول را تحت تأثیر و تلاطم قرار می‌داد. در نتیجه کاهش عرضه ارز (کاهش درآمدهای ارزی در دسترس) در کنار نااطمینانی ناشی از تحریم‌ها، «مجموعه بی‌ثباتی‌های اقتصاد کلان» و رشد نقدینگی لجام‌گسیخته، زمینه را برای بروز تلاطم‌های ارزی در اقتصاد کشور فراهم کرد. از آنجا که نرخ ارز طی دوره‌ای طولانی ثابت نگاه داشته شده بود و وفور درآمدهای ارزی به تشدید وابستگی اقتصاد به درآمدهای حاصل از صادرات نفت انجامیده بود، کاهش عرضه ارز همراه با رشد بالای نقدینگی و تشدید عدم قطعیت نسبت به آینده، به سرعت به بحران ارزی تبدیل شد. بحران ارزی یا

افزایش جهشی نرخ ارز همراه با نوسانات شدید، در کنار سرکوب قیمتی که با هدف مهار تورم انجام می گرفت، باعث شد هزینه های تولید در کوتاه مدت افزایش یابد. از این مسیر نیز ارزش افزوده بخش های صنعت و خدمات تحت تأثیر قرار گرفت.

بنابراین می توان این گونه نتیجه گرفت که ضربه اول را بخش نفت و کاهش تولید و صادرات آن بر کاهش تولید ناخالص داخلی کشور وارد کرد و مکانیزم هایی که بخش نفت را به سایر فعالیت های اقتصادی مرتبط می کند به عنوان سازوکار انتشار یا سرایت عمل کرده است. این مکانیزم ها در سه مسیر واردات، بودجه دولت و اثر بر عرضه ارز قابل طبقه بندی هستند. بنابراین کاهش درآمدهای ارزی ناشی از کاهش صادرات نفت از این سه مسیر به سایر بخش های تولید ناخالص داخلی (خدمات و صنعت) انتشار یافت و با افزایش هزینه های تولید منجر به افت تولید ناخالص داخلی در این دو بخش شد. همچنین میزان «وابستگی واردات به درآمدهای نفتی»، میزان «وابستگی بودجه به نفت» و میزان «آسیب پذیری تولید از تحولات ارز و تورم»، به عنوان عوامل زمینه ساز، بر شدت کاهش فعالیت های تولیدی اثرگذار شدند. تا بدین جا می توان این گونه نتیجه گرفت که محدودیت های ناشی از سمت عرضه اقتصاد یا به صورت مستقیم منجر به کاهش تولید ناخالص داخلی شده است یا از طریق افزایش هزینه تولید کاهش ارزش افزوده بخش های مختلف اقتصادی را در پی داشته است.

نکته دیگر اینکه کاهش تولید ناخالص داخلی به معنی کاهش سودآوری بنگاه های اقتصادی در کنار کاهش درآمد قابل تصرف خانوارهاست. بنابراین کاهش تولید ناخالص داخلی، خود از دو مسیر می تواند منجر به ایجاد یا تشدید عواملی شود که دینامیک کاهش ارزش افزوده بخش های تولیدی را در طول زمان تداوم بخشد. مسیر اول همان کاهش سودآوری بنگاه ها است که باعث می شود بنگاه های اقتصادی نتوانند به تعهدات خود در قبال سیستم بانکی عمل نمایند. لذا از این مسیر، مطالبات غیر جاری (معوق) سیستم بانکی افزایش یافته و بانک ها با تنگناهای مالی در جهت ارائه تسهیلات مواجه می شوند. از سوی دیگر همانطور که در ابتدای این بخش ذکر شد، کاهش نرخ سود عقود مشارکتی، آشکار شدن فساد بانکی سال ۱۳۹۰ و محدودیت های ناشی از تحریم های مالی بین المللی سبب شد

بانک‌ها بیشتر در جهت انقباض فعالیت‌های خود حرکت و برای ارائه تسهیلات محتاطانه‌تر عمل کنند. در نتیجه بروز تنگنای جدی مالی در نظام بانکی، در کنار تأمین منابع مورد نیاز بانک‌ها از طریق افزایش پایه پولی به‌عنوان یکی از عوامل انتقال دینامیک رکود در طول زمان عمل کرده است، زیرا عدم تأمین مالی تولید توسط بانک‌ها و افزایش پایه پولی و در نتیجه افزایش تورم، می‌تواند مجدداً از طریق سازوکارهای توضیح داده شده منجر به کاهش ارزش افزوده بخش‌های مختلف اقتصادی شود. مشکلی که در حال حاضر اقتصاد کشور با آن مواجه است به این موضوع برمی‌گردد که بیماری شدید محیط حاکم بر روابط بانک و بنگاه، در شرایطی بروز کرده که راه‌های متعارف ظهور علائم بیماری مسدود است. لذا تشخیص بیماری و میزان وخامت آن بسیار دشوار است. بانک‌ها در مواجهه با محدودیت‌های جدی مالی، علامتی از خود بروز نمی‌دهند و بر خلاف ارز که از طریق جهش نرخ ارز وجود مشکل را علامت می‌دهد، در بازار بانکی متغیری با رفتار مشابه وجود ندارد. از طرف دیگر، در سمت بنگاه هم، پدیده ورشکستگی که بیماری بنگاه را بروز می‌دهد به دلیل حمایت‌های مختلف به‌طور نادر اتفاق می‌افتد.

مسیر دیگری که می‌تواند رکود را در طول زمان منتقل کند به کاهش درآمد قابل تصرف خانوارها مربوط می‌شود. مطالعات انجام شده نشان می‌دهد که کاهش درآمد، در درجه اول اثر خود را بر کاهش پس‌انداز آشکار می‌کند و پس از آن، اثر بعدی بر تقاضای کالاهای بادوام ظاهر می‌شود و در مرحله انتهایی این اثر به کالاهای مصرفی کم‌دوام هم سرایت می‌کند. کاهش پس‌انداز، کاهش سرمایه‌گذاری را در پی دارد که رکود را به آینده انتقال می‌دهد و کاهش تقاضای کالاهای مصرفی بادوام در درجه اول اثر خود را بر مسکن می‌گذارد و این بخش را نیز با رکود مواجه می‌سازد. بنابراین از مسیر درآمد قابل تصرف خانوارها و کاهش سودآوری بنگاه‌های اقتصادی، پس‌انداز و تقاضای کل کاهش می‌یابد که در نتیجه آن رکود به دوره‌های بعدی انتقال می‌یابد.

دوره سوم؛ تحولات اقتصادی شهریورماه ۱۳۹۲ تا زمان حاضر^۱

این دوره با استقرار دولت یازدهم آغاز می‌شود. با شروع این دوره برخی از سازوکارها و عوامل اشاره شده در بخش قبل که در جهت ایجاد یا تشدید رکود و تورم حرکت می‌کرد، از میان برداشته شد. در اولین گام، روند فزاینده تحریم‌های اقتصادی با «مذاکرات» در چارچوبی متفاوت همراه شد و از این مسیر فرصتی به وجود آمد تا با ایجاد گسست در برخی تحریم‌های موجود، صادرات نفت کشور طی ماه‌های نیمه دوم سال ۱۳۹۲ افزایش یابد. همچنین برخی از عواملی که طی سال‌های نیمه دوم دهه ۸۰ منجر به ایجاد روندی نزولی در تولید و صادرات نفت کشور شده بود، متوقف و اصلاح شد. از آن جمله می‌توان به تحولات ایجاد شده در ساختار مدیریتی بخش نفت و گاز کشور و ایجاد تحرک در جهت افزایش فروش نفت و جذب منابع و تحرک بخشیدن به پروژه‌های مهم نفت و گاز اشاره کرد. لذا مجموعه تحولات ایجاد شده در بخش نفت و افزایش فروش نفت به خریداران موجود، افزایش صادرات نفت در نیمه دوم سال ۱۳۹۲ را به دنبال داشت.

از سوی دیگر افزایش درآمدهای حاصل از صادرات نفت در کنار کنترل پایه پولی و کاهش مجموعه بی‌ثباتی‌های اقتصاد کلان سبب شد، اولاً تورم روندی کاهنده به خود بگیرد و ثانیاً تلاطم‌های ارزی جای خود را به ثبات در بازار ارز دهد. البته جایگزینی روند افزایشی تحریم‌ها با مذاکرات، باعث شد ضلع چهارم تحریم‌ها (نااطمینانی) که اثری تعیین‌کننده بر تلاطم‌های بازارهای پول، دارایی و سرمایه داشت جای خود را به اعتماد و امید به اقدامات دولت بدهد که این امر نقش مهمی در ایجاد ثبات در بازار ارز و سایر دارایی‌ها بازی کرد.

تغییر مهم دیگر صورت گرفته در این دوره، به اصلاحیه بودجه ۹۲ و لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ برمی‌گردد. در این خصوص تفکیک دو نکته ضروری است؛ نکته اول به زمان ارائه لایحه بودجه ۹۳ مربوط می‌شود و نکته دوم به کیفیت و کمیت بخش‌های مختلف اصلاحیه بودجه سال ۱۳۹۲ و لایحه بودجه سال ۹۳ نسبت به بودجه سال‌های ۹۱ و ۹۲. پس

از سال‌ها تأخیرهای طولانی و بی‌انضباطی در ارائه لایحه بودجه به مجلس، وقت‌شناسی و تعهد دولت در ارائه لایحه بودجه در زمان قانونی آن نیز از جمله مواردی بود که در جهت کاهش فضای نااطمینانی در فعالان اقتصادی و افزایش امید به آینده مؤثر افتاد. از سوی دیگر، اصلاح سقف اعتبارات بودجه سال ۱۳۹۲ برای کاهش کسری بودجه این سال، اولویت‌بندی در تخصیص بودجه‌های عمرانی و افزایش میزان بودجه عمرانی سال ۱۳۹۳ از جمله مواردی است که کیفیت اصلاحیه بودجه سال ۱۳۹۲ و لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ را نسبت به بودجه‌های سال‌های ۹۱ و ۹۲ در وضعیت مناسب‌تری قرار می‌دهد. لذا از این مسیر نیز بهبودی در عملکرد بخش خدمات کشور نسبت به سال ۱۳۹۱ و نیمه اول سال ۱۳۹۲ حاصل شد.

دیگر تحول مهم نیمه دوم سال ۱۳۹۲ به‌خصوص ماه‌های پایانی سال و ماه‌های آغازین سال ۱۳۹۳ که بر توقف مسیر رکودی تأثیر گذاشت، افزایش حجم تجارت خارجی کشور نسبت به مدت مشابه سال قبل بود. همان‌طور که توضیح داده شد، روند مذاکرات و افزایش فروش نفت سبب افزایش محدود درآمدهای ارزی در دسترس در نیمه دوم سال ۱۳۹۲ و توقف روند کاهشی واردات مواد اولیه طی سال‌های ۱۳۹۱ و ۹ ماهه اول سال ۱۳۹۲ شد، که در نتیجه آن از شتاب روند نزولی ارزش افزوده بخش صنعت کاسته شد. همچنین بهبود نسبی محیط کسب و کار کشور که بیشتر ناشی از افزایش ثبات در سطح اقتصاد کلان و کاهش برخی موانع در ایجاد و توسعه کسب و کارها بود در کنار افزایش تولید نفت و گاز تحرکاتی را در ارزش افزوده بخش‌های اقتصادی ایجاد کرد.

در مجموع با تشخیص وضعیت رکود تورمی برای سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲، دولت اولویت نخست را به کاهش تورم فزاینده داد و در این راه، از کنترل دستوری قیمت‌ها و اتخاذ راهکارهای موقتی که به صورت مکرر در فضای اقتصادی کشور امتحان شده‌اند پرهیز و سعی نمود با کنترل عوامل اصلی ایجاد تورم یعنی اجزاء پایه پولی، تورم را کاهش دهد. از سوی دیگر دولت یازدهم موفق شد با مدیریت انتظارات و تقویت روحیه ایجاد شده در جامعه، نااطمینانی موجود در اقتصاد را با اعتماد و اطمینان و امید به آینده جایگزین نماید و از این طریق هدف ایجاد آرامش و ثبات در بازار ارز و سایر دارایی‌ها را محقق نماید.

همان‌طور که اشاره شد یکی از اجزای «مجموعه بی‌ثباتی‌های اقتصاد کلان» کشور وضعیت نامطلوب بازار انرژی و نابسامانی در پرداخت یارانه‌های نقدی به خانوارها بود. مشکلات بازار انرژی ایران باعث شده است، بخش اعظم نفت و گاز استخراج شده از منابع زیرزمینی کشور، به شکل ناکارایی در داخل مصرف شود، بدون اینکه به اندازه مورد انتظار باعث رشد و شکوفایی اقتصادی ملی شود. از سوی دیگر، مشکلات زیست‌محیطی ناشی از بهره‌برداری ناصحیح از حامل‌های انرژی، به بحران تبدیل شده بود و باید به سرعت برای رفع آن‌ها برنامه‌ریزی می‌شد. این در حالی است که با وجود مصرف حدود ۲ میلیون بشکه نفت در روز و نزدیک به ۷۰۰ میلیارد متر مکعب گاز در سال برای تأمین انرژی کشور، دولت منابع ریالی لازم برای مدیریت بازار انرژی را در اختیار نداشت. مجموعه این مشکلات، انجام اصلاحات در بازار انرژی کشور را اجتناب‌ناپذیر کرده و اقداماتی فوری و البته سنجیده را ضروری می‌ساخت.

پرداخت‌های نقدی به خانوارها نیز با مسائل و مشکلات مختلف دست به گریبان بود. مهم‌ترین مسئله در این زمینه کسری بودجه قابل توجهی است که فشار مالی سنگینی بر دولت تحمیل می‌کند. از طرفی، بررسی تجربه سایر کشورها در زمینه حمایت از خانوار نشان می‌دهد آنچه که در سال ۱۳۸۹ برای حمایت از خانوارها در کشور صورت گرفت، یک تجربه منحصر به فرد و یکتا بود و در هیچ کشوری مشابه آن وجود نداشته است. زیرا هدف از برنامه‌های حمایت از خانوار، بهبود رفاه گروه‌های آسیب‌پذیر است که پرداخت نقدی به صورتی فراگیر، بدون هدف‌گیری گروه آسیب‌پذیر و بدون طراحی مکانیزمی برای خروج افراد از جمعیت یارانه‌بگیر با هیچ یک از اهداف برنامه‌های حمایت از خانوار هم‌خوانی ندارد و لذا نیازمند اصلاحات جدی در مراحل بعدی بود.

با توجه به نقاط ضعف مطرح شده، دولت یکی دیگر از اولویت‌های خود را شروع فرآیند اصلاح بازار انرژی تعریف نمود و اولین گام آن را در سال ۱۳۹۳ برداشت و این برنامه را با ملاحظه وضعیت رکودی کشور به گونه‌ای طراحی کرد که کمترین آسیب ممکن متوجه تولید و رفاه خانوارها و به‌خصوص خانوارهای کم‌درآمد شود. برای تحقق این امر نیز طراحی این برنامه با استفاده از اندوخته تجارب داخلی و خارجی و

آسیب‌شناسی برنامه‌های پیشین اجرا شده در بازار انرژی از جمله طرح هدفمندسازی یارانه‌ها انجام شد. نتیجه این برنامه‌ریزی آن بود که افزایش حدود ۵۰ درصدی متوسط قیمت مجموعه حامل‌های انرژی در اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۳، اثر معناداری بر شاخص قیمت خرده‌فروشی کالا و خدمات در ماه‌های اردیبهشت و خرداد نگذاشت. از سوی دیگر گام اولیه برنامه سامان دادن به پرداخت‌های نقدی به خانوارها نیز با ملاحظات خاص دولت در جهت دامن نزدن به فضای نااطمینانی در جامعه و اقتصاد برداشته شد، زیرا ثبات ایجاد شده در بازارهای مختلف و کاهش روند انتقال رکود در طول زمان می‌توانست با ایجاد شوک‌های غیرضروری جدید مختل شود. مرحله نخست سامان دادن به پرداخت‌های نقدی در فضایی آرام به اجرا گذاشته شد و برنامه حمایت از خانوار در طرح اصلاح بازار انرژی نیز به سمت توسعه خدمات بهداشتی - درمانی و حمایت ویژه غذایی از خانوارهای فقیر و کم‌درآمد تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی و بهزیستی سوق داده شد تا در ادامه کار این برنامه بتواند به یک نظام تأمین اجتماعی فراگیر و قوی در سطح جامعه تبدیل شود.

در مجموع طی دوره سوم، از بسیاری جهات تغییرات عمده‌ای در وضعیت اقتصادی کشور ایجاد شد و از این رو دوره مذکور را نمی‌توان در ادامه دوره دوم مورد بررسی قرار داد، زیرا تحولات برخی متغیرهای اقتصادی از جمله تورم و نرخ ارز کاملاً روند متفاوتی را نسبت به دوره دوم نشان می‌دهد. اما همان‌طور که در ابتدای این گزارش ذکر شد، همچنان برخی آثار تحولات سال ۱۳۹۱ و نیمه اول ۱۳۹۲ بر اقتصاد کشور حاکم است. از جمله مهم‌ترین این مسائل تداوم وضعیت رکودی در تولید است و هرچند آمار و ارقام بیانگر بهبود وضعیت تولید، توقف روند کاهنده ارزش افزوده بخش‌های مختلف اقتصادی و قرار گرفتن برخی بخش‌های اقتصاد در مسیر رونق نسبی است، اما نمی‌توان خروج قطعی اقتصاد کشور از وضعیت رکود تورمی را محقق و پایدار دانست. از این‌روی در ادامه گزارش، جهت‌گیری‌های اصلی دولت برای خروج از رکود و افزایش رشد اقتصادی طی ماه‌های آتی سال ۱۳۹۳ ارائه می‌شود. هدف از این بخش معرفی رویکرد دولت برای خروج از رکود است که در این چارچوب، در گزارش‌های تفصیلی بعدی، به تفکیک موضوعات مختلف، طرح دولت برای بازگشت اقتصاد به مسیر توسعه و رشد پایدار تشریح خواهد شد.

دوره چهارم: ماه‌های پیش‌رو از سال ۱۳۹۳؛ جهت‌گیری دولت برای برونرفت از رکود در سال ۱۳۹۳

در بخش قبل اشاره شد که همچنان برخی سازوکارهای باقی‌مانده از دوره‌های قبل به‌عنوان مانعی جدی بر سر راه خروج از رکود واقع شده‌اند. از آن جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ۱- تحریم؛ محدودیت مبادلات مالی و تجاری با خارج
- ۲- تقاضای مؤثر؛ کاهش درآمد خانوار و بودجه دولت
- ۳- تنگناهای مالی؛ مشکل تأمین منابع مالی برای تولید
- ۴- کاهش سرمایه‌گذاری
- ۵- وجود عدم قطعیت‌های اقتصادی و سیاسی

با اتخاذ رویکردی واقع‌بینانه، به‌نظر می‌رسد بخش عمده محدودیت‌های موجود در مبادلات مالی و تجاری که در نتیجه تحریم به وجود آمده، در سال ۱۳۹۳ همچنان پابرجا باشد. لذا درآمدهای ارزی در دسترس اقتصاد کشور در سال ۱۳۹۳ با میزان مطلوب آن فاصله خواهد داشت و بر اساس سازوکارهای توضیح داده شده، اثرگذاری بر رشد اقتصادی از این مسیر با محدودیت‌هایی مواجه است. همچنین بنا بر سازوکارهایی که در دوره دوم منجر به ایجاد ضربه به تولید و سپس سرایت آن به سایر بخش‌های اقتصادی و در نهایت باعث انتقال آن در طول زمان شد، به‌نظر می‌رسد با حذف تکانه اولیه (افزایش درآمدهای ارزی از طریق افزایش صادرات نفت) و رفع عوامل انتشار و برخی عوامل زمینه‌ای در دوره سوم، همچنان برخی از عوامل انتقال‌دهنده رکود در طول زمان در اقتصاد کشور فعال هستند. از آن جمله می‌توان به تنگناهای مالی، یعنی مشکل تأمین مالی تولید، کاهش سرمایه‌گذاری و کاهش تقاضای مؤثر در اثر کاهش درآمد خانوار و بودجه دولت اشاره کرد. از سوی دیگر، همچنان عدم قطعیت‌های اقتصادی و غیراقتصادی نسبت به آینده وجود دارد که مانع از تحرک سریع اقتصاد کشور می‌شود. لذا مجموعه ۵ مورد اشاره شده به‌عنوان گلوگاه‌های موجود در جهت خروج اقتصاد از رکود قابل شناسایی هستند. اما باید توجه داشت مسئله سرمایه‌گذاری با ۴ مورد دیگر متفاوت است. زیرا در

صورت رفع هر یک از ۴ عامل دیگر تحریک اقتصادی ناشی از آن به سرعت نمایان می‌شود. اما اثر افزایش سرمایه‌گذاری در سال جاری حداقل با یک سال تأخیر ظاهر می‌شود و از آنجایی که رشد سرمایه‌گذاری در سال گذشته منفی بوده است، نمی‌توان بر ایفای نقش این عامل برای خروج از رکود در سال ۱۳۹۳ تأکید کرد. لذا افزایش سرمایه‌گذاری برای رشد اقتصادی سال‌های ۱۳۹۴ به بعد مفید خواهد بود. بنابراین برای خروج اقتصاد از رکود در سال ۱۳۹۳ تمرکز بر ۴ گلوگاه دیگر می‌تواند راهگشا باشد.

برای اتخاذ رویکردی مناسب در جهت رفع گلوگاه‌های موجود، باید به محدودیت‌هایی نیز توجه نمود. به عنوان مثال هدف خروج از رکود نباید منجر به از دست رفتن دستاورد مهم کاهش تورم شود. از طرف دیگر، اتخاذ رویکردی برای خروج از رکود در سال ۱۳۹۳ نیازمند تعیین پیش‌فرض‌هایی است. بدین معنی که اگر فرض شود تحریم‌ها در سال ۱۳۹۳ با کاهش مواجه می‌شوند، رویکرد خروج از رکود با شرایطی که همچنان تحریم‌ها پا برجا باشد متفاوت خواهد بود. بر این اساس، در ادامه مجموعه‌ای از پیش‌فرض‌ها و محدودیت‌های موجود برای مجموعه سیاست‌های خروج اقتصاد از رکود در سال ۱۳۹۳ گردآوری شده است. جهت‌گیری دولت برای خروج از رکود با مبنا قرار دادن این موارد طراحی شده است.

پیش‌فرض‌ها و محدودیت‌های سیاست‌های خروج از رکود در سال ۱۳۹۳

تداوم وضعیت موجود تحریم تا پایان سال ۱۳۹۳

هر برنامه‌ای برای خروج از رکود لازم است با فرض تداوم وضعیت فعلی در زمینه تحریم‌ها طراحی شود.

عدم اتکاء به منابع بانک مرکزی در خروج از رکود

دستاورد کاهش تورم از ۳۶٫۲ درصد در مهرماه سال ۱۳۹۲ تا ۲۶٫۲ درصد در خردادماه سال جاری دستاوردی مهم است که تداوم آن می‌تواند ثبات بیشتر در سطح اقتصاد کلان و اعتماد بیشتر فعالان اقتصادی به آینده را در پی داشته باشد. تأثیر این دستاورد در ثبات بازارهای دیگر مانند ارز و دارایی‌ها نیز زیاد است. لذا از اتکاء به منابع بانک مرکزی برای خروج اقتصاد از رکود پرهیز خواهد شد.

دامن نزدن به بیماری هلندی

«هزینه کردن دلارهای حاصل از نفت خام با هدف ایجاد توسعه» و «استفاده از نرخ ارز به عنوان ابزار کنترل تورم» موضوعی است که بارها در اقتصاد ایران تجربه شده است و هر بار نتیجه محتوم این اقدام یعنی بیماری هلندی و ایجاد رکود در صنایع و بخش قابل تجارت در اقتصاد کشور ظاهر شده است. لذا نباید موضوع خروج از رکود را دستاویزی برای تجربه مجدد سیاست‌هایی کرد که بارها در فضای اقتصاد ایران آزمون شده‌اند.

توسعه فعالیت‌های اشتغال‌زا؛ توجه به بنگاه‌های کوچک و متوسط

در گزارش ۱۰۰ روزه دولت در بخش اقتصادی تأکید شد رکود اقتصادی همراه با تورم، بزرگ‌ترین مشکل «کنونی» و بیکاری پنهان جوانان تحصیل کرده، مهم‌ترین معضل «آتی» اقتصاد ایران است. از آنجایی که بخش عمده اشتغال کشور - به خصوص اشتغال صنعتی - در بنگاه‌های کوچک متمرکز است و این بنگاه‌ها طی سال‌های گذشته بیشترین آسیب را از بی‌ثباتی‌های اقتصاد کلان متحمل شده‌اند، لازم است مسیر خروج از رکود به گونه‌ای ترسیم شود که توسعه و رشد بنگاه‌های کوچک و متوسط را در پی داشته باشد. باید توجه داشت گرچه اتخاذ حمایت‌های خاص از بنگاه‌های بزرگ می‌تواند منجر به خروج اقتصاد از رکود شود. اما این خروج از رکود، خروجی اشتغال‌زا نخواهد بود و ممکن است تداوم این سیاست‌ها در سال‌های آتی مجدداً رشدهای اقتصادی غیراشتغال‌زا را به همراه داشته باشد (مانند شرایط سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹)

عدم امکان افزایش در آمد خانوار با افزایش حجم پول

افزایش حجم پول با هدف تحریک تقاضا نیز در شرایط حاضر نمی‌تواند منجر به افزایش رشد اقتصادی شود. زیرا همان‌طور که در توضیح رویدادها و سازوکارهای دوره دوم ذکر شد، ضربه اولیه، عوامل سرایت دهنده و عوامل زمینه‌ساز در ایجاد رکود سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ تماماً در سمت عرضه اقتصاد عمل کرده‌اند و کاهش درآمد قابل تصرف خانوارها و کاهش پس‌انداز و سرمایه‌گذاری (سمت تقاضا) عواملی بودند که منجر به انتقال رکود در طول زمان شدند. لذا تحریک تقاضا در شرایطی که همچنان سمت عرضه اقتصاد با

محدودیت‌هایی از جمله تأمین مالی، واردات مواد اولیه و کالاهای سرمایه‌ای و عدم قطعیت‌های مختلف مواجه است، تنها منجر به افزایش سطح عمومی قیمت‌ها خواهد شد و نمی‌تواند منجر به تحرک تولید شود. لذا افزایش حجم پول نخواهد توانست منجر به رونق تولید و در نتیجه افزایش در آمد خانوارها از محل اشتغال شود و بالعکس با ایجاد تورم، رفاه خانوارها را کاهش خواهد داد.

راهکارهای موجود و جهت‌گیری‌های دولت

همانند آنچه در خصوص بررسی عوامل مؤثر بر ورود اقتصاد ایران به رکود اشاره شد، می‌توان برای خروج از رکود نیز از همان چارچوب تحلیلی استفاده نمود. بدین معنی که می‌توان در چارچوب ادبیات چرخه تجاری عوامل اصلی خروج از رکود را به ترتیب زیر طبقه‌بندی نمود:

- ۱- عواملی که می‌توانند تکانه اولیه را برای خروج از رکود ایجاد کنند (نیروهای پیشران)
 - ۲- عواملی که سازوکار رشد ایجاد شده در یک بخش را به سایر بخش‌های اقتصاد منتقل می‌کنند (مکانیزم‌های انتشار)
 - ۳- محرک‌های جانبی و عوامل تشدیدکننده‌ای که می‌توانند منجر به افزایش رشد اقتصادی شوند (عوامل زمینه‌ای)
 - ۴- عواملی که رشد ایجاد شده را در طول زمان منتقل خواهند کرد.
- اما باید توجه داشت رفتار بروز رکود و رفتار خروج از رکود لزوماً متقارن نیست. لذا نمی‌توان دنباله وقایع و سازوکارهای ایجاد رکود را معکوس کرد تا به راهکار خروج از رکود رسید. بنابراین لازم است در چارچوب طرح شده و با توجه به ظرفیت‌های اقتصادی موجود، جهت‌گیری خروج از رکود را تعیین نمود. بر این اساس، می‌توان به تفکیک ۴ عامل ذکر شده به مجموعه جهت‌گیری‌های اقتصادی که در ادامه می‌آید اشاره کرد. مجموعه اقدامات و سیاست‌های ذکر شده، در پاسخ به «چگونگی خروج غیرتورمی از رکود سمت عرضه» طرح شده است. از آنجا که رکود سمت تقاضا به تبع عوامل سمت

عرضه ایجاد شده، در درمان بیماری اقتصاد در مرحله حاضر، نباید به شیوه‌های بکار گرفته شده در بیماری رکود سمت تقاضا متوسل شد. این جهت‌گیری‌ها دارای تفاوت ماهوی با سیاست‌هایی است که برای خروج از رکود سمت تقاضا و با وجود تورم یک رقمی، طراحی می‌شوند.

بر این اساس دولت یازدهم به این جمع‌بندی رسیده است که حداکثر اقدامات ممکن برای خروجی غیرتورم‌زا از رکود سمت عرضه در این مجموعه عبارتند از:

۱- عوامل اولیه خروج از رکود (تجهیز منابع ریالی و ارزی در بخش‌های پیش‌رو)

سه مورد از ۴ گلوگاه ذکر شده برای خروج از رکود، یعنی تحریم، تقاضای مؤثر و تأمین مالی تولید، ناظر بر کمبود منابع ارزی و ریالی برای شروع سازوکارهایی است که منجر به ایجاد تحرک در سمت عرضه اقتصاد می‌شوند. لذا تجهیز منابع مالی می‌تواند نقطه شروعی بر ایجاد سازوکارهای خروج از رکود باشد. از این روی در ادامه مجموعه عواملی که به‌عنوان «نیروهای پیش‌ران»، منابع ارزی و ریالی را برای شروع فرآیند خروج از رکود تجهیز می‌کنند، ذکر شده‌اند. منظور از تجهیز منابع، ایجاد منابع جدید یا مصرف بهینه منابع در جهت افزایش رشد اقتصادی است. تحرک بخش‌های نفت، گاز، پتروشیمی و صنایع معدنی به‌عنوان بنگاه‌های اقتصادی پیش‌رو در کنار رونق گردشگری و امکان آزادسازی منابع ارزی بلوکه شده از یک سو با افزایش «منابع ارزی در دسترس» تکانه اولیه برای خروج از رکود را ایجاد می‌کنند. از سوی دیگر همین بخش‌ها در کنار بخش‌های دیگری مانند مسکن و فعالیت‌های صرفه‌جویی انرژی می‌توانند با جذب منابع ریالی (یا ارزی) به سمت خود، تکانه‌های دیگری بر سمت عرضه اقتصاد ایجاد کنند که در نهایت مجموعه آن‌ها تحرک تولید ناخالص داخلی را در بخش‌های ذکر شده نتیجه خواهد داد. بخش‌هایی که به‌عنوان عوامل اولیه خروج از رکود می‌توانند نقش مهمی را ایفا کنند، عبارتند از:

الف - بنگاه‌های پیش‌رو در بازار داخلی (نفت، گاز، پتروشیمی، صنایع معدنی و صرفه‌جویی انرژی)

ب - صادرات صنعتی و خدمات پیمان‌کاری و مشاوره‌ای به کشورهای همسایه

ج - گردشگری

د - مسکن

هـ - آزادسازی منابع بلوکه‌شده یا تأمین مالی به پشتوانه این منابع

۲- عوامل انتشاردهنده

عوامل انتشاردهنده عواملی هستند که انتقال رونق ایجادشده در یک بخش به سایر بخش‌های اقتصاد توسط آن‌ها انجام می‌شود. بازار سرمایه، بازار پول (بانک‌ها)، بودجه دولت و صنایعی که در دنباله صنایع پیش‌رو قرار دارند، از جمله مواردی هستند که می‌توانند رونق را به سایر بخش‌ها منتقل کنند. بدین صورت که بازار سرمایه (بورس) و بازار پول (بانک) علاوه بر آنکه نقش مهمی در تجهیز منابع ریالی مورد نیاز بخش‌های پیش‌رو - که در بند قبل به آن‌ها اشاره شد - دارند، بلکه با انتقال منابع ایجادشده توسط بخش‌های پیش‌رو به سمت سایر بخش‌های اقتصادی موجب انتشار رونق در اقتصاد می‌شوند. همچنین تأمین سرمایه در گردش بنگاه‌های اقتصادی توسط بانک‌ها نیز می‌تواند محدودیت‌های موجود بنگاه‌های اقتصادی برای تأمین نقدینگی مورد نیاز را کاهش دهد. بنابراین برنامه‌ریزی برای بهبود وضعیت بانک‌ها از نظر مطالبات معوق، با تبدیل مطالبات غیرجاری بانک‌ها به مطالبات جاری قدرت اعطای تسهیلات بانک‌ها را افزایش می‌دهد. همچنین برنامه‌ریزی برای تبدیل بازار بورس به نهاد مناسبی برای جمع‌آوری پس‌اندازهای خرد سهام‌داران و تأمین سرمایه مورد نیاز بنگاه‌های بزرگ اقتصادی برای سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت نیز از جمله عوامل مؤثر برای تسری رونق ایجادشده به بخش‌های صنعت و خدمات کشور است.

بودجه عمرانی دولت یکی دیگر از عوامل انتشاردهنده است که با تخصیص کارای منابع ارزی و ریالی تجهیزشده به سمت بخش‌های خدماتی و گسترش زیرساخت‌های اقتصادی، تحرک بیشتری در اقتصاد کشور فراهم می‌کند. از سوی دیگر رونق ایجادشده در بخش‌های بالادستی انرژی و معدن در کنار تأمین منابع لازم از طریق بانک و بورس منجر به رونق کسب و کار بنگاه‌هایی خواهد شد که عملیات آن‌ها در ادامه فعالیت بنگاه‌های پیش‌رو و بزرگ قرار دارند. از این جمله می‌توان توسعه صنایع پایین‌دست انرژی را نام برد. مجموعه موارد ذکرشده می‌توانند منجر به انتشار و تسری رونق ایجادشده در

بخش نفت و گاز به سایر بخش‌های اقتصاد از جمله بخش‌های صنعت و خدمات شوند. مجموعه این رویکردها عبارتند از:

الف - تخصیص کارای منابع بودجه عمرانی

ب - ایجاد و تقویت سازوکار مالی تجهیز پس‌انداز (بازار سرمایه)

ج - بهبود وضعیت بانک‌ها از نظر مطالبات معوق و بالابردن قدرت اعطای تسهیلات آنها

د - توسعه صنایع پایین‌دستی انرژی

هـ - جهت‌گیری بانک‌ها به سمت قراردادهای یک‌ساله (تأمین سرمایه در گردش)

۳- عوامل زمینه‌ساز

همان‌طور که در بخش‌های قبل اشاره شد، عوامل زمینه‌ساز عواملی هستند که شدت اثر تکانه‌ها و عوامل انتشاردهنده در جهت ایجاد رکود و رونق را تعیین می‌کنند. عوامل زمینه‌ساز می‌توانند شرایط مساعد را برای تشدید آثار مخرب رکود یا آثار مثبت رونق اقتصادی فراهم نمایند. کیفیت بودجه دولت، بهبود روابط خارجی اقتصاد در جهت جذب سرمایه و تکنولوژی، ثبات و قابل پیش‌بینی بودن تحولات بازار ارز، بهبود مستمر فضای کسب و کار بنگاه‌های اقتصادی، کاهش قابل توجه و پایدار تورم و در نهایت کاهش دخالت در بازار محصول و قیمت‌گذاری کالاهای مختلف، از جمله مواردی هستند که زمینه مناسب برای تسری رونق در بخش‌های مختلف اقتصادی را فراهم می‌کنند. هرچه موارد ذکر شده علائم مثبت بیشتری در جهت بهبود فضای اقتصادی کشور بروز دهند، نقش عوامل انتشار و عوامل اولیه ایجاد رونق پررنگ‌تر خواهد بود.

الف - استفاده از سازوکارهای بودجه

ب - بهبود آرام مبادلات خارجی

ج - کاهش قابل توجه تورم

د - ثبات نسبی بازار ارز

هـ - بهبود نسبی محیط کسب و کار

و - احتراز از سرکوب مالی

۴- عوامل انتقال‌دهنده رشد در طول زمان

بهبود سمت تقاضای اقتصاد کشور مؤلفه‌ای اثرگذار برای انتقال رونق ایجادشده در سمت عرضه به دوره‌های بعد است. همان‌طور که توضیح داده شد تحریک تقاضا بدون رفع محدودیت‌های سمت عرضه اثر معناداری بر تولید نخواهد گذاشت و تنها رشد قیمت‌ها را در پی دارد. اما در شرایطی که تکانه‌های مثبت در سمت عرضه اقتصاد منجر به تحرک اولیه برخی بخش‌های اقتصادی شده و این تحرک به شکل مناسبی به سایر بخش‌ها انتقال یابد، فعال کردن تقاضا، باعث تحرک بیشتر سمت عرضه و تولید در دوره‌های آتی از طریق افزایش سطح تقاضا خواهد شد. البته به دلیل اتخاذ رویکرد کاهش تورم با هدف ایجاد ثبات اقتصادی، تحریک سمت تقاضا با استفاده از رشد نقدینگی همچنان ناکارا و ناصحیح بوده و دو جهت‌گیری متناقض و ناسازگار تلقی می‌شود. از این روی تسهیل و تشویق صادرات، کاهش مالیات، افزایش مخارج عمرانی دولت و حفظ رقابت‌پذیری بنگاه‌های داخلی از طریق اتخاذ سیاست‌های مناسب ارزی به‌عنوان مجموعه اقداماتی که می‌تواند بدون ایجاد تورم، منجر به فعال نمودن سمت تقاضای اقتصاد شود، در نظر گرفته شده است. این اقدامات علاوه بر آنکه در کوتاه‌مدت می‌توانند تحرک سمت تقاضا و در نتیجه تولید را در پی داشته باشد، با سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و برنامه دولت در بلندمدت نیز که همانا ایجاد بخش‌های تولیدی و صنعتی صادراتی، برون‌گرا و رقابت‌پذیر است، هم‌خوانی کامل دارد.

در مجموع برای فعال کردن تقاضای کل بدون ایجاد تورم به موارد زیر پرداخته خواهد شد:

الف - تسهیل و تشویق صادرات

ب - کاهش مالیات

ج - افزایش مخارج عمرانی دولت

د - حفظ رقابت‌پذیری بنگاه‌های داخلی از طریق اتخاذ سیاست‌های مناسب ارزی

این مجموعه سرفصل‌های اصلی برنامه دولت برای خروج غیرتورمی از رکود را تشکیل می‌دهد. دولت یازدهم با اتکاء به مطالعات کارشناسی و بدون شتاب‌زدگی و البته بدون

فوت وقت، در صدد آنست تا اقتصاد را به‌طور «پایدار» از رکود خارج کند و لذا همان‌طور که به تفصیل توضیح داده شد، از اقدامات ضربتی صرفاً مسکن، اجتناب کرده و خواهد کرد. در بخش‌های بعدی، گزارش‌هایی به تفکیک موضوعات اصلی، در تبیین تشریحی برنامه‌های دولت انتشار خواهد یافت.

فصل دوم

مقدمه گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیر تورمی از رکود»

پس از گزارش «چرایی بروز رکود تورمی و جهت‌گیری‌های برون‌رفت از آن» که در فصل اول ارائه گردید، مقدمه گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیر تورمی از رکود» که در ادامه گزارش اول تهیه و انتشار عمومی یافت و به لحاظ موضوعی مرتبط با «گزارش بروز رکود تورمی و جهت‌گیری‌های برون‌رفت از آن» است، در این فصل ارائه می‌گردد، سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیر تورمی از رکود در سال‌های ۹۳ و ۹۴ و ایجاد تحرک در بخش‌های پیشران اقتصاد، افزایش بهره‌وری منابع و عبور از تنگناهای مالی در یک فرآیند تدریجی بخشی از محورهای این مقدمه را تشکیل می‌دهد.

مقدمه گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیر تورمی از رکود طی سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴»

گزارش حاضر در ادامه گزارش چرایی بروز رکود تورمی و جهت‌گیری‌های برون‌رفت از آن به تبیین تفصیلی برنامه‌های دولت برای خروج غیر تورمی از رکود طی سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ می‌پردازد. در گزارش اول، با تشریح سازوکارهای بروز رکود و شناسایی گلوگاه‌های موجود برای خروج از آن، جهت‌گیری برون‌رفت از این شرایط و

پیش‌فرض‌ها و محدودیت‌های موجود برای انتخاب این جهت‌گیری توضیح داده شد؛ در گزارش قبل، تنگنای مالی، کاهش تقاضای داخلی و کاهش سرمایه‌گذاری در کنار تحریم‌های ظالمانه به عنوان موانعی جدی بر سر راه فرآیند خروج از رکود معرفی شدند. افزایش هزینه‌ها و کاهش درآمدها در کنار تشدید محدودیت‌های ارزی سبب افزایش تقاضای بنگاه‌های داخلی برای جذب و دریافت منابع مالی می‌شوند. در حالی که تأمین مالی از منابع ریالی به دلیل نبود زیرساخت‌های لازم در نظام بانکی و بازار سرمایه به منظور تجهیز و تخصیص بهینه منابع با مشکل مواجه است، محدودیت‌های ارزی نیز راه را برای تأمین مالی از طریق منابع ارزی محدود کرده است. از سوی دیگر، افت تقاضای خانوارها و دولت علاوه بر کاهش پس‌انداز - که کاهش سرمایه‌گذاری را در پی دارد - سبب کاهش تقاضا برای محصولات تولیدی بنگاه‌های داخلی می‌شود. لذا همچنان بنگاه‌های تولیدی هم از سمت عرضه (تأمین مالی) و هم از سمت تقاضا در تنگنا قرار دارند.

نکته مهمی که در خصوص چهار گلوگاه ذکر شده برای خروج از رکود وجود دارد آن است که دو عامل از این چهار عامل در سال ۱۳۹۳ به عنوان عواملی دور از دسترس قابل شناسایی هستند؛ بدین معنی که اثر عوامل تحریم و کاهش سرمایه‌گذاری بر رشد اقتصادی سال ۱۳۹۳ به میزان قابل توجهی تعیین شده است و این دو عامل به عنوان متغیرهای تحت کنترل برای ترسیم مسیر خروج از رکود مطرح نیستند. چرا که با نگاهی واقع‌بینانه، به نظر می‌رسد بخش عمده محدودیت‌های موجود در مبادلات مالی و تجاری که در نتیجه تحریم بوجود آمده است، در سال ۱۳۹۳ همچنان پابرجا باشد. اثر افزایش سرمایه‌گذاری بر رشد نیز حداقل با یک سال تأخیر ظاهر می‌شود و از آنجایی که رشد سرمایه‌گذاری در سال گذشته منفی بوده است، نمی‌توان بر ایفای نقش این عامل برای خروج از رکود در سال ۱۳۹۳ تأکید کرد. بنابراین برای تبیین برنامه خروج از رکود تنها می‌توان بر تغییرات دو عامل دیگر به عنوان عوامل قابل سیاست‌گذاری کنترل داشت. لذا برنامه خروج از رکود، در سال ۱۳۹۳ با تأکید بر رفع تنگناهای تأمین مالی و افزایش

تقاضای مؤثر^۱ و با فرض ادامه تحریم‌ها استوار خواهد بود.

از سوی دیگر با توجه به محدودیت شدید در تأمین منابع، اهمیت ارتقاء بهره‌وری دو چندان است. بنابراین بخشی از سیاست‌های خروج از رکود باید معطوف به افزایش بهره‌وری منابع موجود باشد. عوامل مؤثر بر افزایش بهره‌وری منابع در دو سطح کلان و بخش‌های اقتصادی می‌تواند تحقق یابد. در سطح کلان، باثبات سازی محیط اقتصاد کلان از طریق اجرای سیاست‌های پولی و مالی و ارزی، تحولات اقتصاد کشور را برای فعالان اقتصادی پیش‌بینی‌پذیر ساخته و بخش مهمی از بلا تکلیفی بازارها را کاهش می‌دهد.

در سطح بخشی، از یک سو بهبود فضای کسب و کار برای توسعه کلیه فعالیت‌های اقتصادی بسیار تعیین کننده است و از سوی دیگر انتخاب بخش‌های پیشران ضروری است. از این روی لازم است برای پیش‌برد هر چه بهتر سیاست‌های خروج از رکود، بخش‌هایی از اقتصاد کشور که می‌توانند با جذب منابع موجود بیشترین اثر را در افزایش تولید ناخالص داخلی داشته باشند شناسایی شوند.

ایجاد تحرک در بخش‌های پیشران اقتصاد کشور سبب خواهد شد تحرک ایجاد شده به سایر بخش‌ها و فعالیت‌های اقتصادی پسین و پیشین آن‌ها نیز سرایت کرده و از این منظر بیشترین بهره‌وری از منابع مالی محدود موجود در جهت افزایش رشد اقتصادی حاصل شود.

بر اساس آنچه ذکر شد، برنامه دولت برای خروج از رکود بر رفع تنگناهای مالی از یک طرف و ایجاد تحرک در بخش‌های پیشران اقتصاد کشور در کنار تسهیل و تشویق صادرات (بعنوان راهکاری برای افزایش تقاضای مؤثر) از سوی دیگر، بنا نهاده شده است. بنابراین لازم است زمینه مناسبی برای ایجاد ارتباط بهینه بین بخش مالی و بخش واقعی (شامل تحرک بخش‌های پیشران و توسعه صادرات غیرنفتی) برقرار شود؛ باید توجه داشت عدم ارتباط بهینه بین بخش مالی و بخش واقعی اقتصاد کشور را نمی‌توان معلول شرایط

۱. لازم به ذکر است بنا به توضیحات گزارش اول خروج از رکود (گزارش «چرایی بروز رکود تورمی و جهت‌گیری‌های برون‌رفت از آن») اصلی‌ترین سیاست غیرتورم‌زای افزایش تقاضای مؤثر، تسهیل و تشویق صادرات در نظر گرفته شده است.

سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ قلمداد کرد.

بلکه بخش مهمی از تخصیص ناکارای منابع مالی کشور، ناشی از مسائل ریشه‌دار و بلندمدت اقتصاد ایران مانند تورم بالا، نظام نرخ ارز دوگانه و چندگانه، بازارهای انحصاری و دولتی، مداخلات دولت در قیمت‌گذاری و تخصیص منابع و مقررات دست و پاگیر اداری بوده است. مجموعه این مسائل را می‌توان در دو عبارت محیط نامساعد کسب و کار و شرایط بی‌ثبات اقتصاد کلان خلاصه نمود. بخش عمده‌ای از این دو سرفصل اصلی، مسائل مستمر و بلندمدت اقتصاد کشور هستند که طبیعتاً در اثر سیاست‌های نادرست اعمال شده در فاصله سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ و نهایتاً شرایط سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ تشدید شده‌اند.

لذا برقراری ارتباطی بهینه بین تجهیز منابع مالی محدود و بخش‌های پیشران و صادراتی اقتصاد ایران در گرو وجود محیط مساعد اقتصاد کلان و بهبود شرایط محیط کسب و کار است. رسالت اصلی سیاست‌های اقتصاد کلان برای خروج از رکود، تأمین فضای با ثبات از نظر تورم، بازار ارز و وجود بودجه متوازن است که منجر به پیش‌بینی پذیری بیشتر آینده خواهد شد و رسالت اصلی فضای کسب و کار نیز، کاهش هزینه‌های معاملاتی و فراهم آوردن فضای رقابتی در سطح اقتصاد خرد خواهد بود. لذا مجموعه سیاست‌های ثبات اقتصاد کلان و سیاست‌های بهبود محیط فضای کسب و کار سبب خواهد شد کارایی سیاست‌های تجهیز منابع مالی و سیاست‌های تحرک بخش‌های پیشران و توسعه و تسهیل فعالیت‌های صادراتی در برنامه خروج از رکود افزایش یابد.

بر اساس آنچه ذکر شد، گزارش حاضر در فصول چهارگانه به تشریح:

۱- سیاست‌های اقتصاد کلان،

۲- سیاست‌های بهبود فضای کسب و کار،

۳- تأمین منابع مالی

و ۴- فعالیت‌ها و محرک‌های خروج از رکود پرداخته می‌شود.

در هر فصل ابتدا رویکردها و اهداف اصلی دولت در طراحی سیاست‌ها بیان می‌شود و در ادامه مجموعه سیاست‌ها و راهکارهای عملی برای تحقق اهداف ارائه خواهد شد. در

خصوص مجموعه پیش‌رو ذکر نکات ذیل ضروری است:

۱- سیاست‌های ذکر شده در این مجموعه، با توجه به ساختار گزارش اول خروج از رکود^۱ و با توجه به جهت‌گیری‌های بیان شده در آن گزارش تبیین شده است؛ سیاست‌هایی که منجر به تحریک بخش‌های پیشران اقتصاد کشور می‌شوند عوامل اولیه خروج از رکود را تشکیل می‌دهند که به عنوان «نیروهای پیشران» تکانه اولیه را بر بدنه تولید کشور وارد می‌کنند. سیاست‌های بانکی و اعتباری و سیاست‌های توسعه بازار سرمایه که در جهت تأمین منابع مالی مورد نیاز برنامه خروج از رکود عمل می‌کنند، عوامل انتشاردهنده هستند که انتقال رونق ایجاد شده در یک بخش به سایر بخش‌های اقتصاد را به عهده دارند. سیاست‌های اقتصاد کلان شامل سیاست‌های پولی، ارزی و مالی در کنار سیاست‌های بهبود محیط کسب و کار نقش عوامل زمینه‌ساز را ایفا خواهند نمود که شدت اثر تکانه‌ها و عوامل انتشار دهنده را در جهت ایجاد رونق تعیین می‌کنند و در نهایت نیز سیاست‌های تسهیل و تشویق صادرات (شامل سیاست‌های تجاری و سیاست‌های توسعه صادرات غیرنفتی)، به عنوان اصلی‌ترین سیاست‌های تحریک تقاضا، سبب خواهند شد تکانه اولیه ایجاد شده در سمت عرضه اقتصاد، در مراحل بعدی و در اثر افزایش تقاضا تداوم داشته باشد.

۲- به جز بحث اثرات تحریم بر روابط خارجی اقتصاد - که فرض بر تداوم آن گذاشته شده است - در مجموعه سیاست‌های پیش‌رو سعی شده از تمامی ظرفیت‌ها و مولفه‌های داخلی برای پیشبرد برنامه خروج از رکود و ایجاد تحریک اقتصادی استفاده شود. از این منظر، مجموعه سیاست‌های ارائه شده در این گزارش، در انطباق کامل با سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی در جهت تحقق یک اقتصاد درون‌زا است. در گزارش حاضر ۱۷۷ بند سیاستی برای برنامه خروج از رکود تبیین شده است که از این تعداد ۱۳۷ بند به صورت مستقیم و ۴۰ بند به صورت غیرمستقیم در راستای بندهای ذکر شده ذیل سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی قرار دارد.

۱. گزارش «چرایی بروز رکود تورمی و جهت‌گیری‌های برون رفت از آن» - ستاد هماهنگی امور اقتصادی دولت - تیر ۱۳۹۳

۳- مجموعه تهیه شده یک برنامه توسعه نیست؛ لذا نمی‌توان از آن انتظار جامعیت داشت. این مجموعه هرچند ملاحظات بلندمدت و میان‌مدت را مدنظر قرار داده، اما یک سند «کوتاه مدت» است و تمرکز خود را معطوف به سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ کرده تا بتواند حداکثر تحرک اقتصادی غیرتورمی و اشتغال‌زای ممکن را ایجاد کند. براین اساس عدم اشاره مستقیم به بخش‌هایی مانند کشاورزی، محیط زیست، آب، نیرو و... یا نبود اقداماتی مانند توسعه بخش خصوصی در مجموعه سیاست‌های خروج از رکود به معنی تعطیلی سایر فعالیت‌های دولت یا فراموشی اقدامات توسعه‌ای میان‌مدت و بلندمدت نیست. بلکه بنا بر آنچه در برنامه‌های مختلف اعلامی دولت از جمله در گزارش ۱۰۰ روزه ذکر شد، دولت برنامه‌های قطعی و مستندی در موارد ذکر شده دارد که به موازات برنامه خروج از رکود در جریان هستند. هدف مجموعه پیش‌رو ایجاد شتاب در مسیر خروج از رکود است و به همین دلیل تحرک فعالیت‌هایی که می‌توانند در این مسیر نقش کلیدی ایفا کنند مبنای سیاست‌گذاری ویژه‌ای قرار گرفته است.

۴- برای افزایش تقاضا، دو راه حل کاملاً متمایز از یکدیگر وجود دارند که انتخاب بین این دو راه، نقش تعیین‌کننده‌ای در سرنوشت برنامه خروج از رکود دارد. انتهای یک مسیر، بازگشت به تورم بالا و تعمیق رکود، البته پس از یک دوره بسیار کوتاه تحرک تولید قرار دارد و در انتهای مسیر دیگر، خروج پایدار و غیر تورمی از رکود اما با کندی قرار گرفته است. در ابتدای مسیر اول، اعطای تسهیلات بانکی به پشتوانه بانک مرکزی واقع شده است. واحدهای تولیدی در برآیند همه مشکلات و مستقل از ریشه بوجود آورنده آن‌ها، از یک طرف متمایل به تحریک پولی تقاضا برای محصولات خود هستند و از طرف دیگر، در اختیار گرفتن منابع بیشتر پولی برای فایق آمدن حتی موقتی بر هزینه‌های خود را طلب می‌کنند. اما تزریق پول به میزان بسیار فراتر از امکان افزایش تولید، پس از مدتی کوتاه، تورم بیشتر را بدنبال خواهد داشت که نتیجه آن کاهش مجدد قدرت خرید مصرف‌کنندگان و افزایش بیشتر هزینه‌های تولید خواهد بود. در مسیر دوم، افزایش تقاضا متکی به افزایش صادرات (تقاضای خارجی برای محصولات ایرانی) و ایجاد تحرک در بخش‌هایی چون صنعت و مسکن مبنای قرار داده شده است. افزایش صادرات به شرحی که در فصل ۴ توضیح

داده خواهد شد، نه تنها به کمک تقاضا برای بنگاه‌های ایرانی می‌آید، بلکه با در اختیار قرار دادن منابع ارزی، به رفع تنگنای منابع واحدهای تولیدی نیز کمک می‌کند.

۵- بر اساس آنچه در بند قبل ذکر شد تحریک تقاضا به شیوه‌های غیر تورم‌زا به آرامی انجام می‌شود. از سوی دیگر عبور از تنگنای مالی اقدامی دفعی و یکباره نیست و در یک فرآیند تدریجی اتفاق می‌افتد. در نتیجه نمی‌توان انتظار داشت که خروج پایدار و غیر تورمی از رکود در سال ۱۳۹۳ منجر به رونق چشمگیر اقتصادی شود. در عین حال مسلماً با اعمال صحیح و کامل سیاست‌های پیش‌بینی شده می‌توان آثار آن‌ها را در بهبود آرام شرایط اقتصادی کشور لمس کرد. همچنین می‌توان خوشبین بود با حاکم شدن نگاه بلندمدت بر سیاست‌گذاری‌های اقتصادی و تداوم هماهنگی بین نهادهای اقتصادی در سایه بهره‌مندی از دانش اقتصادی و اجتناب از اقدامات ضربتی و صرفاً مسکن، افزایش رشد اقتصادی در سال‌های پیش‌رو به صورتی پایدار، غیر نوسانی و در راستای توسعه کشور محقق شود.

۶- مجموعه سیاست‌های تدوین شده به برنامه‌های عملیاتی تبدیل و نظام نظارت و پیگیری آن‌ها پیش‌بینی خواهد شد. لذا با هدف تسریع در پیگیری مجموعه سیاست‌های خروج از رکود و تهیه آیین‌نامه‌های اجرایی و لوایح مربوطه، هر بند از سیاست‌ها از نظر مرجع تصمیم‌گیری به سه دسته زیر تقسیم و با سه علامت (*،**) و (***) تفکیک شده‌اند.

(*): سیاست‌هایی که توسط یک نهاد از زیر مجموعه دولت اجرایی خواهد شد.

(**): سیاست‌هایی که نیازمند تصویب دولت یا زیرمجموعه‌ای در دولت هستند و برای

اجرا، هماهنگی بین بیش از یک نهاد در زیرمجموعه دولت لازم است.

(***): سیاست‌هایی که برای تصویب و اجرا نیازمند تصویب قانون در مجلس شورای

اسلامی هستند.

همچنین برخی از بندهای سیاستی ذکر شده مواردی هستند که فرآیند تصویب آن‌ها -

در هیئت وزیران یا نهادهای مربوطه - انجام شده و در مرحله اجرا قرار دارند. چنین بندهایی

با اضافه نمودن واژه «مصوب» مشخص شده‌اند.

بخش دوم

سیاست‌های اقتصاد کلان

یکی از محورهای اصلی برنامه خروج از رکود، سیاست‌های اقتصاد کلان است. زیرا سیاست‌های ثبات اقتصاد کلان در کنار بهبود شرایط محیط کسب و کار به عنوان شروط لازم تحقق سیاست‌های تدوین شده برای تجهیز منابع مالی و تخصیص بهینه آن برای تحرک بخش‌های پیشران و توسعه صادرات تلقی می‌شوند.

این بخش شامل سه فصل سیاست‌های پولی، سیاست‌های ارزی و سیاست‌های مالی (سیاست‌های مالیاتی، سیاست‌های بودجه‌ای و راهکارهای مدیریت و تسویه بدهی‌های دولت) می‌باشد.

فصل اول

سیاست‌های پولی

در این فصل سیاست‌های پولی موضوع بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیر تورمی از رکود» به همراه تکالیف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ارائه شده است.

الف - سیاست‌های ارزی موضوع بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیر تورمی از رکود»

مقدمه

رویکرد و جهت‌گیری اصلی دولت در تدوین سیاست‌های پولی «انضباط پولی»، «ثبات اقتصاد کلان» و «پیش‌بینی‌پذیری تحولات متغیرهای اقتصاد کلان از جمله نرخ تورم» است. از این‌روی «انضباط پولی» و «کنترل رشد پایه پولی» در دستور کار بانک مرکزی قرار گرفت. دستاورد مهم این اقدام کاهش تورم ۱۲ ماهه و تورم نقطه به نقطه به ترتیب از ۳۷،۵ و ۴۴ درصد در تیرماه سال ۱۳۹۲ تا ۲۷،۰۷ و ۱۴،۰۶ درصد در خردادماه سال جاری بود که چنین کاهشی در تورم نقطه به نقطه در تاریخ معاصر ایران بی‌نظیر است. ادامه روند کاهشی نرخ تورم در سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ یکی از اهداف کلیدی برنامه اقتصادی دولت است. برای دستیابی به این هدف چگونگی تنظیم و اجرای سیاست‌های پولی از اهمیت زیادی برخوردار است.

البته باید توجه داشت «انضباط پولی»، که از طریق کنترل و هدف‌گذاری رشد اجزای پایه پولی حاصل می‌شود، متفاوت از «انقباض پولی» است. در شرایط رکودی سال ۱۳۹۳ نه تنها انقباض بخش پولی در برنامه‌های اقتصادی دولت قرار ندارد، بلکه - همانطور که در بخش سیاست‌های پولی و سیاست‌های اعتباری و بانکی ذکر خواهد شد - افزایش ضریب فزاینده نقدینگی و افزایش قدرت تسهیلات‌دهی بانک‌ها از جمله مهم‌ترین برنامه‌های دولت برای خروج از رکود است. اما دولت هدف افزایش قدرت تسهیلات‌دهی بانک‌ها و تأمین مالی تولید را از طریق افزایش بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی و در نتیجه افزایش پایه پولی دنبال نمی‌کند و فرآیند خروج از رکود را وابسته به رشد پایه پولی نخواهد کرد. در مجموع، رویکرد اصلی دولت در حوزه سیاست پولی، انضباط پولی و کنترل افزایش پایه پولی با هدف افزایش ثبات اقتصاد کلان، تداوم روند کاهنده تورم و پیش‌بینی‌پذیری تحولات آتی اقتصاد کلان کشور است. در ادامه سیاست‌های پولی دولت برای رسیدن به اهداف ذکر شده آورده شده است:

سیاست‌ها^۱

- ۱- مدیریت و کاهش بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی و جلوگیری از اضافه برداشت بانک‌ها (**)
- ۲- عدم افزایش بدهی بخش دولتی به بانک مرکزی (**)
- ۳- افزایش ضریب فزاینده نقدینگی (**)
- ۴- اصلاح و انعطاف در نرخ‌های سود بانکی متناسب با تورم انتظاری و فراهم نمودن زمینه رقابت بین بانک‌ها (**)
- ۵- یکسان‌سازی و کاهش تدریجی نسبت سپرده قانونی بانک‌ها متناسب با تحولات نرخ تورم (**)
- ۶- بهبود ترکیب پایه پولی به نفع دارایی‌های خارجی (*)

۱. (*): سیاست‌هایی که توسط یک نهاد از زیر مجموعه دولت اجرایی خواهد شد.
 (**): سیاست‌هایی که نیازمند تصویب دولت یا زیر مجموعه‌ای در دولت هستند و برای اجرا، هماهنگی بین بیش از یک نهاد در زیر مجموعه دولت لازم است.
 (**): سیاست‌هایی که برای تصویب و اجرا نیازمند تصویب قانون در مجلس شورای اسلامی هستند.

- ۷- افزایش و بهبود کارایی ابزارهای در اختیار بانک مرکزی برای کنترل پایه پولی (*)
- ۸- منوط کردن هرگونه برداشت از منابع صندوق توسعه ملی به عدم افزایش پایه پولی (***)

ب - تکالیف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران^۱

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

هیئت وزیران در جلسه ۲۰/۷/۱۳۹۳ موافقت نمود:

در راستای اجرای کامل سیاست‌های دولت برای خروج غیرتورمی از رکود، تکالیف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با رعایت قوانین و مقررات و با استفاده از اعتبارات مصوب مربوط به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف - سیاست‌های پولی

- ۱- مدیریت و کاهش بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی و جلوگیری از اضافه برداشت بانک‌ها
 - ۲- عدم افزایش بدهی بخش دولتی به بانک مرکزی
 - ۳- افزایش ضریب فزاینده نقدینگی
 - ۴- اصلاح و انعطاف در نرخ‌های سود بانکی متناسب با تورم انتظاری و فراهم نمودن زمینه رقابت بین بانک‌ها
 - ۵- یکسان‌سازی و کاهش تدریجی نسبت سپرده قانونی بانک‌ها متناسب با تحولات نرخ تورم
 - ۶- بهبود ترکیب پایه پولی به نفع دارایی‌های خارجی
 - ۷- افزایش و بهبود کارایی ابزارهای در اختیار بانک مرکزی برای کنترل پایه پولی
 - ۸- منوط کردن هرگونه برداشت از منابع صندوق توسعه ملی به عدم افزایش پایه پولی
- [...]

۱. مصوبه شماره ۵۰۵۸۳/۵۰۸۴ مورخ ۲۶/۷/۱۳۹۳ هیئت وزیران

فصل دوم

سیاست‌های ارزی

در این فصل سیاست‌های ارزی موضوع بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود» به همراه مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی مرتبط ارائه شده است.

الف - سیاست‌های ارزی موضوع بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود»

مقدمه

نظام دو نرخ در کنار تلاطم‌های قابل ملاحظه نرخ ارز، شرایط بازار ارز در سال‌های ۱۳۹۰، ۱۳۹۱ و نیمه اول سال ۱۳۹۲ را تشکیل می‌دادند. چنین شرایطی هزینه‌های قابل توجهی را بر بخش‌های تولیدی کشور تحمیل می‌کرد. زیرا عدم قطعیت‌های ناشی از نوسانات نرخ ارز باعث می‌شد فعالان اقتصادی برآورد صحیحی از هزینه‌های خود در دوره‌های آتی نداشته باشند و در نتیجه نتوانند برای میزان تولید و در نتیجه میزان واردات مواد اولیه و واسطه‌ای و تحصیل اموال سرمایه‌ای مورد نیاز خود برنامه‌ریزی نمایند. بر این اساس یکی از مهم‌ترین اجزاء برنامه دولت برای خروج از رکود، تبیین سیاست‌های ارزی و تشریح آن برای آگاهی فعالان اقتصادی و کاهش عدم قطعیت‌های پیش‌رو در جهت افزایش امکان پیش‌بینی شرایط آتی است.

سیاست‌های ارزی دولت در سال ۱۳۹۳ بر مبنای کاهش نوسانات نرخ ارز، حفظ رقابت‌پذیری بنگاه‌های داخلی در مقابل بنگاه‌های خارجی، زمینه‌سازی برای اجرای برنامه یکسان‌سازی نرخ ارز تا پایان سال ۹۴ و تسهیل دسترسی به خدمات ارزی استوار است. کاهش نوسانات نرخ ارز منجر به ثبات بیشتر در سطح اقتصاد کلان خواهد شد که در کنار تداوم روند کاهشی تورم، پیش‌بینی‌پذیری تحولات آتی اقتصاد کلان را افزایش خواهد داد. رویکرد «حفظ رقابت‌پذیری بنگاه‌های داخلی در مقابل بنگاه‌های خارجی» نیز منجر به سیاست‌گذاری ویژه‌ای در زمینه سطح نرخ ارز حقیقی خواهد شد. در اقتصاد ایران آنچه که تاکنون به عنوان هدف سیاست‌های ارزی مدنظر قرار می‌گرفت، سطح نرخ ارز اسمی بود و به تحولات نرخ ارز حقیقی و اثر آن بر کاهش رقابت‌پذیری بنگاه‌های داخلی در مقابل بنگاه‌های خارجی، توجهی نمی‌شد. در نتیجه به دلیل عدم هماهنگی بین سیاست‌های پولی و سیاست‌های ارزی، تولید کشور صدمات قابل توجهی را متحمل می‌شد. زیرا بنگاه‌های داخلی هر ساله به دلیل رشد نقدینگی و وجود تورم بالا با افزایش هزینه‌های تولید مواجه می‌شدند و در نتیجه برای حفظ سودآوری خود ناچار به تعدیل قیمت محصولات خود بودند. در چنین شرایطی به دلیل سیاست‌گذاری در جهت ثبات نرخ ارز اسمی، قدرت رقابت محصولات این بنگاه‌ها در مقابل محصولات مشابه بنگاه‌های خارجی سال به سال کاهش می‌یافت. لذا هماهنگی بین سیاست‌های پولی و سیاست‌های ارزی در جهت حفظ رقابت‌پذیری بنگاه‌های اقتصادی داخلی در شرایط رکودی فعلی از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است. البته لازم به ذکر است تداوم روند کاهشی نرخ تورم، به طور طبیعی به ثبات نرخ ارز حقیقی کمک خواهد کرد. همچنین افزایش گستره خدمات ارزی ارائه شده به فعالان اقتصادی که متناسب با گشایش‌های ارزی تنظیم خواهد شد می‌تواند منجر به کاهش محدودیت‌های ارزی پیش روی بنگاه‌های اقتصادی شود. بنابراین کاهش نوسانات نرخ ارز، ایجاد شرایط مساعد برای یکسان‌سازی نرخ ارز، حفظ قدرت رقابت بنگاه‌های داخلی و افزایش گستره خدمات ارزی، رویکردهای اصلی دولت برای تدوین سیاست‌های ارزی را در جهت تسریع فرآیند خروج از رکود تشکیل می‌دهند.

سیاست‌ها^۱

- ۱- اصلاح ترکیب ترانزنامه بانک مرکزی و افزایش قدرت مداخله مؤثر در بازار ارز (*)
- ۲- کاهش تدریجی شکاف بین نرخ ارز مبادله‌ای و بازار (*)
- ۳- کاهش هزینه‌های جانبی نقل و انتقال ارز (*)
- ۴- بازبینی در مقررات موجود در راستای بهبود مبادلات ارزی (*)
- ۵- شناسایی و معرفی ابزارهای جذب منابع خارجی ارز (*)

ب - تکالیف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران^۲

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

هیئت وزیران در جلسه ۲۰/۷/۱۳۹۳ موافقت نمود: در راستای اجرای کامل سیاست‌های دولت برای خروج غیر تورمی از رکود، تکالیف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با رعایت قوانین و مقررات و با استفاده از اعتبارات مصوب مربوط به شرح زیر تعیین می‌شود: [...]

ب - سیاست‌های ارزی

- ۱- اصلاح ترکیب ترانزنامه بانک مرکزی و افزایش قدرت مداخله مؤثر در بازار ارز
- ۲- کاهش تدریجی شکاف بین نرخ ارز مبادله‌ای و بازار
- ۳- کاهش هزینه‌های جانبی نقل و انتقال ارز
- ۴- بازبینی در مقررات موجود در راستای بهبود مبادلات ارزی
- ۵- شناسایی و معرفی ابزارهای جذب منابع خارجی ارز
- ۶- ایجاد امکان فروش ارز حاصل از صادرات غیرنفتی به نرخ بازار آزاد به نظام بانکی [...]

۱. (*): سیاست‌هایی که توسط یک نهاد از زیر مجموعه دولت اجرایی خواهد شد.
(**): سیاست‌هایی که نیازمند تصویب دولت یا زیرمجموعه‌ای در دولت هستند و برای اجرا، هماهنگی بین بیش از یک نهاد در زیر مجموعه دولت لازم است.
(***) : سیاست‌هایی که برای تصویب و اجرا نیازمند تصویب قانون در مجلس شورای اسلامی هستند.
۲. مصوبه شماره ۸۴۵۷۰/۵۰۵۸۳ مورخ ۲۶/۷/۱۳۹۳ هیئت وزیران

ج - مواد قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین نامه های اجرایی آن

ماده (۲۰) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین نامه اجرایی آن با اعمال اصلاحات^۱

دولت موظف است نسبت به تعیین تکلیف نرخ و فرآیند تسویه بدهکاران ارزی از محل حساب ذخیره ارزی به دولت به نحوی که زمان دریافت ارز، زمان فروش محصول یا زمان تکمیل طرح (حسب مورد)، نوع کالا (نهایی، واسطه ای یا سرمایه ای) وجود یا نبود محدودیت های قیمت گذاری توسط دولت و رعایت ضوابط قیمت گذاری و عرضه توسط دریافت کننده تسهیلات، وجود یا نبود منابع ارزی در زمان درخواست متقاضی لحاظ شده باشد، ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون اقدام کند.

تبصره ۱

گیرندگان تسهیلات موضوع این ماده از تاریخ ابلاغ این قانون تا سه ماه فرصت دارند تا بدهی خود به قیمت روز گشایش را با بانک عامل تأدیه و یا تعیین تکلیف کنند. بدهکارانی که مطابق این تبصره اقدام به تعیین تکلیف بدهی خود نموده باشند، مشمول تسهیلات این ماده هستند. تطابق شرایط این ماده با بدهکاران مزبور با تصویب کارگروه ملی و برحسب ضرورت استانی می باشد. کلیه اقدامات قانونی و اجرایی توسط بانک های عامل تا ابلاغ آیین نامه اجرایی این ماده متوقف می شود.

تبصره ۲

آیین نامه اجرایی این ماده که در آن ترکیب کارگروه مذکور در تبصره (۱) تعیین می شود، به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان

۱. در لایحه دولت این ماده با شماره (۱۹) به شرح ذیل ارائه شده است:
ماده ۱۹- دولت موظف است نسبت به تعیین تکلیف نرخ و فرآیند تسویه بدهی بدهکاران ارزی به دولت ظرف شش ماه و تعیین مشوق های مناسب برای مشتریان خوش حساب ظرف مدت مزبور اقدام نماید.
آیین نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور به تصویب هیئت وزیران می رسد.

مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

تبصره ۳

وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این قانون با همکاری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بورس و اوراق بهادار و بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، آیین‌نامه پوشش نوسانات نرخ ارز را تهیه کند و به تصویب هیئت وزیران برساند.

آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۰) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

وزارت امور اقتصادی و دارایی - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران -

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

هیئت وزیران در جلسه ۳۱/۴/۱۳۹۴ به پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و به استناد تبصره (۲) ماده (۲۰) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - آیین‌نامه اجرایی ماده یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - قانون: قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ -

ب - بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

پ - بانک عامل: بانک‌های اعطا کننده تسهیلات.

ت - تسهیلات: تسهیلات اعطایی از محل حساب ذخیره ارزی توسط بانک عامل طی

برنامه‌های سوم، چهارم و پنجم توسعه.

ث - تسهیلات گیرنده: اشخاص حقیقی یا حقوقی بخش خصوصی، تعاونی و نهادها و

مؤسسات عمومی غیردولتی دریافت کننده تسهیلات.

ج - بدهکار: تسهیلات گیرندگانی که طرح تسهیلاتی آن‌ها در دوره تنفس و یا

۱. مصوبه شماره ۵۸۹۵۵/ت/۵۲۰۸۰ هـ مورخ ۱۱/۵/۱۳۹۴ با اعمال اصلاحات

بازپرداخت اقساط تسهیلات قرار داشته و یا دوره تأمین مالی طرح (استفاده، تنفس و بازپرداخت) به اتمام رسیده است و همچنان بدهکار می‌باشند.

چ - کارگروه ملی: کارگروهی متشکل از نمایندگان تام‌الاختیار سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی، بانک مرکزی، معاونت حقوقی رئیس‌جمهور، دبیر کمیسیون اقتصاد هیئت دولت، نماینده بخش خصوصی و حسب مورد نماینده تام‌الاختیار دستگاه اجرایی ذیربط.

ح - کارگروه استانی: کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۵۱/ت/۵۰۷۲۰-هـ مورخ ۱۹/۲/۱۳۹۴ و اصلاحات بعدی آن.

خ - نماینده بخش خصوصی: نماینده اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران. **(اصلاحی ۱۳۹۴/۸/۱۰) ماده ۲-** پرداخت حداقل بیست و پنج درصد اقساط سررسید شده به مأخذ نرخ روز گشایش به صورت علی‌الحساب تا پایان سال ۱۳۹۴ و در رابطه با آن دسته از بدهکارانی که دارای اقساط سررسید شده نمی‌باشند صرفاً ارائه درخواست کتبی به بانک عامل در چارچوب این آیین‌نامه در مهلت زمانی مندرج در تبصره (۱) ماده (۲۰) قانون، تعیین تکلیف محسوب می‌گردد.

(اصلاحی ۱۳۹۴/۸/۱۰) ماده ۳- نرخ تسویه نهایی اقساط تسهیلات بابت پرداختی‌های اعتبارات/ بروات اسنادی و یا حواله‌های ارزی تا قبل از تاریخ ۴/۷/۱۳۹۱ به ازای هر دلار و یا معادل آن به سایر ارزها براساس اعلام بانک مرکزی خواهد بود که به شرح ذیل محاسبه می‌گردد:

۱- ارزش حال یک واحد ارز پرداختی (شامل اصل و سود) در تاریخ ۳/۷/۱۳۹۱ برحسب نرخ سود مندرج در قرارداد به صورت ارزی محاسبه می‌شود.

۲- کل بدهی موضوع بند (۱) بر حسب نرخ (۱۲,۲۶۰) ریال به ازای هر دلار و یا معادل آن به سایر ارزها برحسب اعلام بانک مرکزی به ریال تبدیل می‌شود.

۳- ارزش حال مبلغ ریالی موضوع بند (۲) برحسب نرخ سود تسهیلات عقود مشارکتی به مأخذ بیست درصد از تاریخ ۴/۷/۱۳۹۱ تا زمان تسویه بدهی محاسبه می‌گردد و مبلغ حاصله به عنوان اصل و فرع ریالی محاسبات موضوع بندهای (۱) و (۲) در نظر گرفته می‌شود.

(اصلاحی ۱۳۹۴/۸/۱۰) تبصره (۱) - تسهیلات گیرندگان که کالاهای وارداتی یا کالاهای تولیدی آنها مشمول مقررات قیمت گذاری بوده است برحسب اعلام وزارت صنعت، معدن و تجارت و تأیید کارگروه ملی مشمول تخفیف براساس رابطه R و حداکثر معادل پنج درصد خواهند بود:

$R =$ نسبت تأمین مالی از حساب ذخیره ارزی به کل تأمین مالی طرح (ارزی و ریالی).

$P_c =$ قیمت کنترلی محصول تولید شده و به فروش رفته.

$P_m =$ قیمت بازار آزاد در داخل و در غیر این صورت، قیمت جهانی به تشخیص

کارگروه.

$T_2 =$ تعداد دوره‌های شش ماهه بازپرداخت که مشمول قیمت گذاری بوده است.

$T_1 =$ تعداد کل دوره‌های شش ماهه طول عمر طرح مطابق گزارش توجیه فنی، مالی و

اقتصادی طرح نزد بانک عامل.

(الحاقی ۱۳۹۴/۸/۱۰) تبصره (۲) - بانک عامل موظف است ظرف دو ماه پس از

درخواست بدهکارانی که فاقد اقساط سررسید شده می‌باشند و دو ماه پس از تاریخ پرداخت بیست و پنج درصد وجه علی‌الحساب اقساط سررسید شده برای بدهکارانی که دارای اقساط سررسید شده می‌باشند، محاسبات بدهی آنها را براساس این آیین‌نامه انجام و به وی ابلاغ نماید.

(الحاقی ۱۳۹۴/۸/۱۰) تبصره (۳) - بدهکاران به حساب ذخیره ارزی که تا زمان

ابلاغ قانون بدون استفاده از مفاد مصوبات شماره ۴۶۰۷۵/۱۷۶۷۶۱ مورخ ۱۳۹۰/۹/۸ و شماره ۴۹۸۵۴/۱۸۳۳۰۲ مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۱۱ و اصلاحیه بعدی آن و مصوبات موردی هیئت امنای حساب ذخیره ارزی اقساط سررسید شده نداشته باشند. حسب دستورالعملی که توسط کارگروه ملی تهیه و به تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد، با تأیید کارگروه ملی از تخفیف حداکثر پنج درصد سود مندرج در بند (۳) ماده (۳) این آیین‌نامه بهره‌مند می‌شوند.

(اصلاحی ۱۳۹۴/۸/۱۰) ماده ۴ - مشمولین ماده (۳) باید ظرف شش ماه پس از

تاریخ تعیین تکلیف نسبت به پرداخت اقساط سررسید شده اقدام نمایند. در این صورت،

مشمولین مزبور می‌توانند ارزش حال اقساط سررسید نشده به نرخ تسویه موضوع ماده (۵) را ظرف همان مدت به صورت یکجا پرداخت و یا براساس نرخ سود تسهیلات عقود مبادله‌ای به ماخذ بیست درصد مجدداً در مهلت قراردادهای منعقد و مصوبات قبلی هیئت امنای حساب ذخیره ارزی حسب مورد تقسیط نمایند.

(الحاقی ۱۰/۸/۱۳۹۴) تبصره (۱) - چنانچه متقاضی در تسویه اقساط سررسید شده، ظرف مهلت مقرر در چارچوب این آیین‌نامه اقدامی ننماید و جوه پرداختی موضوع این آیین‌نامه به عنوان بخشی از اقساط معوقه تسهیلات براساس قرارداد قبلی لحاظ و به نرخ روز بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به حساب ذخیره ارزی واریز خواهد شد.

(الحاقی ۱۰/۸/۱۳۹۴) تبصره (۲) - در صورت تقسیط اقساط سررسید نشده چنانچه حداکثر دو یا سه قسط متوالی معوق شود، بدهکار مکلف به پرداخت مانده بدهی براساس مفاد قراردادهای منعقد و مصوبات قبلی هیأت امنای حساب ذخیره ارزی حسب مورد می‌باشد.

ماده ۵- موارد ذیل مشمول استفاده از مزایای مقرر در ماده (۳) این آیین‌نامه بوده و سایر بدهکاران مشمول تسویه بدهی ارزی به نرخ ارز روزانه اعلامی توسط بانک مرکزی خواهند بود:

الف - تسهیلات پرداختی قبل از تاریخ ۴/۷/۱۳۹۱ (راه اندازی اتاق مبادلات ارزی).
تبصره ۵ - در خصوص آن دسته از تسهیلات گیرندگان که بخشی از تسهیلات قبل و بخشی دیگر بعد از تاریخ ۴/۷/۱۳۹۱ پرداخت شده است، صرفاً بخش پیش از تاریخ فوق مشمول ماده (۳) بوده و مابقی مشمول تسویه بدهی ارزی به نرخ ارز روزانه اعلامی توسط بانک مرکزی خواهد بود.

ب - بدهکارانی که به دلیل عدم رفع تعهد ارزی بابت ارائه پروانه سبز گمرکی مطابق با اسناد حمل، پرونده تعهداتی آنها مفتوح می‌باشد، در صورتی که تا سه ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه تعهد خود را ایفا نمایند.

ماده ۶- آن دسته از بدهکارانی که در چارچوب این آیین‌نامه نسبت به تعیین تکلیف بدهی خود موضوع ماده (۲) اقدام نموده و به طور یکجا و یا در سررسیدهای تعیین شده

نسبت به بازپرداخت اقساط تسهیلات اقدام نمایند، مشمول بخشودگی جرایم تأخیر تأدیه دین خواهند بود.

تبصره ۵ - بانک عامل مکلف است جرایم تأخیر در تأدیه باقی مانده اقساط را مطابق ضوابط اعطای تسهیلات ریالی (در خصوص اقساط ریالی) در متمم قرارداد پیش‌بینی نمایند.

ماده ۷ - سهم سود بانک عامل براساس نرخ نهایی تسویه، به صورت ریالی خواهد بود.

ماده ۸ - هرگونه تغییر در دوره‌های تأمین مالی و بخشودگی وجه التزام تأخیر تأدیه دین بابت تسهیلات اعطایی به بخش خصوصی، تعاونی و نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی، تابع شرایط و ضوابط و قرارداد عاملیت اعطای تسهیلات موضوع مصوبه شماره ۷۰۹۶۴/۱۰۰ مورخ ۲۴/۵/۱۳۸۶ هیئت امنای حساب ذخیره ارزی (ابلاغی طی بخشنامه شماره ۱۰۳۹/۶۰ مورخ ۵/۷/۱۳۸۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن) و بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوط خواهد بود.

ماده ۹ - استفاده از مزایای موضوع این آیین‌نامه در خصوص آن دسته از بدهکارانی که به علت عدم پرداخت اقساط در سررسید، پرونده مربوط توسط بانک عامل به مراجع قضایی ارجاع گردیده است، منوط به عدم صدور قرار سقوط دعوی (در صورت استرداد دعوی از سوی بانک عامل) و پرداخت هزینه‌های دادرسی و حق‌الوکاله وکیل توسط تسهیلات گیرنده خواهد بود.

ماده ۱۰ - استفاده از مزایای موضوع این آیین‌نامه در خصوص آن دسته از بدهکارانی که به علت عدم پرداخت اقساط در سررسید، پرونده مربوط از طریق مراجع قضایی یا ثبتی منجر به صدور اجراییه شده باشد، منوط به پرداخت هزینه‌های اجرایی و حق‌الوکاله جهت مختومه نمودن پرونده اجرایی خواهد بود.

ماده ۱۱ - کسری معادل ریالی ارقام پرداختی توسط بدهکار نسبت به نرخ روزانه اعلامی در روز تسویه نهایی اقساط در چارچوب این آیین‌نامه، به عهده حساب ذخیره ارزی خواهد بود.

ماده ۱۲- بانک عامل موظف است با بدهکار برای استفاده از مزایای این آیین نامه متمم قرارداد تنظیم نماید.

ماده ۱۳- در صورتی که بدهکار ظرف مهلت مقرر در قانون و این آیین نامه نسبت به تعیین تکلیف اقدام ننماید، همچنان مفاد قراردادهای منعقد و مصوبات قبلی هیئت امنای حساب ذخیره ارزی حسب مورد لازم الاجرا خواهد بود.

ماده ۱۴- بدهکار از تاریخ ابلاغ قانون (توقف کلیه اقدامات قانونی و اجرایی) تا زمان ابلاغ این آیین نامه، از بخشودگی جرایم تأخیر تأدیه دین برخوردار می باشد.

ماده ۱۵- اعمال مفاد این آیین نامه در مورد کل تسهیلات اعطایی برای یک طرح موضوعیت داشته و با تفکیک آن به قرارداد اولیه و متمم و یا هر عنوان دیگر نمی توان برای بخشی از تسهیلات طرح از مزایای این آیین نامه استفاده نمود.

ماده ۱۶- بانک عامل موظف است پس از وصول وجه از بدهکار، فهرست مربوط را با ذکر نام متقاضی، نام طرح، شماره اعتبارات/ بروات اسنادی و یا حواله های ارزی پوشش های مربوط و مبالغ ارزی بابت اصل، سود و نرخ ارز مبنای محاسبه تسهیلات به تفکیک هر پوشش به اداره عملیات ارزی بانک مرکزی جهت اعمال در سیستم حساب های ارزی ارسال نماید.

ماده ۱۷- بانک عامل مکلف است پس از اتمام مهلت تعیین شده در تبصره (۱) ماده (۲۰) قانون، نسبت به انجام محاسبات و تسویه مطابق مفاد این آیین نامه اقدام و فهرست بدهکاران به تفکیک تسویه شده و سایر را به دبیرخانه کارگروه ملی مستقر در دفتر کمیسیون اقتصاد هیئت دولت ارسال نماید.

تبصره ۱- مسئولیت صحت اطلاعات ارائه شده به عهده بانک عامل است.

تبصره ۲- بانک عامل مکلف است هر گونه ابهام در موضوع این آیین نامه را از کارگروه ملی استعلام نماید.

ماده ۱۸- وظایف کارگروه ملی به شرح زیر تعیین می شود:

الف - تطابق شرایط در موارد اعتراض بدهکاران.

ب - محاسبه نرخ تخفیف موضوع تبصره (۱) ماده (۳).

پ - اعلام نظر در خصوص هرگونه ابهام بانک‌ها در اجرای این آیین‌نامه.
ت - ارائه گزارش عملکرد به هیئت وزیران در مقاطع زمانی شش ماهه.

تبصره ۱- کارگروه ملی حسب ضرورت می‌تواند تصمیم‌گیری در خصوص پرونده‌های مورد بررسی را پس از اخذ نظرات کارگروه استانی اتخاذ نماید.

تبصره ۲- دستورالعمل‌های مورد نیاز برای نحوه اجرای این آیین‌نامه و تشکیل و اداره جلسات کارگروه ملی به تصویب کارگروه مزبور می‌رسد.

ماده ۱۹- تصمیمات کارگروه ملی با حداقل چهار رأی لازم‌الاجرا است.

(الحاقی ۱۰/۸/۱۳۹۴) ماده ۲۰- در مطالبات حساب ذخیره ارزی که بابت بدهی دولت به بانک‌ها تهاتر شده است، جریمه تأخیر سهم دولت بخشیده می‌شود.

(الحاقی ۱۰/۸/۱۳۹۴) ماده ۲۱- بدهکارانی که نسبت به بازپرداخت اقساط تسهیلات (اصل و سود) اقدام نموده و دارای اقساط معوق نیستند و صرفاً به علت تأخیر در پرداخت اقساط بابت خسارت تأخیر تأدیه (سود تأخیر و جریمه تأخیر) بدهی دارند، مشمول بخشودگی جریمه تأخیر (به استثنای سود دوره تأخیر) خواهند بود.

ماده (۳۶) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

سود و زیان ناشی از تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی صندوق توسعه ملی از پرداخت مالیات معاف می‌باشد.

۱. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره (۳۱) نمایندگان بوده است.

ماده (۴۶) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود از محل حساب مازاد حاصل از ارزیابی خالص دارایی‌های خارجی، تفاوت ریالی ناشی از تعهدات ارزی قطعی با نرخ رسمی ارز تا نرخ ارز روز پرداخت ناشی از واردات کالاها و خدمات تا پایان سال ۱۳۹۱ را پس از رسیدگی به اسناد و حسابرسی دقیق پس از احراز ورود کالا به کشور و رعایت ضوابط قیمت‌گذاری و عرضه توسط دریافت‌کننده تسهیلات، تأمین نماید.

تبصره

گزارش اجرای این ماده شامل جزئیات اطلاعات مربوط به نحوه محاسبه مازاد حاصل از ارزیابی خالص دارایی‌های خارجی، اقلام تشکیل‌دهنده تعهدات ارزی با نرخ رسمی ارز، نحوه قطعی شدن این تعهدات هر سه ماه یک بار توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و اقتصادی مجلس شورای اسلامی و دیوان محاسبات کشور ارسال می‌شود.

۱. در لایحه دولت این ماده با شماره (۲۴) به شرح ذیل ارائه شده است:

ماده ۲۴- به منظور اصلاح صورت‌های مالی بانک‌ها و تنظیم روابط مالی آن‌ها با بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و ایجاد شرایط لازم برای افزایش توان تأمین مالی واحدهای تولید به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود از محل حساب مازاد حاصل از ارزیابی خالص دارایی‌های خارجی پس از تأمین تفاوت ریالی تعهدات ارزی قطعی با نرخ مرجع، ناشی از واردات کالاها و خدمات تا پایان سال ۱۳۹۱ باقیمانده را حداکثر به میزان چهارصد هزار میلیارد (۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به مصرف تسویه مطالبات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از دولت و بانک‌های دولتی و مطالبات بانک‌ها از دولت که تا پایان سال ۱۳۹۲ ایجاد شده‌اند، برساند. نحوه تخصیص و تسویه مطالبات مذکور توسط کارگروهی مرکب از رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، وزیر امور اقتصادی و دارایی و معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور تعیین خواهد شد.

فصل سوم

سیاست‌های مالی

در این فصل سیاست‌های مالی موضوع بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود» شامل (سیاست‌های مالیاتی، سیاست‌های بودجه‌ای و راهکارهای مدیریت و تسویه بدهی‌های دولت) به همراه مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی مرتبط با سیاست‌های ارزی ارائه شده است.

در انتهای این فصل بخشی از فرمان مورخ ۱۳۹۴/۴/۱۳ رئیس محترم جمهوری خطاب به معاون اول خود در خصوص برنامه جامع اصلاح نظام بانکی و توسعه بازار اولیه سرمایه و سامان بخشیدن به بدهی‌های دولت، که مقرر شده با مشورت صاحب‌نظران و همکاری جدی وزراء و رؤسای دستگاه‌های مرتبط به ویژه وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس کل بانک مرکزی و مشاور اقتصادی رئیس‌جمهور انجام پذیرد، آورده شده است.

الف - سیاست‌های مالی بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود»

مقدمه

سیاست‌های مالی مرتبط با موضوع خروج از رکود، متشکل از سه بخش سیاست‌های

مالیاتی، سیاست‌های بودجه‌ای و راهکارهای مدیریتی و تسویه بدهی‌های دولت است. آنچه در این گزارش به عنوان سیاست‌های مالیاتی مورد بحث قرار می‌گیرد مترتب بر اعمال برخی تغییرات کلیدی در «قوانین مالیاتی موجود» در جهت حمایت از تولید و سرمایه‌گذاری است. لذا آنچه در ادامه ذکر می‌شود با وجود اهمیت اصلاحات بلندمدت در قوانین و مقررات مالیاتی موجود که با هدف کاهش سهم نفت و افزایش سهم مالیات در تأمین مالی بودجه‌های سالیانه برنامه‌ریزی خواهد شد، معطوف به دوره کوتاه‌مدت سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ است (اگرچه برخی مفاد آن، قوانینی با آثار بلندمدت هستند). سیاست‌های بودجه‌ای نیز با هدف استفاده حداکثری از ظرفیت‌های منظور شده در تبصره‌های قانون بودجه سال ۱۳۹۳ در جهت برنامه خروج از رکود تدوین شده است.

در خصوص راهکارهای دولت برای مدیریتی و تسویه بدهی‌های دولت، رویکرد ارائه شده کاملاً جدید است که می‌تواند علاوه بر حل مسائل کوتاه‌مدت در جهت تأمین منابع مالی مورد نیاز بنگاه‌های اقتصادی، در میان‌مدت و بلندمدت نیز به عنوان یکی از ابزارهای تأمین مالی بودجه دولت نقش مهمی در شفافیت و نوگرایی ساختار مالی دولت ایفا نماید.

سیاست‌های مالیاتی

اکثر اصلاحات مالیاتی که در ادامه به بندهای آن اشاره خواهد شد، در قالب اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم و در راستای حمایت از تولید و سرمایه‌گذاری تدوین شده است. نکته مهمی که در این خصوص وجود دارد آن است که سیاست‌های مالیاتی طراحی شده در این مجموعه نه به معنی کاهش سطح مالیات بلکه به معنی اصلاح ترکیب مالیات به گونه‌ای است که می‌تواند آثار مثبتی بر تحرک تولید داشته باشد. شایان ذکر است به همراه سیاست‌های مالیاتی اتخاذ شده در راستای حمایت از بخش‌های تولید، حمایت‌های مالی در قالب قانون هدفمندسازی نیز به شرح تبصره ۲۱ قانون بودجه سال ۱۳۹۳ مدنظر قرار گرفته است. همان‌طور که پیش‌تر ذکر شد، جهت‌گیری دولت برای سیاست‌های مالیاتی پیش‌رو در سال ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ حمایت از تولید از طریق اعمال مشوق‌ها و معافیت‌های مختلف و در چارچوب قوانین موجود خواهد بود. محدودیت جدی برای طراحی مجموعه سیاست‌های

مالیاتی ذیل، حفظ توازن بودجه بوده است. در راستای سیاست‌های کنترل تورم و افزایش ثبات اقتصاد کلان، توازن بودجه نقش محوری به عنوان ارتباط دهنده سیاست‌های پولی و مالی ایفا می‌کند. از این‌رو مجموعه سیاست‌های مالیاتی زیر، با در نظر داشتن آثار بودجه‌ای آن و با قید توازن بودجه سال ۱۳۹۳ طراحی شده است.

سیاست‌ها^۱

- ۱- افزایش معافیت مالیاتی حقوق‌بگیران و صاحبان مشاغل (* - مصوب)
- ۲- یکسان‌سازی نرخ مالیات بر حقوق کارکنان بخش خصوصی با کارکنان دولتی و کاهش نرخ مؤثر مالیاتی حقوق بخش غیردولتی (* - اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم - مصوب)
- ۳- حذف مالیات تکلیفی فعالیت‌های پیمان‌کاری و کاهش نرخ مؤثر مالیات اشخاص حقوقی موضوع ماده ۱۰۵ قانون مالیات‌های مستقیم (* - اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم - مصوب)
- ۴- کاهش نرخ نهایی مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی و افزایش طبقات درآمدی مشمول مالیات (* - مصوب)
- ۵- اصلاح ساختار مشوق‌های مالیاتی با هدف حمایت مؤثر از سرمایه‌گذاری و شفاف‌سازی معافیت‌ها. براساس این اصلاحیه، میزان معافیت مالیاتی برای مناطق کمتر توسعه‌یافته دو برابر سرمایه‌گذاری انجام‌شده خواهد بود. همچنین تعطیلی مالیاتی به مدت ۳ سال برای مناطق توسعه‌یافته و ۵ سال برای مناطق کمتر توسعه‌یافته در نظر گرفته شده است. ضمن اینکه معافیت مذکور برای بیمارستان‌ها، مؤسسات حمل و نقل و مراکز اقامتی و گردشگری نیز مدنظر قرار گرفته است. (* - اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم)
- ۶- حمایت از تعاونی‌های مرزنشینان (* - مصوب)

۱. (*): سیاست‌هایی که توسط یک نهاد از زیرمجموعه دولت اجرایی خواهد شد.
(**): سیاست‌هایی که نیازمند تصویب دولت یا زیرمجموعه‌ای در دولت هستند و برای اجرا، هماهنگی بین بیش از یک نهاد در زیرمجموعه دولت لازم است.
(***): سیاست‌هایی که برای تصویب و اجرا نیازمند تصویب قانون در مجلس شورای اسلامی هستند.

- ۷- حمایت از آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد (* - اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم - مصوب)
- ۸- حمایت از صادرات غیرنفتی. مطابق بند مذکور ۱۰٪ درآمد حاصل از صادرات خدمات و کالاهای غیرنفتی و محصولات بخش کشاورزی و ۵۰٪ درآمد حاصل از صادرات مواد خام با نرخ صفر مشمول مالیات می‌شود (* - اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم - مصوب)
- ۹- اصلاح ساختار معافیت‌های مالیاتی از طریق تبدیل معافیت‌ها به مالیات با نرخ صفر (* - اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم - مصوب)
- ۱۰- اصلاح ساختار استهلاك‌های مالیاتی با هدف حمایت مؤثرتر از سرمایه‌گذاری از طریق هزینه‌های استهلاك (* - اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم - مصوب)
- ۱۱- اعطای معافیت مالیاتی به تجدید ارزیابی دارایی‌ها، مبتنی بر ضوابط خاص، با هدف کمک به اصلاح ساختار مالی شرکت‌ها (* - اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم - مصوب)
- ۱۲- وضع مالیات بر سود تقسیم‌شده بین سهام‌داران با هدف تقویت اصلاح ساختار سرمایه شرکت‌ها (***)
- ۱۳- تعویق مالیات و پذیرش استهلاك شتابان کالاهای سرمایه‌ای با تکنولوژی بالا (* - مصوب)
- ۱۴- معاف‌نمودن آورده نقدی سهام‌داران از مالیات سود و تلقی سود پرداختی به‌عنوان هزینه‌های قابل قبول (***)
- ۱۵- اعطای اعتبار مالیاتی برای سرمایه‌گذاری‌های مشترک داخلی و خارجی (***)
- ۱۶- اعطای اعتبار مالیاتی به سرمایه‌گذاران خارجی که با استفاده از امکانات تولیدی داخل فعالیت نمایند. (***)
- ۱۷- وضع مالیات بر سود سرمایه‌ای (Capital Gains Tax) در املاک و مستغلات (***)

مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور مرتبط با سیاست‌های مالی (سیاست‌های مالیاتی)

ماده ۲۹ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

از ابتدای سال ۱۳۹۵ کلیه معافیت‌های مقرر مواد (۷)، (۱۱) و (۱۲) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۲۵/۹/۱۳۸۸^۲ در خصوص اوراق صکوک و تمامی اوراق بهاداری که

۱. در لایحه دولت این ماده با شماره هفت (۷) به شرح ذیل ارائه شده است:

ماده ۷- کلیه معافیت‌های مقرر در مواد (۷)، (۱۱) و (۱۲) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی در خصوص اوراق صکوک و تمامی اوراق بهاداری که در چارچوب قوانین و بر اساس ضوابط و مقررات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران منتشر می‌گردد، حاکم خواهد بود

۲. ماده ۷ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی: متن زیر به عنوان ماده (۱۴۳) مکرر و چهار تبصره ذیل آن به قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ الحاق می‌شود؛

ماده ۱۴۳ مکرر - از هر نقل و انتقال سهام و حق تقدم سهام شرکت‌ها اعم از ایرانی و خارجی در بورس‌ها یا بازارهای خارج از بورس دارای مجوز، مالیات مقطوعی به میزان نیم درصد (۰/۵٪) ارزش فروش سهام و حق تقدم سهام وصول خواهد شد و از این بابت وجه دیگری به عنوان مالیات بر درآمد نقل و انتقال سهام و حق تقدم سهام و مالیات بر ارزش افزوده خرید و فروش مطالبه نخواهد شد. کارگزاران بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس مکلفند مالیات یاد شده را به هنگام هر انتقال از انتقال دهنده وصول و به حساب تعیین شده از طرف سازمان امور مالیاتی کشور واریز نمایند و ظرف ده روز از تاریخ انتقال، رسید آن را به همراه فهرستی حاوی تعداد و مبلغ فروش سهام و حق تقدم مورد انتقال به اداره امور مالیاتی محل ارسال کنند.

تبصره ۱- تمامی درآمدهای صندوق سرمایه‌گذاری در چارچوب این قانون و تمامی درآمدهای حاصل از سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار موضوع بند (۲۴) ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴ و درآمدهای حاصل از نقل و انتقال این اوراق یا درآمدهای حاصل از صدور و ابطال آن‌ها از پرداخت مالیات بردرآمد و مالیات بر ارزش افزوده موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۲/۳/۱۳۸۷ معاف می‌باشد و از بابت نقل و انتقال آن‌ها و صدور و ابطال اوراق بهادار یاد شده مالیاتی مطالبه نخواهد شد. تبصره ۲- سود و کارمزد پرداختی یا تخصیصی اوراق بهادار موضوع تبصره (۱) این ماده به استثناء سود سهام و سهم‌الشرکه شرکت‌ها و سود گواهی‌های سرمایه‌گذاری صندوق‌ها، مشروط به ثبت اوراق بهادار یاد شده نزد سازمان جزء هزینه‌های قابل قبول برای تشخیص درآمد مشمول مالیات ناشر این اوراق بهادار محسوب می‌شود. تبصره ۳- در صورتی که هر شخص حقیقی یا حقوقی مقیم ایران که سهام‌دار شرکت پذیرفته شده در بورس یا بازار خارج از بورس، سهام یا حق تقدم خود را در بورس‌ها یا بازارهای خارج از بورس خارجی بفروشد، از این بابت هیچ‌گونه مالیاتی در ایران دریافت نخواهد شد.

تبصره ۴- صندوق سرمایه‌گذاری مجاز به هیچ‌گونه فعالیت اقتصادی دیگری خارج از مجوزهای صادره از سوی سازمان نمی‌باشد.

ماده ۱۱ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی - نهاد واسط از پرداخت هرگونه مالیات و عوارض نقل و انتقال و

در چهارچوب قوانین و براساس ضوابط و مقررات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران منتشر می شود، حاکم است.

ماده ۳۰ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

متن زیر به عنوان ماده (۱۳۸ مکرر) به قانون مالیات های مستقیم مصوب ۳/۱۲/۱۳۶۶ و اصلاحات بعدی آن الحاق می شود:

ماده ۱۳۸ مکرر - اشخاصی که آورده نقدی برای تأمین مالی پروژه - طرح و سرمایه در گردش بنگاه های تولیدی را در قالب عقود مشارکتی فراهم نمایند، معادل حداقل سود مورد انتظار عقود مشارکتی مصوب شورای پول و اعتبار از پرداخت مالیات بر درآمد معاف می شوند و برای پرداخت کننده سود، معادل سود پرداختی مذکور به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی می شود.

مالیات بر درآمد آن دسته از دارایی هایی که تأمین مالی آن از طریق انتشار اوراق بهادار به عموم صورت می گیرد معاف است. وجوه حاصل از اقدامات تأمین مالی که از طریق انتشار اوراق بهادار توسط این گونه نهادها صورت می گیرد، باید در حساب خاصی متمرکز شود و هرگونه برداشت از این حساب باید تحت نظارت و با تأیید سازمان انجام گیرد. دستورالعمل مربوط به فعالیت نهادهای واسط ظرف مدت سه ماه به پیشنهاد سازمان به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار خواهد رسید.

ماده ۱۲ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی - درآمد حاصل از فروش دارایی به نهاد واسط برای تأمین مالی از طریق عرضه عمومی اوراق بهادار معاف از مالیات است و به نقل و انتقال آن هیچ گونه مالیات و عوارضی تعلق نمی گیرد. هزینه استهلاك ناشی از افزایش ارزش دارایی در خرید مجدد همان دارایی توسط فروشنده به هر نحوی که باشد جزء هزینه های قابل قبول مالیاتی نخواهد بود.

۱. در لایحه دولت این ماده با شماره (۱۲) به شرح ذیل ارائه شده است:

ماده ۱۲- متن زیر به عنوان ماده (۱۳۸) مکرر به قانون مالیات های مستقیم اضافه می شود:

ماده ۱۳۸ مکرر - اشخاصی که آورده نقدی برای تأمین مالی پروژه - طرح و سرمایه در گردش بنگاه های تولیدی در قالب عقود مشارکتی فراهم نمایند معادل حداقل سود مورد انتظار عقود مشارکتی از پرداخت هرگونه مالیات معاف بوده، و برای پرداخت کننده سود، معادل سود پرداختی به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی می شود.

تبصره ۱- استفاده کننده از معافیت موضوع این ماده تا مدت سه سال نمی تواند آورده نقدی را از شرکت خارج نماید. در صورت کاهش آورده نقدی، به میزان ارزش روز معافیت استفاده شده، مالیات سال خروج آورده نقدی، اضافه خواهد گردید.

تبصره ۲- تشخیص تحقق بکارگیری آورده نقدی برای تأمین مالی پروژه - طرح یا سرمایه در گردش با اداره امور مالیاتی حوزه مربوط خواهد بود.

تبصره ۱

استفاده‌کننده از معافیت موضوع این ماده تا دو سال نمی‌تواند آورده نقدی را از بنگاه تولیدی خارج کند. در صورت کاهش آورده نقدی، به میزان ارزش روز معافیت استفاده شده، مالیات سال خروج آورده نقدی، اضافه می‌شود.

تبصره ۲

تشخیص تحقق به کارگیری آورده نقدی برای تأمین مالی پروژه - طرح یا سرمایه در گردش با اداره امور مالیاتی حوزه مربوط است.

ماده ۳۱ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی آن^۱

متن زیر جایگزین ماده (۱۳۲) قانون مالیات‌های مستقیم و تبصره‌های آن می‌شود و ماده (۱۳۸) قانون مذکور و تبصره‌های آن حذف می‌گردد:

ماده ۱۳۲- درآمد ابرازی ناشی از فعالیت‌های تولیدی و معدنی اشخاص حقوقی

۱. در لایحه دولت این ماده با شماره (۱۷) به شرح ذیل ارائه شده است:

ماده ۱۷- ماده (۱۳۲) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱۳۲- به منظور تشویق و افزایش سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی، معادل صددرصد (۱۰۰٪) سرمایه‌گذاری انجام شده اشخاص حقوقی غیردولتی در طرح‌های تولیدی، معدنی و خدماتی با مجوز وزارتخانه یا مؤسسه دولتی زیربند که به منظور تاسیس، توسعه، بازسازی و نوسازی واحدها صرف ایجاد دارایی ثابت (به استثناء زمین) می‌گردد، از درآمد مشمول مالیات سال یا سال‌های بعد کسر گردیده و مالیات آن به نرخ صفر محاسبه می‌گردد.

تبصره ۱- مشوق مالیاتی موضوع این ماده در هر سال مالی در مورد واحدهای مستقر در مناطق کمتر توسعه یافته معادل صد درصد (۱۰۰٪) درآمد مشمول مالیات و در سایر مناطق معادل پنجاه درصد (۵۰٪) آن منظور می‌گردد. همچنین در صورتی که سرمایه‌گذاری انجام شده با مشارکت سرمایه‌گذاران خارجی با مجوز سازمان سرمایه‌گذاری خارجی و کمک‌های فنی ایران انجام شده باشد به ازای هر پنج درصد مشارکت سرمایه‌گذاری خارجی به میزان ده درصد به مشوق این تبصره به نسبت سرمایه ثابت و پرداخت شده و حداکثر تا پنجاه درصد آن اضافه می‌شود.

تبصره ۲- مشوق مالیاتی مذکور در صورتی اعطاء می‌گردد که معادل سرمایه‌گذاری انجام شده در حساب سرمایه پرداخت شده و یا افزایش سرمایه‌های بعدی منظور شود.

تبصره ۳- معافیت مذکور در بند (ب) ماده ۱۵۹ قانون برنامه پنجم توسعه، منحصراً برای واحدهایی که از تاریخ اجرای قانون مذکور تا تاریخ اجرای این اصلاحیه برای آن‌ها پروانه بهره‌برداری یا مجوز استخراج صادر شده باشد، جاری خواهد بود.

تبصره ۴- در هر مورد که اشخاص حقوقی غیردولتی بابت فعالیت‌های صنعتی، معدنی، حمل و نقل (زمینی، هوایی و دریایی) و هتلداری خود نسبت به تأمین مالی از محل آورده نقدی شرکاء و سهام‌داران اقدام نمایند، هزینه احتسابی به نرخ پایه تسهیلات عقود مشارکتی مصوب شورای پول و اعتبار نسبت به تأمین مالی مذکور محاسبه و از درآمد مشمول مالیات شخص حقوقی تا پایان تسویه بدهی مذکور کسر می‌گردد. سقف برخوردارگی از مزایای حکم این تبصره تا سی درصد (۳۰٪) سرمایه ثبت شده شخص حقوقی خواهد بود.

تبصره ۵- شرکت‌های خارجی که با استفاده از ظرفیت واحدهای تولیدی داخلی در ایران نسبت به تولید محصولات با نشان معتبر اقدام می‌نمایند در صورتی که حداقل سی درصد از محصولات تولیدی را صادر نمایند از تاریخ انعقاد قرارداد همکاری با واحد تولید ایرانی در دوره معافیت واحد تولیدی مذکور مشمول حکم این ماده بوده و در صورت اتمام معافیت از پنجاه درصد تخفیف در نرخ مالیاتی نسبت به درآمد ابرازی حاصل از فروش محصولات تولیدی در مدت مذکور در این ماده برخوردار خواهند شد.

تبصره ۶- دستورالعمل اجرایی موضوع این ماده توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد رسید.

غیردولتی در واحدهای تولیدی یا معدنی که از تاریخ اجرای این ماده از طرف وزارتخانه‌های ذی‌ربط برای آن‌ها پروانه بهره‌برداری صادر یا قرارداد استخراج و فروش منعقد می‌شود و همچنین درآمدهای خدماتی بیمارستان‌ها، هتل‌ها و مراکز اقامتی گردشگری اشخاص یادشده که از تاریخ مذکور از طرف مراجع قانونی ذی‌ربط برای آن‌ها پروانه بهره‌برداری یا مجوز صادر می‌شود، از تاریخ شروع بهره‌برداری یا استخراج یا فعالیت به مدت پنج سال و در مناطق کمتر توسعه یافته به مدت ده سال با نرخ صفر مشمول مالیات می‌باشد.

الف - منظور از مالیات با نرخ صفر روشی است که مؤدیان مشمول آن مکلف به تسلیم اظهارنامه، دفاتر قانونی، اسناد و مدارک حسابداری حسب مورد، برای درآمدهای خود به ترتیب مقرر در این قانون و در مواعد مشخص شده به سازمان امور مالیاتی کشور می‌باشند و سازمان مذکور نیز مکلف به بررسی اظهارنامه و تعیین درآمد مشمول مالیات مؤدیان براساس مستندات، مدارک و اظهارنامه مذکور است و پس از تعیین درآمد مشمول مالیات مؤدیان، مالیات آن‌ها با نرخ صفر محاسبه می‌شود.

ب - مالیات با نرخ صفر برای واحدهای تولیدی و خدماتی و سایر مراکز موضوع این ماده که دارای بیش از پنجاه نفر نیروی کار شاغل باشند چنانچه در دوره معافیت، هر سال نسبت به سال قبل نیروی کار شاغل خود را حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) افزایش دهند، به ازای هر سال افزایش کارکنان یک سال اضافه می‌شود. تعداد نیروی کار شاغل و همچنین افزایش اشتغال نیروی کار در هر واحد با تأیید وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و ارائه اسناد و مدارک مربوط به فهرست بیمه تأمین اجتماعی کارکنان محقق می‌شود. در صورت کاهش نیروی کار از حداقل افزایش مذکور در سال بعد که از مشوق مالیاتی این بند استفاده کرده باشند، مالیات متعلق در سال کاهش، مطالبه و وصول می‌شود. افرادی که بازنشسته، بازخرید و مستعفی می‌شوند کاهش محسوب نمی‌گردد.

پ - دوره برخورداری محاسبه مالیات با نرخ صفر برای واحدهای اقتصادی مذکور موضوع این ماده واقع در شهرک‌های صنعتی یا مناطق ویژه اقتصادی به مدت دو سال و در صورت استقرار شهرک‌های صنعتی یا مناطق ویژه اقتصادی در مناطق کمتر توسعه یافته،

به مدت سه سال افزایش می‌یابد.

ف - شرط برخورداری از هرگونه معافیت مالیاتی برای اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در مناطق آزاد و سایر مناطق کشور تسلیم اظهارنامه مالیاتی در موقع مقرر قانونی است. اظهارنامه مالیاتی اشخاص حقوقی شامل ترازنامه و حساب سود و زیان طبق نمونه‌ای است که توسط سازمان امور مالیاتی تهیه می‌شود.

ث - به منظور تشویق و افزایش سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی در واحدهای موضوع این ماده علاوه بر دوره حمایت از طریق مالیات با نرخ صفر حسب مورد، سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر توسعه‌یافته و سایر مناطق به شرح زیر مورد حمایت قرار می‌گیرد:

۱- در مناطق کمتر توسعه‌یافته:

مالیات سال‌های بعد از دوره محاسبه مالیات با نرخ صفر مذکور در صدر این ماده تا زمانی که جمع درآمد مشمول مالیات واحد به دو برابر سرمایه ثبت و پرداخت شده برسد، با نرخ صفر محاسبه می‌شود و بعد از آن، مالیات متعلقه با نرخ‌های مقرر در ماده (۱۰۵) این قانون و تبصره‌های آن محاسبه و دریافت می‌شود.

۲- در سایر مناطق:

پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات سال‌های بعد از دوره محاسبه مالیات مذکور در صدر این ماده با نرخ صفر و پنجاه درصد (۵۰٪) باقی‌مانده با نرخ‌های مقرر در ماده (۱۰۵) این قانون مالیات‌های مستقیم و تبصره‌های آن محاسبه و دریافت می‌شود. این حکم تا زمانی که جمع درآمد مشمول مالیات واحد، معادل سرمایه ثبت و پرداخت شده شود، ادامه می‌یابد و بعد از آن، صددرصد (۱۰۰٪) مالیات متعلقه با نرخ‌های مقرر در ماده (۱۰۵) این قانون و تبصره‌های آن محاسبه و دریافت می‌شود.

درآمد حمل و نقل اشخاص حقوقی غیردولتی، از مشوق مالیاتی جزءهای (۱) و (۲) این بند برخوردار می‌باشند. اشخاص حقوقی غیردولتی موضوع این ماده که قبل از این اصلاحیه تأسیس شده‌اند، در صورت سرمایه‌گذاری مجدد از مشوق این ماده می‌توانند استفاده کنند.

هرگونه سرمایه‌گذاری که با مجوز مراجع قانونی ذی‌ربط به منظور تأسیس، توسعه،

بازسازی و نوسازی واحدهای مذکور برای ایجاد دارایی‌های ثابت به استثنای زمین هزینه می‌شود، مشمول حکم این بند است.

ج - استثنای زمین مذکور در انتهای بند (ت)، در مورد سرمایه‌گذاری اشخاص حقوقی غیردولتی در واحدهای حمل و نقل، بیمارستان‌ها، هتل‌ها و مراکز اقامتی گردشگری صرفاً به میزان تعیین شده در مجوزهای قانونی صادر شده از مراجع ذیصلاح، جاری نمی‌باشد.

چ - در صورت کاهش میزان سرمایه ثابت و پرداخت شده اشخاص مذکور که از مشوق مالیاتی این ماده برای افزایش سرمایه استفاده کرده باشند، مالیات متعلق و جریمه‌های آن مطالبه و وصول می‌شود.

ح - در صورتی که سرمایه‌گذاری انجام شده موضوع این ماده با مشارکت سرمایه‌گذاران خارجی با مجوز سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران انجام شده باشد به ازای هر پنج درصد (۵٪) مشارکت سرمایه‌گذاری خارجی به میزان ده درصد (۱۰٪) به مشوق این ماده به نسبت سرمایه ثابت و پرداخت شده و حداکثر تا پنجاه درصد (۵۰٪) اضافه می‌شود.

خ - شرکت‌های خارجی که با استفاده از ظرفیت واحدهای تولیدی داخلی در ایران نسبت به تولید محصولات با نشان معتبر اقدام کنند در صورتی که حداقل بیست درصد (۲۰٪) از محصولات تولیدی را صادر نمایند از تاریخ انعقاد قرارداد همکاری با واحد تولید ایرانی در دوره محاسبه مالیات با نرخ صفر واحد تولیدی مذکور مشمول حکم این ماده بوده و در صورت اتمام دوره مذکور، از پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف در نرخ مالیاتی نسبت به درآمد ابرازی حاصل از فروش محصولات تولیدی در مدت مذکور در این ماده برخوردار می‌باشند.

۵ - نرخ صفر مالیاتی و مشوق‌های موضوع این ماده شامل درآمد واحدهای تولیدی و معدنی مستقر در شعاع یکصد و بیست کیلومتری مرکز استان تهران و پنجاه کیلومتری مرکز استان اصفهان و سی کیلومتری مراکز سایر استان‌ها و شهرهای دارای بیش از سیصد هزار نفر جمعیت براساس آخرین سرشماری نفوس و مسکن نمی‌شود.

واحدهای تولیدی فناوری اطلاعات با تأیید وزارتخانه‌های ذی‌ربط و معاونت علمی و

فناوری رئیس جمهور در هر حال از امتیاز این ماده برخوردار می‌باشند. همچنین مالیات واحدهای تولیدی و معدنی مستقر در کلیه مناطق ویژه اقتصادی و شهرک‌های صنعتی به استثنای مناطق ویژه اقتصادی و شهرک‌های مستقر در شعاع یکصد و بیست کیلومتری مرکز استان تهران با نرخ صفر محاسبه می‌شود و از مشوق‌های مالیاتی موضوع این ماده برخوردار می‌باشند.

در خصوص مناطق ویژه اقتصادی و شهرک‌های صنعتی یا واحدهای تولیدی که در محدوده دو یا چند استان یا شهر قرار می‌گیرند، ملاک تعیین محدوده به موجب آیین‌نامه‌ای است که حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و سازمان حفاظت محیط‌زیست تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.^۱

د - فهرست مناطق کمتر توسعه یافته شامل استان، شهرستان، بخش و دهستان در سه ماهه اول در هر برنامه پنج‌ساله، توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی با لحاظ شاخص‌های نرخ بیکاری و سرمایه‌گذاری در تولید تهیه می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد و تا ابلاغ فهرست جدید، فهرست برنامه قبلی معتبر می‌باشد. تاریخ شروع فعالیت با تأیید مراجع قانونی ذی‌ربط، مناط اعتبار برای احتساب مشوق‌های مناطق کمتر توسعه یافته است.

ر - کلیه تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی که قبل از اجرای این ماده پروانه بهره‌برداری از مراجع قانونی ذی‌ربط اخذ کرده باشند تا مدت شش سال پس از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این ماده از پرداخت پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات بر درآمد ابرازی معاف می‌باشند. حکم این بند نسبت به درآمد حاصل از اعزام گردشگر به خارج از کشور مجری نیست.

ز - صد درصد (۱۰۰٪) درآمد ابرازی دفاتر گردشگری و زیارتی دارای مجوز از مراجع

۱. آیین‌نامه اجرایی بند (د) ماد (۱۳۲) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم موضوع ماده (۳۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور مصوبه شماره ۸۹۴۷۸/ت/۵۲۳۱۹-هـ مورخ ۱۱/۷/۱۳۹۴ هیأت وزیران

قانونی ذی‌ربط که از محل جذب گردشگران خارجی یا اعزام زائر به عربستان، عراق و سوریه تحصیل شده باشد با نرخ صفر مالیاتی مشمول مالیات می‌باشد.

ژ - مالیات با نرخ صفر موضوع این قانون صرفاً شامل درآمد ابرازی به جز درآمدهای کتمان‌شده می‌باشد. این حکم در مورد کلیه احکام مالیاتی با نرخ صفر منظور در این قانون و سایر قوانین مجری است.

س - معادل هزینه‌های تحقیقاتی و پژوهشی اشخاص حقوقی خصوصی و تعاونی در واحدهای تولیدی و صنعتی دارای پروانه بهره‌برداری از وزارتخانه‌های ذی‌ربط که در قالب قرارداد منعقد با دانشگاه‌ها یا مراکز پژوهشی و آموزش عالی دارای مجوز قطعی از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که در چهارچوب نقشه جامع علمی کشور انجام می‌شود، مشروط بر اینکه گزارش پیشرفت سالانه آن به تصویب شورای پژوهشی دانشگاه‌ها و یا مراکز تحقیقاتی مربوطه برسد و ناخالص درآمد ابرازی حاصل از فعالیت‌های تولیدی و معدنی آن‌ها کمتر از پنج میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال نباشد، حداکثر به میزان ده درصد (۱۰٪) مالیات ابرازی سال انجام هزینه مذکور بخشوده می‌شود. معادل مبلغ منظور شده به حساب مالیات اشخاص مذکور، به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی پذیرفته نخواهد شد.

دستورالعمل اجرایی این بند با پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت، علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌رسد.

تبصره ۱

کلیه معافیت‌های مالیاتی و محاسبه با نرخ صفر مالیاتی مازاد بر قوانین موجود مذکور در این ماده از ابتدای سال ۱۳۹۵ اجرا می‌شود.

تبصره ۲

آیین‌نامه اجرایی موضوع این ماده و بندهای آن حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ قانون توسط وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و صنعت، معدن و تجارت با همکاری سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

آیین‌نامه اجرایی بند (د) ماده (۱۳۲) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم موضوع ماده (۳۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

وزارت صنعت، معدن و تجارت - وزارت امور اقتصادی و دارایی - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور سازمان حفاظت محیط زیست - دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد تجاری، صنعتی و ویژه اقتصادی

هیئت وزیران در جلسه ۸/۶/۱۳۹۴ به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و امور اقتصادی و دارایی و سازمان‌های مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و حفاظت محیط زیست و به استناد بند (د) ماده (۱۳۲) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم موضوع ماده (۳۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - آیین‌نامه اجرایی بند یادشده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - محدوده: شعاع (فاصله هوایی) یکصد و بیست کیلومتر برای تهران (به استثنای شهرک‌های صنعتی استان‌های قم و سمنان)، پنجاه کیلومتر برای اصفهان و سی کیلومتر برای سایر مراکز استان‌ها و شهرهای بالای سیصد هزار نفر جمعیت.

ب - شهرک صنعتی: شهرکی که به استناد قانون راجع به تأسیس شرکت شهرک‌های صنعتی ایران - مصوب ۱۳۶۲ - با اصلاحات بعدی ایجاد شده یا می‌شود.

پ - منطقه ویژه اقتصادی: منطقه‌ای که به استناد قانون تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۴ - ایجاد شده یا می‌شود.

ماده ۲- ملاک تعیین محدوده جهت محاسبه مالیات با نرخ صفر و برخورداری از مشوق‌های مالیاتی موضوع بند (د) ماده (۳۲) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم، در مورد واحدهای تولیدی، شهرک‌های صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی که در محدوده دو یا چند شهر یا استان قرار می‌گیرند، به صورت زیر است:

۱. مصوبه شماره ۸۹۴۷۸/ت/۵۲۳۱۹-هـ مورخ ۱۱/۷/۱۳۹۴ هیئت وزیران

الف - چنانچه واحد تولیدی، شهرک صنعتی یا منطقه ویژه اقتصادی در محدوده شهر تهران قرار گیرد (فارغ از اینکه داخل یا خارج از محدوده شهر یا شهرهای دیگر قرار گرفته باشد)، مشمول مقررات محدوده تهران می‌باشد.

ب - در سایر موارد، چنانچه واحد تولیدی، در محدوده دو یا چند شهر از استان‌های مختلف قرار داشته باشد، تابع مقررات مربوط به استان محل استقرار واحد تولیدی می‌باشد. همچنین، در مواردی که واحد تولیدی در محدوده دو یا چند شهر از یک استان قرار گرفته باشد، مشمول مقررات مرکز استان یا شهرهای بیش از سیصد هزار نفر جمعیت آن استان حسب مورد خواهد بود.

ماده ۳- در صورت وجود اختلاف بین اداره کل امور مالیاتی و واحد تولیدی در خصوص فاصله مزبور با مراکز استان‌ها و شهرهای بالای سیصد هزار نفر جمعیت، نظر وزارت راه و شهرسازی بر اساس استعلام سازمان امور مالیاتی کشور ملاک عمل خواهد بود.

ماده ۴- ملاک قرار گرفتن واحد تولیدی یا معدنی در محدوده آخرین تقسیمات کشوری و تعیین محدوده‌های شهری در زمان صدور پروانه بهره‌برداری یا انعقاد قرارداد استخراج و فروش از سوی وزارتخانه‌های ذی‌ربط است و تغییرات بعدی آن تأثیری بر اعمال یا عدم اعمال محاسبه مالیات با نرخ صفر و مشوق‌های موضوع ماده (۱۳۲) قانون مالیات‌های مستقیم ندارد.

ماده ۳۳ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

تبصره زیر به‌عنوان تبصره (۵) به ماده (۱۴۳) مکرر قانون مالیات‌های مستقیم الحاق می‌شود:

تبصره ۵- نقل و انتقال اوراق بهادار بازارگردانی بازارگردانان دارای مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار در بورس و فرابورس از پرداخت مالیات مقطوع نیم درصد (۰.۵٪)

۱. در لایحه دولت این ماده با شماره (۲۹) به شرح ذیل ارائه شده است:

ماده ۲۹- سود ناشی از فعالیت بازارگردانی بازارگردانان دارای مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار در بورس و فرابورس از پرداخت هرگونه مالیات معاف است.

این ماده، معاف است.

ماده ۳۴ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است مالیات بر ارزش افزوده اخذشده از صادرکنندگان را از کالاهایی که از مبادی خروجی رسمی صادر شده با ارائه اسناد و مدارک مثبت حداکثر تا مدت یک ماه پس از ارائه برگ خروجی صادره توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران از محل وصولی‌های جاری آن سازمان به صادرکنندگان مسترد نماید.

ب - سیاست‌های بودجه‌ای موضوع بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود»

مقدمه

رویکرد دولت در تدوین سیاست‌های بودجه‌ای استفاده از ظرفیت‌های بودجه سال ۱۳۹۳ برای ایجاد تحرک بیشتر در بخش‌های اقتصادی توسط بودجه‌های عمرانی با قید حفظ توازن بودجه است. محدودیت توازن بودجه سال ۱۳۹۳ یکی از ارکان اصلی طراحی سیاست‌های مالیاتی و بودجه‌ای بوده است که می‌تواند به‌عنوان یکی از عوامل ثبات‌ساز در سطح اقتصاد کلان نقش مهمی در تحقق برنامه‌های خروج از رکود داشته باشد. در واقع این بُعد از سیاست‌های بودجه‌ای سبب خواهد شد ارتباط صحیحی بین سیاست‌های پولی و مالی برقرار شود. اساساً ایجاد سازگاری بین مجموعه سیاست‌های اقتصاد کلان (پولی، مالی و ارزی) در قالب برنامه خروج از رکود، یکی از اهداف دولت در تدوین این سیاست‌ها بوده است.

۱. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره نه (۹) نمایندگان بوده است.

سیاست‌ها^۱

۱- اولویت قائل شدن برای تخصیص اعتبارات عمرانی پس از اجرای تعهدات غیرقابل اجتناب جاری و به حداکثر رساندن کل میزان تخصیص اعتبارات عمرانی منظور شده در قانون بودجه سال ۱۳۹۳ (*)

۲- استفاده از ظرفیت‌های منظور شده در تبصره‌های قانون بودجه سال ۱۳۹۳ برای توسعه فعالیت‌های عمرانی در سراسر کشور و تنظیم برنامه زمان‌بندی شده اجرای آن‌ها تا پایان سال (*)

۳- اجازه تغییر کاربری و فروش اموال مازاد وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی ملی و استانی با هماهنگی وزارت امور اقتصادی و دارایی و تأیید کمیسیون ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران و در اختیار گذاشتن صد درصد وجوه واريز شده به دستگاه ذی‌ربط برای جایگزینی ملک فروخته شده یا تکمیل پروژه‌های نیمه تمام مصوب (*) - بند ن تبصره ۳ قانون بودجه سال ۱۳۹۳

۴- اجازه به دستگاه‌های اجرایی برای واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود در حوزه‌های فرهنگی، آموزشی، درمانی، ورزشی و خدماتی و سایر موارد مشابه که کمتر از ۵۰ درصد پیشرفت داشته‌اند به بخش‌های خصوصی یا تعاونی به صورت فروش یا اجاره بلندمدت ده‌ساله از طریق مزایده عمومی و اختصاص منابع حاصل از واگذاری این طرح‌ها و پروژه‌ها به دستگاه ذی‌ربط برای کمک‌های فنی و اعتباری یا تکمیل پروژه‌های در دست اجرا (*) - بند س تبصره ۳ قانون بودجه سال ۱۳۹۳

۵- اجازه استفاده از تسهیلات تأمین مالی و خارجی (فاینانس) علاوه بر سهمیه سال‌های قبل (معادل ۳۵ میلیارد دلار) به طرح‌های دارای توجیه فنی، اقتصادی؛ مالی و زیست‌محیطی دستگاه‌های اجرایی و بخش‌های خصوصی و تعاونی، با سپردن تضمین‌های لازم به

۱. (*): سیاست‌هایی که توسط یک نهاد از زیر مجموعه دولت اجرایی خواهد شد.

(**): سیاست‌هایی که نیازمند تصویب دولت یا زیر مجموعه‌ای در دولت هستند و برای اجرا، هماهنگی بین بیش از یک نهاد در زیر مجموعه دولت لازم است.

(***): سیاست‌هایی که برای تصویب و اجرا نیازمند تصویب قانون در مجلس شورای اسلامی هستند.

بانک‌های عامل (* - بند الف تبصره ۴ قانون بودجه سال ۱۳۹۳)

- ۶- پرداخت هزینه‌های تحقیقاتی به واحدهای تولیدی در صورتی که منجر به کسب مجوز تولید یا ثبت اختراع داخلی یا بین‌المللی شود (***)
- ۷- پیش‌بینی ردیف یارانه تسهیلات بهره‌وری و ارتقاء دانش فنی در بودجه‌های سالانه جهت افزایش بهره‌وری واحدهای تولیدی و خدماتی (***)

مواد قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور مرتبط با سیاست‌های مالی (سیاست‌های بودجه‌ای)

ماده ۴ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن^۱

به دولت اجازه داده می‌شود از محل اعتبارات بودجه‌های سنواتی تا پنجاه درصد (۵۰٪) آن بخش از هزینه‌های تحقیقاتی یا ارتقاء وضعیت محیط زیستی به واحدهای تولیدی دارای مجوز یا پروانه بهره‌برداری را که منجر به کسب حق امتیاز تولید کالا یا خدمات یا ثبت اختراع از مراجع ذیصلاح داخلی یا بین‌المللی شده است، کمک نماید. آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون به پیشنهاد وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

۱. در لایحه دولت این ماده با شماره (۱۳) به شرح ذیل ارائه شده است:

ماده ۱۳- به دولت اجازه داده می‌شود از محل اعتبارات بودجه‌های سنواتی تا پنجاه درصد آن بخش از هزینه‌های تحقیقاتی یا ارتقاء وضعیت زیست‌محیطی واحدهای تولیدی دارای مجوز یا پروانه بهره‌برداری را که منجر به کسب حق امتیاز تولید کالا یا خدمات یا ثبت اختراع از مراجع ذیصلاح داخلی یا بین‌المللی شده است، کمک نماید. آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون به پیشنهاد وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و صنعت، معدن و تجارت به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

آیین‌نامه اجرایی ماده (۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت صنعت، معدن و تجارت - وزارت جهاد

کشاورزی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۴/۸/۶ به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ماده (۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - آیین‌نامه اجرایی ماده یادشده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - قانون: قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ -

ب - واحد تولیدی: بنگاه دارای پروانه بهره‌برداری یا مجوز از دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط.

پ - هزینه تحقیقاتی و ارتقاء وضعیت زیست‌محیطی: هزینه‌های طرح‌های پژوهشی و مطالعاتی مصوب واحدهای تحقیق و توسعه نزد دستگاه‌های اجرایی مربوط که سبب کاهش یا رفع آلاینده‌گی و یا منجر به ثبت اختراع یا حق امتیاز شده باشد.

ت - حق امتیاز تولید کالا یا خدمات: امتیاز، مجوز یا گواهی‌نامه‌ای که واحد تولیدی برای تولید کالا یا خدمات جدید و یا ارتقاء فرآیندهای تولید و ارائه خدمات از دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در اثر فعالیت‌های تحقیق و توسعه دریافت می‌کند.

ث - ثبت اختراع: گواهی‌نامه ثبت اختراع (پتنت) از مراجع ذی‌صلاح ملی یا بین‌المللی زیست‌محیطی.

ماده ۲- دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط مجازند تا پنجاه درصد (۵۰٪) هزینه‌های

تحقیقاتی یا ارتقاء وضعیت زیست‌محیطی واحدهای تولیدی را در حدود منابع پیش‌بینی

۱. مصوبه شماره ۱۰۷۰۳۶/ت/۵۲۰۴۷-مورخ ۱۳۹۴/۸/۱۷ هیئت وزیران

شده در بودجه‌های سنواتی، در قالب کمک و در چارچوب موافقتنامه متبادله با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور پرداخت نمایند.

تبصره ۵ - کمک موضوع این ماده به مأخذ پرداخت، هزینه قطعی شده برای دستگاه اجرایی ذی‌ربط محسوب می‌گردد.

ماده ۳- دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط طرح‌های تحقیق و توسعه و ارتقاء زیست‌محیطی مشمول را با توجه به منابع اعتباری مصوب، براساس ماهیت، میزان اثر درون‌بنگامی و فرابنگامی طرح، رسوخ فناوری در بخش، ارتقاء بهره‌وری کل عوامل تولید، پیچیدگی و تنوع عوامل موثر بر طرح و میزان هزینه‌بری آنها، اولویت‌بندی نموده و کمک‌های مذکور را براساس سرفصل‌های مقرر در ماده (۴) این آیین‌نامه به واحد یا واحدهای تولیدی (طرح‌های مشترک) ذی‌ربط اختصاص می‌دهند. میزان کمک‌ها به نسبت اعتبار تخصیص یافته به دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲) این آیین‌نامه خواهد بود.

ماده ۴- هزینه‌های زیر به عنوان هزینه‌های تحقیقاتی مرتبط قابل قبول می‌باشد:
الف - هزینه‌های آزمایشگاهی، آزمون نمونه اولیه و آزمایش‌های بالینی، هزینه استانداردهای ایمنی و ارتقاء زیست‌محیطی.

ب - هزینه‌های ثبت و حفاظت از حق اختراع داخلی و خارجی.
پ - هزینه‌های مربوط به همکاری‌های تحقیقاتی با دانشگاه‌ها، مراکز پژوهشی و شرکت‌های دانش‌بنیان.

ت - هزینه‌های خرید یا اخذ حق استفاده از اختراعات، حق امتیاز و دانش فنی از سایر اشخاص حقیقی و حقوقی که به ثبت حق اختراع داخلی و خارجی مشروح در ادعانامه منجر شده است.

تبصره ۱- کمک‌های موضوع این آیین‌نامه در سقف بودجه‌های سالیانه تنها شامل آن دسته از هزینه‌های تحقیقاتی یا ارتقاء وضعیت زیست‌محیطی می‌شود که حق امتیاز کالا یا خدمات یا ثبت اختراع حاصل از آن پس از تصویب قانون صورت گرفته باشد.

تبصره ۲- اعطای کمک‌های موضوع این آیین‌نامه به هر واحد تولیدی منوط به عدم استفاده از مزایا یا کمک‌های مشابه برای هر حق امتیاز یا هر ثبت اختراع فقط یک بار مجاز خواهد بود.

ماده ۵- دستگاه‌های اجرایی حسب مورد با استفاده از تمامی ظرفیت‌های ساختاری و نهادی موجود کشور مسئول اجرای این آیین‌نامه بوده و مکلفند گزارش‌های مربوط را سالانه به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور و شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری ارایه نمایند.

ماده ۶- دستگاه‌های اجرایی مجازند از محل منابع داخلی خود و با رعایت قوانین و مقررات مربوط با تأیید بالاترین مقام دستگاه تا پنجاه درصد (۵۰٪) هزینه‌های تحقیقاتی واحدهای تولیدی ذی‌ربط را که منجر به کسب حق امتیاز تولید کالا یا خدمات یا ثبت اختراع یا ارتقاء وضعیت زیست‌محیطی شده در قالب کمک پرداخت نمایند. این پرداخت به عنوان هزینه قطعی شده برای دستگاه اجرایی ذی‌ربط محسوب می‌شود.

ماده ۷- واحدهای تولیدی مشمول این آیین‌نامه مکلفند درخواست خود را در سامانه جامع وزارت صنعت، معدن و تجارت که به این منظور راه‌اندازی می‌شود، ثبت نمایند تا وزارتخانه‌های مربوط ظرف سه ماه درخواست را بررسی و نتیجه ارزیابی و میزان کمک به هر واحد مشمول را براساس دستورالعمل‌های مندرج در سامانه اعلام نمایند.

ماده (۷) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن^۱

۱- به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اجازه داده می‌شود تا با هماهنگی وزارتخانه‌ها و شرکت‌ها و مؤسسات دولتی کالاها و خدمات ناشی از اجرای طرح‌ها و پروژه‌ها و فعالیت‌های مورد واگذاری را در صورت ضرورت تا سقف هزینه یا قیمت تمام شده برای خود با عقد قرارداد به مدت مندرج در مزایده یا مناقصه از بخش غیردولتی خریداری و در صورت عدم نیاز به خرید، اجازه بهره‌برداری یا فروش در داخل و یا خارج را به بخش غیردولتی بدهد.

۲- در مواردی که طرح‌ها، پروژه‌ها و فعالیت‌های مورد واگذاری فاقد توجیه اقتصادی است و نیاز به پرداخت کمک دارد میزان کمک در آگهی مناقصه یا مزایده درج می‌شود.

۱. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره چهار مکرر نمایندگان بوده است.

۳- رعایت شرایط رقابتی و برگزاری مزایده عمومی برای خریداران طرح‌ها، پروژه‌ها و فعالیت‌ها و برگزاری مناقصه عمومی برای فروشندگان کالاها و خدمات ناشی از اجرای طرح‌ها، پروژه‌ها و فعالیت‌ها الزامی است.

آیین‌نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی ظرف مدت دو ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

آیین‌نامه اجرایی ماده (۷) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

وزارت امور اقتصادی و دارایی - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
هیئت وزیران در جلسه ۲۱/۴/۱۳۹۴ به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد ماده (۷) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - آیین‌نامه اجرایی ماده یادشده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین‌نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - سازمان: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.

ب - دستگاه متقاضی: وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی.

پ - طرح‌های قابل واگذاری: طرح، پروژه و فعالیت‌هایی که در اجرای قوانین و مقررات مربوط به بخش غیردولتی واگذار می‌شود.

ماده ۲- دستگاه متقاضی در مرحله ارایه پیشنهاد واگذاری طرح قابل واگذاری، نیاز خود را نسبت به خرید کالا و خدمات ناشی از اجرای طرح مورد واگذاری و مدت آن با ارایه گزارش توجیهی برای اخذ تأیید به سازمان ارسال می‌نماید.

ماده ۳- طرح مورد واگذاری باید از طریق مزایده عمومی توسط دستگاه متقاضی و مطابق قیمت تمام شده پیشنهادی دستگاه و با لحاظ شرایط و مدت نیاز به کالا و خدمات

۱. مصوبه شماره ۶۷۵۷۲/ت/۵۲۱۵۳-هـ مورخ ۲۷/۵/۱۳۹۴ هیئت وزیران

طرح مذکور با تأیید سازمان واگذار شود.

تبصره ۵ - قیمت تمام شده پیشنهادی دستگاه براساس دستورالعمل مصوب شورای اقتصاد خواهد بود.

ماده ۴ - با پیش‌بینی امکان خرید کالا و خدمت در مرحله واگذاری و پس از قطعیت واگذاری، سازمان مجاز است کالا و خدمات ناشی از اجرای طرح واگذارشده را براساس مناقصه عمومی خریداری نماید.

ماده ۵ - در صورت عدم نیاز به خرید کالا و خدمات ناشی از اجرای طرح‌های مورد واگذاری از سوی دستگاه اجرایی و تأیید سازمان، با اعلام کتبی موضوع در اسناد مزایده طرح، اجازه بهره‌برداری یا فروش در داخل و خارج کشور به بخش غیردولتی داده می‌شود.

ماده ۶ - حداکثر قیمت خرید کالا و خدمت موردنظر باید تا سقف هزینه یا قیمت تمام شده مربوط باشد.

تبصره ۵ - قیمت تمام شده در سال‌های بعد متناسب با شاخص‌های اعلامی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به روز می‌شود.

ماده ۷ - در مواردی که طرح‌های مورد واگذاری فاقد توجیه اقتصادی و مالی است و نیاز به پرداخت کمک داشته باشد، این کمک در اسناد مزایده یا مناقصه درج و پرداخت آن به صورت سنواتی و یا به صورت یکجا در قالب کاهش قیمت پایه در واگذاری طرح به منظور دستیابی به توجیه اقتصادی و مالی اعمال می‌شود.

ماده ۸ - کالا و خدمت طرح‌های قابل واگذاری از محل اعتبارات دستگاه متقاضی، خریداری و براساس ترتیبات مورد توافق سازمان و دستگاه متقاضی، تحویل دستگاه متقاضی ذی‌ربط می‌گردد.

ماده ۹ - وظایف و اختیارات سازمان در اجرای این آیین‌نامه به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف - بررسی و تأیید پیشنهادهای دستگاه‌های متقاضی در مورد خرید کالا و خدمات طرح‌های قابل واگذاری.

ب - بررسی و تأیید پیشنهادهای دستگاه‌های متقاضی در مورد قیمت تمام شده کالا و خدمات.

پ - نظارت بر انتقال کالا و خدمات دریافتی از طرح واگذار شده به دستگاه‌های متقاضی.

ت - تهیه و تدوین دستورالعمل نحوه رسیدگی به درخواست‌ها و مواعد زمانی هر مرحله از کار و انتقال کالا و خدمات به دستگاه‌های متقاضی.

ماده ۱۰- دستگاه متقاضی موظف به واریز منابع حاصل از واگذاری طرح‌ها مطابق قوانین و مقررات مربوط به خزانه‌داری کل کشور می‌باشد.

ماده (۱۱) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن^۱

به دستگاه‌های اجرایی مجری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دارای ردیف اعتبار در قوانین بودجه سنواتی اجازه داده می‌شود تا با موافقت سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور نسبت به خرید غیرنقدی و یا اقساطی تا سقف سی درصد (۳۰٪) اعتبار مصوب طرح کالاهای مورد نیاز طرح‌های خود را جهت تحویل به پیمانکاران طرح‌های مذکور، به عنوان بخشی از سهم کارفرما اقدام نماید.

سود متعلقه به خرید این کالاها که در قرارداد با رعایت قوانین و مقررات پیش‌بینی شده است توسط کارفرما پرداخت می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تا سه ماه پس از تصویب این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

۱. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره (۲۹) نمایندگان بوده است.

آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

وزارت امور اقتصادی و دارایی - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
هیئت وزیران در جلسه ۳۱/۳/۱۳۹۴ به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و به
استناد ماده (۱۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴،
آیین‌نامه اجرایی ماده یادشده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:
الف - دستگاه اجرایی: دستگاه‌های اجرایی مجری طرح‌های تملک دارایی‌های
سرمایه‌ای مندرج در پیوست شماره یک قوانین بودجه سنواتی.
ب - کالاهای مورد نیاز طرح: کالاهای مورد نیاز طرح اعم از مصالح و تجهیزاتی که
در اجرای طرح پیش‌بینی شده و باعث تسریع در انجام عملیات اجرایی طرح توسط
پیمانکار گردد.

ج - سازمان: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.

ماده ۲- به دستگاه‌های اجرایی اجازه داده می‌شود تا کالاهای مورد نیاز طرح‌های
تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود را به درخواست بالاترین مقام دستگاه اجرایی و یا مقام
مجاز از طرف وی و با موافقت سازمان تا سقف سی درصد (۳۰٪) اعتبار مصوب سالانه
مندرج در پیوست یک قوانین بودجه سنواتی هر یک از طرح‌های تملک دارایی‌های
سرمایه‌ای به صورت غیرنقدی و یا اقساطی به شرح سایر مواد این آیین‌نامه خریداری نموده
و به پیمانکاران طرح‌های مذکور تحویل دهند. اقساط ارقام خریداری شده از محل
اعتبارات مصوب سال بعد یا سال‌های بعد طرح قابل پرداخت می‌باشد.

تبصره ۵- دستورالعمل اجرایی فرآیند انجام کار و کاربرگ‌های مربوط حداکثر یک
ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه، توسط سازمان به دستگاه‌های اجرایی ابلاغ می‌شود.

ماده ۳- کالاهایی می‌توانند مطابق این آیین‌نامه خریداری شوند که مرتبط با موضوع

۱. مصوبه شماره ۴۱۸۴۶/ت/۵۲۰۴۸ هـ مورخ ۴/۴/۱۳۹۴ هیئت وزیران

عملیات پیمان باشند.

ماده ۴- شرایط خرید کالاهای موضوع این آیین نامه به شرح زیر است:

الف - پرداخت سود متعلقه به خرید کالاها با رعایت قوانین و مقررات مربوط برعهده دستگاه اجرایی (کارفرما) است.

ب - مراحل انعقاد قرارداد خرید کالاها به ترتیب زیر است:

۱- انتخاب طرح های واجد شرایط توسط دستگاه اجرایی
۲- اعلام طرح های انتخاب شده به سازمان با گزارش ها و مستندات ذی ربط شامل اطلاعات مالی و فنی طرح

۳- تأیید طرح های مورد نظر توسط سازمان

۴- انتخاب فروشنده کالا از بین داوطلبین توسط دستگاه اجرایی، انعقاد قرارداد خرید کالا و ارسال یک نسخه از قرارداد نهایی به سازمان

تبصره ۵- فرآیند خرید براساس قوانین مربوط از جمله قانون برگزاری مناقصات و انتخاب مناسب ترین پیشنهاد انجام خواهد شد.

ج - زمان اتمام اقساط نباید بیشتر از زمان پیش بینی شده برای اتمام طرح باشد.

ماده ۵- هزینه های تهیه کالاهای مورد نیاز این آیین نامه در پیمان پیمانکاری به شرح زیر در اولین صورت وضعیت که پس از ورود به کارگاه تنظیم می شود، به حساب پیمانکار منظور می شود:

هزینه تهیه مصالح (به استثنای سیمان و آهن آلات) بر مبنای هزینه تمام شده به حساب پیمانکار منظور می شود. بهای سیمان و آهن آلات بر طبق دستورالعمل های سازمان (مربوط به روش محاسبه مابه التفاوت نرخ آهن آلات و سیمان) به حساب پیمانکار منظور می شود.

ماده (۲۴) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین نامه اجرایی آن

به دولت اجازه داده می شود از محل صرفه جویی در هزینه ها یا فروش طرح های تملک دارایی های سرمایه ای یا فروش اموال مازاد یا افزایش قیمت آب و حامل های انرژی برای

مصارف بیش از الگوی مصرف یا متوسط مصرف، سالانه تا دو درصد (۲٪) بودجه کل کشور را پس از واریز به خزانه‌داری کل کشور به افزایش سرمایه بانک‌های دولتی اختصاص دهد. بانک‌های مذکور موظفند حداقل معادل سه برابر مبلغ افزایش سرمایه را از این محل به خریداران غیردولتی، خصوصی یا تعاونی طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای ملی و استانی تسهیلات با اقساط بازپرداخت حداقل پنج ساله پرداخت نمایند. لیست طرح‌ها و پروژه‌ها توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تعیین و اعلام می‌شود.

به صندوق توسعه ملی نیز اجازه داده می‌شود تا از طریق بانک‌های عامل ذی‌ربط به خریداران طرح‌ها و پروژه‌های مذکور تسهیلات پرداخت نماید.

متقاضیان خرید طرح‌ها و پروژه‌های مذکور مجازند حداقل بیست درصد (۲۰٪) منابع مورد نیاز جهت تکمیل و بهره‌برداری از هر طرح و یا پروژه را تأمین نمایند.

دستگاه‌های اجرایی طرح‌ها و پروژه‌ها موظفند با تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با عقد قرارداد بلند مدت تا مدت پنجاه سال کالاها و خدمات ناشی از اجرای طرح‌ها و پروژه‌ها را از بخش غیردولتی، خصوصی یا تعاونی خریداری یا به آن‌ها کمک زیان پرداخت نمایند و در صورت عدم نیاز، خریداران طرح‌ها و پروژه‌ها می‌توانند کالا یا خدمات ناشی از اجرای طرح‌ها و یا پروژه‌ها را در داخل یا خارج به فروش رسانند.

به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اجازه داده می‌شود طرح‌های فاقد توجیه اقتصادی را با پرداخت یارانه یا کمک زیان توجیه‌دار و سودآور نماید. رعایت شرایط رقابتی و برگزاری مزایده عمومی برای فروش طرح‌ها و پروژه‌ها و برگزاری مناقصه عمومی برای خرید کالاها و خدمات ناشی از اجرای طرح‌ها و پروژه‌ها الزامی است.

آیین‌نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی و صندوق توسعه ملی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران حداکثر تا مدت دو ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

آیین نامه اجرایی ماده (۲۴) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

وزارت امور اقتصادی و دارایی - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور - صندوق توسعه ملی - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

هیئت وزیران در جلسه ۲۱/۴/۱۳۹۴ به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، صندوق توسعه ملی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و به استناد ماده (۲۴) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - آیین نامه اجرایی ماده یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف - قانون: قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ -

ب - منابع ناشی از صرفه جویی هزینه ها: اعتباراتی که توسط دستگاه اجرایی ضمن اجرای بودجه با حفظ کیفیت و کمیت انجام عملیات و فعالیت ها صرفه جویی و به خزانه واریز می شود.

ج - اموال مازاد: اموال منقول و غیر منقول دستگاه های اجرایی که براساس تشخیص کارگروهی متشکل از نمایندگان وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و دستگاه اجرایی ذی ربط از آن ها رفع نیاز شده و قابل فروش باشد.

د - طرح های تملک دارایی های سرمایه ای: طرح های تملک دارایی های سرمایه ای ملی و استانی.

ه - سازمان: سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور.

ماده ۲- طرح ها و پروژه های تملک دارایی های سرمایه ای قابل واگذاری توسط سازمان تعیین و اعلام می گردد.

ماده ۳- واگذاری طرح ها و پروژه های تملک دارایی های سرمایه ای موضوع این آیین نامه توسط دستگاه های اجرایی طرح های مزبور مطابق شرایطی که به پیشنهاد سازمان

به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد، از طریق مزایده عمومی انجام می‌گیرد.

ماده ۴- دستگاه اجرایی واگذارنده طرح مکلف است منابع حاصله را به حساب اعلامی از سوی خزانه‌داری کل کشور واریز نماید. سهم هر یک از بانک‌های دولتی از افزایش سرمایه توسط کارگروهی مرکب از وزارت امور اقتصادی و دارایی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان تعیین می‌شود. خزانه‌داری کل کشور مکلف است بر اساس موافقتنامه متبادله و تخصیص اعتبار، وجوه مزبور را برای افزایش سرمایه به بانک‌های دولتی پرداخت نماید.

ماده ۵- انتقال اسناد مالکیت اموال طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای موضوع این آیین‌نامه (تا تسویه حساب خریدار) به بانک عامل به عنوان وثیقه اخذ تسهیلات مجاز است.

ماده ۶- سازمان مجاز است اعتبارات لازم را برای اقتصادی نمودن طرح‌های فاقد توجیه اقتصادی و مالی به صورت یارانه و یا کمک زیان در لوایح بودجه سالیانه پیش‌بینی نماید.

ماده ۷- آورده خریداران طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای حداقل بیست درصد (۲۰٪) باقیمانده کل اعتبار موردنیاز طرح متناسب با جریان پرداخت تسهیلات تعیین می‌گردد. بانک‌های عامل و پرداخت‌کننده تسهیلات مسئول نظارت بر تحقق این امر هستند.

ماده ۸- درخصوص آن دسته از طرح‌هایی که دولت خریدار کالا یا خدمت آن‌ها است، دستگاه اجرایی ذی‌ربط موظف است همزمان با عقد قرارداد واگذاری با تأیید سازمان نسبت به عقد قرارداد بلندمدت (تا ۵۰ سال) با خریدار با انجام مناقصه اقدام نماید. در صورت عدم نیاز، خریداران طرح‌ها و پروژه‌ها می‌توانند کالا یا خدمات ناشی از اجرای طرح‌ها و یا پروژه‌ها را در داخل یا خارج به فروش رسانند.

ماده ۹- سازمان سالانه ضمن هماهنگی با وزارتخانه‌های نفت و نیرو و سازمان هدفمندی‌سازی یارانه‌ها، میزان منابع قابل تأمین از محل افزایش قیمت آب و حامل‌های انرژی مازاد بر الگوی مصرف یا متوسط مصرف برای ماده (۲۴) قانون را در لوایح بودجه سالانه منظور می‌نماید.

ماده ۱۰- بانک‌های دولتی موضوع این آیین‌نامه موظفند حداقل به میزان سه برابر سرمایه تأمین شده ناشی از اجرای ماده (۲۴) قانون به خریداران واجد شرایط طرح‌ها و پروژه‌های موضوع این آیین‌نامه (که به صورت مستقل و یا با پرداخت یارانه و یا کمک زیان به تشخیص بانک نیز از توجیه اقتصادی و مالی برخوردارند) تسهیلات پرداخت نمایند. صندوق توسعه ملی نیز مجاز است از طریق بانک‌های عامل تسهیلات موردنیاز خریداران را طبق ضوابط و شرایط پرداخت تسهیلات مصوب هیئت امنای پرداخت نماید.

ج - راهکارهای مدیریت و تسویه بدهی‌های دولت موضوع بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیر توری از رکود»

مقدمه

افزایش بدهی‌های دولت به‌ویژه به پیمانکاران و بانک‌ها در کنار آشفتگی حساب‌های مربوطه، سبب ایجاد عوارض قابل ملاحظه‌ای در هر سه ضلع مرتبط با این موضوع یعنی دولت، پیمانکاران و بانک‌ها شده است. به دلیل بی‌نظمی و آشفتگی حساب‌ها در سمت دولت، محاسبه دقیق میزان بدهی‌های دولت با دشواری زیادی همراه بوده است. از طرفی بلوکه شدن بخشی از دارایی‌های پیمانکاران نزد دولت سبب شده این شرکت‌ها با کمبود نقدینگی مواجه شوند و در نتیجه نتوانند به تعهدات کوتاه‌مدت خود در قبال بانک‌ها پاسخ‌گو باشند. در نتیجه مطالبات معوق نظام بانکی از این محل تحت تأثیر قرار گرفته و بانک‌ها را بیشتر در جهت انقباض فعالیت‌های تأمین مالی خود پیش برده است. از سوی دیگر، به دلیل افزایش مستقیم بدهی‌های دولت به بانک‌ها، توان تسهیلات‌دهی بانک‌ها کاهش یافته است. در حال حاضر با توجه به شرایط ویژه اقتصادی کشور، یعنی وجود تحریم‌های ظالمانه بین‌المللی و محدودیت درآمدهای نفتی و تنگنای به‌وجود آمده، بازپرداخت بدهی‌ها با چالش‌های متعددی مواجه است. لذا وضعیت بدهی‌های دولت به‌عنوان مانعی جدی بر سر راه تأمین مالی و تحرک تولید در سال‌های اخیر عمل کرده است. از سوی دیگر تاکنون هیچ مرجعی برای رسیدگی به وضعیت بدهی‌های دولت و

مدیریت و تسویه آن‌ها وجود نداشته است. مدیریت بدهی‌ها و بازپرداخت آن‌ها علاوه بر تأمین بخشی از منابع مورد نیاز برای سرمایه‌گذاری (بازپرداخت مطالبات پیمانکاران) و افزایش امکان اعطای تسهیلات بیشتر توسط نظام بانکی - که بر تحرک تولید اثرگذار خواهد شد - آثار بلندمدت مثبتی نیز برای شفافیت و قاعده‌مند شدن رفتار مالی دولت در پی خواهد داشت.

در این بخش در راستای پرداخت و تسویه بدهی‌ها، اقدامات متعددی پیش‌بینی شده است به طوری که علاوه بر افزایش قابل توجه در اعتبارات تملک دارایی‌های مالی که عمدتاً به تهاثر بدهی‌ها مربوط می‌شود، در قالب احکام بودجه نیز تمهیدات ویژه‌ای از جمله فروش و واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و تسویه بدهی‌ها از این محل و همچنین تهاثر بدهی‌ها با مطالبات دولت از اشخاص بابت اقساط فروش سهام دولت و از محل فروش اوراق مشارکت و اسناد خزانه اسلامی مدنظر قرار گرفته است. علاوه بر این، تعیین نهاد متولی و ایجاد ساختار اجرایی مدیریت بدهی‌ها به‌عنوان اولین گام در زمینه ساماندهی بدهی‌های دولت، به‌عنوان یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر مورد توجه قرار گرفته است و بر این اساس، دولت در خرداد ماه سال ۱۳۹۳، مصوبه‌ای در خصوص تشکیل ساختاری مستقل برای مدیریت بدهی‌های دولت به تصویب رساند.

سیاست‌ها^۱

- ۱- تشکیل واحد سازمانی جداگانه جهت احصاء، ثبت و پایش بدهی‌ها و تعهدات دولت و نگهداری متمرکز حساب‌ها در وزارت امور اقتصادی و دارایی (* - مصوب)
- ۲- تسویه بدهی‌های دولت به بخش خصوصی از محل مطالبات دولت از اشخاص بابت اقساط فروش آن‌ها در چارچوب بند (ر) تبصره ۳ قانون بودجه سال ۱۳۹۳ (* - مصوب)
- ۳- تسویه بدهی‌های دولت از محل فروش اوراق مشارکت و اسناد خزانه اسلامی

۱. (*): سیاست‌هایی که توسط یک نهاد از زیرمجموعه دولت اجرایی خواهد شد.
(**): سیاست‌هایی که نیازمند تصویب دولت یا زیرمجموعه‌ای در دولت هستند و برای اجرا، هماهنگی بین بیش از یک نهاد در زیرمجموعه دولت لازم است.
(***) : سیاست‌هایی که برای تصویب و اجرا نیازمند تصویب قانون در مجلس شورای اسلامی هستند.

موضوع آیین‌نامه اجرایی بند (ط) تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۳ (* - مصوب)

- ۴- تسویه بدهی‌های دولت از طریق ایجاد صندوق قابل معامله سهام عدالت (ETF) و تأدیه بدهی‌های دولت از محل یونیت‌های متعلق به دولت در صندوق فوق (***)
- ۵- اجازه فروش اوراق خزانه اسلامی معادل اختلاف بدهی‌های دولت و رقم اوراق پیش‌بینی شده در قانون بودجه ۱۳۹۳ با توزیع پنج ساله. تسویه بدهی دولت با اولویت تسویه مطالبات پیمانکاران با انتشار اسناد خزانه به میزان سالانه ۱۰۰ هزار میلیارد ریال (***)
- ۶- واگذاری اموال مازاد دستگاه‌های اجرایی بابت تأدیه بدهی‌های همان دستگاه (***)

- ۷- واگذاری مسئولیت مطالعه، بررسی، تعیین تکلیف و واگذاری طرح‌ها و پروژه‌های انتفاعی و غیرانتفاعی دولتی قابل واگذاری به سازمان خصوصی‌سازی (**)
- ۸- مزایده پروژه‌های نیمه تمام انتفاعی در فرابورس و پرداخت بدهی‌ها از این محل؛ و در صورت عدم فروش، واگذاری به طلبکاران دولت با روش مذاکره (***)
- ۹- جلب مشارکت بخش خصوصی از طریق واگذاری پروژه‌های عمومی غیرانتفاعی در قالب قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی (PPP) و محاسبه ارزش پروژه به عنوان آورده دولت جهت افزایش نرخ بازده (***)
- ۱۰- تسویه بدهی‌های دولت از محل منابع مالی حاصل از فروش سهام شرکت‌های دولتی (*)

- ۱۱- تهاثر بدهی‌های دولت از محل بدهی‌های مالیاتی اشخاص (***)
- ۱۲- انتقال بدهی‌های سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی که به موجب تکالیف قانونی یا دولتی ایجاد شده است به حساب بدهی‌های دولت با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و با تصویب هیئت وزیران (***)

- ۱۳- تسویه بدهی اشخاص حقوقی غیردولتی به دولت با مطالبات آن‌ها از شرکت‌های دولتی (***)

- ۱۴- توقف عملیات اجرایی وصول مطالبات دولت از اشخاصی که مطالبات متقابل از دولت دارند و رفع ممنوعیت خروج در سقف مطالبات آن‌ها از دولت (***)

۱۵- اختصاص ۱۰۰ درصد منابعی که از حساب ذخیره ارزی به عاملیت بانک‌های دولتی صرف اعطای تسهیلات به بخش‌های خصوصی و دولتی شده است و در سال ۹۳ وصول می‌شود بابت تسویه بدهی دولت به این بانک‌ها (*) - بند ط تبصره ۵ قانون بودجه (۱۳۹۳)

تکالیف وزارت امور اقتصادی و دارایی^۱

وزارت امور اقتصادی و دارایی

هیئت وزیران در جلسه ۲۰/۷/۱۳۹۳ موافقت نمود:

در راستای اجرای کامل سیاست‌های دولت برای خروج غیرتورمی از رکود، تکالیف وزارت امور اقتصادی و دارایی با رعایت قوانین و مقررات و با استفاده از اعتبارات مصوب مربوط به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف - راهکارهای مدیریت و تسویه بدهی‌های دولت

۱- تشکیل واحد سازمانی جداگانه جهت احصاء، ثبت و پایش بدهی‌ها و تعهدات دولت و نگهداری متمرکز حساب‌ها در وزارت امور اقتصادی و دارایی.

۲- ایجاد سازوکارهای بورسی برای مزایده پروژه‌های نیمه‌تمام انتفاعی در فرابورس و پرداخت بدهی‌ها از این محل و در صورت عدم فروش، واگذاری به طلبکاران دولت با روش مذاکره

۳- فروش سهام شرکت‌های دولتی و تأمین منابع مالی برای تسویه بدهی‌های دولت

[...]

۱. مصوبه شماره ۸۴۵۶۸/۵۰۵۸۳ مورخ ۲۶/۷/۱۳۹۳ هیئت وزیران

مواد قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور مرتبط با سیاست‌های مالی (راهکارهای مدیریت و تسویه بدهی‌های دولت)

ماده (۱) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء مالی و آیین‌نامه اجرایی آن^۱

دولت موظف است:

الف - ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، «جدول بدهی‌ها و مطالبات دولت و شرکت‌های دولتی» را در سه طبقه به شرح زیر تهیه و به کمیسیون‌های اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه کند:

طبقه اول: مطالبات و بدهی‌های اشخاص حقوقی خصوصی و تعاونی به تفکیک اشخاص

طبقه دوم: مطالبات و بدهی‌های نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی به تفکیک مؤسسه طبقه سوم: مطالبات و بدهی‌های بانک‌ها و مؤسسات اعتباری به تفکیک بانک‌ها
ب - جدول مزبور باید هر سه ماه یک بار بروزرسانی شده، به کمیسیون‌های مذکور ارائه شود.

پ - دولت موظف است از سال ۱۳۹۴ به بعد، همزمان با ارائه لایحه بودجه، جدول بدهی‌ها و مطالبات قطعی شده و تعهدات دولت به اشخاص حقوقی خصوصی و تعاونی و مؤسسات عمومی غیردولتی و بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و تعهدات آن‌ها به دولت را که

۱. در لایحه دولت این ماده با شماره یک (۱) به شرح ذیل ارائه شده است:

ماده ۱- به دولت اجازه داده می‌شود بدهی‌های قطعی خود به اشخاص حقوقی غیردولتی را که در چارچوب مقررات قانونی مربوط تا پایان سال ۱۳۹۲ ایجاد شده است، از محل مطالبات قطعی دولت (وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی) به میزانی که سالانه به صورت جمعی - خرجی در قوانین بودجه سنواتی منظور می‌شود، تسویه نماید. بدین منظور وزارت امور اقتصادی و دارایی، اسناد تعهدی خاصی را با عنوان اوراق تسویه خزانه صادر و در اختیار اشخاص حقوقی غیردولتی طلبکار قرار می‌دهد. این اسناد می‌تواند به منظور تسویه بدهی اشخاص یاد شده به دولت مورد استفاده قرار گیرد. چنانچه رقم مطالبات اشخاص حقوقی یاد شده از دولت بیشتر از مبلغ ردیف اعتباری مربوط باشد، معادل مجموع مطالبات قابل تسویه، به ارقام ردیف‌های جمعی - خرجی یاد شده منظور در جداول قانون بودجه سال مربوط اضافه می‌شود.

به تأیید سازمان حسابرسی کشور رسیده است، به مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

تبصره

به منظور اجرای احکام مذکور در بندهای (ب) و (پ) این ماده، از ابتدای سال ۱۳۹۵ واحد جداگانه‌ای در وزارت امور اقتصادی و دارایی ایجاد می‌شود. این واحد موظف است خلاصه مطالبات، بدهی‌ها و تعهدات دولت را احصاء و ثبت کند و علاوه بر گزارش‌های فصلی، گزارش‌های سالانه جهت ارائه به رئیس‌جمهور و مجلس شورای اسلامی تهیه نماید. گزارش‌های سالانه باید به تأیید سازمان حسابرسی کشور برسد. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی، نسبت به اصلاح ساختار سازمانی وزارت امور اقتصادی و دارایی با رعایت قوانین و مقررات مربوط اقدام کند. شرح وظایف واحد مزبور مشترکاً توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و ابلاغ می‌شود. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است نیروی انسانی واحد مذکور را از محل نیروهای موجود در دولت و اعتبار مورد نیاز آن را از محل اعتبار برنامه تنظیم صورت عملکرد سالانه بودجه کشور تأمین کند. آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف مدت دو ماه از تاریخ ابلاغ این قانون، به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

آیین‌نامه اجرایی ماده (۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی^۱

هیئت وزیران در جلسه ۱۱/۵/۱۳۹۴ به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد ماده (۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - آیین‌نامه اجرایی ماده یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - قانون: قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ -

ب - بانک‌ها: بانک‌های دولتی و غیردولتی.

۱. مصوبه شماره ۶۱۲۴۰/ت/۵۲۲۳۰ هـ. مورخ ۱۷/۵/۱۳۹۴ هیئت وزیران

پ - مؤسسات اعتباری: مؤسسات اعتباری غیربانکی دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

ت - وزارت: وزارت امور اقتصادی و دارایی.

ث - دستگاه‌های اجرایی: کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری.

ج - طبقات اشخاص: اشخاص حقیقی و حقوقی طلبکار از دولت و بدهکار به دولت و شرکت‌های دولتی که در سه طبقه به شرح زیر قرار می‌گیرند:

۱- طبقه اول: اشخاص حقوقی خصوصی و تعاونی به تفکیک اشخاص

۲- طبقه دوم: نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی به تفکیک مؤسسه

۳- طبقه سوم: بانک‌ها و مؤسسات اعتباری به تفکیک بانک‌ها و مؤسسات اعتباری

چ - مطالبات دولت: مطالبات (اعم از جاری و غیرجاری) وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (طرح‌هایی که اعتبارات آن‌ها از محل بودجه عمومی دولت تأمین می‌شود و مربوط به مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌های دولتی می‌باشد) که در چارچوب قوانین و مقررات ایجاد می‌شود.

ح - بدهی‌های دولت: بدهی‌های (اعم از جاری و غیرجاری) وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (طرح‌هایی که اعتبارات آن‌ها از محل بودجه عمومی دولت تأمین می‌شود و مربوط به مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌های دولتی می‌باشد) که در چارچوب قوانین و مقررات ایجاد می‌شود.

خ - مطالبات شرکت‌های دولتی: مطالبات شرکت‌های دولتی مشتمل بر شرکت‌های دولتی مستلزم ذکر یا تصریح نام اعم از مطالبات جاری و غیرجاری.

د - بدهی‌های شرکت‌های دولتی: بدهی‌های شرکت‌های دولتی مشتمل بر شرکت‌های

دولتی مستلزم ذکر یا تصریح نام اعم از بدهی‌های جاری و غیرجاری.

تبصره ۱ - بدهی‌ها و مطالبات دولت و شرکت‌های دولتی پس از تأیید سازمان حسابرسی قطعی محسوب می‌شود.

تبصره ۲ - بدهی‌ها و مطالبات دولت که توسط دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط اعلام

نشده باشد، با اعلام وزارت و تأیید سازمان حسابرسی قطعی تلقی می‌شود.

ماده ۲- دستگاه‌های اجرایی مکلفند در اجرای این آیین‌نامه اطلاعات مورد درخواست وزارت را بر اساس بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی موضوع این آیین‌نامه که حسب ضرورت با رعایت مقررات قانونی مربوط توسط وزارت ابلاغ خواهد شد، ارایه نمایند.

تبصره ۱- میزان و کیفیت اطلاعات مورد نیاز و همچنین نحوه و زمان‌بندی ارسال آن توسط وزارت تعیین می‌شود.

تبصره ۲- دستگاه‌های اجرایی موضوع این ماده مکلفند بسترهای سخت‌افزاری و نرم‌افزاری لازم برای تبادل بر خط اطلاعات مالی مورد نیاز با وزارت را ایجاد و دسترسی‌های مربوط را برای وزارت فراهم نمایند.

ماده ۳- وزارت موظف است ظرف شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن قانون، جدول بدهی‌ها و مطالبات دولت و شرکت‌های دولتی را در طبقات اشخاص تهیه و برای ارسال به کمیسیون‌های اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی به رئیس‌جمهور ارایه نماید.

تبصره - جدول مذکور باید هر سه ماه یک بار به روزرسانی و ارایه شود.

ماده ۴- وزارت موظف است از سال ۱۳۹۵، هم‌زمان با ارایه لایحه بودجه سالانه کل کشور، جدول بدهی‌ها و مطالبات قطعی شده دولت را تا پایان سال قبل به تفکیک طبقات اشخاص برای ارسال به مجلس شورای اسلامی به رئیس‌جمهور ارایه نماید.

تبصره ۱- در راستای بند (پ) ماده (۱) قانون و تبصره آن، دستگاه‌های اجرایی حسب مورد مکلفند نسبت به اخذ تأییدیه سازمان حسابرسی و ارائه آن به وزارت بر اساس ترتیبات مقرر در ماده (۲) این آیین‌نامه اقدام نمایند. تأییدیه‌های اخذ شده از سازمان حسابرسی که در اجرای این تبصره دریافت می‌شود، در حکم تأیید گزارش‌های سالانه توسط سازمان حسابرسی تلقی می‌شود.

تبصره ۲- اعتبار لازم برای انجام حسابرسی موضوع تبصره (۱) این ماده، توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور در لوایح بودجه سنواتی ذیل بودجه دستگاه‌های

اجرایی مربوط، پیش‌بینی می‌شود.

ماده ۵- وزارت مجاز است راساً با اعزام مأمور، اسناد و مدارک مربوط را در محل دستگاه‌های اجرایی مورد رسیدگی قرار دهد.

ماده ۶- به منظور اجرای احکام مندرج در بندهای (ب) و (پ) ماده (۱) قانون، از ابتدای سال ۱۳۹۵ مرکز جداگانه‌ای در وزارت با مسئولیت خزانه‌داری کل کشور ایجاد می‌شود. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است نیروی انسانی مرکز یاد شده را از محل نیروهای موجود در دولت و اعتبار مورد نیاز آن را از محل اعتبار برنامه تنظیم صورت حساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور تأمین نماید. این مرکز موظف است خلاصه مطالبات، بدهی‌ها و تعهدات دولت را احصا و ثبت کند و علاوه بر گزارش‌های فصلی، گزارش‌های سالانه (موضوع ماده (۴) این آیین‌نامه) را برای ارایه به رئیس‌جمهور و مجلس شورای اسلامی تهیه نماید.

تبصره ۵- پس از تشکیل مرکز یاد شده، تصویب نامه شماره ۲۳۶۰۹/ت/۵۰۱۸۳ مورخ ۴/۳/۱۳۹۳ کان لم یکن تلقی می‌شود.

ماده ۷- وزارت و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظفند حسب مورد بر اساس تبصره ماده (۱) قانون نسبت به اصلاح ساختار سازمانی وزارت و تهیه و ابلاغ شرح وظایف مرکز موضوع ماده (۶) اقدام نمایند.

ماده (۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن^۱

دولت موظف است:

الف - حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، بدهی‌های

۱. در لایحه دولت این ماده با شماره دو (۲) به شرح ذیل ارائه شده است:.

ماده ۲- به دولت اجازه داده می‌شود معادل مطالبات قطعی اشخاص حقوقی غیردولتی از شرکت‌های دولتی را که تا پایان سال ۱۳۹۲ ایجاد شده است، با بدهی اشخاص یاد شده به دولت (وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی) تسویه کند. شرکت دولتی بدهکار و جایگزین شخص حقوقی موظف است طبق آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، مبلغ بدهی تسویه شده را به حساب درآمد عمومی مربوط واریز نماید.

قطعی خود به اشخاص حقیقی و حقوقی تعاونی و خصوصی را که در چهارچوب مقررات مربوط تا پایان سال ۱۳۹۲ ایجاد شده، با مطالبات قطعی دولت (وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی) از اشخاص مزبور تسویه کند. بدین منظور وزارت امور اقتصادی و دارایی، اسناد تعهدی خاصی را با عنوان «اوراق تسویه خزانه» صادر می‌کند و در اختیار اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی طلبکار و متقابلاً بدهکار قرار می‌دهد. این اسناد صرفاً به منظور تسویه بدهی اشخاص یاد شده به دولت مورد استفاده قرار می‌گیرد. جمع مبلغ اوراق تسویه خزانه که به موجب این ماده صادر می‌شود و در اختیار طلبکاران قرار می‌گیرد، به صورت جمعی - خرجی در بودجه‌های سنواتی درج می‌شود.

ب - همه ساله به میزان مابه‌التفاوت مطالبات قطعی اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی از دولت و شرکت‌های دولتی و بدهی قطعی شده آنان به دولت و شرکت‌های دولتی، در لایحه بودجه سالانه، انتشار «اوراق صکوک اجاره» را پیش‌بینی نماید. اوراق مزبور قابل معامله در بازار ثانویه است. آیین‌نامه اجرایی نحوه انتشار اوراق صکوک اجاره، بازپرداخت سود و تضمین آن حسب مورد توسط دولت و شرکت‌های دولتی ذیربط، ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون، به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

اوراق صکوک اجاره در این قانون عبارت است از اوراق بهادار قابل نقل و انتقال که نشان‌دهنده مالکیت مشاع دارنده در منافع دارایی مورد اجاره باشد.

پ - در صورت درخواست اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی، مطالبات خود از آنان را با بدهی شرکت‌های دولتی به آن‌ها، تهاتر کند. شرکت دولتی که به این ترتیب جایگزین بدهکار می‌شود، موظف است مبلغ بدهی تسویه شده را به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کند.

حکم این بند با رعایت جزء (۲) بند (د) سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی قابل اجرا می‌باشد.

تبصره ۱

دولت مجاز است احکام سه گانه این ماده را در مورد اشخاص، نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی و بانک‌ها اجرا کند.

تبصره ۲

پرداخت مطالبات و دیون اיתارگران، جانبازان، آزادگان و خانواده شهدا و مفاد قانون تفسیر ماده (۱۳) قانون حمایت از آزادگان مصوب ۴/۱۲/۱۳۸۹ از محل منابع حاصل از واگذاری اموال دولت به استثنای واگذاری‌های مشمول قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی با تأیید ذی‌حساب دستگاه بنیاد شهید و امور ایتارگران در اولویت قرار دارد.

آیین‌نامه اجرایی بند (ب) ماده (۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

وزارت امور اقتصادی و دارایی - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور -

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

هیئت وزیران در جلسه ۲۷/۳/۱۳۹۴ به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و به استناد بند (ب) ماده (۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - آیین‌نامه اجرایی بند یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

بخش اول - تعاریف و کلیات

ماده ۱- اصطلاحات بکار رفته در ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۴ - و ماده (۱) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی - مصوب ۱۳۸۸ - به همان معانی در این آیین‌نامه بکار می‌روند. سایر اصطلاحات زیر در این آیین‌نامه دارای معانی

۱. مصوبه شماره ۴۱۸۴۸/ت/۵۲۰۲۶-هـ مورخ ۴/۴/۱۳۹۴ هیئت وزیران

مشروح مربوط است:

الف - مطالبات قطعی دولت و شرکت‌های دولتی: مطالباتی که طبق قوانین و مقررات مربوط به تأیید رسیده باشد.

ب - بدهی‌های قطعی دولت و شرکت‌های دولتی: بدهی‌هایی که طبق قوانین و مقررات مربوط ایجاد و تأیید شده باشد.

ج - قانون: قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ -

د - کارگروه اجرایی: کارگروه اجرایی انتشار صکوک اجاره موضوع ماده (۷) این

آیین‌نامه

ه - بانی: وزارت امور اقتصادی و دارایی است که در قالب این آیین‌نامه انتشار اوراق صکوک اجاره بنا به اراده آن انجام می‌گیرد. در خصوص انتشار اوراق توسط شرکت‌های دولتی، بانی شرکت مزبور است.

ماده ۲- وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌تواند دارایی‌های دولت را که حایز شرایط مقرر در بخش دوم این آیین‌نامه باشد، مبنای انتشار صکوک اجاره قرار دهد.

ماده ۳- دستگاه‌های موضوع مواد (۲)، (۳) و (۴) قانون محاسبات عمومی کشور برای استفاده از سازوکار اوراق صکوک اجاره مکلفند دارایی‌هایی را که حایز شرایط مقرر در بخش دوم این آیین‌نامه است، به وزارت امور اقتصادی و دارایی معرفی کنند. میزان تخصیص اوراق به دستگاه‌های اجرایی مزبور متناسب با دارایی‌های معرفی شده به وزارت امور اقتصادی و دارایی به تأیید کارگروه اجرایی می‌رسد.

ماده ۴- ضامن اوراق صکوک اجاره به شرح زیر است:

الف - در خصوص اوراق منتشره که بانی، وزارت امور اقتصادی و دارایی است ضامن، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور است.

ب - در مورد شرکت‌های دولتی، ضامن به پیشنهاد شرکت و تأیید کارگروه اجرایی با رعایت قوانین و مقررات مربوط تعیین می‌شود.

تبصره ۱- در مورد بدهی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های دولتی که از بودجه عمومی دولت تأمین و پرداخت می‌شود و همچنین بدهی شرکت‌هایی که به

موجب ماده (۶) قانون به دولت منتقل می شود، ضامن سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور است.

تبصره ۲- خزانه داری کل کشور مکلف است پرداخت اعتبارات موضوع این آیین نامه را پس از تخصیص سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مقدم بر تمامی پرداخت ها انجام دهد.

تبصره ۳- در صورتی که اوراق صکوک اجاره منتشره دارای رتبه اعتباری باشد، وجود ضامن الزامی نیست.

ماده ۵- بدهی دولت به اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی یا تعاونی باید به استناد ماده (۱۹) قانون محاسبات عمومی کشور ایجاد و با توجه به ماده (۲۰) قانون مزبور تسجیل شده و ضمن اعمال حساب در دفاتر و صورت های مالی به تأیید ذیحساب و رییس دستگاه اجرایی ذیربط رسیده باشد.

تبصره - مرجع تأیید بدهی های قطعی شرکت های دولتی، سازمان حسابرسی است.

ماده ۶- اعتبارات مربوط به بازپرداخت اصل و فرع اوراق صکوک اجاره مربوط به دولت و طرح های تملک دارایی های سرمایه ای شرکت های دولتی توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور طی ردیف خاصی در قوانین بودجه سنواتی پیش بینی می شود. اعتبارات مزبور پس از تخصیص در مقاطع مربوط توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه داری کل کشور) به درخواست ذیحساب وزارت مزبور از طریق شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه به سرمایه گذاران پرداخت می شود.

ماده ۷- به منظور اجرای این آیین نامه کارگروه اجرایی انتشار اوراق صکوک اجاره با اعضا، وظایف و اختیارات زیر تشکیل می گردد:

الف - اعضای کارگروه به شرح زیر است:

۱- نماینده تام الاختیار وزیر امور اقتصادی و دارایی (مسئول کارگروه)

۲- نماینده تام الاختیار رییس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

۳- نماینده تام الاختیار وزیر یا بالاترین مقام دستگاه ذیربط حسب مورد

۴- نماینده تام الاختیار رییس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

- ۵- نماینده تام‌الاختیار رییس سازمان بورس و اوراق بهادار
- ب- وظایف و اختیارات کارگروه به شرح زیر است:
 - ۱- اولویت‌بندی مطالبات قطعی اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی به منظور پرداخت بدهی دولت و شرکت‌های دولتی به آن‌ها در چارچوب این آیین‌نامه
 - ۲- تعیین مبالغ قابل انتشار اوراق صکوک اجاره توسط وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی
 - ۳- تصویب نرخ سود پیشنهادی برای اوراق
 - ۴- تعیین دوره بازپرداخت اجاره
 - ۵- تعیین نوع قرارداد اجاره
 - ۶- نظارت عالیه بر فرآیند انتشار، فروش، انجام تعهدات و تسویه نهایی اوراق صکوک اجاره در چارچوب این آیین‌نامه
 - ۷- تعیین بازارگردان (حسب تشخیص و اعلام سازمان بورس و اوراق بهادار)
 - ۸- تأیید دارایی‌های مبنای انتشار اوراق صکوک اجاره.
- تبصره ۱-** در مورد بندهای (۱) و (۲) پس از اخذ نظر موافق سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تصمیم‌گیری خواهد شد. سازمان مزبور مکلف است نظر مکتوب خود را ظرف دو هفته اعلام نماید و در غیر این صورت موافقت محسوب خواهد شد.
- تبصره ۲-** تصمیم‌گیری در خصوص انتشار اوراق صکوک اجاره در کارگروه اجرایی با رأی اکثریت خواهد بود. در هر شرایط برای اتخاذ تصمیم حداقل سه رأی موافق لازم است. در خصوص بندهای (۱) و (۲) سازمان بورس و اوراق بهادار فاقد حق رأی خواهد بود.
- تبصره ۳-** دبیرخانه کارگروه اجرایی در معاونت نظارت مالی وزارت امور اقتصادی و دارایی و خزانه‌داری کل کشور مستقر می‌گردد.

بخش دوم - شرایط دارایی

ماده ۸- دارایی‌های مبنای انتشار اوراق صکوک اجاره باید دارای شرایط زیر باشد:

الف - مشخصات عمومی:

۱- به کارگیری آن در فعالیت دستگاه‌های اجرایی استفاده کننده از اوراق صکوک اجاره، منجر به ایجاد جریان‌ات نقدی شده یا از خروج وجوه نقد جلوگیری کند.

۲- هیچ گونه محدودیت یا منع قانونی، قراردادی یا قضایی برای انتقال دارایی، منافع و حقوق ناشی از آن وجود نداشته باشد.

۳- تصرف و اعمال حقوق مالکیت در آن برای نهاد واسطه دارای هیچ گونه محدودیتی نباشد.

۴- مالکیت آن به صورت مشاع نباشد.

۵- امکان واگذاری به غیر را به سهولت داشته باشد.

۶- تا زمان انتقال مالکیت دارایی به ناشر، دارایی از پوشش بیمه‌ای مناسب و کافی برخوردار باشد.

ب- انواع دارایی‌های قابل قبول جهت انتشار اوراق اجاره به شرح زیر می‌باشند:

۱- زمین

۲- ساختمان و تأسیسات

۳- ماشین‌آلات و تجهیزات

۴- وسایل حمل و نقل

تبصره ۱- اموال موضوع بندهای (۱) تا (۴) ماده (۱۱۵) قانون محاسبات عمومی کشور مشمول انتشار اوراق صکوک اجاره نیستند.

تبصره ۲- ارزش دارایی و عمر مفید اقتصادی آن باید توسط کارشناس یا کارشناسان منتخب کانون کارشناسان رسمی دادگستری تعیین شود.

ماده ۹- شرایط بیمه دارایی در مدت زمان اجاره، در قرارداد اجاره تعیین و هزینه آن توسط دستگاه بهره‌بردار تأمین می‌شود.

بخش سوم - شرایط اوراق صکوک اجاره

ماده ۱۰- انواع قراردادهای اجاره مورد قبول در انتشار اوراق صکوک اجاره به شرح زیر است:

۱- اجاره به شرط تملیک

۲- اجاره با اختیار فروش دارایی در سررسید اجاره توسط نهاد واسط با قیمت معین.

ماده ۱۱- با انتشار اوراق اجاره، رابطه و کیل و موکل میان ناشر و خریداران اوراق اجاره برقرار می‌شود. ناشر به وکالت از طرف خریداران ملزم به صرف وجوه حاصل از فروش اوراق اجاره جهت خرید دارایی موضوع انتشار و اجاره‌ی آن به بانی است، تملیک اوراق اجاره به منزله‌ی قبول وکالت ناشر بوده و وکالت ناشر تا سررسید و تسویه نهایی اوراق اجاره غیر قابل عزل، نافذ و معتبر است.

ماده ۱۲- دارندگان اوراق اجاره نمی‌توانند تقاضای تقسیم دارایی مبنای انتشار اوراق صکوک اجاره را نمایند.

ماده ۱۳- سررسید اوراق اجاره نمی‌تواند بیش از مدت زمان باقی‌مانده از عمر مفید اقتصادی دارایی باشد.

ماده ۱۴- مواعد پرداخت منافع مرتبط با اوراق صکوک اجاره توسط کارگروه اجرایی تعیین می‌شود.

ماده ۱۵- اوراق صکوک اجاره به صورت با نام منتشر می‌شود و به‌عنوان ابزار مالی موضوع بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران از قابلیت معامله در بازار بورس و یا خارج از بورس (فرا بورس) برخوردار است. ثبت نام و مشخصات خریداران اوراق مزبور الزامی است.

ماده ۱۶- اوراق صکوک اجاره بدون تعهد بازخرید و با امضای وزیر امور اقتصادی و دارایی، منتشر می‌شود.

ماده ۱۷- فروش اوراق صکوک اجاره به کسر یا صرف (بالا تر یا پایین تر از ارزش اسمی) در بازار اولیه با تأیید کارگروه اجرایی مجاز است.

بخش چهارم - فرآیند انتشار اوراق صکوک اجاره

ماده ۱۸- برای صدور مجوز انتشار اوراق صکوک اجاره، پیشنهادات حاوی مدارک و مستندات مربوط توسط دستگاه‌ها و شرکت‌های متقاضی به وزارت امور اقتصادی و دارایی ارایه می‌شود. وزارت مذکور با هماهنگی سازمان بورس و اوراق بهادار پس از بررسی‌های لازم پیشنهاد نهایی را در کارگروه اجرایی طرح می‌کند.

ماده ۱۹- مدارک و مستندات مورد نیاز برای انتشار اوراق صکوک اجاره به شرح

زیر است:

- ۱- مدت و نوع اجاره، میزان اجاره بها و نحوه پرداخت آن به سرمایه گذاران
- ۲- گزارش کارشناس یا کارشناسان منتخب کانون کارشناسان رسمی دادگستری در خصوص دارایی و ارزش آن
- ۳- تأییدیه سازمان ثبت اسناد و املاک کشور یا سایر مراجع ذیصلاح مبنی بر نبود محدودیت یا منع قانونی، قراردادی یا قضایی برای انتقال دارایی، منافع و حقوق ناشی از آن
- ۴- گزارش توجیهی تأمین مالی از طریق انتشار اوراق صکوک اجاره
- ۵- اطلاعات کامل مطالبات قطعی شده اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی و پیشنهاد اولویت‌های تسویه بدهی به کارگروه اجرایی

بخش پنجم - سایر مقررات

ماده ۲۰- اوراق صکوک اجاره جزء اوراق موضوع بند (۲۴) ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.

ماده ۲۱- کلیه کارمزدها و حق‌الزحمه‌های انتشار اوراق صکوک اجاره حسب مورد بر عهده سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا شرکت دولتی استفاده کننده از این اوراق است.

ماده ۲۲- رعایت ماده (۴۶) قانون محاسبات عمومی کشور برای انتشار اوراق صکوک اجاره موضوع این آیین‌نامه الزامی است. انتشار این اوراق به صورت الکترونیکی مجاز است.

ماده ۲۳- تسویه بدهی و ثبت آن در حساب دستگاه‌های اجرایی مطابق دستورالعمل‌های حسابداری ابلاغی وزارت امور اقتصادی و دارایی با رعایت ماده (۱۲۸) قانون محاسبات عمومی کشور انجام می‌شود.

ماده ۶ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

مواردی که بدهی‌های شرکت‌های دولتی با تأیید سازمان حسابرسی، ناشی از تکالیف قانونی بوده است و بر اساس حکم قانونی، دولت مجاز به تضمین بازپرداخت آن‌ها شده است و همچنین بدهی شرکت‌های مادر تخصصی ناشی از تعهدات دریافت تسهیلات برای اجرای طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری که بعداً سهام آن‌ها یا به شکل دارایی در چهارچوب مقررات قانونی مربوط واگذار شده لیکن تعهدات مذکور به شرکت جدیدالتأسیس منتقل نگردیده است و سهام آن‌ها با رعایت مقررات قانونی مربوط واگذار شده است، با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیئت وزیران به بدهی دولت منتقل می‌شود و طبق ماده (۱) این قانون و یا از محل اعتبارات مصوب مربوط در قوانین بودجه سنواتی مورد تسویه قرار می‌گیرد.

سرمایه دولت در شرکت‌های مادر تخصصی مربوط، معادل مبالغ بدهی‌های انتقال یافته موضوع این ماده به دولت، افزایش می‌یابد.

گزارش اجرای این ماده هر شش ماه یک بار توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی و دیوان محاسبات کشور ارسال می‌شود.

بخشی از فرمان مورخ ۱۳۹۴/۴/۱۳ رئیس‌جمهوری در خصوص انضباط مالی دولت

جناب آقای دکتر جهانگیری

معاون اول محترم رئیس‌جمهور

با سلام، یکی از هدف‌های اصلی اعلام شده برای تشکیل دولت تدبیر و امید، روان‌سازی گردش چرخ اقتصاد و بازگرداندن کشور به مسیر رشد و توسعه در خور ملت شریف ایران بود. با توجه به این گفتمان و خواست دولت - ملت، در دو سال گذشته بیشتر فعالیت‌های این دولت به‌ویژه تلاش‌های خستگی‌ناپذیر برای رفع تحریم‌ها و بهسازی روابط خارجی، بر

۱. در لایحه دولت این ماده با شماره (۲۶) به شرح ذیل ارائه شده است:

ماده ۲۶- دولت مجاز است بدهی‌های شرکت‌های دولتی ناشی از تکالیف قانونی یا مصوبات دولت و بدهی شرکت‌های مادر تخصصی ناشی از تعهدات باقی‌مانده واگذاری شرکت‌های زیرمجموعه را به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیئت وزیران به دولت منتقل نماید.

این هدف متمرکز بوده و به موازات تلاش‌های انجام شده در حوزه سیاست خارجی، گام‌های مؤثری نیز برای ثبات‌بخشی به حوزه اقتصاد کلان کشور برداشته شده است که خروج غیرتورمی از رکود در سال ۱۳۹۳، از دستاوردهای آن به شمار می‌رود.

در آستانه ورود به نیمه دوم این دوره از مسئولیت، رونق‌بخشی به اقتصاد و زمینه‌سازی برای دستیابی به رشد اقتصادی متناسب با ظرفیت‌های سرزمینی و منابع انسانی کشور عزیزمان در چارچوب سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، از ضرورت‌های اجتماعی - سیاسی است و باید در کانون برنامه‌ها و تلاش‌ها قرار گیرد. در شرایط کنونی، تنگنای مالی ناشی از بی‌انضباطی‌های پولی، اعتباری و مالی مربوط به دوره وفور درآمدهای نفتی که با تحریم‌های بانکی و مالی خارجی تشدید شده است، فراروی رونق اقتصادی کشور قرار دارد.

اشراف و جایگاه مسئولیتی جنابعالی ایجاب می‌کند که با استفاده از ابزارهای پیش‌بینی شده در قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، مشورت با صاحب‌نظران و همکاری جدی وزراء و رؤسای دستگاه‌های مرتبط به ویژه وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی، رئیس کل محترم بانک مرکزی و مشاور محترم اقتصادی اینجانب، برنامه جامع اصلاح نظام بانکی و توسعه بازار اولیه سرمایه و سامان بخشیدن به بدهی‌های دولت را با ویژگی‌های ذیل تنظیم و نقطه آغاز و انجام آن را مشخص کنید تا پس از هماهنگی با اینجانب به اطلاع عموم رسیده و به مورد اجرا گذاشته شود.

[...]

ج) انضباط مالی دولت:

۱- میزان بدهی دولت به بانکها و پیمانکاران احصاء شود و نحوه مناسب تسویه آنها مشخص شود.

۲- طراحی سازوکار مناسبی که باعث شود ایجاد بدهی جدید برای دولت تحت کنترل درآمده و هدفمند شود.

توفیق جنابعالی و همه مسئولین برای سامان‌بخشی به نظام بانکی، توسعه بازار سرمایه و انضباط مالی دولت را که پیش‌نیاز پویایی بخش‌های واقعی اقتصاد است از خداوند بزرگ مسألت می‌نمایم.

بخش سوم

سیاست‌های بهبود فضای کسب و کار و

تأمین منابع مالی

در این بخش سیاست‌های بهبود فضای کسب و کار و تأمین منابع مالی (سیاست‌های بانکی و اعتباری و بازار سرمایه) موضوع بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود» به همراه مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی مرتبط ارائه شده است.

فصل اول

بهبود محیط کسب و کار

در این فصل، سیاست‌های بهبود محیط کسب و کار موضوع بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود» به همراه مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی مرتبط با بهبود محیط کسب و کار ارائه شده است.

الف - سیاست‌های بهبود محیط کسب و کار موضوع گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود»

مقدمه

فضای کسب و کار به مجموعه عواملی اطلاق می‌شود که در بیرون از بنگاه وجود دارد و بر عملکرد بنگاه اثری تعیین‌کننده می‌گذارد. بخش مهمی از فضای اقتصادی و حقوقی پیرامون بنگاه‌های اقتصادی متأثر از عملکرد دولت و تعریف نقش دولت در شکل‌دهی روابط اقتصادی است. دخالت‌های ناروای دولت در تنظیم رفتار آحاد اقتصادی، نه تنها به بهبود در تخصیص منابع منجر نمی‌شود بلکه کاهش کارایی را به همراه خواهد آورد. علاوه بر میزان دخالت دولت در اقتصاد، ایجاد زمینه مناسب برای راه‌اندازی بنگاه‌های جدید و توسعه فعالیت بنگاه‌های موجود، در ایجاد آثار مثبت برنامه خروج از رکود نقش

مهمی دارد. از این روی مجموعه سیاست‌های بهبود محیط کسب و کار، با وجود ماهیت بلندمدت خود، آثار کوتاه‌مدت تعیین‌کننده‌ای بر ایجاد فضای رقابتی در سطح خرد خواهد گذاشت که در نتیجه‌ی آن، منابع مالی موجود به صورت کاراتری نصیب بنگاه‌های با بهره‌وری بالاتر خواهد شد. بنابراین اصلاحات قانونی و مقرراتی در جهت بهبود فضای کسب و کار یکی از راهکارهای اصلی برای خروج از رکود، به‌ویژه در زمانی است که ظرفیت‌های بلااستفاده قابل توجهی در اقتصاد وجود دارد.

آنچه در این گزارش به‌عنوان مجموعه سیاست‌های بهبود شرایط محیط کسب و کار ذکر می‌شود نقطه شروعی از یک فرآیند نسبتاً طولانی است که گام به گام آثار مثبت آن بر اقتصاد کشور نمایان خواهد شد. از این روی در تدوین مجموعه سیاست‌های پیش‌رو سعی شده‌است مواردی مبنای سیاست‌گذاری قرار گیرد که سریع‌ترین آثار ممکن را در جهت توسعه فعالیت‌های اقتصادی در پی دارد. یکی از کلیدی‌ترین برنامه‌های دولت در زمینه بهبود فضای کسب و کار، کاهش مداخلات در زمینه قیمت‌گذاری و سرکوب قیمت‌ها است. به خصوص در شرایطی که دولت تداوم روند کاهش تورم را با جدیت پیگیری می‌کند، عدم مداخله در زمینه قیمت‌گذاری، به‌جز اقلام خاص و کالاهای عرضه شده در بازار انحصاری، علاوه بر آنکه می‌تواند موجب تحریک سمت عرضه اقتصاد شود، آثار منفی رفاهی ناچیزی برای مصرف‌کنندگان خواهد داشت. زیرا دولت در چنین شرایطی به جای دخالت در تنظیم قیمت چند کالای خاص، هدف‌گذاری مشخصی بر کنترل قیمت مجموعه کالاهای موجود در سبد مصرفی خانوار انجام داده است.

سیاست‌ها^۱

۱- حذف تدریجی قیمت‌گذاری دولتی تا پایان سال ۱۳۹۳ به غیر از کالاهای اساسی و انحصاری (***)

۱. (*): سیاست‌هایی که توسط یک نهاد از زیر مجموعه دولت اجرایی خواهد شد.

(**): سیاست‌هایی که نیازمند تصویب دولت یا زیرمجموعه‌ای در دولت هستند و برای اجرا، هماهنگی بین بیش از یک نهاد در زیرمجموعه دولت لازم است.

(***): سیاست‌هایی که برای تصویب و اجرا نیازمند تصویب قانون در مجلس شورای اسلامی هستند.

- ۲- اجرای ماده ۷ اصلاحی قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ به‌عنوان مهم‌ترین قانون ساماندهی شرایط اخذ مجوزها در کشور (**)
- ۳- ارتباط منظم با فعالان اقتصادی و پایش مداوم شرایط محیطی کسب و کار و تهیه فهرست مشکلات و پیگیری تا رفع مشکلات، از جمله پیگیری اخذ گواهی عدم سوء پیشینه از نیروی انتظامی، پیگیری مشکل عدم ثبت صورت‌جلسات و... از سوی دفتر بهبود فضای کسب و کار وزارت امور اقتصادی و دارایی (* - مصوب)
- ۴- حذف اطلاعات مالیاتی به‌صورت انفرادی و ارائه فهرست برخط برای کلیه دستگاه‌ها (* - مصوب)
- ۵- مکلف نمودن بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به پیشنهاد اصلاحات قانونی لازم جهت اصلاح شاخص اخذ اعتبار (** - مصوب)
- ۶- مکلف نمودن سازمان بورس و اوراق بهادار به پیشنهاد تغییرات قانونی لازم جهت ارتقاء شاخص مسئولیت مدیران در سال ۱۳۹۳ (** - مصوب)
- ۷- مکلف نمودن سازمان امور مالیاتی به بهبود شاخص پرداخت مالیات با الکترونیکی کردن دریافت لیست حقوق در سال ۱۳۹۳ (* - مصوب)
- ۸- مکلف نمودن دستگاه‌های اجرایی به ارائه گزارش اجزای شاخص‌های بهبود فضای کسب و کار به صورت سه ماهه به هیئت دولت (* - مصوب)
- ۹- افزایش مهلت اعتبار کارت‌های بازرگانی برای واحدهای تولیدی دارای پروانه بهره‌برداری به پنج سال (*)
- ۱۰- قابل انجام نمودن ثبت سفارش کالاهای متعلق به واحدهای تولیدی دارای پروانه بهره‌برداری در مرحله رسیدگی در گمرک از طریق سامانه در وزارت صنعت، معدن و تجارت (* - مصوب)
- ۱۱- مستقر نمودن نمایندگان تام‌الاختیار کلیه دستگاه‌های صادر کننده مجوز در امر صادرات، واردات و ترانزیت در ده گمرک کشور با تشخیص گمرک جمهوری اسلامی ایران و صدور مجوزهای مربوطه با استفاده از سامانه الکترونیکی (* - مصوب)
- ۱۲- نهایی سازی و استقرار پنجره واحد تجاری فرامرزی در گمرک حداکثر ظرف

- یک سال توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران (** - مصوب)
- ۱۳- بازنگری فهرست، نوع، مقدار و میزان معافیت حقوق ورودی کالاهای مبادله مرزی توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری وزارت کشور، ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز، وزارت امور اقتصادی و دارایی (** - مصوب)
- ۱۴- مکلف نمودن بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تعیین تکلیف وضعیت واردکنندگانی که ۱۰۰٪ هم‌ارز ریالی مبلغ واردات کالا را در هنگام گشایش اعتبار پرداخت نموده‌اند ظرف حداکثر سه ماه (* - مصوب)
- ۱۵- کاهش تعداد طبقات تعرفه‌ای جداول منضم به کتاب مقررات صادرات و واردات از چهارده به شش طبقه توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت طی سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۶ (* - مصوب)
- ۱۶- هدف گذاری بهبود فرآیندها و تکلیف دستگاه‌های اجرایی جهت تحقق اهداف تعیین شده در قالب مصوبه هیئت وزیران مطابق جداول ذیل (* - مصوب)

دستگاه اجرایی	زیر شاخص مورد نظر	وضعیت کنونی	وضعیت مطلوب در سال ۱۳۹۳ (متوسط منطقه‌ها)	توضیح
سازمان امور مالیاتی	باز پرداخت مالیات بر ارزش افزوده کالای صادر شده	-	کاهش به ۳۰ روز	-
وزارت صنعت، معدن و تجارت	جواز تأسیس برای صنایع کوچک و متوسط	-	کاهش به ۱۰ روز	-
	جواز تأسیس برای صنایع بزرگ	-	کاهش به ۳۰ روز	-
	گواهی کشف و جواز اکتشاف	-	کاهش به ۱۰ روز	-
	صدور یا تمدید کارت بازرگانی	-	کاهش به ۱۵ روز	-
وزارت جهاد کشاورزی	صدور مجوز تشکیل تعاونی‌های تولیدی، شرکت‌های سهامی زراعی و کشت و صنعت‌ها	۹۰ روز	کاهش به ۳۰ روز	-
	صدور مجوز پشتیبانی‌ها	۳۰ روز	کاهش به ۲۰ روز	با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و کارگروه توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری استان‌ها

بخش سوم: سیاست‌های بهبود فضای کسب و کار و... / ۱۲۷

دستگاه اجرایی	زیر شاخص مورد نظر	وضعیت کنونی	وضعیت مطلوب در سال ۱۳۹۳ (متوسط منطقه‌ها)	توضیح
	پاسخ استعلام آزمایشات کالاهای دامی	۳۵ روز	کاهش به ۲۱ روز	اعلام فهرست انواع آزمایشات مورد نیاز برای واردات کالای دامی
نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران	شماره گذاری حداقل ۵۰٪ ماشین آلات کشاورزی موجود به میزان یکصد هزار دستگاه	-	شماره گذاری ۵۰٪ ماشین آلات تا پایان سال ۱۳۹۳	-
وزارت کشور	اخذ گواهی عدم سوء پیشینه برای دستگاه‌های اجرایی	-	به صورت برخط	با جلب مشارکت نیروی انتظامی
	اخذ استعلامات ثبتی	۱۵ روز	۵ روز	با جلب مشارکت نیروی انتظامی
	اخذ مجوز ساخت و ساز	۳۲۰ روز	۱۴۵ روز	با همکاری شهرداری‌ها و دستگاه‌های اجرایی ذی ربط در اجرای ماده (۴۶) قانون برنامه پنجم توسعه و مصوبه شماره ۱۶۵۵ مورخ ۱۳۷۱/۸/۱۹ شورای عالی اداری
وزارت نیرو	اخذ گواهی پایان کار ساختمان	۳۰ روز	۱۰ روز	-
	اخذ برق	۱۴۰ روز	۸۶ روز	-
	اخذ انشعاب آب و فاضلاب	۲۷۰ روز	۱۰۰ روز	-
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	گواهی اشتغال و تسویه حساب بیمه	-	کاهش تا ۷ روز	-
	اخذ گواهی تسویه حساب تأمین اجتماعی	-	کاهش تا ۱ روز	با همکاری سازمان تأمین اجتماعی
سازمان بورس و اوراق بهادار	امتیاز شاخص سهولت اقامه دعوی سهامداران (۰-۱۰)	۰	۲	-
	امتیاز شاخص افشاء (۰-۱۰)	۷	۹	-
	امتیاز شاخص حمایت از سهامداران (۰-۱۰)	۳,۷	۴,۵	-

دستگاه اجرایی	زیر شاخص مورد نظر	وضعیت کنونی	وضعیت مطلوب در سال ۱۳۹۳ (متوسط منطقه‌ها)	توضیح
سازمان امور مالیاتی	شاخص پرداخت مالیات	-	بهبود با الکترونیکی کردن دریافت لیست حقوق	-
	زمان مورد نیاز برای پرداخت مالیات	۳۴۴ ساعت در سال	۲۲۰ ساعت در سال	-
گمرک جمهوری اسلامی ایران	تعداد مراحل اداری صادرات	۷	۵	-
	تعداد مراحل اداری واردات	۱۰	۷	-
	زمان صادرات	۲۵ روز	۲۰ روز	-
	زمان واردات	۳۷ روز	۱۹ روز	-
	هزینه صادرات (دلار بر هر کانتینر)	۱۴۷۰	۱۲۱۰	-
	هزینه واردات (دلار بر هر کانتینر)	۲۱۰۰	۱۴۵۶	-
وزارت دادگستری	فرایند دادرسی و قضاوت	۲۹۵ روز	۲۷۰ روز	با جلب مشارکت قوه قضاییه
	فرایند اجرای حکم	۱۸۰ روز	۱۵۰ روز	با جلب مشارکت قوه قضاییه
	زمان پرداخت دیون	۴ و ۵ سال	۲ و ۳ سال	با جلب مشارکت قوه قضاییه
	نرخ بازستانی دیون	۲۲ درصد	۳۰ درصد	با جلب مشارکت قوه قضاییه

۱۷- پیگیری مشکلات سرمایه گذاری از طریق ستادهای ۴۵ روزه سرمایه گذاری استانی

(* - مصوب)

۱۸- برقراری ارتباط کامل الکترونیکی گمرک جمهوری اسلامی ایران و اداره بنادر و

دریانوردی حداکثر تا انتهای سال ۱۳۹۳ به منظور تسهیل بیشتر تجارت خارجی توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری وزارتخانه‌های راه و شهرسازی، ارتباطات و

فناوری اطلاعات و صنعت، معدن و تجارت (** - مصوب)

۱۹- لحاظ نمودن میزان بهبود رتبه زیرشاخص‌های مرتبط با کسب و کار با افزایش بودجه سالانه دستگاه‌های اجرایی (* - مصوب)

۲۰- مکلف نمودن کلیه دستگاه‌های اجرایی به احصاء و اصلاح تمامی مصوبات، آیین‌نامه‌ها و بخش‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های داخلی و رویه‌های اجرایی مزاحم و مخل کسب و کار ظرف مدت ۴ ماه و ارائه گزارش اقدامات صورت گرفته به هیئت وزیران (** - مصوب)

۲۱- مکلف نمودن سازمان تأمین اجتماعی به قراردادادن اطلاعات کارفرمایان دارای بدهی بیمه‌ای بصورت برخط در اختیار دستگاه‌های ملزم به استعلام (***)

۲۲- ثبات بخشی به محیط کلان سرمایه‌گذاری در فعالیت‌هایی که دولت تأمین‌کننده انحصاری مواد اولیه است، از طریق عقد قراردادهای ده ساله تأمین مواد اولیه (***)

ب - تکالیف دستگاه‌ها برای اجرای سیاست‌های ابلاغی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود، در بخش بهبود فضای کسب و کار

ارتقاء جایگاه ایران در شاخص‌های جهانی کسب و کار و بهبود محیط کسب و کار^۱

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت کشور - وزارت نیرو - وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی - وزارت دادگستری - وزارت صنعت، معدن و تجارت - وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات - معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

هیئت وزیران در جلسه ۱۱/۴/۱۳۹۳ به پیشنهاد شماره ۱۹۰۷۶ مورخ ۱۳/۲/۱۳۹۳ وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد:

۱- اصلاحات مندرج در این تصویب‌نامه در معانی مشروح زیر به کار می‌روند:

الف - محیط کسب و کار: مجموعه عوامل مؤثر در اداره یا عملکرد بنگاه‌های تولیدی که خارج از کنترل مدیران آن‌ها می‌باشند.

ب - شاخص و زیرشاخص: شاخص‌های ارزیابی محیط کسب و کار مطابق با استانداردهای بین‌المللی به شرح جدول پیوست که تأیید شده به مهر دفتر هیئت دولت است.

ج - دستگاه‌های اجرایی: دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری - مصوب ۱۳۸۶ -

۲- دستگاه‌های اجرایی مکلفند در تدوین و تصویب مقررات، آثار آن را بر بهبود محیط کسب و کار مورد توجه قرار داده و در گزارش‌های پشتیبان، بخش محیط کسب و کار را لحاظ نمایند.

تبصره ۵ - وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است دستورالعمل تهیه گزارش پشتیبان محیط کسب و کار را مشتمل بر خدمات و مجوزهای مورد نظر در هر دستگاه اجرایی، اجزای گزارش پشتیبان و نحوه ارتباط این گزارش با دیگر اجزای گزارش‌های پشتیبان با همکاری دستگاه‌های اجرایی مرتبط تدوین و ابلاغ نماید.

۳- دستگاه‌های اجرایی مکلفند در جهت ارتقاء جایگاه ایران در شاخص‌های جهانی کسب و کار و بهبود محیط کسب و کار، اقدام لازم را برای رسیدن به وضعیت مطلوب در جدول زیر انجام دهند:

جدول ارتقاء جایگاه ایران در شاخص‌های جهانی کسب و کار و بهبود محیط کسب و کار^۱

دستگاه اجرایی	زیر شاخص مورد نظر	وضعیت کنونی	وضعیت مطلوب در سال ۱۳۹۳	توضیح
وزارت کشور	اخذ گواهی عدم سوء پیشینه	-	به صورت برخط	با جلب مشارکت نیروی انتظامی
	اخذ استعلامات ثبتی	۱۵ روز	۵ روز	با جلب مشارکت نیروی انتظامی
	اخذ مجوز ساخت و ساز	۳۲۰ روز	۱۴۵ روز	با همکاری شهرداری‌ها و دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در اجرای ماده (۴۶) قانون برنامه پنجم توسعه و مصوبه شماره ۱۶۵۵ مورخ ۱۹/۸/۱۳۷۱ شورای عالی اداری
	اخذ گواهی پایان کار ساختمان	۳۰ روز	۱۰ روز	
وزارت نیرو	خرید انشعاب برق	۱۴۰ روز	۸۶ روز	-
	خرید انشعاب آب و فاضلاب	۲۷۰ روز	۱۰۰ روز	-
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	گواهی اشتغال و تسویه حساب بیمه	-	کاهش تا ۷ روز	-
	اخذ گواهی تسویه حساب تأمین اجتماعی	-	کاهش تا ۱ روز	با همکاری سازمان تأمین اجتماعی
سازمان بورس و اوراق بهادار	امتیاز شاخص سهولت اقامه دعوی سهامداران (۰-۱۰)	۰	۲	-
	امتیاز شاخص افشاء (۰-۱۰)	۷	۹	-
	امتیاز شاخص حمایت از سهامداران (۰-۱۰)	۳۰۷	۴۰۵	-
سازمان امور مالیاتی کشور	شاخص پرداخت مالیات		بهبود یا الکترونیکی کردن دریافت لیست حقوق	-
	زمان مورد نیاز برای پرداخت مالیات	۳۴۴ ساعت در سال	۲۲۰ ساعت در سال	-

۱. جدول موضوع ماده (۳) مصوبه شماره ۵۳۶۰۷/ت/۵۴۱-هـ مورخ ۱۵/۵/۱۳۹۳ هیئت وزیران

۱۳۲ / قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و...

دستگاه اجرایی	زیرشاخص مورد نظر	وضعیت کنونی	وضعیت مطلوب در سال ۱۳۹۳	توضیح
	بازپرداخت مالیات بر ارزش افزوده، مواد اولیه و ملزومات کالای صادر شده	-	کاهش به ۳۰ روز	-
گمرک جمهوری اسلامی ایران	تعداد مراحل اداری صادرات	۷	۵	-
	تعداد مراحل اداری واردات	۱۰	۷	-
	زمان صادرات	۲۵ روز	۲۰ روز	-
	زمان واردات	۳۷ روز	۱۹ روز	-
	هزینه صادرات (دلار بر هر کانتینر)	۱۴۷۰	۱۲۱۰	-
	هزینه واردات (دلار بر هر کانتینر)	۲۱۰۰	۱۴۵۶	-
وزارت دادگستری	فرآیند دادرسی و قضاوت	۲۹۵ روز	۲۷۰ روز	از طریق قوه قضاییه
	فرآیند اجرای حکم	۱۸۰ روز	۱۵۰ روز	از طریق قوه قضاییه
	زمان پرداخت دیون	۵/۴ سال	۲/۳ سال	از طریق قوه قضاییه
	نرخ بازستانی دیون	٪۲۲	٪۳۰	از طریق قوه قضاییه
وزارت صنعت، معدن و تجارت	صدور مجوز تأسیس برای صنایع کوچک و متوسط	-	کاهش به ۱۰ روز	-
	صدور مجوز تأسیس برای صنایع بزرگ	-	کاهش به ۳۰ روز	-
	صدور گواهی کشف و جواز اکتشاف	-	کاهش به ۱۰ روز	-
	صدور یا تمدید کارت بازرگانی	-	کاهش به ۱۵ روز	-
وزارت جهاد کشاورزی	صدور محوز تشکیل تعاونی‌های تولیدی، شرکت‌های سهامی زراعی و کشت و صنعت‌ها	۹۰ روز	کاهش به ۳۰ روز	-
	پاسخ استعلام آزمایشات کالاهای دامی	۳۵ روز	کاهش به ۲۱ روز	اعلام فهرست انواع آزمایشات مورد نیاز برای واردات کالای دامی
نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران	شماره گذاری حداقل ۵۰٪ ماشین آلات کشاورزی موجود به میزان یکصد هزار دستگاه	-	شماره گذاری ۵۰٪ ماشین آلات تا پایان سال ۱۳۹۳	-

- تبصره ۱-** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است ظرف دو ماه اصلاحات قانونی لازم را جهت اصلاح شاخص اخذ اعتبار به هیئت وزیران پیشنهاد نماید.
- تبصره ۲-** سازمان بورس و اوراق بهادار مکلف است در سال ۱۳۹۳ تغییرات قانونی لازم را جهت ارتقاء شاخص مسئولیت مدیران به هیئت وزیران پیشنهاد نماید.
- تبصره ۳-** سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است فهرست بدهکاران مالیاتی را به صورت برخط در اختیار دستگاه‌هایی که بر طبق قانون مکلف به استعلام از سازمان یاد شده می‌باشند، قرار دهد تا دستگاه‌های مربوط بر مبنای فهرست مذکور اقدام نمایند.
- ۴-** دستگاه‌های اجرایی مکلفند عملکرد خود بر مبنای شاخص‌ها و زیرشاخص‌ها به شرح جدول زیر را براساس دستورالعملی که وزارت امور اقتصادی و دارایی ظرف یک ماه تهیه و ابلاغ می‌نماید، به صورت سه ماهه به هیئت وزیران گزارش نمایند:

جدول ارتقاء جایگاه ایران در شاخص‌های جهانی کسب و کار و بهبود محیط کسب و کار^۱

دستگاه اجرایی	شاخص‌های بین‌المللی	زیرشاخص‌های مربوط
وزارت امور اقتصادی و دارایی	سهولت پرداخت مالیات	۱. تعداد دفعات پرداخت در هر سال ۲. زمان صرف شده برحسب ساعت در هر سال و نرخ کلی مالیات
	حمایت از سرمایه‌گذاران خرد	۱. مولفه‌های افشا ۲. مسئولیت مدیر ۳. سهولت دادخواست سهامداران و حمایت از سهامداران
	تجارت فرامرزی	۱. تعداد اسناد برای صادرات و واردات ۲. زمان صادرات و واردات برحسب روز ۳. صادرات و واردات بر حسب دلار برای هر کانتینر
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	اخذ اعتبارات	۱. قدرت حقوقی قانونی ۲. اطلاعات اعتباری (پوشش اطلاعات اعتباری بزرگسالان توسط مؤسسات عمومی و دوایر خصوصی ثبت اعتبار)
وزارت نیرو	دسترسی به برق	۱. تعداد مراحل ۲. مدت زمان برحسب روز

۱. جدول موضوع ماده (۴) شاخص‌ها، مصوبه شماره ۵۳۶۰۷/ت/۵۰۴۴۱-هـ مورخ ۱۵/۵/۱۳۹۳ هیئت وزیران

دستگاه اجرایی	شاخص های بین المللی	زیر شاخص های مربوط
		۳. هزینه برحسب درصد از درآمد سرانه
وزارت کشور	اخذ مجوز ساخت	۱. تعداد مراحل ۲. مدت زمان برحسب روز ۳. هزینه برحسب درصد از درآمد سرانه
وزارت دادگستری	شاخص ورشکستگی	۱. مدت زمان برحسب سال ۲. هزینه برحسب درصد از دارایی ۳. نرخ بازستانی برحسب سنت در هر دلار
	ثبت مالکیت	۱. تعداد مراحل ۲. مدت زمان برحسب روز ۳. هزینه برحسب درصد از درآمد سرانه
	اجرای قراردادها	۱. تعداد مراحل ۲. مدت زمان برحسب روز ۳. هزینه برحسب درصد از طلب
	شروع کسب و کار	۱. تعداد مراحل ۲. مدت زمان برحسب روز ۳. هزینه برحسب درصد از درآمد سرانه و حداقل سرمایه به صورت درصد از درآمد سرانه

جدول ارتقاء جایگاه ایران در شاخص های جهانی کسب و کار و بهبود محیط کسب و کار^۱

مؤلفه	زیر شاخص های بین المللی
۱. پرداخت (تعداد در هر سال) ۲. زمان (ساعت در هر سال) ۳. نرخ کل مالیات (درصد سود) ۴. مالیات و عوارض بر نیروی کار (درصد) ۵. سایر مالیات ها (درصد)	پرداخت مالیات (به بررسی فرآیندهایی می پردازد که هر شرکت با اندازه متوسط در یک سال مالی برای پرداخت مالیات باید مدنظر قرار دهد)
۱. توسعه افشاگری (۰-۱۰) ۲. توسعه مسئولیت مدیر (۰-۱۰)	حمایت از سهامداران خرد (به بررسی میزان حمایت قانون از حقوق سهامداران اقلیت در شرکت های سهامی عام)

۱. جدول موضوع ماده (۴) زیر شاخص ها، مصوبه شماره ۵۳۶۰۷/ت/۵۰۴۴۱-هـ مورخ ۱۵/۵/۱۳۹۳ هیئت وزیران

مؤلفه	زیرشاخص‌های بین‌المللی
۳. سهولت تعقیب دادخواست سهامداران ۴. قدرت حمایت از سهامداران	می‌پردازد)
۱. اسناد صادرات (تعداد) ۲. زمان لازم برای صادرات (روز) ۳. هزینه صادرات (دلار به ازای هر کانتینر) ۴. اسناد واردات (تعداد) ۵. زمان لازم برای واردات (روز) ۶. هزینه واردات (دلار به ازای هر کانتینر)	تجارت فرامرزی (به بررسی میزان سهولت انجام فعالیت‌های تجاری با سایر کشورها می‌پردازد)
۱. قدرت حقوق قانونی (۱۰ - ۰) ۲. عمق اطلاعات اعتباری (۶ - ۰) ۳. پوشش دفاتر دولتی (درصد بزرگسالان) ۴. پوشش دفاترخانه‌های خصوصی (درصد بزرگسالان)	اخذ اعتبار (به بررسی وضعیت ثبت، به اشتراک‌گذاری و مبادلات اعتباری و حقوقی قانونی تسهیلات می‌پردازد)
۱. تعداد مراحل ۲. زمان (روز) ۳. هزینه (درصد درآمد سرانه)	دسترسی به برق (به بررسی چالش‌های مربوط به کسب انرژی الکتریکی می‌پردازد)
۱. تعداد مراحل ۲. زمان (روز) ۳. هزینه (درصد درآمد سرانه)	شرایط و مقررات اخذ مجوز (مراحل مختلف برای کسب مجوزهای لازم جهت آغاز فعالیت اقتصادی را بررسی می‌کند)
۱. زمان (سال) ۲. هزینه (درصد از دارایی) ۳. نرخ بازستانی (سنت در هر دلار) ۴. خروجی (۱ به معنی فروش تکه تکه و ۰ به معنی مؤسسه دایر)	پرداخت دیون
۱. تعداد مراحل ۲. زمان (روز) ۳. هزینه (درصد درآمد سرانه)	ثبت مالکیت (به چالش‌های مربوط به ثبت حقوق مالکیت اشاره دارد)
۱. زمان (روز) ۲. هزینه (درصد دعوی) ۳. رویه (تعداد)	اجرای قراردادهای (بیانگر میزان کارایی قراردادها در هنگام بروز دعاوی حقوقی است)

مؤلفه	زیر شاخص های بین المللی
۱. تعداد مراحل (تعداد مراحل) که لازم است تا کار آفرین برای شروع فعالیت طی نماید)	شروع کسب و کار (چالش های مربوط به شروع هر فعالیت اقتصادی جدید را مدنظر قرار می دهد)
۲. زمان (متوسط زمان لازم برای انجام فرآیند در مقیاس روز)	
۳. هزینه (درصد درآمد سرانه، نسبت هزینه و حداقل سرمایه مورد نیاز برای آغاز فعالیت)	
۴. حداقل سرمایه اولیه (درصد درآمد سرانه)	

- ۵- دستگاه های اجرایی مشمول بند (۴) مکلفند در کنار گزارش های سه ماهه، آسیب شناسی محیط کسب و کار دستگاه خود را به همراه پیشنهادات و راهکارهای لازم برای رفع آسیب ها به هیئت وزیران ارائه نمایند.
- ۶- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلف است با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی، سامانه پیام کوتاه محیط کسب و کار را طراحی و پیام های دریافتی را دسته بندی کند و در قالب فایل الکترونیکی در اختیار وزارت امور اقتصادی و دارایی و دستگاه اجرایی ارائه دهنده خدمت قرار دهد و گزارش آن را به رئیس جمهور ارائه دهد.
- ۷- دستگاه های اجرایی مکلفند امکان برقراری ارتباط پیامکی مراجعه کنندگان با سامانه محیط کسب و کار موضوع بند (۶) را فراهم نمایند، به نحوی که مراجعه کنندگان بتوانند زمان و هزینه انجام درخواست خود را در این سامانه گزارش نمایند.
- تبصره ۵** - نحوه اطلاع رسانی مطابق با دستورالعملی است که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری دستگاه های اجرایی تهیه و ابلاغ می شود.
- ۸- وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است شاخص های فوق را در مقاطع زمانی سه ماهه از دستگاه ها اخذ و براساس محاسبات استاندارد ملی و بین المللی، وضعیت بهبود رتبه ایران را شبیه سازی و نتیجه آن را به هیئت وزیران گزارش نماید.
- ۹- وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است با همکاری دستگاه های اجرایی در هر سال، گزارش بهبود محیط کسب و کار را که متشکل از اقدامات انجام شده و در دست انجام دستگاه های اجرایی در جهت بهبود محیط کسب و کار کشور است، تهیه و با انتشار

آن به صورت مکتوب و الکترونیکی و برگزاری جلسات با سازمان‌های بین‌المللی، زمینه ارتقاء جایگاه ایران را در رتبه‌های جهانی کسب و کار فراهم آورد.

- ۱۰- عبارت «نشان افتخار بهبود محیط کسب و کار» به انتهای بند «ب» ماده (۱) آیین‌نامه اعطای نشان‌های دولتی - مصوب ۱۳۶۹ - و اصلاحات بعدی آن اضافه می‌شود.
- ۱۱- معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور مکلف است در افزایش بودجه‌های سالانه دستگاه‌های اجرایی، میزان بهبود رتبه جهانی آن‌ها را در زیرشاخص‌های مرتبط، مطابق دستورالعملی که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور تهیه می‌گردد، لحاظ نماید.
- ۱۲- وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است جزئیات و نحوه محاسبه شاخص‌ها را در اختیار دستگاه‌های مربوط قرار داده و مشورت‌های لازم را ارایه نماید.
- ۱۳- دستگاه‌های اجرایی مکلفند تمامی مصوبات، آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های داخلی و رویه‌های اجرایی مزاحم و مخل کسب و کار را با رعایت ماده (۷۶) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران ظرف چهارماه احصاء و اصلاح نموده و گزارش اقدامات صورت گرفته را به هیئت وزیران اعلام نمایند.

تکالیف دستگاه‌های دولتی برای ایجاد تحرک اقتصادی، رفع موانع تولید و سرمایه‌گذاری و بهبود فضای کسب و کار^۱

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت صنعت، معدن و تجارت - وزارت امور خارجه - وزارت کشور و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی - وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - وزارت اطلاعات - وزارت نفت - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران - معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور - معاونت حقوقی رئیس‌جمهور - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور - سازمان ملی استاندارد ایران

هیئت وزیران در جلسه ۱۹/۵/۱۳۹۳ به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران برای ایجاد تحرک اقتصادی، رفع موانع تولید و سرمایه‌گذاری و

بهبود فضای کسب و کار تصویب کرد:

- ۱- سازمان امور مالیاتی کشور در خصوص بخشودگی جرایم قابل بخشش مالیات بنگاه‌های تولیدی که ظرف شش ماه پس از ابلاغ این تصویب‌نامه اصل بدهی مالیاتی قطعی خود را پرداخت نمایند، با رعایت ماده (۱۹۱) قانون مالیات‌های مستقیم اقدام نماید.
- ۲- بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران در جهت محاسبه حق بیمه و تائق املاکی که به منظور دریافت تسهیلات بانکی نزد بانک‌ها سپرده می‌شود، موضوع را به گونه‌ای پیگیری نماید که شرکت‌های بیمه تنها ارزش اعیانی ملک را محاسبه و حق بیمه دریافت نمایند و دریافت هرگونه حق بیمه بابت عرصه ملک ممنوع شود.
- ۳- به منظور ایجاد امکان ارزش‌گذاری دانش فنی و خدمات تخصصی توسط دستگاه‌های اجرایی، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور مکلف است با همکاری وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، امور اقتصادی و دارایی، علوم، تحقیقات و فناوری، معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور و دستگاه‌های ذی‌ربط حسب مورد ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه، آیین‌نامه ارزش‌گذاری دانش فنی و خدمات تخصصی مربوط به پروژه‌های سرمایه‌گذاری در کشور را برای تصویب به هیئت‌وزیران ارائه نماید.
- ۴- در راستای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و تشویق سرمایه‌گذاری خارجی با رویکرد تقویت صادرات، دستگاه‌های اجرایی اولویت‌های تخصصی خود را در زمینه جذب سرمایه‌های خارجی و مشوق‌های مالی و غیرمالی قابل ارائه به هر بخش و زیربخش و رشته تعیین و از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه برای پنج سال به سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران اعلام و هر ساله مورد بازنگری جزئی قرار دهند.
- ۵- متن زیر جایگزین ماده (۳۵) آیین‌نامه اجرایی قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی، موضوع تصویب‌نامه شماره ۵۴۶۰۳/ت/۳۱۷۵۵ هـ مورخ ۵/۱۱/۱۳۸۳ می‌شود:
ماده ۳۵- دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط از جمله وزارتخانه‌های امور خارجه، کشور و تعاون، کار و رفاه اجتماعی براساس تأیید و معرفی سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران در خصوص صدور روادید، اجازه اقامت و صدور پروانه کار برای

اشخاص زیر مطابق ترتیبات این ماده اقدام نمایند:

- ۱- سرمایه‌گذار خارجی
- ۲- مدیران و کارشناسان سرمایه‌گذار خارجی
- ۳- مدیران و کارشناسان خارجی بنگاه اقتصادی که سرمایه‌گذار خارجی در آن بکار گرفته می‌شود

۴- همسر، فرزندان ذکور زیر (۱۸) سال و اناث مجرد و پدر و مادر تحت تکفل افراد موضوع جزءهای (۱)، (۲) و (۳)

الف - وزارت امور خارجه پس از وصول درخواست سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران بنا به نوع و مدت روادید مورد تقاضا، رأساً مجوز روادید یک بار ورود یا چند بار ورود (حداکثر سه ساله) با حق اقامت نود روز در هر بار برای افراد موضوع جزءهای (۱) تا (۴) را ظرف سه روز کاری، مشروط به نبود مانع از نظر قوانین و مقررات صادر و در صورت عدم امکان صدور، نتیجه را به درخواست‌کننده و سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران اعلام نماید.

ب - وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی برای افراد موضوع جزءهای (۱)، (۲) و (۳) بر اساس درخواست سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران و بدون در نظر گرفتن نوع روادید، ظرف هفت روز کاری، پروانه کار یا تمدید کاری مشروط به نبود مانع از نظر قوانین و مقررات صادر و در صورت عدم امکان صدور، نتیجه را به درخواست‌کننده و سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران اعلام نماید.

ج - وزارت کشور با هماهنگی وزارت اطلاعات با جلب مشارکت نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران برای افراد موضوع جزءهای (۱) تا (۴) بر اساس درخواست سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران ظرف سه روز کاری پروانه اقامت سه ساله با تشخیص و تأیید سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران مشروط به نبود مانع از نظر قوانین و مقررات صادر یا تمدید نموده و در صورت عدم امکان صدور، نتیجه را به درخواست‌کننده و سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران اعلام نماید.

تبصره ۵ - اخذ پروانه اقامت توسط افراد موضوع جزء‌های (۱) تا (۴)، آن‌ها را از دریافت روادید رفت و برگشت برای خروج از کشور و ورود مجدد به آن معاف می‌نماید.

۶- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است به منظور افزایش شفافیت، ارتقاء کارایی در تخصیص منابع و ارتقاء سلامت مالی و اعتباری در نظام بانکی، نسبت به توسعه زیرساخت‌های لازم و تعریف چارچوب‌ها و استانداردهای سامانه بانکداری یکپارچه ظرف شش ماه اقدام و زمینه استقرار کامل سیستم یکپارچه بانکی را به عمل آورد، به گونه‌ای که عملیات بانکی از جمله محصولات، خدمات، عملیات راهبری و مدیریت آن‌ها از طریق دسترسی به پایگاه داده‌های مشترک و متمرکز در قالب یک سیستم انعطاف‌پذیر و مشتری‌محور قابل ارایه بوده و دسترسی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به سامانه مذکور برای استخراج اطلاعات و نظارت بر عملکرد مؤسسات اعتباری امکان‌پذیر گردد. مؤسسات اعتباری موظفند ظرف دو سال از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه، سامانه بانکداری یکپارچه خود را به تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران برسانند. در صورت عدم انجام این تکلیف، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نسبت به اعمال مجازات‌های انتظامی و سایر ضمانت‌های اجرایی قانونی در انجام فعالیت‌ها و ارائه خدمات مؤسسات اعتباری حسب مورد اقدام خواهد نمود.

۷- به منظور جلوگیری از تأخیر در روند اجرای طرح‌های منتفع از تسهیلات مالی بلندمدت مؤسسات مالی بین‌المللی توسعه‌ای، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور ضمن پیش‌بینی سهم داخلی اجرای طرح‌های موردنظر، نسبت به اعمال اولویت ویژه در تخصیص سهم داخلی و اعتبار ریالی طرح‌های مذکور و نیز تأمین اعتبار لازم از محل اعتبارات مصوب مربوط برای استملاک اراضی طرح‌های مورد نظر اقدام نماید.

۸- به منظور جلوگیری از بروز تأخیر در بازپرداخت تسهیلات مالی خارجی بخش دولتی و حفظ اعتبار و جایگاه دولت جمهوری اسلامی ایران در مؤسسات مالی و بانک‌های توسعه‌ای بین‌المللی، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور حسب اعلام سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران، اعتبارات مربوط به

بازپرداخت اصل و فرع اقساط وام‌ها و تسهیلات مالی خارجی و سایر تعهدات دولت به نهادهای یادشده را در لوایح بودجه به گونه‌ای پیش‌بینی نماید که تأمین اعتبارات مذکور با اعمال اولویت ویژه در تخصیص انجام پذیرد.

۹- گمرک جمهوری اسلامی ایران در اجرای استانداردهای (۳-۳) و (۴-۳) ماده واحده قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون تجدید نظر شده کیوتو در مورد ساده و هماهنگ‌سازی تشریفات گمرکی، ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه، تفاهم‌نامه‌های درب مرزی مشترک را با تأیید معاونت حقوقی رئیس‌جمهور به گمرکات کشورهای همجوار گمرکات مرزی، به منظور کنترل‌های مشترک و امکان تبادل اطلاعات الکترونیک به نحوی که حداکثر تسهیل ممکن در عملیات تشریفات گمرکی بعمل آید، پیشنهاد نموده و مراتب را تا اجرایی شدن تفاهمات به عمل آمده پیگیری نماید. سایر سازمان‌های ذی‌ربط مستقر در مرز موظفند همکاری لازم را در این زمینه با گمرک جمهوری اسلامی ایران معمول نمایند.

۱۰- سازمان بورس و اوراق بهادار با همکاری سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موانع پیش‌روی سرمایه‌گذاری خارجی سبب دارایی را شناسایی و ضمن انجام وظایف قانونی نسبت به ارائه پیشنهادها مناسب در این خصوص اقدام نماید.

۱۱- سازمان ملی استاندارد ایران انعقاد موافقت‌نامه بین‌المللی و تفاهم‌نامه شناسایی چندجانبه و دوجانبه استانداردها به منظور تسهیل مبادلات کالاهای ایرانی و جلوگیری از بازرسی‌های مجدد توسط کشورهای امضاکننده موافقت‌نامه و تفاهم‌نامه را پس از تأیید معاونت حقوقی رئیس‌جمهور به هیئت‌وزیران پیشنهاد نماید.

۱۲- قیمت‌گذاری کالاهایی که امکان پذیرش و خرید و فروش آن‌ها در بورس انرژی یا کالا وجود دارد به جز کالاهای اساسی و انحصاری، ممنوع است. دستگاه‌های اجرایی ظرف یک سال از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه نسبت به پذیرش کالاهای مذکور در بورس مربوط اقدام نمایند.

تبصره ۵ - مرجع تشخیص قابلیت پذیرش کالاها در بورس‌ها هیئت پذیرش بورس‌های

انرژی و کالا است.

۱۳- سازمان بورس و اوراق بهادار با همکاری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نسبت به تدوین و ابلاغ ضوابط تشکیل صندوق سرمایه گذاری ارزی اقدام نماید.

۱۴- وزارت نفت و سازمان بورس و اوراق بهادار اقدامات لازم را جهت تأمین مالی نیازهای خود از طریق پیش فروش فرآورده های نفتی به صورت سلف در بورس های انرژی و کالا و تشکیل و عرضه واحد (یونیت) صندوق های پروژه نفتی با رعایت قوانین و مقررات مربوط به عمل آورند.

۱۵- سازمان ملی استاندارد ایران ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب نامه اقدامات قانونی لازم را در خصوص بازنگری و اولویت بندی کالاهای مشمول اجرای اجباری استاندارد با تصویب شورای عالی استاندارد و حذف استاندارد اجباری کالاهای صادراتی بر اساس استانداردهای کشور هدف انجام دهد.

۱۶- وزارت امور خارجه در مبادی اصلی ورودی کشور، باجه صدور ویزای مسافری و تجاری راه اندازی نماید.

۱۷- استانداری های استان های مرزی کشور، ستاد هماهنگی دستگاه های اجرایی مرتبط با تجارت فرامرزی از جمله مرزبانی، گمرکات و راهداری را به منظور تسهیل و حداکثر نمودن فعالیت ورود و خروج کالا از گمرکات تشکیل داده و گزارشات فعالیت سه ماهه به گمرک جمهوری اسلامی ایران ارسال نمایند. وزارت کشور مکلف به نظارت بر حسن اجرای این بند است.

۱۸- وزارت امور اقتصادی و دارایی ضمن نظارت لازم بر حسن اجرای این تصویب نامه، در پایان هر ماه نسبت به ارائه گزارش از روند اجرای آن به هیئت وزیران اقدام نماید.

تکالیف وزارت امور اقتصادی و دارایی^۱

هیئت وزیران در جلسه ۲۰/۷/۱۳۹۳ موافقت نمود:

در راستای اجرای کامل سیاست های دولت برای خروج غیرتورمی از رکود، تکالیف

۱. مصوبه شماره ۸۴۵۶۸/۵۰۵۸۳ مورخ ۲۶/۷/۱۳۹۳ هیئت وزیران

وزارت امور اقتصادی و دارایی با رعایت قوانین و مقررات و با استفاده از اعتبارات مصوب مربوط به شرح زیر تعیین می‌شود:

[...]

ب - بهبود محیط کسب و کار

۱- برقراری ارتباط منظم با فعالان اقتصادی و پایش مداوم شرایط محیطی کسب و کار و تهیه فهرست مشکلات و پیگیری تا رفع مشکلات از جمله اخذ گواهی عدم سوء پیشینه از نیروی انتظامی و عدم ثبت صورتجلسات از سوی دفتر بهبود فضای کسب و کار وزارت امور اقتصادی و دارایی.

۲- پیگیری افزایش مهلت اعتبار کارت‌های بازرگانی برای واحدهای تولیدی دارای پروانه بهره‌برداری به پنج سال.

۳- ثبت سفارش کالاهای متعلق به واحدهای تولیدی دارای پروانه بهره‌برداری در مرحله رسیدگی در گمرک از طریق سامانه وزارت صنعت، معدن و تجارت.

۴- انجام تمهیدات لازم گمرکی جهت مستقر نمودن نمایندگان تام‌الاختیار دستگاه‌های صادرکننده مجوز در امر صادرات، واردات و ترانزیت در ده گمرک کشور با تشخیص گمرک جمهوری اسلامی ایران و صدور مجوزهای مربوط با استفاده از سامانه الکترونیکی.

۵- تنظیم ساعات فعالیت گمرک‌های مرزی و سازمان‌های مرتبط با کشورهای طرف تجارت.

۶- تسهیل در رفع مغایرت اسناد کالا با اسناد مثبته زمان ثبت سفارش.

۷- ارائه خدمات ویژه ارزیابی برای واحدهای تولیدی در گمرک اجرایی اصلی.

۸- کاهش معافیت سود بازرگانی مناطق مختلف، مرزنشینان و ملوانان.

۹- نهایی سازی و استقرار پنجره واحد تجاری فرامرزی در گمرک ظرف یک سال توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران.

۱۰- بازنگری در فهرست، نوع، مقدار و میزان معافیت حقوق ورودی کالاهای مبادله مرزی توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری وزارتخانه های کشور و امور اقتصادی و دارایی و ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز.

۱۱- پیگیری مشکلات سرمایه‌گذاری از طریق ستادهای سرمایه‌گذاری استانی.

۱۲- برقراری ارتباط کامل الکترونیکی گمرک جمهوری اسلامی ایران و سازمان بنادر و دریانوردی تا انتهای سال ۱۳۹۳ به منظور تسهیل بیشتر تجارت خارجی با همکاری وزارتخانه‌های راه و شهرسازی، ارتباطات و فناوری اطلاعات و صنعت، معدن و تجارت.

۱۳- تأمین تنخواه برای گمرک جمهوری اسلامی ایران جهت تسریع در استرداد حقوق ورودی پرداخت شده برای تولید کالاهای صادراتی.

ج - مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی آن

ماده (۳) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن^۱

به دولت اجازه داده می‌شود عملیات اجرایی وصول مطالبات دولت (وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی) را در مواردی که واجد شرایط مذکور در ماده (۲) این قانون می‌باشند، تا مبلغ بدهی قابل تسویه طبق آیین‌نامه اجرایی که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد، تا پایان سال ۱۳۹۵ متوقف و محدودیت خروج مدیران اشخاص یادشده از کشور را به لحاظ بدهی‌های مذکور و در سقف مبلغ یادشده مرتفع کند.

تبصره

سازمان تأمین اجتماعی مکلف است تا پایان سال ۱۳۹۵ از ممنوع الخروج نمودن کارفرما و

۱. در لایحه دولت این ماده با شماره سه (۳) به شرح ذیل ارائه شده است:

ماده ۳- به دولت اجازه داده می‌شود عملیات اجرایی وصول مطالبات دولت (وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی) را در مواردی که واجد شرایط مذکور در مواد (۱) و (۲) این قانون می‌باشند، تا مبلغ بدهی قابل تسویه، طبق آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد، تا پایان سال ۱۳۹۵ متوقف و محدودیت خروج مدیران اشخاص یاد شده از کشور را به لحاظ بدهی‌های مذکور و در سقف مبلغ یاد شده مرتفع نماید.

تبصره - سازمان تأمین اجتماعی مکلف است تا پایان سال ۱۳۹۵ از ممنوع الخروج نمودن کارفرما و توقیف ابزار و ماشین‌آلات تولید و مواد اولیه خودداری نماید.

توقیف ابزار و ماشین‌آلات تولید و مواد اولیه خودداری کند.

آیین‌نامه اجرایی ماده (۳) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

وزارت امور اقتصادی و دارایی

هیئت وزیران در جلسه ۱۵/۶/۱۳۹۴ به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد ماده (۳) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - آیین‌نامه اجرایی ماده یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - قانون: قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور

ب - اشخاص: اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی، نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی

ج - وزارت: وزارت امور اقتصادی و دارایی

د - دستگاه اجرایی: دستگاه‌های موضوع مواد (۲) و (۳) قانون محاسبات عمومی کشور
ه - بدهی‌های قطعی دولت: بدهی‌های قطعی دستگاه‌های اجرایی بدهکار که به موجب قوانین و مقررات مربوط قطعی شده باشد.

و - مطالبات قطعی دولت: مطالبات دستگاه‌های اجرایی از اشخاص که به موجب قوانین و مقررات مربوط قطعی شده و به تأیید دستگاه اجرایی ذی‌ربط رسیده باشد.

ماده ۲- وزارت مکلف است مشخصات اشخاصی را که تسویه مطالبات آن‌ها از دولت با مطالبات دولت از آن‌ها مطابق با بند (الف) ماده (۲) قانون قطعی شده است، حداکثر ظرف یک روز (کاری) پس از قطعیت به دستگاه اجرایی ذی‌ربط اعلام نماید. در اجرای این ماده دستگاه‌های اجرایی مکلفند در صورت درخواست وزارت، اطلاعات مربوط به بدهکاران و طلبکاران قطعی خود را در اختیار وزارت قرار دهند.

ماده ۳- دستگاه اجرایی مکلف است حداکثر تا یک روز (کاری) بعد از تاریخ

۱. مصوبه شماره ۸۳۹۷۹/ت/۵۲۳۶۶هـ مورخ ۲۹/۶/۱۳۹۴ هیئت وزیران

دریافت اعلام وزارت، عملیات اجرایی وصول مطالبات تا سقف مبلغ اعلام شده (بدهی قابل تسویه مطابق بند (الف) ماده (۲) قانون) را تا پایان سال ۱۳۹۵ متوقف و نسبت به رفع ممنوع‌الخروجی اشخاص بابت بدهی‌های مذکور تا سقف مبلغ موضوع ماده (۲) این آیین‌نامه اقدام نماید.

ماده ۴- در مواردی که به موجب بند (پ) ماده (۲) قانون، مطالبات قطعی دولت از اشخاص با بدهی شرکت دولتی به آن‌ها تهاتر می‌شود، وزارت مکلف است مراتب را به دستگاه اجرایی طلبکار اعلام نماید و دستگاه اجرایی پس از دریافت اعلامیه مذکور، مراتب را به عنوان پرداخت بدهی در حساب اشخاص یاد شده (بدهکار) منظور نموده و ظرف مدت مذکور در ماده (۳) این آیین‌نامه، نسبت به توقف عملیات اجرایی و رفع ممنوع‌الخروجی اشخاص مورد نظر بابت بدهی تا سقف مبلغ اعلام شده اقدام نماید. در اجرای این ماده تا سقف تهاتر انجام شده، شرکت دولتی مذکور جایگزین اشخاص بدهکار می‌شود و مکلف است مبلغ مورد نظر را در همان سال به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز نماید و در غیر این صورت برابر قوانین و مقررات مربوط نسبت به وصول طلب دولت از شرکت دولتی ذی‌ربط اقدام خواهد شد.

ماده (۹) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن^۱

کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور و دارندگان ردیف در قوانین بودجه سنواتی مکلفند:

الف - در صورت درخواست متقاضی بخش خصوصی یا تعاونی، وجه مورد مطالبه در قبال فروش محصول یا ارائه خدمت یا صدور مجوز یا پروانه بیش از یک میلیارد ریال، از سرمایه‌گذاران، تولیدکنندگان، صادرکنندگان، واردکنندگان و پیمانکاران ایرانی را طبق آیین‌نامه‌ای که با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور حداکثر تا مدت دو ماه پس از ابلاغ این

۱. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره (۱۸) نمایندگان بوده است.

قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد به صورت نقد و یا اقساطی و یا مدت‌دار یکجا وصول نمایند.

ب - در صورت درخواست برای پرداخت اقساطی یا مدت‌دار یکجا، به دستگاه‌های مذکور اجازه داده می‌شود به غیر از موارد مربوط به درآمدهای عمومی و سایر موارد که طبق قوانین مربوط وصول می‌نمایند، برای مدت بیش از سه ماه، معادل نرخ سود تسهیلات بانکی برای مدت اقساط یا پرداخت یکجا به مبلغ نقدی مورد مطالبه اضافه نمایند.

آیین‌نامه اجرایی بند (الف) ماده (۹) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت صنعت، معدن و تجارت - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

هیئت وزیران در جلسه ۷/۴/۱۳۹۴ به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و به استناد بند (الف) ماده (۹) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - آیین‌نامه اجرایی بند یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - دستگاه اجرایی: دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور و دارندگان ردیف در قوانین بودجه سنواتی.

ب - متقاضی بخش خصوصی یا تعاونی: اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی خصوصی یا تعاونی مشتمل بر سرمایه‌گذاران، تولیدکنندگان، صادرکنندگان، واردکنندگان و پیمانکاران ایرانی خریدار کالا یا خدمات و یا درخواست‌کننده مجوز یا پروانه از دستگاه‌های اجرایی

ج - پرداخت مدت‌دار: پرداخت بهای کالا، خدمت و اعطای مجوز یا پروانه به صورت

۱. مصوبه شماره ۴۸۱۵۶/ت/۵۲۰۷۹ هـ.مورخ ۱۶/۴/۱۳۹۴ هیئت وزیران

مدت‌دار یکجا یا اقساطی به گونه‌ای که تمام یا بخشی از آن در تاریخی پس از تحویل کل کالا یا انجام کل خدمت یا اعطای مجوز یا پروانه وصول شود.

ماده ۲- دستگاه‌های اجرایی موظفند شرایط پرداخت مدت‌دار موضوع این آیین‌نامه را ظرف یک ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه به اطلاع عموم برسانند.

ماده ۳- متقاضی بخش خصوصی یا تعاونی باید درخواست خود را بر اساس شرایط موضوع این آیین‌نامه مبنی بر پرداخت مدت‌دار یکجا یا اقساطی ارزش کالا یا خدمت و یا بهای مجوز و پروانه که ارزش آن بیش از یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال باشد، کتباً و همزمان با تسلیم اسناد شرکت در مزایده، عملیات خرید، اخذ مجوز و پروانه به دستگاه اجرایی ارایه نماید.

ماده ۴- دستگاه‌های اجرایی مکلفند در صورت درخواست متقاضی بخش خصوصی یا تعاونی، ضمن اعمال حساب‌های دریافتی در دفاتر خود براساس مقررات مربوط حسب مورد، وجوه مورد مطالبه در قبال فروش محصول یا ارایه خدمات یا صدور مجوز یا پروانه بیش از یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال را به صورت اقساطی و یا مدت‌دار یکجا با اخذ تضامین معتبر لازم و یا به صورت نقد وصول نمایند.

تبصره ۱- موارد مربوط به درآمدهای عمومی و سایر موارد که طبق قوانین مربوط وصول می‌شود از جمله فروش خوراک پالایشگاه‌ها و پتروشیمی‌ها، آب، برق و گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی مایع، مشمول این آیین‌نامه نمی‌گردد.

تبصره ۲- مهلت وصول اقساط یا وصول مدت‌دار یکجا، حداقل سه ماه و حداکثر تا پایان سال مالی می‌باشد.

تبصره ۳- اجرای این آیین‌نامه توسط شرکت‌های دولتی نباید مانع از تأمین و واریز مالیات علی‌الحساب و سود سهام علی‌الحساب بودجه مصوب به صورت یک دوازدهم در هر ماه شود.

ماده ۵- دستگاه‌های اجرایی مجازند در صورت درخواست برای پرداخت اقساطی یا مدت‌دار یکجا، به مأخذ نرخ سود تسهیلات بانکی یکساله مطابق جدول محاسبه ابلاغی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، متناسب با مدت اقساط یا پرداخت یکجا به مبلغ

نقدی مورد مطالبه اضافه نمایند.

ماده ۶- برای اطمینان از وصول به موقع اقساط تعیین شده و وجه موضوع وصول مدت‌دار یکجا باید تضمین کافی با ذکر تاریخ وصول از متقاضی اخذ و در دفاتر اعمال حساب شود. در صورتی که پس از انقضای مدت تعیین شده وجوه مزبور پرداخت و یا قسمتی از آن وصول نگردد مبلغ ضمانت‌نامه یا وجه‌الضمان ضبط خواهد شد. این اقدام مانع از پیگیری وصول مطالبات از سایر طرق قانونی نخواهد بود.

ماده ۷- انواع ضمانت‌نامه‌های معتبر مجاز برای فروش اقساطی و مدت‌دار یکجا در این آیین‌نامه به شرح زیر می‌باشد:

الف - ضمانت‌نامه‌های بانکی.

ب - ضمانت‌نامه‌های صادر شده از مؤسسات اعتباری غیربانکی دارای مجوز لازم از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

ج - انواع اوراق مشارکت (موضوع قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت - مصوب ۱۳۷۶ ل).
د - سهام شرکت‌های سهامی عام پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به مأخذ هفتاد درصد ارزش روز آن.

و - مطالبات تأیید شده قراردادها از سوی دستگاه‌های اجرایی و ذی‌حسابان مربوط.

ماده ۱۰ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور و شرکت‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و دستگاه‌هایی که شمول حکم بر آن‌ها مستلزم ذکر یا تصریح نام است در صورت وجود مجوز قانونی یا تصریح در قرارداد می‌توانند قراردادها، تعهدات، توافقات، واگذاری‌ها، مجوزها و پروانه‌های قانونی صادرشده را لغو کنند یا تغییر دهند یا متوقف یا عطف به ماسبق کنند در غیر این صورت اقدامات فوق مستلزم جلب رضایت اشخاص ذی‌نفع می‌باشد.

۱. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره (۲۰) نمایندگان بوده است.

ماده (۳۸) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن^۱

به منظور حمایت از تولید داخلی و بهبود فضای کسب و کار و تسهیل در تشریفات گمرکی برای واحدهای تولیدی:

الف - دستگاه‌های متولی ثبت سفارش مکلفند فرآیند ثبت سفارش را تسهیل و تسریع نمایند.

ب - گمرک جمهوری اسلامی ایران ترتیبی اتخاذ نماید تا کالاهای متعلق به واحدهای تولیدی را حداکثر با اخذ یک برابر حقوق ورودی به صورت تضمین از مبادی ورودی عبور (ترانزیت) و به انبار صاحب کالا تحت نظارت بانک منتقل و مهر و موم (پلمب) نماید. تولیدکننده مجاز است با رعایت تشریفات قانونی کالای مذکور را ترخیص و در فرآیند تولید استفاده نماید.

واحدهای تولیدی می‌توانند ظرف مهلت‌های مقرر در قانون و آیین‌نامه اجرایی قانون، امور گمرکی کالای خود را به نزدیک‌ترین گمرک محل با همان تضمین اولیه، به دفعات اظهار و ترخیص نمایند.

دستورالعمل اجرایی این بند با پیشنهاد گمرک جمهوری اسلامی ایران و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، تا یک ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

پ - به منظور تسریع در استرداد حقوق ورودی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و خزانه‌داری کل کشور موظفند هر ساله مبلغ مورد نیاز گمرک جمهوری اسلامی ایران را به صورت صددرصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته از محل تنخواه در اختیار آن دستگاه قرار دهند و در پایان سال تسویه نمایند و گمرک موظف است، حقوق ورودی اخذشده از عین مواد، قطعات و کالاهای مصرفی خارجی وارداتی مصرف‌شده در تولید، تکمیل و یا بسته‌بندی کالاهای صادرشده را مسترد نماید.

۱. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره (۲۸) نمایندگان بوده است.

ت - به گمرک جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود، کالاهای وارده را با شرایط زیر ترخیص نماید:

۱- با حداقل اسناد و تعهدات ارائه اصل اسناد ظرف مدت سه ماه و با رعایت سایر مقررات

۲- با اخذ ضمانت‌نامه بانکی، بیمه‌نامه، هرگونه اوراق بهادار و یا نگهداری بخشی از کالا و اموال و سایر وثایق و تضمین‌های معتبر به تشخیص گمرک جمهوری اسلامی ایران حداکثر به مدت یک سال برای حقوق ورودی

۳- کالاهای وارده را که یک بار مجوز سازمان ملی استاندارد ایران دریافت کرده باشند در موارد بعدی (همان کالا با همان مشخصات) با تأیید سازمان مذکور بدون نیاز به اخذ مجوز مجدد سازمان ملی استاندارد ایران و با رعایت سایر مقررات

تبصره ۵ - آیین‌نامه اجرایی این بند با پیشنهاد مشترک گمرک جمهوری اسلامی ایران و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تا یک ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ث - ماده (۲۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۲۰ - ورود موقت مواد اولیه و کالاهای متعلق به واحدهای تولیدی دارای پروانه تأسیس یا پروانه بهره برداری جهت پردازش موضوع ماده (۵۱) قانون امور گمرکی مصوب ۲۲/۸/۱۳۹۰ در حکم کالای مجاز تلقی و به میزان تضمین برای ترخیص موقت کالاهای مزبور صرفاً معادل حقوق ورودی و سایر مبالغ متعلق به ورود قطعی خواهد بود.

تبصره ۵ - چنانچه این گونه کالاها توسط سایر اشخاص غیر از واحدهای تولیدی نیز با ارائه قرارداد با واحدهای تولیدی جهت پردازش موضوع ماده (۵۱) قانون امور گمرکی وارد شود نیز مشمول حکم این ماده خواهد بود.

ج - مسؤول ایجاد پنجره واحد موضوع ماده (۷) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۶/۱۱/۱۳۹۰ در امور گمرکی در امر تجارت خارجی، گمرک جمهوری اسلامی

ایران بوده و دستگاه‌های صادر کننده مجوز در امر صادرات و واردات و عبور (ترانزیت) موظفند ظرف یک ماه پس از ابلاغ این قانون نمایندگان تام‌الاختیار خود را در گمرکات کشور (با تشخیص گمرک جمهوری اسلامی ایران) مستقر و نسبت به صدور مجوزهای مربوطه از طریق الکترونیکی اقدام نمایند.

چ - حقوق ورودی قطعات وارده تلفن همراه، لوازم خانگی اعم از برقی و غیربرقی، وسایل برقی به استثنای خودرو و قطعات خودرو، و صنایع پیشرفته (High Tech) نسبت به حقوق ورودی واردات کالاهای کامل (CBU) براساس درصد ساخت و متصل کردن قطعات منفصله (مونتاژ) کالا در داخل تعیین می‌شود.

تبصره ۱- جدول مربوط به میزان تسهیلات براساس درصد ساخت و متصل کردن قطعات منفصله (مونتاژ) کالا در داخل توسط کارگروه مشترکی متشکل از نمایندگان بخش صنعت و بازرگانی، وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و امور اقتصادی و دارایی (گمرک ایران) تهیه و ابلاغ می‌شود.

تبصره ۲- به منظور استفاده از تسهیلات موضوع این بند رعایت مفاد ذیل ضروری

است:

۱- تعیین درصد ساخت داخل و یا متصل کردن قطعات منفصله (مونتاژ) قطعات وارده توسط واحدهای تولیدی دارای پروانه بهره برداری معتبر از وزارت صنعت، معدن و تجارت و اعلام موضوع به گمرک جمهوری اسلامی ایران

۲- اعطای تسهیلات توسط گمرک ایران براساس مطابقت جدول مربوط به میزان

تسهیلات با درصد ساخت و یا میزان اعلام شده توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت

۳- اجزاء و قطعات وارده توسط واحدهای تولیدی جهت استفاده در ساخت کالاهای داخلی که به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت فاقد ساخت داخل می‌باشد از بیست درصد (۲۰٪) حقوق ورودی متعلقه معاف می‌باشد.

۴- ورود محصولات کشاورزی و نهاده‌های دامی و تجهیزات و مواد غذایی مورد نیاز

صنایع غذایی و تبدیلی، مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی، بهداشتی، دارویی و تجهیزات پزشکی که با سلامت و بهداشت عمومی دام، گیاه و انسان مرتبط است با اخذ مجوز از

دستگاه‌های ذی‌ربط (وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی حسب مورد و سازمان ملی استاندارد) انجام می‌گیرد. دستگاه‌های صادرکننده و یا استعلام شونده مکلفند ظرف مدت حداکثر هفت روز پس از تسلیم مستندات و ارسال نمونه، پاسخ استعلام را به گمرک جمهوری اسلامی ایران ارسال کنند.

فهرست کالاهای خاص که بررسی آن‌ها نیازمند زمان بیشتری است حسب مورد به تصویب وزیر جهاد کشاورزی یا وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان ملی استاندارد می‌رسد و در ابتدای هر سال به گمرک جمهوری اسلامی ایران اعلام می‌شود.

ح - بند (غ) ماده (۱۱۹) قانون امور گمرکی راجع به معافیت حقوق ورودی ماشین‌آلات خط تولید، به شرح زیر اصلاح می‌شود:

غ - واردات ماشین‌آلات خط تولید که به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت و گمرک جمهوری اسلامی ایران، مورد نیاز واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی مجاز می‌باشد.

آیین‌نامه اجرایی بند (ت) ماده (۳۸) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت صنعت، معدن و تجارت - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

هیئت وزیران در جلسه ۱۰/۴/۱۳۹۴ به پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و به استناد بند (ت) ماده (۳۸) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - آیین‌نامه اجرایی بند مزبور را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- واردکنندگان کالاهای موردنیاز واحدهای تولیدی با استفاده از اعتبارات اسنادی (LC) و ثبت برات اسنادی (با تعهد بانک) در صورت تمایل به ترخیص با حداقل اسناد، باید درخواست ترخیص با حداقل اسناد را به بانک عامل منعکس نمایند.

ماده ۲- بانک‌های عامل مجازند پس از اخذ حداقل اسناد (اصل قبض انبار به اضافه رونوشت اسناد حمل ظهنویسی شده توسط بانک یا تصویر پیش فاکتور اولیه و تصویر بارنامه) و همچنین اخذ تعهد لازم جهت ارائه اصل اسناد ظرف مهلت سه ماهه و همچنین توافق با واردکننده در مورد نحوه تسویه ریالی و در صورت قبول کلیه مسئولیت‌های مترتبه از سوی واردکننده در رابطه با عدم تطابق اسناد با شرایط اعتبار اسنادی و ثبت سفارش و پیش فاکتور برات اسنادی، نسبت به صدور گواهی بلا مانع بودن ترخیص کالا پس از ثبت در گاه (پرتال) ارزی به گمرک از طریق پنجره واحد تجارت فرامرزی موضوع بند «ج» ماده (۳۸) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور اقدام نمایند.

ماده ۳- گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است پس از بلا مانع اعلام شدن ترخیص کالا به وسیله بانک عامل، با اخذ اصل قبض انبار، اصل ترخیصیه و تصویر سایر اسناد مندرج در ماده (۲) و تعهد سه ماهه جهت ارائه اصل اسناد ظهنویسی شده به وسیله بانک و دریافت حقوق ورودی با رعایت جزء (۲) بند (ت) ماده (۳۸) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و سایر مقررات نسبت به ترخیص کالا اقدام نماید.

ماده ۴- واردکنندگان کالاهای مورد نیاز واحدهای تولیدی با استفاده از حواله باید در صورت تمایل به ترخیص از طریق حداقل اسناد، در زمان انجام حواله، درخواست ترخیص به روش حداقل اسناد را به بانک عامل منعکس نمایند. بانک‌های عامل مکلفند به محض دریافت صددرصد معادل ریالی ارز مربوطه و وثایق مربوطه طبق مقررات پس از ثبت در گاه (پرتال) ارزی ظرف (۴۸) ساعت مراتب را از طریق پنجره واحد تجارت فرامرزی موضوع بند (ج) ماده (۳۸) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور جهت ترخیص کالا با حداقل اسناد به گمرک اعلام نمایند.

ماده ۵- در خصوص واردکنندگانی که بدون استفاده از ساز و کار بانکی اقدام به واردات می‌کنند گمرک جمهوری اسلامی ایران می‌تواند با حداقل اسناد در چارچوب مقررات مربوط نسبت به ترخیص کالاها اقدام نماید.

ماده ۶- به گمرک جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود کالاهایی را که یکبار

با مجوز سازمان ملی استاندارد ایران وارد و ترخیص شده است، در موارد بعدی با ارائه گواهینامه مذکور (همان کالا با همان مشخصات) با تأیید سازمان یاد شده بدون نیاز به اخذ مجوز جدید با رعایت سایر مقررات، ترخیص نماید. سازمان ملی استاندارد ایران در موارد ذیل، گواهینامه ثبت واردات مواد اولیه، تجهیزات حد واسط و اجزاء و قطعات ماشین‌آلات خط تولید اعطاء می‌نماید:

۱- واردات مواد اولیه و تجهیزات مزبور توسط واحدهای تولیدی در حد نیاز سالانه آنها

۲- شرکت‌های بازرگانی که مبادرت به واردات مواد اولیه برای واحدهای تولیدی می‌نمایند، با ارائه قرارداد بین شرکت و واحد تولیدی قبل از ثبت سفارش محموله‌های وارداتی

تبصره ۱- مدت اعتبار گواهینامه مذکور دو سال از زمان صدور خواهد بود. حق نمونه‌برداری تصادفی از محموله و آزمون برای سازمان ملی استاندارد ایران محفوظ بوده و در صورت مشاهده عدم انطباق این امتیاز سلب و از محموله‌های وارداتی آتی آن واحد نمونه‌برداری می‌گردد.

تبصره ۲- مفاد این ماده غیر از موارد مندرج در بند (۲) شامل شرکت‌های بازرگانی که مبادرت به واردات اقلام مذکور نمایند، نمی‌شود.

تبصره ۳- کالاهایی که از نظر ایمنی و بهداشت حایز اهمیت بوده و فهرست آن هر سال توسط سازمان ملی استاندارد ایران اعلام می‌گردد، از شمول تسهیلات فوق‌الذکر مستثنی می‌باشد.

ماده ۳۹ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

سازمان تأمین اجتماعی مکلف است از سال ۱۳۹۴ اطلاعات کارفرمایان (اشخاص حقوقی)

۱. این ماده در لایحه دولت شماره (۱۸) به شرح ذیل بوده است.

ماده ۱۸- سازمان تأمین اجتماعی مکلف است از سال ۱۳۹۴ اطلاعات کارفرمایان (اشخاص حقوقی) دارای بدهی را بصورت برخط در اختیار دستگاه‌هایی که براساس قانون ملزم به استعلام از این سازمان هستند قرار دهد.

دارای بدهی قطعی شده را به صورت برخط در اختیار دستگاه‌هایی که براساس قانون ملزم به استعلام از این سازمان هستند قرار دهد.

ماده ۴۰ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

یک تبصره به شرح زیر به ماده (۳۸) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۳/۴/۱۳۵۴ و اصلاحات بعدی آن الحاق می‌شود:

تبصره ۵ - مبنای مطالبه حق بیمه در مورد پیمان‌هایی که دارای کارگاه‌های صنعتی و خدمات تولیدی یا فنی مهندسی ثابت می‌باشند و موضوع اجرای پیمان توسط افراد شاغل در همان کارگاه انجام می‌شود، بر اساس فهرست ارسالی و بازرسی کارگاه است و از اعمال ضریب حق بیمه جهت قرارداد پیمان معاف می‌باشند و سازمان تأمین اجتماعی باید مفصاحساب این گونه قراردادهای پیمان را صادر کند.

ماده ۴۱ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۲

اصلاحات زیر در قانون کار مصوب ۲۹/۸/۱۳۶۹ و اصلاحات بعدی آن صورت می‌گیرد:

۱- دو تبصره به شرح زیر به ماده (۷) قانون، الحاق می‌شود:

تبصره ۳- قراردادهای مربوط به قانون کار در صورت کتبی بودن باید در فرم مخصوصی باشد که توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در چهارچوب قوانین و مقررات تهیه می‌شود و در اختیار طرفین قرار می‌گیرد.

تبصره ۴- کارفرمایان موظفند به کارگران با قرارداد موقت به نسبت مدت کارکرد، مزایای قانونی پایان کار را به مأخذ هر سال یک ماه آخرین مزد پرداخت نمایند.

۲- بند ذیل به عنوان بند (ح) به ماده (۱۰) قانون الحاق می‌شود:

ح - شرایط و نحوه فسخ قرارداد (در مواردی که مدت تعیین نشده است).

۳- بند زیر به عنوان بند (ز) به ماده (۲۱) قانون الحاق می‌شود:

۱. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره (۱۷) نمایندگان بوده است.

۲. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره (۱۶) نمایندگان بوده است.

ز - فسخ قرارداد به نحوی که در متن قرارداد (منطبق با قانون کار) پیش‌بینی شده است.

۴- متن زیر به عنوان بند (ح) به ماده (۲۱) قانون الحاق می‌شود:

ح - به منظور جبران کاهش تولید ناشی از ساختار قدیمی، کارفرمایان می‌توانند بر مبنای نوآوری‌ها و فناوری‌های جدید و افزایش قدرت رقابت‌پذیری تولید، اصلاح ساختار انجام دهند، در آن صورت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است طبق قرارداد سه جانبه (تشکل کارگری کارگاه، کارفرما و اداره تعاون و کار و رفاه اجتماعی محل) کارگران کارگاه را به مدت شش تا دوازده ماه تحت پوشش بیمه بیکاری قرار دهد و بعد از اصلاح ساختار، کارگران را به میزان ذکر شده در قرارداد سه جانبه به محل کار برگرداند و یا کارفرمایان می‌توانند مطابق مفاد ماده (۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل و نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۲۶/۵/۱۳۸۲ و اصلاحات بعدی آن و قانون بیمه بیکاری مصوب ۲۶/۶/۱۳۶۹ عمل کنند.

ماده (۴۳) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن^۱

دولت موظف است به منظور افزایش تولید محصولات دانش‌بنیان و کسب و گسترش سهم بین‌المللی ایران در صادرات این محصولات و افزایش تقاضای داخلی از این محصولات، حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون، برنامه توسعه تولید محصولات دانش‌بنیان را تدوین کند و فهرست انواع حمایت‌ها از شرکت‌های تولیدکننده این محصولات را به خصوص در حوزه فناوری‌های نوین از قبیل: هوا فضا، ریزفناوری (نانو)، زیست‌فناوری (بایو) و زیست‌مهندسی را منتشر کند.

کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱/۶/۱۳۶۶ و اصلاحات بعدی آن و دارندگان ردیف در قوانین بودجه سنواتی مکلفند با رعایت قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در

۱. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره هشت (۸) نمایندگان بوده است.

تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱/۵/۱۳۹۱، در برگزاری مناقصه‌ها از تولیدکنندگان داخلی موضوع مناقصه با اولویت محصولات مذکور دعوت و در شرایط مساوی به لحاظ قیمت و کیفیت بین تولیدکنندگان داخلی و خارجی موظف به خرید و عقد قرارداد با تولیدکننده داخلی هستند.

برنامه توسعه تولید محصولات دانش بنیان به استناد ماده (۴۳) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور^۱

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - وزارت صنعت، معدن و تجارت - معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۴/۸/۱۰ به پیشنهاد مشترک وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور به استناد ماده (۴۳) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - برنامه توسعه تولید محصولات دانش بنیان را به شرح ذیل تصویب کرد:

برنامه توسعه تولید محصولات دانش بنیان

فصل اول - اصطلاحات

ماده ۱- در این برنامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - قانون: قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ -

ب - معاونت: معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور.

پ - برنامه: برنامه توسعه تولید محصولات دانش بنیان.

ت - کارگروه: کارگروه توسعه تولید، تقاضا و صادرات محصولات دانش بنیان موضوع ماده (۲) این برنامه.

ث - قانون دانش‌بنیان: قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات - مصوب ۱۳۸۹ -

ج - محصولات دانش‌بنیان: مجموعه کالاها و خدماتی که در فهرست مصوب کارگروه بوده و دارای ویژگی‌های زیر می‌باشد:

۱- در طبقه فناوری‌های بالا و متوسط به بالا باشند؛

۲- عمده ارزش افزوده آن ناشی از دانش فنی و نوآوری فناورانه باشد؛

۳- تولید آن دارای پیچیدگی فنی بوده و نیازمند تحقیق و توسعه مداوم باشد.

چ - امتیاز دانشی محصول: میزان داخلی‌سازی ویژگی‌های سه گانه مذکور در بند (ج)

این ماده که در محصول موردنظر عینیت یافته است.

ح - شرکت دانش‌بنیان: شرکت‌ها و مؤسسات دارای تأیید صلاحیت از کارگروه

ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و نظارت بر اجرا، موضوع

ماده (۳) آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و

تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات موضوع تصویب نامه شماره ۱۴۱۶۰۲/ت/۴۶۵۱۳-هـ

مورخ ۱۳۹۱/۸/۲۱.

خ - تجاری‌سازی: فعالیت‌های مرتبط با عرضه محصول یا خدمت جدید مبتنی بر ایده‌ها

یا فناوری‌های جدید که شامل یکی یا ترکیبی از فرایندهای مرتبط از جمله ثبت اختراع،

ارزش‌گذاری فناوری، اعطای امتیاز، انتقال و انتشار و کسب سایر فناوری‌های مورد نیاز

(مکمل) و پرداخت حق‌الامتیازهای مرتبط، جذب سرمایه و منابع (نمونه‌سازی، طراحی

صنعتی فرایند یا محصول جدید، انجام آزمون‌ها و دریافت تأییدیه‌های لازم، تولید

آزمایشی، بازاریابی و رفع اشکال)، خدمات پشتیبانی تخصصی تجاری‌سازی (شامل

فعالیت‌های مشاوره، مدیریت فناوری، طراحی محصول و فرایند، خدمات استانداردسازی،

اندازه‌سنجی و خدمات آزمایشگاهی) می‌شود.

د - سرمایه‌گذاری خطرپذیر: شکل ویژه‌ای از واسطه‌گری مالی که توسط آن سرمایه

مالی موردنیاز شرکت‌های نوآور که دارای ظرفیت رشد بالایی بوده و در مراحل اولیه

شکل‌گیری خود قرار دارند، تأمین می‌شود با این هدف که طی چند سال این سرمایه به

علاوه سود آن از شرکت خارج شود.

ماده ۲- در اجرای ماده (۴۳) قانون و به منظور هماهنگی امور اجرایی و به روزرسانی برنامه‌های توسعه تولید، تقاضا و صادرات محصولات دانش بنیان، تصویب دستورالعمل‌های مورد نیاز و نظارت بر اجرای آن، کارگروه توسعه تولید، تقاضا و صادرات محصولات دانش بنیان متشکل از معاون علمی و فناوری رئیس جمهور (رییس کارگروه)، نمایندگان وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، صنعت، معدن و تجارت، امور اقتصادی و دارایی، جهاد کشاورزی، ارتباطات و فناوری اطلاعات، سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و اتاق تعاون ایران تشکیل می‌گردد.

تبصره ۱- دبیرخانه کارگروه در وزارت صنعت، معدن و تجارت مستقر می‌باشد.

تبصره ۲- نمایندگان سایر دستگاه‌های مرتبط حسب موضوع مورد بررسی به جلسات کارگروه دعوت خواهند شد.

تبصره ۳- کارگروه مذکور موظف است هر شش ماه یکبار گزارشی از نحوه اجرای این برنامه را به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری ارائه نماید.

فصل دوم - چشم‌انداز، افق زمانی و اهداف کمی و عینی

ماده ۳- چشم‌انداز برنامه به شرح زیر است:

الف - دستیابی به جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه‌ی آسیای جنوب غربی (شامل آسیای میانه، قفقاز، خاورمیانه و کشورهای همسایه) با تأکید بر جنبش نرم‌افزاری و تولید علم، رشد پرشتاب و مستمر اقتصادی، ارتقای نسبی سطح درآمد سرانه و رسیدن به اشتغال کامل (سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴).

ب - افزایش سهم تولید محصولات و خدمات مبتنی بر دانش پیشرفته و فناوری داخلی در تولید ناخالص (نقشه جامع علمی کشور و سیاست‌های کلی علم و فناوری).

پ - افزایش سهم تحقیق و توسعه از تولید ناخالص داخلی با تأکید بر مصرف بهینه منابع و ارتقای بهره‌وری (نقشه جامع علمی کشور و سیاست‌های کلی علم و فناوری).

ماده ۴- افق زمانی برنامه سال ۱۴۰۴ می‌باشد و لازم است کلیه اقدامات به نحوی اجرا شوند که اهداف کمی موضوع ماده (۵) این برنامه در افق زمانی تعیین شده محقق شود.

ماده ۵- براساس چشم انداز ترسیم شده در ماده (۳) این برنامه و برای گذر از وضعیت موجود و رسیدن به وضعیت مطلوب، اهداف کمی برنامه (GOALS) به شرح جدول زیر تعیین می‌شود.

ردیف	عنوان اهداف کمی	وضعیت کنونی براساس داده‌های موجود	هدف گذاری در انتهای برنامه
۱	درصد محصولات با فناوری متوسط به بالا از کل محصولات ساخته شده (صنعتی)	۳۶/۳	۵۰ (حداقل)
۲	درصد ارزش افزوده محصولات با فناوری متوسط به بالا از تولید ناخالص داخلی	محاسبه نشده است	۲۰
۳	درصد صادرات محصولات با فناوری بالا از کل صادرات غیرنفتی	کمتر از یک درصد	۱۰
۴	رتبه صادرات محصولات با فناوری بالا از کل صادرات در منطقه	۷	۱
۵	نسبت هزینه کرد تحقیق و توسعه به تولید ناخالص داخلی	۰/۷	۴
۶	درصد هزینه کرد بنگاه‌های تجاری در بخش تحقیق و توسعه به کل هزینه کرد تحقیق و توسعه کشور	۱۷	۵۰

ماده ۶- به منظور تحقق اهداف کمی موضوع ماده (۵) این برنامه، اهداف عینی (OBJECTIVES) پنج - گانه و برنامه‌های اقدام متناظر با آنها به شرح بندها و جدول زیر تعیین می‌شود:

الف - بکارگیری سیاست‌های بازرگانی و تحریک تقاضای محصولات دانش بنیان (برنامه‌های اقدام (۱) و (۲) فصل چهارم)

ب - ساماندهی و ارتقای نظام استاندارد و آزمون محصولات دانش بنیان (برنامه‌های

اقدام (۳) و (۴) فصل چهارم)

پ - طراحی و اجرای سیاست صنعتی و فناوری متناسب با تولید محصولات دانش بنیان

(برنامه‌های اقدام (۵) و (۶) فصل چهارم)

ت - شفاف‌سازی و ایجاد نظام جامع آمار مربوط به تولید محصولات دانش بنیان

(برنامه‌های اقدام (۷) و (۸) فصل چهارم)

ث - نهادسازی مناسب نظام مالی و پولی تخصصی مورد نیاز تولید محصولات دانش

بنیان (برنامه‌های اقدام (۹)، (۱۰) و (۱۱) فصل چهارم)

ماده ۷- تطابق اهداف کمی و عینی برنامه به شرح جدول زیر تعیین می‌شود.

تطابق اهداف کمی و اهداف کیفی برنامه						
درصد هزینه کرد بنگاه‌های تجاری در بخش تحقیق و توسعه به کل هزینه کرد تحقیق و توسعه کشور	نسبت هزینه کرد تحقیق و توسعه به تولید داخلی داخلی	رتبه صادرات محصولات با فناوری بالا از کل صادرات در منطقه	درصد صادرات محصولات با فناوری بالا از کل صادرات غیر نفتی	درصد ارزش افزوده محصولات با فناوری متوسط به بالا از تولید ناخالص داخلی	درصد محصولات با فناوری متوسط به بالا از کل محصولات ساخته شده (صنعتی)	۳ ۲ ۱
۱- شفاف‌سازی و ایجاد نظام جامع آمار مربوطه تولید محصولات دانش‌بنیان ۲- بکارگیری سیاست‌های بازگانی و تحریک تقاضای محصولات دانش‌بنیان ۳- ساماندهی و ارتقای نظام استاندارد و آزمون محصولات دانش‌بنیان ۴- نهادسازی مناسب نظام مالی و پولی تخصصی مورد نیاز تولید محصولات دانش‌بنیان	۱- شفاف‌سازی و ایجاد نظام جامع آمار مربوط به تولید محصولات دانش‌بنیان ۲- بکارگیری سیاست‌های بازگانی و تحریک تقاضای محصولات دانش‌بنیان ۳- طراحی و اجرای سیاست صنعتی و فناوری متناسب با تولید محصولات دانش‌بنیان ۴- بکارگیری سیاست‌های بازگانی و تحریک تقاضای محصولات دانش‌بنیان	۱- طراحی و اجرای سیاست صنعتی و فناوری متناسب با تولید محصولات دانش‌بنیان ۲- ساماندهی و ارتقای نظام استاندارد و آزمون محصولات دانش بنیان ۳- بکارگیری سیاست‌های بازگانی و تحریک تقاضای محصولات دانش‌بنیان	۱- طراحی و اجرای سیاست صنعتی و فناوری متناسب با تولید محصولات دانش‌بنیان ۲- ساماندهی و ارتقای نظام استاندارد و آزمون محصولات دانش‌بنیان ۳- نهادسازی مناسب نظام مالی و پولی تخصصی مورد نیاز تولید محصولات دانش‌بنیان	۱- شفاف‌سازی و ایجاد نظام جامع آمار مربوط به تولید محصولات دانش‌بنیان ۲- بکارگیری سیاست‌های بازگانی و تحریک تقاضای محصولات دانش‌بنیان ۳- طراحی و اجرای سیاست صنعتی و فناوری متناسب با تولید محصولات دانش‌بنیان ۴- نهادسازی مناسب نظام مالی و پولی تخصصی مورد نیاز تولید محصولات دانش‌بنیان	۱- بکارگیری سیاست‌های بازگانی و تحریک تقاضای محصولات دانش‌بنیان ۲- طراحی و اجرای سیاست صنعتی و فناوری متناسب با تولید محصولات دانش‌بنیان ۳- ساماندهی و ارتقای نظام استاندارد و آزمون محصولات دانش‌بنیان ۴- نهادسازی مناسب نظام مالی و پولی تخصصی مورد نیاز تولید محصولات دانش‌بنیان	اهداف کیفی مرتبط

فصل سوم - حوزه‌ها و موضوعات کلان اولویت‌دار

ماده ۸- موضوعات کلان ملی در تدوین حوزه‌های فناورانه و بخشی اولویت‌دار توسعه محصولات دانش‌بنیان عبارتند از:

الف - اولویت‌های (الف) سند نقشه جامع علمی کشور در بخش فناوری، شامل فناوری‌های هوافضا، اطلاعات و ارتباطات، هسته‌ای، نانو و میکرو، فناوری‌های نفت‌های و گاز، زیستی، زیست محیطی، نرم و فرهنگی.

ب - مسایل و اولویت‌های اجتماعی و اقتصادی ملی شامل:

۱- بهینه‌سازی مصرف انرژی و آب و اصلاح الگوی مصرف.

۲- کاهش سهم سوخت‌های فسیلی و توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر.

۳- امنیت غذایی و غذای سالم.

۴- ارتقای سلامت، دارو و تجهیزات پزشکی.

۵- رفع مشکلات کم‌آبی و خشکسالی.

۶- کنترل آلاینده‌های زیست محیطی و پسماند.

۷- حمل و نقل، کنترل ترافیک (آمد و شد) و کاهش تصادفات.

پ - حوزه‌های با ارزش افزوده بالای دانشی در زنجیره ارزش بخش‌های مختلف اقتصادی با تشخیص دستگاه مسئول و تصویب در کارگروه تبصره - کارگروه و دستگاه‌های اجرایی موضوع این برنامه موظفند دستورالعمل‌ها، برنامه‌های اقدام و مشوق‌های موضوع این برنامه را با رعایت اولویت‌های این ماده تدوین و یا اجرا نمایند.

فصل چهارم - برنامه‌های اقدام

ماده ۹- برنامه‌های اقدام مربوط به توسعه تولید محصولات دانش‌بنیان در جهت تحقق اهداف عینی موضوع ماده (۶)، در پنج بخش و (۱۱) برنامه به شرح مواد (۱۰) تا (۲۰) به شرح زیر تعیین می‌شود.

بخش اول - برنامه‌های اقدام مربوط به بکارگیری سیاست‌های بازرگانی و تحریک تقاضای محصولات دانش بنیان

۱- برنامه جهت‌دهی به تقاضای مواد و تجهیزات دانش بنیان به خرید از ساخت داخل

ماده ۱۰- به منظور جهت‌دهی به تقاضای دولتی، عمومی و خصوصی برای استفاده هرچه بیشتر از محصولات دانش بنیان تولید داخل و تحریک تقاضای این محصولات در چارچوب اولویت‌های این برنامه و تشویق به خرید از فهرست معتبر محصولات دانش بنیان داخلی:

الف - مشوق‌های خرید به متقاضیان محصولات دانش بنیان داخلی عرضه شده در سامانه و یا نمایشگاه‌های دوره‌ای ساخت داخل تدوین و ارائه می‌شود. کارگروه موظف است ظرف شش ماه پس از ابلاغ این برنامه، دستورالعمل اجرای آن را مشتمل بر ایجاد سامانه عرضه محصولات دانش بنیان داخلی و برگزاری نمایشگاه‌های دوره‌ای، نحوه ارزیابی امتیاز دانشی محصول و میزان داخلی بودن، قیمت، کیفیت و خدمات پس از فروش محصولات ارائه شده و میزان حمایت، واسپاری (لیزینگ) و یا سایر خدمات مالی مشوق خرید از داخل تصویب نماید.

ب - بالاترین مقام دستگاه‌های اجرایی متقاضی مشارکت در برنامه موضوع این ماده مجازند تا بیست درصد از تخصیص بودجه طرح‌های تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات دستگاه را منوط به مشارکت بخش‌های زیرمجموعه در برنامه تشویقی موضوع این ماده نمایند. دستگاه‌های اجرایی متقاضی موظفند میزان تقاضای خود را در افق کوتاه مدت و بلندمدت به تفکیک محصولات دانش بنیان مورد نیاز تهیه و سالانه به دبیرخانه کارگروه ارائه دهند.

پ - کارگروه با همکاری صندوق نوآوری و شکوفایی ابزارهای مناسب برای حمایت از خریداران غیردولتی محصولات دانش بنیان مشمول این برنامه، به ویژه واسپاری (لیزینگ) خرید محصولات دانش بنیان را ظرف شش ماه پس از ابلاغ این برنامه فراهم آورده و به صورت عمومی اطلاع‌رسانی می‌نماید.

ت - دبیرخانه کارگروه موظف است با همکاری دستگاه‌های عضو، برنامه سالانه

برگزاری نمایشگاه‌های ساخت داخل و سامانه مجازی آن را تدوین و منابع آن را پیش‌بینی نماید.

۲- برنامه توسعه صادرات محصولات دانش‌بنیان

ماده ۱۱- به منظور حمایت از توسعه صادرات محصولات دانش‌بنیان در چارچوب اولویت‌های این برنامه و افزایش سهم بین‌المللی کشور در این حوزه، کارگروه موظف است اقدامات زیر را انجام دهد:

الف - حمایت از ایجاد و توسعه واسطه‌های بازرگانی خصوصی و غیردولتی از جمله شرکت‌های مدیریت صادرات، کنسرسیوم‌های صادراتی، پایگاه‌ها و پایانه‌های صادراتی، خوشه‌های صادرات‌گرا، صادرات پارک‌های علم و فناوری و شرکت‌های زایشی دانشگاه‌های کشور و سایر هزینه‌های مرتبط با افزایش توان بازاریابی و فروش محصولات دانش‌بنیان.

ب - حمایت از ایجاد و توسعه نشان‌های تجاری (برند) مشترک صادراتی میان محصولات دانش‌بنیان در حوزه‌های بخشی و بین‌بخشی.

پ - حمایت از حضور مشترک شرکت‌های تولیدکننده محصولات دانش‌بنیان در نمایشگاه‌های معتبر خارجی و برگزاری نمایشگاه‌های داخلی با حضور شرکت‌های معتبر خارجی.
ت - طراحی و اعطای جایزه صادراتی ویژه شرکت‌ها و محصولات دانش‌بنیان و تسهیل فرایند اعطای جوایز صادراتی شرکت‌های دانش‌بنیان.

ث - حمایت از سرمایه‌گذاری شرکت‌های دانش‌بنیان داخلی در کشورهای خارجی در قالب‌های مختلف از قبیل توسعه تولید، کارگزاری و فروش، ثبت نشان تجاری (برند) بین‌المللی، مشارکت با طرف‌های خارجی.

ج - حمایت از فروش اختراعات داخلی در بازارهای بین‌المللی.

چ - ارایه حمایت‌های لازم در دعاوی حقوقی شرکت‌ها و محصولات دانش‌بنیان داخلی در محاکم بین‌المللی و حمایت‌های مرتبط با مدیریت پتنت.

ح - حمایت‌های مرتبط با کسب مجوزهای بین‌المللی برای تسهیل ورود در بازار کشورهای مختلف.

خ - جهت دهی به کمک‌های خارجی و توسعه‌ای ایران و ایجاد خطوط اعتباری صادراتی در جهت توسعه بازار صادراتی محصولات دانش‌بنیان تولید داخل.

تبصره ۵ - معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور، وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در چارچوب قوانین و مقررات مربوط می‌توانند از محل منابع داخلی خود با هماهنگی کارگروه، جهت اجرای مفاد این ماده هزینه نمایند.

بخش دوم - برنامه‌های اقدام مربوط به ساماندهی و ارتقای نظام استاندارد و آزمون محصولات دانش بنیان

۳- برنامه توسعه استانداردسازی مورد نیاز محصولات دانش بنیان

ماده ۱۲- به منظور ساماندهی زیرساخت استاندارد مورد نیاز توسعه تولید، بازاریابی و فروش محصولات دانش بنیان در کشور به خصوص ارزیابی کیفی و فنی محصولات دانش بنیان داخلی:

الف - سازمان ملی استاندارد ایران موظف است نسبت به کسب اعتبار بین‌المللی گواهینامه‌های ارزیابی انطباق از طریق بازنگری و اصلاح ساختار مرکز ملی تأیید صلاحیت ایران براساس استانداردها و ضوابط بین‌المللی اقدام نماید.

ب - سازمان ملی استاندارد ایران موظف است عضویت مجامع بین‌المللی اندازه‌شناسی (مترولوژی) و واسنجی (کالیبراسیون) و نیز گسترش همکاری‌های بین‌المللی در حوزه اندازه‌شناسی به خصوص در حوزه ریزفناوری (فناوری نانو) جهت برقراری قابلیت ردیابی و کسب اعتبار بین‌المللی در نتایج اندازه‌گیری‌ها با هدف کسب تأییدیه‌های بین‌المللی و توسعه صادرات محصولات دانش‌بنیان داخلی را پیگیری نماید.

پ - معاونت موظف است با نظارت سازمان ملی استاندارد نسبت به تهیه پیش‌نویس استاندارد محصولات دانش بنیان اقدام و در جهت پیاده‌سازی استانداردهای تدوین شده در حوزه فناورانه پیگیری‌های لازم را معمول نماید.

۴- برنامه توسعه زیرساخت‌های آزمایشگاهی و آزمون محصولات دانش بنیان

ماده ۱۳- به منظور به اشتراک گذاری و استفاده بهینه از ظرفیت آزمایشگاه‌های داخلی و

حمایت از نهاد ملی تأیید صلاحیت ایران در تأیید صلاحیت آزمایشگاه‌های آزمون و واسنجی (کالیبراسیون) و نهادهای گواهی کننده داخلی و ایجاد و تجهیز آزمایشگاه‌های تأیید شده در کشور:

الف - معاونت مجاز است با همکاری دستگاه‌های مسئول نسبت به حمایت از شکل‌گیری و توسعه شبکه آزمایشگاهی فناوری‌های راهبردی و شبکه آزمایشگاه‌های علمی ایران، حمایت از مراکز عضو آن و ارتقای توانمندی‌های آزمون و صدور گواهی کشور به منظور تأمین آزمون‌های مورد نیاز بررسی و ارزیابی فنی و کیفی محصولات دانش‌بنیان توسط نهاد تأیید صلاحیت ایران، به ویژه ارزیابی کیفی آن‌ها، در قالب یارانه حمایتی یا تسهیلات اقدام نماید.

ب - معاونت مجاز است از طریق حمایت‌های شبکه آزمایشگاهی فناوری‌های راهبردی و شبکه آزمایشگاه‌های علمی ایران، ایجاد و توسعه آزمایشگاه‌های تأیید شده آزمون و واسنجی (کالیبراسیون) محصولات دانش‌بنیان را تسهیل نماید. دستورالعمل چگونگی حمایت از شکل‌گیری و توسعه آزمایشگاه‌های مربوط در حوزه‌های تخصصی توسط معاونت تدوین و برای تصویب به کارگروه ارایه می‌شود. نتایج آزمایشگاه‌های تأیید صلاحیت شده برای کلیه دستگاه‌های دولتی معتبر خواهد بود.

تبصره ۱- کلیه دستگاه‌های اجرایی مشمول ماده (۵۶) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) - مصوب ۱۳۹۳ - می‌توانند پس از تصویب شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری، از محل اعتبارات موضوع ماده مذکور با هماهنگی شبکه آزمایشگاهی فناوری‌های راهبردی و شبکه آزمایشگاه‌های علمی ایران به منظور تأمین زیرساخت آزمایشگاهی کشور برای تحقیق و توسعه، بررسی و ارزیابی فنی و کیفی محصولات دانش‌بنیان، هزینه نمایند.

تبصره ۲- حمایت‌های موضوع این برنامه مانع از انجام وظایف نظارتی دستگاه‌هایی که به موجب قانون مسئولیت نظارت بر آزمایشگاه‌های مختلف را برعهده دارند، نخواهد بود.

بخش سوم - برنامه‌های اقدام مربوط به طراحی و اجرای سیاست صنعتی و فناوری متناسب با تولید محصولات دانش بنیان

۵- برنامه شبکه‌سازی بین تولیدکنندگان محصولات دانش بنیان و شرکت‌های صنعتی و خدماتی

ماده ۱۴- به منظور تقویت همکاری شرکت‌های دانش بنیان با شرکت‌های صنعتی و خدماتی در تولید محصولات دانش بنیان، معاونت موظف است دستورالعمل حمایت از پیوندهای شرکتی را مبتنی بر موارد زیر با تأکید بر استفاده از ظرفیت صندوق نوآوری و شکوفایی، ظرف شش ماه پس از ابلاغ این برنامه تهیه و برای تصویب به کارگروه ارزیابی می‌دهد:

الف - حمایت از قراردادهای فروش و انتقال فناوری میان شرکت‌های دانش بنیان و شرکت‌های صنعتی و خدماتی

ب - حمایت از تملک شرکت‌های دانش بنیان توسط شرکت‌های صنعتی و خدماتی

پ - حمایت از انعقاد قراردادهای بلندمدت همکاری میان شرکت‌های دانش بنیان و

شرکت‌های صنعتی و خدماتی

ت - حمایت از ایجاد و توسعه پارک‌ها و شهرک‌های تخصصی فناوری غیردولتی

توسط شرکت‌های صنعتی و خدماتی واجد شرایط.

ث - حمایت از ایجاد پیوندهای جمعی میان شرکت‌های دانش بنیان در قالب خوشه‌های

فناوری و نوآوری، کنسرسیوم‌های اقتصادی و برندسازی مشترک تولیدی و توزیعی.

ج - حمایت از ارتقای همکاری‌های بین‌المللی شرکت‌های دانش بنیان داخلی.

۶- ارتقای کارآفرینی و شکل‌گیری و توسعه تجاری سازی در دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی

ماده ۱۵- به منظور گسترش پژوهش‌های کاربردی و ارتقای سطح تجاری‌سازی تحقیقات، به دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی که شرکت‌های دانش بنیان منشعب (زایشی) آن‌ها موفق به تجاری‌سازی و فروش محصولات خود شده‌اند، متناسب با حجم فروش محصولات تجاری شده، اعتبار تشویقی به عنوان جایزه تجاری‌سازی از محل اعتبارات

مصوب مربوط اعطا خواهد شد. دستورالعمل این ماده تا سه ماه پس از ابلاغ برنامه توسط دبیرخانه کارگروه و با همکاری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت و آموزش پزشکی تهیه و به تصویب کارگروه خواهد رسید. دبیرخانه کارگروه موظف است با همکاری دستگاه‌های عضو، برنامه سالانه موضوع این ماده را تدوین و منابع آن را پیش‌بینی نماید.

بخش چهارم - برنامه‌های اقدام مربوط به شفاف‌سازی و ایجاد نظام جامع آمار مربوط به تولید محصولات دانش‌بنیان

۷- برنامه ایجاد شفافیت در تعیین میزان تقاضای محصولات دانش‌بنیان

ماده ۱۶- به منظور ایجاد شفافیت در حجم بازار حال و آینده محصولات دانش‌بنیان برای سرمایه‌گذاران و تولیدکنندگان، کلیه دستگاه‌های دولتی و عمومی موظف هستند در چارچوب اولویت‌های تعیین شده در کارگروه، حجم بازار (تقاضای کل کشور در حوزه‌های خصوصی، نیازهای طرح‌های توسعه ملی و خریدهای دولتی) بخش مورد نظر خود را در افق کوتاه‌مدت و بلندمدت برای انتشار عمومی به صورت سالانه به کارگروه ارائه نمایند.

۸- برنامه ارزیابی و پایش تولید، بازار و صادرات محصولات دانش‌بنیان

ماده ۱۷- به منظور رصد مداوم پیشرفت‌های کشور و ایجاد هماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی در ارائه آمار و اطلاعات به‌هنگام تولید، بازار و صادرات محصولات دانش‌بنیان، معاونت موظف است با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی (گمرک جمهوری اسلامی ایران)، وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان توسعه تجارت)، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، مرکز آمار ایران، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و اتاق تعاون ایران، دستورالعمل ارزیابی و پایش تولید، بازار و صادرات محصولات دانش‌بنیان مشتمل بر تعریف شاخص‌ها، تقسیم کار ملی در ثبت و پایش شاخص‌های تخصصی و عمومی و به خصوص چارچوب آماری دستگاه‌های بخشی را تهیه و به تصویب کارگروه برساند.

تبصره ۱- دبیرخانه کارگروه موظف است گزارش پیشرفت تولید، بازار و صادرات محصولات دانش‌بنیان در کل کشور را مبتنی بر آرایه آمارهای معین و ارزیابی عملکرد کلیه دستگاه‌های اجرایی به صورت سالانه منتشر نموده و نتایج آن را در اختیار عموم قرار دهد.

تبصره ۲- سایر دستگاه‌های اجرایی حسب مورد برای ارتقای ارزیابی و پایش شاخص‌های عملکردی در تدوین دستورالعمل‌های موضوع این ماده و آرایه گزارش مشارکت خواهند نمود.

بخش پنجم - برنامه‌های اقدام نهادسازی مناسب نظام مالی و پولی تخصصی مورد نیاز تولید محصولات دانش بنیان

۹- برنامه ساماندهی نظام مالی فناوری و نوآوری محصولات دانش بنیان

ماده ۱۸- به منظور تأمین مالی مناسب برای توسعه تولید، بازار و صادرات محصولات دانش بنیان، دبیرخانه کارگروه موظف است با همکاری دستگاه‌های عضو کارگروه، نسبت به تهیه گزارش در موارد زیر اقدام نموده و نتیجه را به کارگروه گزارش نماید:

الف - وضعیت نهادهای مالی و پولی تخصصی موجود در کشور متناسب با دوره رشد شرکت‌ها از ایده تا توسعه بازار و الزامات ارتقای آن

ب - توسعه جایگاه الگوهای جدید تأمین مالی نوآوری همچون سرمایه‌گذاری خطرپذیر و تأمین مالی جمعی در نظام مالی کشور

پ - راهکارهای ارتقای حمایت نظام بانکی کشور از توسعه محصولات دانش بنیان

ت - تسهیل نحوه ورود شرکت‌های دانش بنیان به بازار بورس و مسایل مرتبط با ارزش‌گذاری دارایی‌های نامشهود

ث - تبیین نقش صندوق نوآوری و شکوفایی، صندوق‌های تخصصی مربوط و صندوق‌های پژوهش و فناوری در نظام مالی و پولی کشور با رویکرد حمایت از اقتصاد دانش بنیان

۱۰- برنامه توسعه خدمات مالی تخصصی در حوزه تولید و صادرات محصولات دانش‌بنیان

ماده ۱۹- به منظور ارتقای وضعیت تأمین مالی تولیدکنندگان محصولات دانش‌بنیان داخلی، صندوق نوآوری و شکوفایی مجاز است:

الف - خدمات مالی تخصصی توسعه صادرات محصولات دانش‌بنیان مشتمل بر تسهیلات سرمایه در گردش، تسهیلات سرمایه ثابت، یارانه سود تسهیلات، تسهیلات حمایت از صادرات، تسهیلات توانمندساز، تسهیلات توسعه بازار صادراتی، ضمانت‌نامه بانکی و تسهیلات حمایت از انتقال فناوری را ارائه نماید.

ب - خدمات مالی تخصصی ارتقای تولید محصولات دانش‌بنیان مشتمل بر ضمانت‌نامه پوشش ریسک بکارگیری محصولات دانش‌بنیان، کمک هزینه تحقیق و توسعه، کمک هزینه و ضمانت‌نامه شرکت در مناقصات، پوشش کسر وثایق تولیدکنندگان محصولات دانش‌بنیان، ضمانت‌نامه خرید محصولات دانش‌بنیان و نیز کمک هزینه سود تسهیلات را ارائه نماید.

تبصره ۵- صندوق نوآوری و شکوفایی موظف است گزارش عملکرد این ماده را هر سه ماه یکبار به دبیرخانه کارگروه ارائه دهد.

۱۱- برنامه ارتقای عملکرد نهادهای مالی تخصصی تولید محصولات دانش‌بنیان

ماده ۲۰- در راستای توسعه خدمات مالی تخصصی حوزه فناوری و ارتقای اثربخشی صندوق نوآوری و شکوفایی و صندوق‌های پژوهش و فناوری در تأمین مالی تولید و صادرات محصولات دانش‌بنیان:

الف - صندوق نوآوری و شکوفایی مجاز است به منظور افزایش سهم مشارکت شرکت‌های بزرگ در توسعه فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان و نیز ارتقای توانمندی‌ها و قابلیت‌های شرکت‌های کوچک در تعامل با شرکت‌های بزرگ، در تأمین مالی منابع صندوق‌های سرمایه خطرپذیر راه‌اندازی شده توسط شرکت‌های خصوصی مشارکت نماید.

ب - به منظور توسعه خدمات مالی صندوق‌های پژوهش و فناوری غیردولتی موضوع

ماده (۴۴) قانون به تولیدکنندگان محصولات دانش‌بنیان، کارگروه ضوابط صندوق‌های مجاز به عقد قرارداد عاملیت و جوه اداره شده دستگاه‌های اجرایی را در چارچوب اساسنامه آنها تهیه و ابلاغ می‌نماید.

پ - به منظور کاهش مخاطرات مربوط به توسعه بازار محصولات دانش‌بنیان و همچنین ایجاد اعتبار برای اخذ تسهیلات از منابع تأمین مالی، صندوق نوآوری و شکوفایی و نیز صندوق‌های پژوهش و فناوری موضوع ماده (۴۴) قانون مجازند با مشارکت معاونت نسبت به ارائه خدمات تخصصی مرتبط با تضمین حداقل بازار محصولات دانش‌بنیان اقدام نمایند.

فصل پنجم - پیاده‌سازی و نظارت بر اجرا

ماده ۲۱- دبیرخانه کارگروه موظف است جهت ایجاد فرصت‌های برابر و شفاف‌سازی حمایت‌های مندرج در این برنامه، نسبت به انتشار آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های تصویب شده، اسامی دستگاه‌های اجرایی مرتبط و بانک اطلاعاتی شرکت‌ها و مؤسسات مشمول بندهای مختلف برنامه از طریق پایگاه جامع اطلاع‌رسانی اقدام کند.

ماده ۲۲- دبیرخانه کارگروه مسئولیت پیگیری و نظارت بر حسن اجرای این برنامه و ارزیابی پیشرفت کار را بر عهده دارد. دبیرخانه مکلف است گزارش عملکرد و نحوه اجرای این برنامه را مشتمل بر گزارش عملکرد پیشرفت کلیه برنامه‌های اقدام و اهداف عینی مرتبط با اهداف کمی تعیین شده را پس از طرح در کارگروه به صورت سالانه به هیئت وزیران و مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

ماده ۲۳- کارگروه موظف است بر مبنای گزارش‌های دوره‌ای عملکرد، کل برنامه را در مقاطع دو ساله مورد بازبینی قرار داده و حسب ضرورت، تغییرات پیشنهادی مورد نیاز را برای تصویب به هیئت وزیران ارائه نماید.

ماده (۵۳) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن

به منظور تحقق تبصره بند (الف) ماده (۱) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار و اصلاح مواد (۱۲) و (۱۳) قانون اتاق بازرگانی و صنایع و معادن جمهوری اسلامی ایران مصوب

۱۵/۱۲/۱۳۶۹ ظرف مدت دوماه پس از تصویب این قانون وزارت جهاد کشاورزی موظف است با مشورت و همکاری اتاق ایران، آیین نامه امکان حضور نمایندگان بخش کشاورزی را در هیئت نمایندگان استانی و ملی و نیز نمایندگان دولت (با معرفی وزیر جهاد کشاورزی) تهیه کند و به تصویب هیئت وزیران برساند.

آیین نامه اجرایی ماده (۵۳) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

وزارت جهاد کشاورزی - وزارت صنعت، معدن و تجارت - وزارت امور اقتصادی و

دارایی

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۴/۶/۳ به پیشنهاد مشترک وزارت جهاد کشاورزی و اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران (اتاق ایران) و به استناد ماده (۵۳) قانون موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - آیین نامه اجرایی ماده مذکور را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- تعداد هیئت نمایندگان اتاق تهران شصت نفر می باشد که به ترتیب زیر برای مدت چهار سال انتخاب می شوند:

الف - پانزده نفر به انتخاب و انتصاب وزیر صنعت، معدن و تجارت به ترتیب شش نفر از بخش صنعت، شش نفر از بخش بازرگانی و سه نفر از بخش معدن.

ب - پنج نفر به انتخاب و انتصاب وزیر جهاد کشاورزی.

ج - چهل نفر از بین اعضای اتاق تهران با ترکیب شانزده نفر از بخش بازرگانی، چهارده نفر از بخش صنعت، چهار نفر از بخش معدن و شش نفر از بخش کشاورزی.

ماده ۲- تعداد هیئت نمایندگان اتاق سایر شهرستانها پانزده نفر به ترتیب پنج نفر از بخش بازرگانی، پنج نفر از بخش صنعت، دو نفر از بخش معدن و سه نفر از بخش کشاورزی اتاق مربوط که برای مدت چهار سال انتخاب می شوند.

تبصره ۵- در صورت عدم داوطلب پذیرفته شده در هر بخش در اتاق تهران و دیگر

شهرستان‌ها، از داوطلبان موجود در سایر بخش‌ها انتخاب می‌شود.

ماده ۵۴ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور

یک تبصره به شرح زیر به ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی اضافه می‌گردد:

تبصره ۵ - وزارت جهاد کشاورزی مکلف است با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور نسبت به رفع تداخلات ناشی از اجرای قوانین و مقررات موازی در اراضی ملی، دولتی و مستثنیات اشخاص اقدام نموده پس از رفع موارد اختلافی نسبت به اصلاح اسناد مالکیت و صدور اسناد اراضی کشاورزی اقدام نماید.

آیین‌نامه اجرایی این تبصره و چگونگی دریافت هزینه و قیمت اراضی رفع تداخل شده و مصرف آن برای حفاظت، پایش و سنددار کردن اراضی کشاورزی، با پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور سه ماه پس از ابلاغ قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۵۵ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

ادامه فعالیت واحدهای تولیدی موجود و دارای مجوز از مراجع قانونی ذی‌ربط در حریم شهرها و کلان‌شهرها و محدوده روستاها در صورتی که به تشخیص سازمان حفاظت محیط زیست آلاینده نباشد بلامانع است.

ماده ۵۷ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۲

تبصره (۳) ماده (۳) قانون اصلاح مواد (۱)، (۶) و (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم (۴۴) قانون اساسی به شرح زیر اصلاح می‌شود و سه تبصره دیگر به‌عنوان تبصره‌های (۵)، (۶) و (۷) به این ماده الحاق می‌شود:

۱. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره (۱۹) مکرر نمایندگان مجلس بوده است.

۲. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره (۲۴) نمایندگان بوده است.

تبصره ۳- کلیه مراجعی که مجوز کسب و کار صادر می‌کنند موظفند نوع، شرایط و فرآیند صدور، تمدید و لغو مجوزهایی را که صادر می‌کنند به همراه مبانی قانونی مربوطه ظرف مدت یک ماه پس از ابلاغ این قانون، تهیه و به «هیئت مقررات زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار»، مستقر در وزارت امور اقتصادی و دارایی به صورت الکترونیکی و پس از تأیید نماینده تام‌الاختیار یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی ارسال کنند. این هیئت هر ماه حداقل یک بار به ریاست وزیر امور اقتصادی و دارایی و با حضور دادستان کل کشور، رئیس سازمان بازرسی کل کشور، رئیس دیوان محاسبات کشور یا نمایندگان تام‌الاختیار آنان، دو نماینده مجلس شورای اسلامی، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، رئیس اتاق تعاون مرکزی ایران، رئیس اتاق اصناف ایران و حسب مورد نماینده دستگاه اجرایی ذی‌ربط موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور و دارندگان ردیف و عنوان در قانون بودجه سنواتی مربوط، تشکیل می‌شود. این هیئت موظف است حداکثر تا مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون، شرایط و مراحل صدور مجوزهای کسب و کار در مقررات، بخشنامه‌ها، آیین‌نامه‌ها و مانند اینها را به نحوی تسهیل و تسریع نماید و هزینه‌های آن را به نحوی تقلیل دهد که صدور مجوز کسب و کار در کشور با حداقل هزینه و مراحل آن ترجیحاً به صورت آنی و غیرحضوری و راه‌اندازی آن کسب و کار در کمترین زمان ممکن صورت پذیرد. مصوبات هیئت مذکور در مورد بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌ها پس از تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی و در مورد تصویب‌نامه‌های هیئت وزیران پس از تأیید هیئت وزیران برای کلیه مراجع صدور مجوزهای کسب و کار و کلیه دستگاه‌ها و نهادها که در صدور مجوزهای کسب و کار نقش دارند لازم‌الاجرا می‌باشد.

فعالیت این هیئت پس از انجام تکالیف مذکور نیز استمرار یافته و در صورتی که تحقق این اهداف به اصلاح قوانین نیاز داشته باشد، هیئت مذکور موظف است پیشنهادهای لازم را برای اصلاح قوانین تهیه و به مراجع مربوطه ارائه کند.

تبصره ۵- از تاریخ تصویب این قانون، وظایف و اختیارات «کارگروه موضوع ماده (۶۲) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵» به

«هیئت مقررات زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار» موضوع قانون اصلاح مواد (۱)، (۶) و (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱/۴/۱۳۹۳ منتقل می‌شود و ماده (۶۲) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران لغو می‌شود.

تبصره ۶- در مورد آن دسته از فعالیت‌های اقتصادی که نیازمند اخذ مجوز از دستگاه‌های متعدد می‌باشند، دستگاه اصلی موضوع فعالیت، وظیفه مدیریت یکپارچه، هماهنگی و اداره امور اخذ و تکمیل و صدور مجوز را برعهده خواهد داشت و از طریق ایجاد پنجره واحد به صورت حقیقی یا در فضای مجازی با مشارکت سایر دستگاه‌های مرتبط به گونه‌ای اقدام می‌نماید که ضمن رعایت اصل همزمانی صدور مجوزها، سقف زمانی موردنظر برای صدور مجوز از زمان پیش‌بینی شده توسط هیئت «مقررات زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار» تجاوز ننماید.

در ایجاد فرآیند پنجره واحد، دستگاه‌های فرعی صدور مجوز موظفند نسبت به ارائه خدمات از طریق استقرار نماینده تام‌الاختیار در محل پنجره‌های واحد و یا در فضای مجازی اقدام و همکاری لازم را به عمل آورند. دستورالعمل‌های مربوطه شامل رویه‌ها و ضوابط و نحوه برخورد با متخلفان (براساس قوانین و مقررات)، که به تأیید هیئت وزیران رسیده است و همچنین فهرست دستگاه‌های اصلی در صدور مجوز در فعالیت‌های مختلف متناسب با شرایط توسط هیئت «مقررات زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار» موضوع ماده (۳) قانون اصلاح مواد (۱)، (۶) و (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی تهیه و ابلاغ می‌شود. از تاریخ تصویب این قانون، ماده (۷۰) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران لغو می‌شود.

تبصره ۷- مصوبات کمیته مذکور در ماده (۷۶) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران که مرتبط با وظایف و اختیارات هیئت مقررات زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار می‌باشد به این هیئت ارسال می‌شود.

ماده ۵۹ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

شهرداری‌ها مکلفند حداکثر تا یک هفته پس از پرداخت نقدی یا تعیین تکلیف نحوه پرداخت عوارض به صورت نسبه نسبت به صدور و تحویل پروانه ساختمان متقاضی اقدام نمایند. درخواست یا دریافت وجه مازاد بر عوارض قانونی هنگام صدور پروانه یا بعد از صدور پروانه توسط شهرداری‌ها ممنوع است.

پرداخت صددرصد (۱۰۰٪) عوارض به صورت نقد شامل درصد تخفیفی خواهد بود که به تصویب شورای اسلامی شهر می‌رسد. در پرداخت عوارض به صورت نسبه (قسطی و یا یک‌جا) نیز به میزانی که به تصویب شورای اسلامی شهر می‌رسد حداکثر تا نرخ مصوب شورای پول و اعتبار به مبلغ عوارض اضافه می‌شود.

شهرداری‌ها مکلفند در صورت عدم اجرای طرح با کاربری مورد نیاز دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری تا پایان مهلت قانونی، بدون نیاز به موافقت دستگاه اجرایی ذی‌ربط با تقاضای مالک خصوصی یا تعاونی با پرداخت عوارض و بهای خدمات قانونی طبق قوانین و مقررات مربوطه پروانه صادر کنند.

ماده ۶۰ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۲

رعایت مواد ۲ و ۳ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار^۳ در تدوین آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون الزامی است

۱. این ماده در لایحه دولت نبوده، الحاقی شماره (۳۰) نمایندگان بوده است.

۲. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره (۳۵) نمایندگان مجلس بوده است.

۳. ماده ۲ قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار: دولت مکلف است در مراحل بررسی موضوعات مربوط به محیط کسب و کار برای اصلاح و تدوین مقررات و آیین‌نامه‌ها، نظر کتبی اتاق‌ها و آن دسته از تشکل‌های ذیربطی که عضو اتاق‌ها نیستند، اعم از کارفرمایی و کارگری را درخواست و بررسی کند و هرگاه لازم دید آنان را به جلسات تصمیم‌گیری دعوت نماید. تبصره - مهلت اجرای حکم بند (ب) ماده (۹۱) قانون اصل (۴۴) در مورد شرکت دادن اتاق‌ها در شوراهای تصمیم‌گیری برای دولت، شش ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون است.

ماده ۳ قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار: دستگاه‌های اجرایی مکلفند هنگام تدوین یا اصلاح مقررات، بخشنامه‌ها و رویه‌های اجرایی، نظر تشکل‌های اقتصادی ذیربط را استعلام کنند و مورد توجه قرار دهند.

فصل دوم

سیاست‌های بانکی و اعتباری

در این فصل سیاست‌های بانکی و اعتباری موضوع گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود» از سیاست‌های تأمین منابع مالی به همراه مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی مرتبط با آن ارائه شده است.

در انتهای این فصل نیز بخشی از فرمان مورخ ۱۳۹۴/۴/۱۳ رئیس‌جمهوری خطاب به معاون اول رئیس‌جمهور در خصوص تهیه برنامه جامع اصلاح نظام بانکی و توسعه بازار اولیه سرمایه و سامان بخشیدن به بدهی‌های دولت، که مقرر شده با مشورت صاحب‌نظران و همکاری جدی وزراء و رؤسای دستگاه‌های مرتبط به ویژه وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس کل بانک مرکزی و مشاور اقتصادی رئیس‌جمهور انجام گیرد آورده شده است.

الف - سیاست‌های بانکی و اعتباری موضوع بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود»

مقدمه

در تدوین سیاست‌های خروج از رکود، تمایز قائل شدن بین «علت‌های رکود» و «نشانه‌های آن» بسیار ضروری است. رکود به همراه تورم، از یک طرف هزینه واحدهای تولیدی را

افزایش داده و از طرف دیگر، قدرت خرید متقاضیان را با کاهش مواجه ساخته است. شرایط ذکر شده، خود را در تقاضای بالای تولیدکننده و مصرف‌کننده به منابع مالی، به‌عنوان یک نشانه، منعکس کرده است. در صورتی که در چنین شرایطی، نشانه به معنی تقاضای بالای منابع مالی ارزان قیمت با علت، اشتباه گرفته شود، از نسخه درمان، افزایش بیشتر حجم پول و توزیع آن میان تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان انتظار خواهد رفت. حال آنکه این تجویز از آنجا که به علت بروز مسئله پرداخته، نتیجه‌ای جز تورم بالاتر و بازگشت رکود پس از یک تحرک بسیار کوتاه چند ماهه نخواهد داشت.

در چارچوب فضای ترسیم شده، سیستم بانکی که بار اصلی تأمین مالی را بردوش دارد، نیازمند ساز و کارهای اصلاحی فراوانی است که در نتیجه اجرای آن بتواند اولاً پس‌اندازهای بیشتری را تجهیز کند و ثانیاً منابع تجهیز شده را به مصارف کاراتری در سطح بنگاه که تحرک بیشتری ایجاد می‌کنند، تخصیص دهد. علاوه بر آن، ضروری است بازار سرمایه که در حال حاضر نقشی محدود در تأمین مالی بر عهده دارد، با طراحی ابزارها و نهادهای جدید، بار بیشتری را در تأمین منابع برای سرمایه‌گذاری، به‌ویژه در بنگاه‌های بزرگ، به دوش بکشد. علاوه بر این، به‌خصوص در سال ۱۳۹۳، تأمین سرمایه در گردش از طریق بانک‌ها اولویت بسیار بالا خواهد داشت.

مجموعه سیاست‌های تفصیلی خروج از رکود در دو حوزه بانک و بازار سرمایه، هدف اصلی خود را در حوزه بانکی بر «اصلاح» و در حوزه بازار سرمایه بر «توسعه» بنا گذاشته است. حرکت به سمت عبور از معضل مطالبات غیرجاری، افزایش سرمایه، فروش اموال مازاد بر استانداردهای نظارتی مقرر، خارج شدن از بنگاهداری و بازپرداخت بدهی‌های دولت به بانک‌ها، برخی سرفصل‌های مربوط به اصلاحات بانکی را در بر می‌گیرد و در بازار سرمایه، معرفی ابزارهای جدید و صندوق‌های متعدد سرمایه‌گذاری، اقداماتی را شامل می‌شود که توسعه بازار سرمایه را در پی خواهد داشت.

سیاست‌های بانکی و اعتباری

در سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ میزان تسهیلات اعطایی بانک‌ها به قیمت ثابت با کاهش قابل توجهی مواجه شد. همچنان‌که در گزارش اول خروج از رکود توضیح داده شد تعیین

نامناسب نرخ‌های سود بانکی در سال‌های گذشته و تضعیف توان واسطه‌گری مالی بانک‌ها از این محل، افزایش مطالبات غیرجاری بانک‌ها و افزایش ریسک اعتباری بانک‌ها به دلیل تنگنای مالی بنگاه‌های اقتصادی در سال‌های ۹۰ تا ۹۲ و افزایش تحریم‌های مالی و بانکی در کنار فساد بانکی سال ۱۳۹۰ سبب شد بانک‌ها در جهت انقباض فعالیت‌های خود از نظر ارائه تسهیلات تأمین مالی تولید گام بردارند. علاوه بر آن، کاهش کنترل بانک مرکزی بر بازار پول موجب شد مؤسسات اعتباری مختلفی خارج از چارچوب مقررات و ضوابط بانک مرکزی اقدام به فعالیت نمایند که افزایش بی‌انضباطی در بازار پول را به دنبال داشت و باعث شد منابع در دسترس بانک‌ها برای تأمین مالی تولید با کاهش بیشتری مواجه شود. لذا یکی از اصلی‌ترین برنامه‌های دولت برای پیشبرد سیاست‌های خروج از رکود «افزایش توان تسهیلات‌دهی بانک‌ها»، «هدایت منابع اعتباری بانک‌ها به سمت فعالیت‌های تولیدی با تأکید بر فعال‌سازی ظرفیت‌های بلااستفاده» و «انضباط بخشی به بازار پولی و قراردادان مؤسسات اعتباری فاقد مجوز در چارچوب مقررات و ضوابط بانک مرکزی» است. در کنار این سه رویکرد، «گسترش عمق و سطح بازار بین‌بانکی» نیز از جمله اهداف سیاست‌های بانکی و اعتباری تعیین شده‌است که سبب خواهد شد فشار بانک‌ها برای دریافت منابع از بانک مرکزی کاهش یابد.

از سوی دیگر بخش مهمی از تسهیلات بانکی اعطاء شده در سال‌های گذشته نصیب تعداد کمی بنگاه بزرگ شده‌است و در نتیجه بنگاه‌های کوچک و متوسط امکان بهره‌مندی از منابع محدود نظام بانکی کشور را نداشته‌اند. لذا با توجه به اینکه این بنگاه‌ها امکان بهره‌مندی از منابع بازار سرمایه را نیز ندارند می‌توان نتیجه گرفت طی سال‌های گذشته بنگاه‌های کوچک و متوسط به هیچ منبع رسمی برای تأمین مالی دسترسی نداشته‌اند. از آنجایی که بخش عمده اشتغال کشور به خصوص اشتغال صنعتی در بنگاه‌های کوچک و متوسط متمرکز است و این بنگاه‌ها طی سال‌های گذشته بیشترین آسیب را از بی‌ثباتی‌های اقتصاد کلان متحمل شده‌اند، لازم است مسیر خروج از رکود به گونه‌ای ترسیم شود که توسعه و رشد بنگاه‌های کوچک و متوسط را در پی داشته باشد. بر این اساس یکی دیگر از مؤلفه‌های اصلی سیاست‌های بانکی و اعتباری جهت‌گیری در

خصوص تأمین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط توسط بانک‌ها و هدایت بنگاه‌های بزرگ به سمت بازار سرمایه و تأمین مالی از آن منبع است. این رویکرد می‌تواند علاوه بر تسریع فرآیند خروج از رکود، بهبود وضعیت اشتغال کشور را نیز در پی داشته باشد. در ادامه اهم سیاست‌های اعتباری و بانکی دولت که با توجه به رویکردهای ذکر شده در بندهای قبل و با هدف خروج از رکود طراحی شده‌اند، ذکر شده‌است.

سیاست‌ها^۱

- ۱- افزایش سرمایه بانک‌ها از محل درآمدهای مازاد بودجه (***)
- ۲- کاهش بدهی بخش دولتی به بانک‌ها (***) - به شرح مندرج در بخش ۲-۳-۱)
- ۳- تسری معافیت‌های مالیاتی بازار سرمایه به بازار پول (***)
- ۴- تسهیل وصول مطالبات معوق بانک‌ها از طریق اصلاح ماده مربوط به مزایده در قانون ثبت اسناد و املاک (***)
- ۵- ممنوعیت باز خرید اوراق مشارکت پیش از سررسید و مجاز نمودن معامله آن در بازار ثانویه (**)
- ۶- کاهش نسبت مطالبات غیرجاری بانک‌ها به میزان حداقل ۲ واحد درصد در سال (*)
- ۷- تشکیل کارگروه مشترک با قوه قضائیه برای پیگیری مسائل مشترک بین بانک‌ها و دستگاه قضایی از جمله مطالبات غیرجاری بانک‌ها و اجرای قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی (**)
- ۸- الزام بانک‌ها به فروش اموال غیرمنقول مازاد بر حدود ابلاغ شده توسط بانک مرکزی به میزان حداقل ۲۰ درصد در سال (*)
- ۹- الزام بانک‌ها به فروش سهام و شرکت‌های متعلق به بانک‌ها مازاد بر حدود ابلاغ

۱. (*): سیاست‌هایی که توسط یک نهاد از زیرمجموعه دولت اجرایی خواهد شد.
(**): سیاست‌هایی که نیازمند تصویب دولت یا زیرمجموعه‌ای در دولت هستند و برای اجرا، هماهنگی بین بیش از یک نهاد در زیرمجموعه دولت لازم است.
(***): سیاست‌هایی که برای تصویب و اجرا نیازمند تصویب قانون در مجلس شورای اسلامی هستند.

- شده توسط بانک مرکزی به میزان حداقل ۳۳ درصد در سال (*)
- ۱۰- افزایش سهم تأمین سرمایه در گردش بنگاه‌ها از مجموع اعتبارات پرداختی بانک‌ها به حداقل ۶۰ درصد (*)
- ۱۱- ساماندهی مؤسسات اعتباری بدون مجوز با تأکید بر اجرای قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی (*)
- ۱۲- الزام بانک‌ها به کسب اطمینان از تأمین حداقل ۲۵ درصد از منابع مالی مورد نیاز پروژه‌های سرمایه‌گذاری از محل حقوق صاحبان سهام (*)
- ۱۳- منوط نمودن اعطای تسهیلات به بنگاه‌های بزرگ به ارائه صورت‌های مالی حسابرسی شده توسط حسابرس مستقل عضو جامعه حسابداران رسمی کشور (*)
- ۱۴- تعدیل مستمر سقف تسهیلات انفرادی (خرد) (**)
- ۱۵- منطقی کردن سهم تسهیلات عقود غیرمشارکتی در شبکه بانکی (*)
- ۱۶- الزام بانک مرکزی به ارائه ضوابط لازم به بانک‌ها برای اصلاح حدود اعتباری بنگاه‌های اقتصادی در اعطای تسهیلات سرمایه در گردش (*)
- ۱۷- گسترش دامنه نفوذ کارت‌های اعتباری برای خرید کالاهای بادوام تولید داخل (*)
- (*)
- ۱۸- استفاده از ظرفیت گواهی سپرده خاص در تأمین منابع مالی طرح‌های تولیدی (*)

ب - تکالیف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران^۱

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۳/۷/۲۰ موافقت نمود: در راستای اجرای کامل سیاست‌های دولت برای خروج غیرتورمی از رکود، تکالیف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با رعایت قوانین و مقررات و با استفاده از اعتبارات مصوب مربوط به شرح زیر تعیین می‌شود:

[...]

۱. مصوبه شماره ۵۰۵۸۳/۴۵۷۰ مورخ ۱۳۹۳/۷/۲۶ هیئت وزیران

ج - سیاست‌های بانکی و اعتباری

- ۱- کاهش نسبت مطالبات غیر جاری بانک‌ها به میزان حداقل دو واحد درصد در سال
- ۲- ساماندهی مؤسسات اعتباری بدون مجوز با تأکید بر اجرای قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی
- ۳- الزام بانک‌ها به کسب اطمینان از تأمین حداقل بیست و پنج درصد از منابع مالی مورد نیاز پروژه‌های سرمایه‌گذاری از محل حقوق صاحبان سهام
- ۴- الزام بانک‌ها و مؤسسات اعتباری به کسب اطمینان از تأمین حداقل بیست و پنج درصد کل دارایی‌های شرکت‌ها در زمان اخذ تسهیلات توسط حقوق صاحبان شرکت با احتساب تسهیلات اعطایی
- ۵- منوط نمودن اعطای تسهیلات به بنگاه‌های بزرگ به ارائه صورت‌های مالی حسابرسی شده توسط حسابرس مستقل عضو جامعه حسابداران رسمی
- ۶- تعدیل مستمر سقف تسهیلات انفرادی (خرد)
- ۷- گسترش دامنه نفوذ کارت‌های اعتباری برای خرید کالاهای بادوام تولید داخل
- ۸- استفاده از ظرفیت گواهی سپرده خاص در تأمین منابع مالی طرح‌های تولیدی پس از اخذ تأیید از بانک مرکزی
- ۹- بررسی ایجاد شعب بانک‌های ایرانی در گمرکات مرزی در مواردی ضروری
- ۱۰- تقویت و توسعه شعب بانک‌های ایرانی در کشورهای هدف
- ۱۱- تخصیص تسهیلات نظارت شده بانکی به خریداران کالاهای بادوام و سرمایه‌ای به روش اعتبار خریدار
- ۱۲- تسهیل صدور ضمانت‌نامه‌ها برای پیمانکاران و ارائه‌کنندگان خدمات فنی و مهندسی جهت اجرای طرح‌های داخلی و خارجی
- ۱۳- توسعه فعالیت لیزینگ با اولویت کالاهای بادوام و سرمایه‌ای
- ۱۴- اجرای کامل شیوه‌نامه انتقال حساب‌های دولتی تا وصول به هدف نهایی، موضوع دستورالعمل ماده (۹۴) قانون برنامه پنجم توسعه با همکاری خزانه‌داری کل کشور
- ۱۵- اختصاص شصت درصد از سهم تسهیلات بانکی کلیه بخش‌های اقتصادی (از

جمله بخش صنعت و معدن) برای سرمایه در گردش.

ج - مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی آن

ماده ۱۶ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

کلیه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری موظفند از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون تا مدت سه‌سال:

الف - سالانه حداقل سی و سه درصد (۳۳٪) اموال خود اعم از منقول، غیرمنقول و سرقفلی را که به تملک آن‌ها و شرکت‌های تابعه آن‌ها درآمده است و به تشخیص شورای پول و اعتبار و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مازاد می‌باشد، واگذار کنند. منظور از شرکت‌های تابعه مذکور، شرکت‌هایی هستند که بانک‌ها و مؤسسات اعتباری به صورت مستقیم یا غیرمستقیم مالک بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سهام آن باشند یا اکثریت اعضای هیئت مدیره آن را تعیین کنند.

۱. در لایحه دولت این ماده در پاراگراف اول با شماره چهار (۴) به شرح ذیل ارائه شده است:

ماده ۴- کلیه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری موظفند از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون تا مدت سه سال (سالانه حداقل سی و سه درصد) از اموال و دارایی‌های مازاد بر حد مجاز (اعم از منقول، غیر منقول، سهام و سرقفلی) را بر اساس مصوبات شورای پول و اعتبار که به تملک آن‌ها و شرکت‌های تابعه درآمده است، واگذار نمایند. منظور از شرکت‌های تابعه مذکور شرکت‌هایی هستند که بانک‌ها و مؤسسات اعتباری به صورت مستقیم یا غیرمستقیم مالک بیش از پنجاه درصد سهام آن بوده یا اکثریت اعضای هیئت مدیره آن را تعیین نمایند.

در صورت عدم انجام تکالیف موضوع این ماده، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با اخطار قبلی، نسبت به اعمال مجازات‌های قانونی از جمله ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور اقدام خواهد نمود. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مسئولیت حسن اجرای این ماده را بر عهده دارد.

در اجرای این ماده وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است ظرف مدت یاد شده مطابق شیوه‌نامه‌ای که به تصویب مجمع عمومی بانک‌ها می‌رسد، نسبت به بازسازی ساختار مالی و استقرار نظام حاکمیت شرکتی در بانک‌های دولتی اقدام نماید.

تبصره - معادل صددرصد مابه‌التفاوت حاصل از مبلغ فروش اموال و دارایی‌های مازاد بانک‌های دولتی نسبت به مبلغ قیمت دفتری و هزینه‌های فروش به خزانه واریز و جهت افزایش سرمایه همان بانک تخصیص داده خواهد شد. وجوه حاصل از این تبصره از پرداخت مالیات و سود سهم دولت معاف است. حکم این ماده از مقررات عام و خاص مغایر مستثنی است.

ب - سهام تحت تملک خود و شرکت‌های تابعه خود را در بنگاه‌هایی که فعالیت‌های غیربانکی انجام می‌دهند، به استثنای طرح‌های نیمه‌تمام شرکت‌های تابعه واگذار کنند. تشخیص «غیربانکی» بودن فعالیت بنگاه‌هایی که بانک‌ها، مؤسسات اعتباری و شرکت‌های تابعه، سهام‌دار آن‌ها هستند، برعهده بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است.

تبصره ۱

معادل صددرصد (۱۰۰٪) مابه‌التفاوت حاصل از فروش اموال و دارایی‌های مازاد بانک‌های دولتی نسبت به مبلغ قیمت دفتری و هزینه‌های فروش پس از کسر سهم سود قطعی سپرده‌گذاران، به خزانه داری کل کشور واریز و جهت افزایش سرمایه همان بانک تخصیص داده می‌شود. وجوه حاصل از این تبصره از پرداخت مالیات و سود سهم دولت معاف است.

تبصره ۲

با رعایت سیاست‌های کلی و قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۲۵/۳/۱۳۸۷ و اصلاحات بعدی آن، وجوه حاصل از واگذاری باقی‌مانده سهام دولت در بانک‌ها و بیمه‌های مشمول واگذاری مطابق با دستورالعملی که به تصویب وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌رسد، در قالب بودجه‌های سنواتی به افزایش سرمایه بانک‌های دولتی اختصاص می‌یابد.

تبصره ۳

در اجرای این ماده وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است ظرف مدت سه سال مطابق دستورالعملی که به تصویب مجمع عمومی بانک‌ها می‌رسد، نسبت به بازسازی ساختار مالی و استقرار حاکمیت شرکت در بانک‌های دولتی اقدام کند.

ماده (۱۷) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن^۱

در صورت عدم انجام تکالیف موضوع ماده (۱۶) این قانون، مجازات‌های زیر نسبت به بانک یا مؤسسه اعتباری متخلف اعمال می‌شود:

الف - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با اخطار قبلی، نسبت به اعمال مجازات‌های قانونی از جمله ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱/۴/۱۸ و اصلاحات بعدی آن اقدام می‌کند.

ب - سود بانک‌ها و مؤسسات اعتباری که منشأ آن فعالیت‌های غیربانکی شامل بنگاه‌داری و نگه‌داری سهام باشد در سال ۱۳۹۵ با نرخ بیست‌وهشت درصد (۲۸٪) مشمول مالیات می‌شود. پس از آن، هر سال سه واحد به درصد نرخ مذکور افزوده می‌شود تا به پنجاه و پنج درصد (۵۵٪) برسد.

پ - عایدی املاک غیرمنقول مازاد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری شامل زمین، مستغلات، سرقفلی و اموال مشابه آن در سال ۱۳۹۵ با نرخ بیست‌وهشت درصد (۲۸٪)

۱. در لایحه دولت این ماده در پاراگراف دوم با شماره چهار (۴) به شرح ذیل ارائه شده است:
ماده ۴- کلیه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری موظفند از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون تا مدت سه سال (سالانه حداقل سی و سه درصد) از اموال و دارایی‌های مازاد بر حد مجاز (اعم از منقول، غیرمنقول، سهام و سرقفلی) را بر اساس مصوبات شورای پول و اعتبار که به تملک آن‌ها و شرکت‌های تابعه درآمده است، واگذار نمایند. منظور از شرکت‌های تابعه مذکور شرکت‌هایی هستند که بانک‌ها و مؤسسات اعتباری به صورت مستقیم یا غیرمستقیم مالک بیش از پنجاه درصد سهام آن بوده یا اکثریت اعضای هیئت مدیره آن را تعیین نمایند.
در صورت عدم انجام تکالیف موضوع این ماده، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با اخطار قبلی، نسبت به اعمال مجازات‌های قانونی از جمله ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور اقدام خواهد نمود. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مسئولیت حسن اجرای این ماده را بر عهده دارد.
در اجرای این ماده وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است ظرف مدت یاد شده مطابق شیوه‌نامه‌ای که به تصویب مجمع عمومی بانک‌ها می‌رسد، نسبت به بازسازی ساختار مالی و استقرار نظام حاکمیت شرکتی در بانک‌های دولتی اقدام نماید.
تبصره - معادل صددرصد مابه‌التفاوت حاصل از مبلغ فروش اموال و دارایی‌های مازاد بانک‌های دولتی نسبت به مبلغ قیمت دفتری و هزینه‌های فروش به خزانه واریز و جهت افزایش سرمایه همان بانک تخصیص داده خواهد شد. وجوه حاصل از این تبصره از پرداخت مالیات و سود سهم دولت معاف است. حکم این ماده از مقررات عام و خاص مغایر مستثنی است.

مشمول مالیات می شود. پس از آن، هر سال سه واحد درصد به نرخ مذکور اضافه می شود تا به پنجاه و پنج درصد (۵۵٪) برسد. منظور از عایدی املاک در این ماده مابه التفاوت قیمت بازاری ملک در ابتدا و انتهای سال مالی است و بانک یا مؤسسه اعتباری که دارایی غیرمنقول مازاد نگه داری می کند موظف است از سال ۱۳۹۵ به بعد، براساس نرخ های مقرر در این ماده، همه ساله مالیات بر عایدی دارایی غیرمنقول مازاد تحت تملک خود را بپردازد. چگونگی تقویم دارایی موضوع این ماده، مطابق آیین نامه اجرایی است که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می شود و ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می رسد.

ت - مدیرعامل و اعضای هیئت مدیره بانک ها و مؤسسات اعتباری که به دلایلی جز موارد تبصره (۱) این ماده و یا حکم قضائی مبنی بر عدم واگذاری اموال و سهام موضوع ماده (۱۶) این قانون، اقدام به اجرای این حکم نمایند به مدت پنج سال از عضویت در هیئت مدیره و نیز تصدی سمت مدیرعاملی بانک ها و مؤسسات مالی و یا اعتباری محروم می شوند.

تبصره ۱

موارد زیر از شمول مجازات های مقرر در این ماده مستثنی است:

الف - مواردی که بانک یا مؤسسه اعتباری حسب مورد به تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران یا سازمان بورس و اوراق بهادار اقدامات لازم برای واگذاری دارایی های موضوع این ماده را انجام داده ولی به عللی خارج از اراده بانک یا مؤسسه اعتباری، واگذاری آن ممکن نشده باشد؛

ب - نگه داری اموال منقول یا غیرمنقول و سهامی که به تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به صورت قهری به تملک بانک یا مؤسسه اعتباری درآمده باشد. نگه داری این گونه اموال و سهام تا یک سال پس از تاریخ تملک، مشمول مجازات های موضوع این ماده نیست. تعیین مصادیق قهری بودن تملک، مطابق آیین نامه ای است که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می شود و ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می رسد.

تبصره ۲

نظارت مستقیم بر اجرای این حکم با وزارت امور اقتصادی و دارایی می باشد و وزارت مذکور موظف است هر سه ماه یکبار گزارش عملکرد حکم این ماده را به کمیسیون‌های اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

آیین‌نامه اجرایی جزء (ب) تبصره (۱) بند (ت) ماده (۱۷) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

هیئت وزیران در جلسه ۲۷/۳/۱۳۹۴ به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد جزء (ب) تبصره (۱) بند (ت) ماده (۱۷) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - آیین‌نامه اجرایی بند یادشده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین‌نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح به کار می‌روند:

الف - قانون: قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ -
ب - بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

ج - مؤسسه اعتباری: بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون یا مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت بانک مرکزی می‌باشد.

د - اموال و دارایی‌ها: اموال منقول، غیرمنقول و سهام مؤسسات اعتباری.

ماده ۲- مصادیق تملک قهری اموال و دارایی‌ها توسط مؤسسات اعتباری به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف - تملک اموال و دارایی‌ها از محل رد دیون دولت.

ب - تملک اموال و دارایی‌ها به استناد قراردادهای رهنی موضوع ماده (۳۴) قانون ثبت اسناد و املاک - مصوب ۱۳۱۰ - و همچنین قراردادهای داخلی لازم‌الاجرا موضوع ماده (۱۵) قانون عملیات بانکی بدون ربا - مصوب ۱۳۶۲ -

ج - مالکیت ناشی از اجرای قانون یا سیاست‌های تکلیفی دولت.

د - تملک اموال و دارایی‌ها و توسعه مالکیت ناشی از تعاملات بین‌المللی بنا به تشخیص

۱. مصوبه شماره ۴۱۸۴۲/ت/۵۲۰۲۷-هـ مورخ ۴/۴/۱۳۹۴ هیئت وزیران

بانک مرکزی.

هـ - تملک اموال و دارایی‌ها با آراء قطعی مراجع قضایی و داوری.

و - تملک اموال و دارایی‌ها به منظور تهاتر بدهی‌ها منوط به قرارگرفتن تسهیلات غیرجاری در طبقه مشکوک الوصول.

ماده ۳- کلیه مؤسسات اعتباری موظفند سی روز کاری پس از ابلاغ این آیین‌نامه، هر سه ماه یکبار فهرست اموال و دارایی‌های ناشی از تملک قهری خود را با اسناد و مدارک مورد نیاز به بانک مرکزی ارسال نمایند.

ماده ۴- بانک مرکزی مکلف است هر سه ماه یکبار گزارش مربوط به موضوع ماده (۳) این آیین‌نامه را به وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال نماید.

آیین‌نامه اجرایی بند (پ) ماده (۱۷) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

وزارت امور اقتصادی و دارایی - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران - سازمان امور مالیاتی کشور

هیئت وزیران در جلسه ۱۰/۴/۱۳۹۴ به پیشنهاد مشترک بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان امور مالیاتی کشور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و بند (پ) ماده (۱۷) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - آیین‌نامه اجرایی بند یادشده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - قانون: قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ -

ب - بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

ج - سازمان: سازمان امور مالیاتی کشور

د - املاک غیرمنقول مازاد: زمین، مستغلات، سرقفلی و اموال مشابه به تشخیص شورای

۱. مصوبه شماره ۵۲۱۰۱/ت/۵۲۰۹۸هـ مورخ ۲۹/۴/۱۳۹۴ هیئت وزیران

پول و اعتبار و بانک مرکزی

هـ - عایدی املاک غیرمنقول مازاد: مابه‌التفاوت قیمت بازار املاک غیرمنقول مازاد در ابتدا و انتهای سال مالی

ماده ۲- بانک‌ها و مؤسسات اعتباری موظفند فهرست املاک غیرمنقول را به تفکیک مازاد و غیرمازاد با مشخصات ثبتی و نشانی کامل و ارزش دفتری و اطلاعات سهام تحت تملک خود را به تفکیک فعالیت‌های بانکی و غیربانکی که به تأیید حسابرس و بازرس قانونی خود رسیده باشد، حداکثر تا پایان سال ۱۳۹۴ و در سال‌های مالی بعد حداکثر یک ماه پس از انقضای سال مالی به بانک مرکزی اعلام کنند.

تبصره ۱- بانک مرکزی پس از دریافت اطلاعات از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری، مشخصات ثبتی و نشانی کامل املاک غیرمنقول مازاد و همچنین سهام تحت تملک بانک‌ها و مؤسسات اعتباری در بنگاه‌هایی که فعالیت غیربانکی انجام می‌دهند، به استثنای موارد مقرر در تبصره (۱) ماده (۱۷) قانون، حداکثر تا دو ماه پس از پایان سال مالی بانک یا مؤسسه اعتباری به سازمان و اشخاص مزبور ارسال کند.

ماده ۳- ارزیابی قیمت بازار املاک مازاد موضوع این آیین‌نامه توسط کارشناس یا کارشناسان رسمی معرفی شده توسط سازمان انجام می‌گیرد و هزینه کارشناسی به عهده بانک یا مؤسسه اعتباری مربوط است.

تبصره ۲- قیمت بازار برای پایان دوره مالی هر یک از املاک مازاد در صورتی که املاک مذکور در فهرست مازاد سال بعد نیز باشد به عنوان ارزش بازار، ابتدای دوره بعدی منظور خواهد شد.

ماده ۴- بانک‌ها و مؤسسات اعتباری موظفند مالیات متعلق را با رعایت این آیین‌نامه حداکثر تا چهار ماه پس از پایان سال مالی به حساب تعیین شده سازمان واریز کنند.

ماده ۵- در صورت عدم رعایت مقررات مربوط در پرداخت مالیات متعلق توسط بانک‌ها و مؤسسات اعتباری، سازمان با رعایت مقررات نسبت به مطالبه و وصول مالیات متعلق اقدام می‌کند.

ماده ۶- نحوه رسیدگی، مطالبه، حل اختلاف مالیاتی و وصول مالیات عایدی املاک

غیرمنقول مازاد بانک یا مؤسسه اعتباری براساس احکام مربوط در قانون مالیات‌های مستقیم و این آیین‌نامه خواهد بود.

ماده ۷- عایدی املاک غیرمنقول مازاد و سود سهام تحت تملک بانک‌ها و مؤسسات اعتباری در بنگاه‌هایی که فعالیت غیربانکی انجام می‌دهند، مستقل از درآمد عملکرد آن‌ها بوده و عایدی و سود سهام مزبور قابل جمع با سود و زیان یا درآمد مشمول مالیات عملکرد سال مربوط نخواهد بود.

ماده ۸- مالیات پرداختی به موجب این آیین‌نامه به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی نخواهد شد.

ماده ۹- بانک‌ها و مؤسسات اعتباری موظفند گزارش فروش املاک غیرمنقول مازاد و واگذاری سهام موضوع این آیین‌نامه را به صورت سه ماهه به بانک مرکزی اعلام کنند.

ماده ۱۰- سازمان و بانک مرکزی مکلف‌اند گزارش عملکرد این آیین‌نامه را در مقاطع سه ماهه به وزارت امور اقتصادی و دارایی جهت ارایه به مجلس شورای اسلامی ارسال کنند.

ماده (۱۸) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن^۱

تا پایان سال ۱۳۹۴ پنجاه درصد (۵۰٪) منابع و از سال ۱۳۹۵، صددرصد (۱۰۰٪) منابعی که از محل حساب ذخیره ارزی به عاملیت بانک‌های دولتی صرف اعطای تسهیلات به

۱. این ماده در لایحه دولت شماره شش (۶) به شرح ذیل بوده است:

ماده ۶- صددرصد منابعی که از محل حساب ذخیره ارزی به عاملیت بانک‌های دولتی صرف اعطای تسهیلات به بخش‌های خصوصی و تعاونی شده است و طی سال‌های آتی وصول می‌شود، پس از کسر تعهدات قبلی به حساب افزایش سرمایه دولت در بانک‌های دولتی منظور می‌شود.

به بانک‌های عامل حساب ذخیره ارزی اجازه داده می‌شود تا یکصد هزار میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به اتکای مطالبات از اشخاص بابت اعطای تسهیلات از محل حساب ذخیره ارزی، اوراق بهادار مبتنی بر دارایی منتشر نمایند و منابع حاصل را به خزانه واریز نمایند.

صددرصد وجوه مذکور با تصویب هیئت وزیران صرف افزایش سرمایه بانک‌های دولتی خواهد شد. مقررات ناظر بر انتشار اوراق بهادار فوق و تسویه حساب بانک‌های عامل با خزانه به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

بخش‌های خصوصی و تعاونی شده است و طی سال‌های آتی وصول می‌شود، پس از کسر تعهدات قبلی به حساب خزانه داری کل کشور واریز و جهت افزایش سرمایه دولت در بانک‌های دولتی با اولویت همان بانک‌های عامل منظور می‌شود.

برای این منظور به بانک‌های عامل حساب ذخیره ارزی اجازه داده می‌شود تا یکصد هزار میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به اتکای مطالبات جاری (حصه تسهیلات اعطائی سررسید نشده) از اشخاص بابت اعطای تسهیلات از محل حساب ذخیره ارزی، اوراق بهادار مبتنی بر دارایی منتشر نمایند و منابع حاصل را به حساب خزانه داری کل کشور واریز کنند.

صددرصد (۱۰۰٪) وجوه مذکور با تصویب هیئت وزیران صرف افزایش سرمایه بانک‌های دولتی می‌شود. ضوابط ناظر بر انتشار اوراق بهادار مذکور و تسویه حساب بانک‌های عامل با خزانه داری کل کشور به موجب آیین‌نامه اجرایی است که ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب این قانون به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۸) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

وزارت امور اقتصادی و دارایی - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

هیئت وزیران در جلسه ۳۱/۳/۱۳۹۴ به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و به استناد ماده (۱۸) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - آیین‌نامه اجرایی ماده یادشده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- اصطلاحات و واژه‌های به کار رفته در ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۴ - و ماده (۱) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی

۱. مصوبه شماره ۴۲۴۴۳/ت/۵۲۰۴۲ هـ مورخ ۶/۳/۱۳۹۴ هیئت وزیران

جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی - مصوب ۱۳۸۸ -
به همان معانی در این آیین‌نامه به کار می‌رود. سایر اصطلاحات و واژه‌های به کار رفته در
این آیین‌نامه دارای معانی زیر می‌باشند:

الف - تسهیلات: تسهیلات اعطایی از محل حساب ذخیره ارزی.

ب - اوراق مبتنی بر دارایی: اوراق بهادار با نامی است که تا سقف مقرر در قانون
(یکصد هزار میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال، به منظور واگذاری مطالبات ناشی
از تسهیلات توسط نهاد واسط منتشر می‌شود. این اوراق قابل معامله در بورس‌ها یا بازارهای
خارج از بورس (فرا بورس) می‌باشد.

پ - بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

ت - سازمان: سازمان بورس و اوراق بهادار.

ث - ضامن: شخص حقوقی است که پرداخت وجوه مربوط به اوراق مبتنی بر دارایی را
در سررسیدهای معین تعهد و تضمین می‌نماید.

ج - بانک عامل: بانک دولتی است که به وصول اقساط مطالبات ناشی از تسهیلات و
پرداخت آن به نهاد واسط و اجرای خدمات مربوط به آن براساس این آیین‌نامه می‌پردازد.

چ - بانی: بانک عامل متقاضی واگذاری مطالبات ناشی از تسهیلات.

ح - عامل فروش: شخص حقوقی است که نسبت به عرضه و فروش اوراق مبتنی بر
دارایی از طرف نهاد واسط اقدام می‌نماید.

خ - عامل پرداخت: شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه است که
نسبت به پرداخت‌های مرتبط با اوراق مبتنی بر دارایی در سررسید به سرمایه‌گذاران اقدام
می‌نماید.

د - امین: حسابرس بانی.

ذ - مطالبات جاری (حصه تسهیلات اعطایی سررسید نشده): تمامی حقوق بانی مطابق
قرارداد اعطای تسهیلات از جمله اقساط (اعم از اصل و سود)، وجه التزام تأخیر تأدیه دین
و وثایق.

ر - تعهدات قبلی مربوط به حساب ذخیره ارزی: تعهدات ایجاد شده به موجب قانون و

پوشش‌هایی که در مقابل گشایش اعتبارات اسنادی پس از اعلام بانک عامل از سوی بانک مرکزی صادر گردیده است.

ز - اشخاص حقوقی تحت کنترل بانی: اشخاص حقوقی که بانی به طور مستقیم یا غیرمستقیم مالک بیش از نصف سهام با حق رأی آن‌ها باشد یا بیش از نصف حق رأی آن‌ها را از طریق توافق با سایر صاحبان سهام داشته باشد یا بانی توانایی نصب و عزل اکثریت اعضای هیئت مدیره یا سایر ارکان اداره کننده مشابه را داشته باشد یا بانی توانایی راهبری سیاست‌های مالی و عملیاتی شخص حقوقی از طریق قانون یا توافق را داشته باشد.

بخش دوم - ارکان انتشار اوراق مبتنی بر دارایی

ماده ۲- مطالبات پیشنهادی بانی به منظور انتشار اوراق بهادار مبتنی بر دارایی باید به تأیید حسابرس بانی رسیده باشد.

ماده ۳- انتشار اوراق مبتنی بر دارایی، صرفاً توسط نهاد واسط مجاز می‌باشد.

ماده ۴- ضامن، پرداخت اقساط تسهیلات به نهاد واسط را تضمین می‌نماید.

تبصره ۵- بانی می‌تواند ضامن باشد.

ماده ۵- بانی در نقش بانک عامل موظف است گزارشی از نگهداری حساب‌ها، دریافت اقساط و سایر اقدامات اجرایی طبق قرارداد اعطای تسهیلات را حداکثر هر شش ماه یکبار به همراه اظهار نظر امین به سازمان ارایه نماید.

ماده ۶- امین به منظور حفظ منافع دارندگان اوراق و حصول اطمینان از صحت فرآیند عملیات دریافت اقساط، بر عملیات بانک عامل نظارت و گزارش آن را در مقاطع مقرر به سازمان ارائه می‌نماید.

ماده ۷- عامل فروش اوراق مبتنی بر دارایی توسط بانی از بین شرکت‌های کارگزاری بورس اوراق بهادار تهران و یا فرابورس ایران تعیین می‌گردد.

تبصره ۵- عامل فروش می‌تواند به منظور توزیع گسترده اوراق از خدمات بانک‌ها، شرکت‌های بیمه تحت نظارت بیمه مرکزی و نهادهای مالی استفاده نموده و ترتیبی اتخاذ نماید تا سفارش‌گیری جهت خرید اوراق مبتنی بر دارایی از طریق شعب نیز انجام شود.

ماده ۸- عامل پرداخت پس از دریافت وجوه مربوط به اوراق مبتنی بر دارایی، آن را

در سررسیدهای معین به سرمایه‌گذاران پرداخت می‌نماید.

ماده ۹- بازارگردان و متعهد پذیرهنویسی اوراق مبتنی بر دارایی با معرفی بانی و تأیید سازمان انتخاب می‌شود. متعهد پذیرهنویسی و بازارگردان یا حسب مورد سرمایه‌گذار بازارگردانی باید از کفایت سرمایه لازم مطابق مقررات مربوط برخوردار باشند.

تبصره ۱- اشخاص حقوقی تحت کنترل بانی مجاز به انجام عملیات بازارگردانی و تعهد پذیرهنویسی اوراق مبتنی بر دارایی نمی‌باشند.

تبصره ۲- بانک‌های دولتی مجاز به خرید این اوراق در بازار اولیه نیستند.

ماده ۱۰- بانی تحت هیچ شرایطی مجاز به تأمین مالی نهاد واسط نمی‌باشد.

بخش سوم - شرایط مطالبات و تسهیلات

ماده ۱۱- به منظور انتشار اوراق مبتنی بر دارایی، تسهیلات باید در طبقه جاری (حصه تسهیلات اعطایی سررسید نشده) قرار داشته باشد.

ماده ۱۲- بانی موظف است هنگام عقد قرارداد با نهاد واسط عدم محدودیت یا منع قانونی، قراردادی یا قضایی برای انتقال مطالبات به نهاد واسط را احراز نماید.

ماده ۱۳- تمامی شرایط حاکم و مقررات ناظر بر قراردادهای تسهیلات، پس از انتقال مطالبات به نهاد واسط کماکان به قوت خود باقی می‌ماند.

ماده ۱۴- قیمت واگذاری مطالبات به نهاد واسط براساس ساز و کار عرضه و تقاضا در بازار تعیین می‌شود. کمترین قیمت مورد قبول برای واگذاری به تأیید مجمع عمومی بانک‌ها می‌رسد.

ماده ۱۵- اسناد، مدارک و قراردادهای مربوط به تسهیلات در اختیار ضامن قرار می‌گیرد. ضامن موظف است به محض ارایه درخواست از سوی سازمان آن‌ها را ارایه نماید. همچنین لازم است رسید کلی آن، در چارچوب اعلامی از سوی نهاد واسط به وی ارایه شود.

ماده ۱۶- بانی باید نظرات مکتوب مسئولین واحدهای حقوقی و حسابرسی داخلی خود را درخصوص تأیید شرایط تسهیلات به سازمان و امین ارائه نماید.

بخش چهارم - شرایط اوراق مبتنی بر دارایی

ماده ۱۷- بانی و اشخاص حقوقی تحت کنترل بانی مجاز به خرید اوراق مبتنی بر دارایی نمی‌باشند.

ماده ۱۸- سررسید اوراق مبتنی بر دارایی باید با سررسید تسهیلات مطابقت داشته باشد.

ماده ۱۹- مواعد پرداخت‌های مرتبط با اوراق مبتنی بر دارایی به همراه مبالغ آن باید در اعلامیه پذیره‌نویسی ذکر گردد.

ماده ۲۰- وجوه حاصل از سرمایه‌گذاری مربوط به اقساط دریافت شده متعلق به دارندگان اوراق مبتنی بر دارایی بوده و در صورت لزوم برای پرداخت کارمزد ارکان انتشار اوراق مبتنی بر دارایی، مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ماده ۲۱- تمامی هزینه‌های مربوط به انتشار اوراق مبتنی بر دارایی از جمله هزینه انتقال مطالبات به نهاد واسط به عهده بانی می‌باشد.

ماده ۲۲- نهاد واسط، ضامن و امین موظف به حفظ اسرار متعلق به تسهیلات گیرندگان از بانی می‌باشند.

بخش پنجم - شرایط صدور مجوز

ماده ۲۳- بیانیه ثبت اوراق مبتنی بر دارایی علاوه بر مفاد ماده (۶) دستورالعمل ثبت و عرضه عمومی اوراق بهادار، مصوب ۱/۱۰/۱۳۸۵ شورای عالی بورس و اوراق بهادار، حسب مورد شامل موارد زیر می‌باشد:

۱- مشخصات بانی، شامل:

الف - نام و نوع شخصیت حقوقی؛

ب - شماره ثبت نزد مرجع ثبت شرکت‌ها؛

پ - مدت شرکت؛

ت - مشخصات مدیران؛

ث - موضوع فعالیت؛

۲- مشخصات اوراق مبتنی بر دارایی.

- ۳- اطلاعات تسهیلات.
- ۴- نحوه پرداخت به دارندگان اوراق مبتنی بر دارایی.
- ۵- متوسط نسبت مبلغ تسهیلات به ارزش وثایق در زمان اعطای تسهیلات.
- ۶- مصوبه رکن ذی صلاح بانای برای تأمین مالی از طریق فروش مطالبات به نهاد واسط به وکالت از دارندگان اوراق با ذکر شرایط آن.
- ۷- جریانات نقدی کل اقساط دریافتی تا تصفیه تسهیلات و آن بخش از اقساط که مبنای انتشار اوراق مبتنی بر دارایی قرار می گیرد.
- ۸- نظرات مکتوب مسئولین واحدهای حقوقی و حسابرسی داخلی بانای درخصوص تأیید شرایط تسهیلات مطابق این آیین نامه و سایر مقررات مربوط.
- ۹- اساسنامه بانای.
- ۱۰- صورت های مالی حسابرسی شده دو سال مالی اخیر بانای.
- ۱۱- گزارش بانای و اظهار نظر حسابرس درخصوص ارزش مطالبات.
- ۱۲- سایر اطلاعات مهم به تشخیص سازمان.

ماده ۲۴- صدور مجوز انتشار اوراق مبتنی بر دارایی، منوط به انعقاد قراردادهای لازم میان ارکان در چارچوب تعیین شده توسط سازمان می باشد.

ماده ۲۵- سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اعتبار مورد نیاز مربوط را همه ساله در بودجه سالانه منظور می نماید. کلیه وجوه حاصل از انتشار اوراق موضوع این آیین نامه پس از اتمام فرآیند عرضه بلافاصله به حساب خزانه داری کل کشور واریز و صد در صد آن از محل اعتبار مربوطه با ابلاغ و تخصیص اعتبار توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، صرف افزایش سرمایه بانک عامل ذی ربط می شود.

بخش ششم - سایر مقررات

ماده ۲۶- در صورتی که بخشی از مطالبات دولت به صورت ارزی باقی مانده باشد، نحوه تبدیل ارز به ریال برای تسهیلات در مقطع انتشار اوراق مبتنی بر دارایی بر اساس نرخ اعلامی بانک مرکزی تعیین می شود. در مقاطع بازپرداخت اصل و فرع تسهیلات، تسویه به صورت ارزی خواهد بود. در صورت عدم دسترسی تسهیلات گیرنده به ارز در بازار، با

تأیید بانک مرکزی تسویه براساس نرخ اعلامی بانک یادشده صورت می‌گیرد.
ماده ۲۷- نحوه توزیع اوراق موضوع بند (ب) ماده (۱) این آیین‌نامه در کارگروهی با حضور نمایندگان وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین می‌شود.

ماده ۱۹ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

به منظور کمک به تأمین نقدینگی برای حمایت از واحدهای تولیدی کالا و خدمات و تسهیل در وصول مطالبات سررسید گذشته بانک‌ها و یا مؤسسات مالی و یا اعتباری دارای مجوز از این واحدها اقدامات زیر انجام می‌شود:

الف - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است از طریق کلیه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری دولتی و خصوصی عامل در صورت درخواست متقاضی، متناسب با بازپرداخت هر بخش از تسهیلات پرداختی به واحدهای تولیدی، نسبت به آزادسازی وثیقه‌های مازاد و یا تبدیل وثیقه متناسب با میزان باقیمانده تسهیلات اقدام نماید. انتخاب وثیقه باقیمانده جهت تضمین با بانک است.

ب - دریافت و کالت بلاعزل از تسهیلات گیرندگان و وثیقه‌گذاران بابت وثائق در رهن بانک‌ها و مؤسسات اعتباری دولتی و خصوصی ممنوع است و وثیقه‌گیرندگان موظفند در قالب قراردادهای منعقد شده یا سایر طرق قانونی نسبت به اجرا گذاشتن وثیقه‌ها عمل کنند.

پ - متن زیر به‌عنوان تبصره (۴) به ماده واحده قانون اصلاح ماده (۳۴) اصلاحی قانون ثبت مصوب ۱۳۵۱ و حذف ماده (۳۴) مکرر آن مصوب ۲۹/۱۱/۱۳۸۶ الحاق می‌شود:

تبصره ۴- در راستای تسهیل در وصول مطالبات سررسید گذشته بانک‌ها و یا مؤسسات مالی و یا اعتباری دارای مجوز به یکی از روش‌های زیر عمل می‌شود:

۱- بانک و یا مؤسسه مالی و یا اعتباری تسهیلات‌دهنده، در صورت درخواست واحد تولیدی بدهکار، به بازار فرابورس یا کارشناس رسمی دادگستری مراجعه و تمام اموال و دارایی‌های واحد تولیدی را قیمت‌گذاری می‌نماید و با هدف تأمین طلب بانک و یا مؤسسه

۱. این ماده در لایحه دولت نبوده است و شماره هشت (۸) الحاقی نمایندگان بوده است.

مالی و یا اعتباری بر روی درصد سهام قابل واگذاری به خریدار، یک مناقصه برگزار می کند تا مشخص شود که کدام خریدار با قبول درصد کمتری از سهام واحد تولیدی بدهکار، تمام بدهی او را می پردازد. با پرداخت میزان طلب بانک و مؤسسه مالی و یا اعتباری از واحد تولیدی توسط خریدار، آن بخش از سهم واحد تولیدی که در مناقصه مشخص شده است، به خریدار منتقل و اموال مورد رهن آزاد می شود.

در صورتی که بدهکار از مجوز فوق برای تسویه بدهی های خود استفاده کند، در صورت شرط ضمن عقد در قرارداد مناقصه و درخواست خریدار، بدهکار مکلف است به خریدار سهام واحد تولیدی بدهکار اعم از اینکه بانک و یا مؤسسه مالی و یا اعتباری باشد و یا سهام خود را از طریق فرابورس خریداری کرده باشد، اجازه دهد تا با خرید نقدی بخش دیگری از سهام این واحد تولیدی به قیمت قبلی، سهام خود را تا سقف سهام مورد نیاز برای تشکیل مجمع عمومی فوق العاده، افزایش دهد.

۲- در مورد معاملات بانک ها و مؤسسات مالی و یا اعتباری مجاز، هرگاه مال مورد وثیقه به مبلغ پایه کارشناسی رسمی دادگستری مرضی الطرفین خریداری نداشته باشد، به تقاضای بستانکار و ضمن اخطار به تسهیلات گیرنده و راهن، مهلت دو ماهه داده می شود تا طلب بانک یا مؤسسه مالی و یا اعتباری را پرداخت کند و یا ملک مورد وثیقه را با پرداخت تمام یا بخشی از طلب بانک تا سقف مبلغ پایه مزایده فک رهن کند.

چنانچه ظرف مدت مذکور طلب بستانکار پرداخت نشود، مال مورد مزایده به بالاترین مبلغ پیشنهادی مشروط بر اینکه کمتر از هفتاد درصد (۷۰٪) مبلغ پایه مزایده نباشد، به فروش رسیده و طلب بستانکار وصول می شود. در صورتی که در مزایده اول، مال مورد مزایده به فروش نرسد، تکرار مزایده با قیمت کارشناسی جدید بلامانع است. هرگاه ارزش مال مورد وثیقه بیشتر از ارزش مورد مطالبه بانک باشد، تملک دارایی مورد وثیقه به اختیار بانک می باشد و الزامی در تملک ندارد. در صورت عدم وصول کامل طلب از این طریق، حق پیگیری وصول باقی مانده مطالبات از روش های قانونی برای بستانکار محفوظ است. در اجرای این تبصره استفاده از سازوکارهای بورس کالا در اولویت قرار دارد.

ماده (۲۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و دستورالعمل اجرایی آن^۱

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است به منظور تأمین سرمایه در گردش پایدار برای واحدهای صنعتی، معدنی، کشاورزی، حمل و نقل، صنوف تولیدی، بنگاه‌های دانش‌بنیان و شرکت‌های صادراتی در حال کار (که در این ماده به اختصار «واحد» نامیده می‌شوند)، حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون، دستورالعمل اجرایی افتتاح حساب ویژه تأمین سرمایه در گردش را (که به اختصار «حساب ویژه» نامیده می‌شود) در چهارچوب قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) مصوب ۸/۶/۱۳۶۲ و اصلاحات بعدی آن با شرایط و الزامات زیر تدوین و به شبکه بانکی کشور ابلاغ نماید:

الف - هر واحد تنها می‌تواند یک «حساب ویژه» در شبکه بانکی کشور داشته باشد. تمام یا بخشی از عواید حاصل از فروش واحد به این حساب واریز می‌شود و موجودی آن صرفاً برای پرداخت‌های قانونی و خرید نهاده‌های موردنیاز واحد قابل استفاده است. افتتاح «حساب ویژه» برای هر واحد، مانع از داشتن انواع دیگر حساب‌های بانکی توسط آن واحد نیست.

ب - بانک موظف است حسب درخواست صاحب حساب، وجوه موردنیاز برای خرید نهاده‌های موردنیاز تولید یا پرداخت‌های قانونی مرتبط با تولید یا صادرات را از محل موجودی حساب ویژه واحد پرداخت نموده، در صورت عدم تکافوی موجودی حساب ویژه واحد، به میزان کسری حساب و حداکثر تا سقف اعتبار حساب ویژه واحد، حساب مزبور را بدهکار نماید.

تسهیلاتی که از این طریق در اختیار واحدها قرار می‌گیرد، از نوع حد اعتباری و در قالب اعتبار در حساب جاری بوده و متناسب با مبالغ بازپرداخت شده، قابل تکرار می‌باشد. این تسهیلات صرفاً در چهارچوب عقود مصرح در فصل سوم قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) و آیین‌نامه‌های آن قابل پرداخت است. بازپرداخت این تسهیلات می‌تواند از

۱. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره یک (۱) نمایندگان بوده است.

طریق واریز تدریجی وجوه حاصل از فروش به «حساب ویژه» واحد انجام شود.

پ - حد اعتباری حساب ویژه هر واحد در سال اول افتتاح حساب عبارت است از شصت درصد (۶۰٪) میانگین فروش سه ساله آخر فعالیت آن واحد (مورد تأیید سازمان امور مالیاتی کشور) و حداکثر تا سقف پانصد میلیارد ریال

حد اعتباری حساب ویژه هر واحد برای سال‌های بعد، براساس دستورالعمل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران که به تصویب شورای پول و اعتبار خواهد رسید، متناسب با فروش سال قبل واحد که وجه آن به حساب ویژه واریز شده باشد، تعیین می‌شود.

ت - هر گونه استفاده غیرمجاز از حساب ویژه، جرم محسوب می‌شود و مجرم با رأی دادگاه به جریمه نقدی سه برابر مبلغ تخلف و محرومیت موقت یا دائم از تسهیلات حساب ویژه محکوم خواهد شد.

ث - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است تدابیر تشویقی و تنبیهی لازم را برای الزام کلیه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری در راستای تأمین سرمایه در گردش واحدها در چهارچوب مقررات این ماده اتخاذ نموده، هر شش ماه یک بار، گزارش عملکرد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری در این خصوص را به کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

دستورالعمل اجرایی ماده ۲۱ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

شورای پول و اعتبار به استناد به ماده (۲۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و با هدف کمک به تأمین مالی پایدار واحدهای صنعتی، معدنی، کشاورزی، حمل و نقل، صنوف تولیدی، بنگاه‌های دانش‌بنیان و شرکت‌های صادراتی در حال کار از طریق افتتاح حساب ویژه برای هر واحد و نیز هم‌راستا با برنامه‌های دولت برای رونق بخشیدن به اقتصاد کشور، «دستورالعمل اجرایی ماده ۲۱ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور» را در ۲۲ ماده و ۹ تبصره مورد تصویب قرار داد:

۱. دستورالعمل شماره ۹۴/۲۲۵۸۷۸ مورخ ۱۳۹۴/۸/۱۱ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

«به استناد ماده (۲۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و بند (۸) ماده (۱۴) قانون پولی و بانکی کشور و نیز با رعایت مفاد قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) و سایر ضوابط و مقررات ابلاغی از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، «دستورالعمل اجرایی ماده (۲۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور» که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می‌شود، تهیه و تدوین می‌گردد.

ماده ۱- در این دستورالعمل عبارات ذیل در معانی مشروح زیر بکار می‌روند:

۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۱-۲- مؤسسه اعتباری: بانکی که به موجب قانون یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت بانک مرکزی می‌باشد؛

۱-۳- واحد: واحدهای صنعتی، معدنی، کشاورزی، حمل و نقل، صنوف تولیدی، بنگاه‌های دانش‌بنیان و شرکت‌های صادراتی در حال کار؛

۱-۴- حساب ویژه: حساب قرض‌الحسنه جاری واحد که نزد یکی از مؤسسات اعتباری به منظور تأمین سرمایه در گردش پایدار افتتاح می‌شود؛

۱-۵- سقف اعتبار: حداکثر اعتباری که مؤسسه اعتباری از طریق حساب ویژه به واحد تخصیص می‌دهد تا در صورت عدم کفایت موجودی حساب ویژه، در چارچوب قرارداد فی مابین، برای پرداخت موارد موضوع این دستورالعمل، مورد استفاده قرار گیرد؛

۱-۶- تسهیلات: ناظر بر اصل تسهیلات بوده و مبلغی از اعتبار استفاده شده توسط واحد است که بر اساس شرایط مقرر در این دستورالعمل در قالب عقود اسلامی به وی اعطاء می‌گردد؛

۱-۷- مانده اعتبار: مابه‌التفاوت سقف اعتبار و تسهیلات تسویه نشده توسط واحد.

ماده ۲- مؤسسه اعتباری موظف است بنا به درخواست واحد، در چارچوب مفاد این دستورالعمل و پس از اخذ وثایق و تضامین کافی و قابل اطمینان نسبت به افتتاح حساب ویژه برای هر واحد اقدام نماید.

ماده ۳- مؤسسه اعتباری مکلف است قبل از انعقاد قرارداد و افتتاح حساب ویژه، وضعیت بدهی غیرجاری و چک برگشتی واحد را از بانک مرکزی استعلام نماید. افتتاح

حساب ویژه برای واحدهای دارای بدهی غیرجاری و چک برگشتی رفع سوء اثر نشده نزد شبکه بانکی کشور ممنوع است.

ماده ۴- مؤسسه اعتباری مکلف است در افتتاح حساب ویژه و اعطای اعتبار به واحد در قالب عقود اسلامی مذکور در این دستورالعمل، تمامی قوانین، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوط، از جمله ضوابط مبارزه با پولشویی را رعایت نماید.

ماده ۵- مؤسسه اعتباری موظف است قبل از افتتاح حساب ویژه برای واحد، ضمن اخذ شماره پیگیری خاص از بانک مرکزی، از عدم وجود حساب ویژه دیگر برای آن واحد نزد سایر مؤسسات اعتباری اطمینان حاصل نماید.

ماده ۶- مؤسسه اعتباری موظف است بلافاصله پس از افتتاح حساب ویژه برای هر واحد، مراتب را به بانک مرکزی اعلام نماید.

تبصره - ساز و کار عملیاتی لازم جهت اجرای مفاد مواد (۵) و (۶) این دستورالعمل، حداکثر ظرف مدت یک ماه پس از ابلاغ این دستورالعمل، توسط حوزه اعتباری بانک مرکزی با همکاری حوزه فناوری اطلاعات بانک مرکزی تدوین و به شبکه کشور ابلاغ می‌گردد.

ماده ۷- واحد موظف است تمام یا بخشی از عواید حاصل از فروش خود را به حساب ویژه واریز نماید. موجودی حساب ویژه صرفاً برای پرداخت‌های قانونی و خرید نهاده‌های مورد نیاز واحد قابل استفاده می‌باشد.

تبصره ۵ - مؤسسه اعتباری موظف است مراتب فوق را به نحو مقتضی در قرارداد فی‌مابین درج نماید.

ماده ۸ - افتتاح حساب ویژه برای هر واحد، مانع از داشتن انواع دیگر حساب‌های بانکی توسط آن واحد نزد شبکه بانکی کشور نمی‌باشد.

ماده ۹- مؤسسه اعتباری مکلف است حسب درخواست واحد، وجوه مورد نیاز برای خرید نهاده‌های مورد نیاز تولید یا پرداخت‌های قانونی مرتبط با تولید یا صادرات را از محل موجودی حساب ویژه واحد پرداخت نماید.

تبصره ۵ - در صورت عدم تکافوی موجودی حساب ویژه برای پرداخت‌های موضوع

این ماده، مؤسسه اعتباری موظف است براساس قرارداد فی‌مابین، به میزان کسری موجودی حساب و حداکثر تا سقف اعتبار، در قالب عقود مذکور در این دستورالعمل، نسبت به بدهکار نمودن حساب ویژه اقدام نماید.

ماده ۱۰- اعطای تسهیلات توسط مؤسسه اعتباری به واحد تا سقف اعتبار، در قالب یکی از عقود خرید دین و یا مرابحه امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده ۱۱- در صورت اعطای اعتبار به واحد در قالب عقد خرید دین، ضوابط اجرایی آن، به استثنای مواردی که صراحتاً در این دستورالعمل ذکر شده است، تابع «دستورالعمل اجرایی اعتبار در حساب جاری در قالب خرید دین»، موضوع بخشنامه شماره مب/ ۱۴۴۸ مورخ ۱۳۸۵/۱۵/۶ بانک مرکزی می‌باشد.

تبصره ۵ - مؤسسه اعتباری مجاز به تنزیل اسناد و اوراق تجاری مدت‌دار با سررسید بیش از شش ماه، برای اهداف موضوع این دستورالعمل نمی‌باشد.

ماده ۱۲- مؤسسه اعتباری موظف است در اعطای اعتبار در حساب ویژه در قالب عقد مرابحه، نهاده‌های تولید و خدمات مورد نیاز واحد را خریداری و با افزودن مبلغ یا درصدی اضافی به عنوان سود به بهای تمام شده، آن را به صورت نسیه در سررسید یا سررسیدهای معین به واحد واگذار نماید.

تبصره ۵ - مؤسسه اعتباری می‌تواند در قرارداد اعتبار در حساب ویژه در قالب عقد مرابحه به واحد جهت انتخاب، خرید و تحویل نهاده‌های تولید و دریافت خدمات و کالت دهد.

ماده ۱۳- سود تسهیلات اعطایی در قالب عقد مرابحه بر اساس نرخ مصوب شورای پول و اعتبار در زمان استفاده از اعتبار و متناسب با مبلغ/ مبالغ مورد استفاده از تاریخ استفاده تا سررسید تسهیلات اعطایی محاسبه می‌شود.

ماده ۱۴- مؤسسه اعتباری موظف است سررسید تسهیلات اعطایی مرابحه و نحوه بازپرداخت آن را به صراحت در قرارداد فی‌مابین درج نماید.

تبصره ۵ - حداکثر مدت بازپرداخت تسهیلات مرابحه موضوع این دستورالعمل، شش ماه از تاریخ استفاده می‌باشد.

ماده ۱۵- در صورت اعطای اعتبار به واحد در قالب عقد مرابحه، به استثنای مواردی که صریحاً در این دستورالعمل ذکر شده است، سایر موارد تابع مفاد «**دستورالعمل اجرایی عقد مرابحه**» می‌باشد.

ماده ۱۶- چنانچه واحد پیش از سررسید نسبت به بازپرداخت تمام یا بخشی از تسهیلات اقدام نماید، مؤسسه اعتباری مکلف است متناسب با مبلغ وصولی و زمان باقیمانده تا سررسید، به واحد تخفیف لازم را بدهد و مبلغ وصولی را بین مانده اصل و سود تسهیلات اعطایی تسهیم بالنسبه نماید.

تبصره ۵ - مؤسسه اعتباری می‌تواند ساز و کارهای تشویقی دیگری را نیز جهت وصول زودتر از موعد مطالبات خود اتخاذ نماید.

ماده ۱۷- چنانچه واحد به تعهدات خویش در قبال مؤسسه اعتباری مبنی بر بازپرداخت تمام یا بخشی از تسهیلات در قالب هر یک از عقود مذکور در این دستورالعمل در سررسید/های مقرر عمل ننماید، مؤسسه اعتباری مکلف است منوط به درج در قرارداد، مبلغی را تحت عنوان وجه التزام تأخیر تأدیه دین، بر اساس ضوابط و مقررات ابلاغی از سوی بانک مرکزی، متناسب با مبلغ و مدت تأخیر مطالبه نماید.

ماده ۱۸- چنانچه مطالبات مؤسسه اعتباری ظرف مدت دو ماه از سررسید وصول نشود، مؤسسه اعتباری موظف است امکان استفاده از مانده اعتبار را به حالت تعلیق در آورد. مؤسسه اعتباری مکلف است مراتب را به روش توافق شده به واحد اعلام کند. در صورتی که حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از سررسید، مطالبات مؤسسه اعتباری وصول نشود، مؤسسه اعتباری ملزم می‌باشد امکان استفاده از مانده اعتبار را باطل و از اعطای دسته چک جدید برای حساب ویژه واحد خودداری نماید.

تبصره ۵ - مؤسسه اعتباری موظف است مراتب فوق را به نحو مقتضی در قرارداد فی‌مابین درج نماید.

ماده ۱۹- سقف اعتبار هر واحد در سال اول افتتاح حساب ویژه، معادل شصت درصد میانگین فروش سه ساله آخر فعالیت واحد (مورد تأیید سازمان امور مالیاتی کشور) می‌باشد منوط به اینکه از سقف پانصد میلیارد ریال بیشتر نباشد.

تبصره ۵ - سقف اعتبار برای واحدهایی که کمتر از سه سال سابقه فعالیت دارند معادل شصت درصد میانگین فروش دوره فعالیت واحد (مورد تأیید سازمان امور مالیاتی کشور) خواهد بود، منوط به اینکه حداکثر از پانصد میلیارد ریال بیشتر نباشد.

ماده ۲۰ - مؤسسه اعتباری مکلف است در قرارداد فی‌مابین درج نماید که هرگونه استفاده غیرمجاز از حساب ویژه، مشمول مجازات مذکور در ماده (۲۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور می‌شود.

ماده ۲۱ - افتتاح حساب پشتیبان برای حساب ویژه ممنوع می‌باشد.

ماده ۲۲ - برداشت از حساب ویژه صرفاً از طریق چک امکان‌پذیر می‌باشد.»

ماده ۲۲ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

بانک‌ها موظفند درخواست‌های استفاده از تسهیلات ارزی و ریالی مورد نیاز طرح‌های دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی را همزمان بررسی و براساس زمانبندی اجرای طرح و متناسب با پیشرفت فیزیکی پروژه پرداخت نمایند. همچنین بانک‌ها در خصوص قراردادهای تعهدات تولیدی غیر تکلیفی که متقاضی، سهم آورده خود را طبق زمانبندی واریز کرده و اجرای طرح یا پروژه موضوع قرارداد نیز شروع شده باشد، در صورت تعلیق تسهیلات تعهد شده، ملزم به تمدید مدت قرارداد و عدم دریافت هرگونه سود در بازه زمانی تعلیق و عدم ایفای تعهدات قراردادی خود در قبال متقاضی یا طرف قرارداد خود می‌باشد.

ماده ۲۳ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۲

کلیه بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری دولتی و خصوصی مکلفند با درخواست بنگاه‌های تولیدی که به دلیل شرایط کشور طی سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲ دچار مشکل و دارای بدهی سررسید گذشته گردیده‌اند و تاکنون برای تسهیلات اخذ شده معوق از تمهیدات استمهال و یا امهال استفاده نکرده‌اند با تأیید هیئت مدیره برای یک‌بار و با دوره

۱. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره دو (۲) نمایندگان بوده است.

۲. این ماده در لایحه دولت نبوده، الحاقی شماره (۳۱) نمایندگان بوده است.

تنفس شش ماهه و بازپرداخت سه‌ساله اقدام به تسویه حساب تسهیلات معوق نمایند. جریمه‌های تسهیلات فوق به صورت جداگانه محاسبه و در انتهای دوره بازپرداخت و در صورت انجام تعهدات به موقع بنگاه تولیدی، مشمول بخشودگی می‌گردد. بنگاه‌هایی که حداکثر یک سال پس از تصویب این قانون تعیین تکلیف نمایند مشمول این ماده می‌باشند.

ماده ۴۴ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی آن^۱

متن زیر به انتهای تبصره (۱) ماده (۵) قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات مصوب ۵/۸/۱۳۸۹ اضافه می‌شود:

به منظور ایجاد زمینه‌های مشارکت و سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی و حمایت کمی و کیفی از فعالیتهای پژوهشی و فناوری، بالاخص پژوهش‌ها و فناوری‌های کاربردی توسعه‌ای، دولت مجاز است در تأسیس صندوق‌های غیردولتی پژوهشی و فناوری موضوع ماده (۱۰۰) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۷/۱/۱۳۷۹ مشارکت کند و موظف به تقویت صندوق‌های دولتی موجود می‌باشد و باید ترتیبی اتخاذ کند که این صندوق‌ها مجاز به استفاده از وجوه اداره شده دستگاه‌های اجرایی و سود تسهیلات مالی باشند. اساسنامه صندوق جدیدالتأسیس و آیین‌نامه مشارکت بخش دولتی، نظام بانکی و بخش غیردولتی در تأمین منابع مورد نیاز آن، جایگاه سازمانی، اهداف و وظایف این صندوق‌ها به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری حداکثر ظرف مدت یکسال پس از تصویب این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

۱. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره هفت (۷) نمایندگان بوده است.

آیین‌نامه اجرایی ماده (۴۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت صنعت، معدن و تجارت - وزارت جهاد کشاورزی - وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات - معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

هیئت وزیران در جلسه ۱۱/۵/۱۳۹۴ به پیشنهاد مشترک وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و به استناد ماده (۴۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - آیین‌نامه اجرایی ماده یادشده را به شرح زیر تصویب کرد:

- ماده ۱-** در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:
- الف - قانون: قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ -
- ب - صندوق: صندوق پژوهشی و فناوری غیردولتی موضوع ماده (۴۴) قانون.
- ج - دستگاه اجرایی: دستگاه موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری.
- د - کارگروه: کارگروه موضوع ماده (۸) این آیین‌نامه.
- ماده ۲-** به منظور ایجاد زمینه‌های مشارکت بخش‌های دولتی و غیردولتی و نظام بانکی در تأمین منابع مالی فعالیت‌های پژوهشی و فناوری، به ویژه پژوهش‌ها و فناوری‌های کاربردی - توسعه‌ای، دولت مجاز است در تأسیس صندوق‌ها مشارکت نماید.
- ماده ۳-** صندوق‌ها مکلفند به صورت تخصصی از فعالیت‌های پژوهشی و فناوری که توسط بخش غیردولتی انجام می‌شود حمایت کنند و جزئیات فعالیت آن‌ها در اساسنامه هر صندوق معین می‌شود.
- ماده ۴-** صندوق‌ها دارای شخصیت حقوقی غیردولتی و استقلال مالی هستند و با رعایت قوانین و مقررات مربوط و این آیین‌نامه تشکیل و فعالیت می‌کنند.

تبصره ۱- سایر صندوق‌های فعال با موضوع فعالیت مشابه ماده (۴۴) قانون در صورتی که اساسنامه خود را مطابق اساسنامه نمونه موضوع ماده (۴۴) قانون اصلاح نمایند، مشمول مزایای قانونی مرتبط خواهند بود.

تبصره ۲- صندوق جهت فعالیت خود می‌تواند در سایر مناطق کشور شعبه ایجاد نماید.

ماده ۵- میزان سرمایه‌گذاری دولت در هر صندوق حداکثر معادل چهل و نه درصد (۴۹٪) سرمایه آن صندوق خواهد بود. سهم مشارکت دولت در سرمایه اولیه یا افزایش سرمایه صندوق‌ها در قانون بودجه سالانه کل کشور ضمن ردیف خاصی پیش‌بینی یا از اعتبار دستگاه‌های اجرایی در قالب موافقت‌نامه متبادله تأمین می‌شود.

ماده ۶- منابع تأمین مالی صندوق‌ها عبارت است از:

- ۱- کمک بلاعوض یا مشارکت دولت.
- ۲- کمک و سرمایه‌گذاری بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و اخذ تسهیلات از آن‌ها.
- ۳- کمک و سرمایه‌گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی، شرکت‌های دولتی و غیردولتی، نهادهای عمومی غیردولتی و شهرداری‌ها و شرکت‌های وابسته و تابع.
- ۴- کمک و سرمایه‌گذاری مراکز علمی، پژوهشی، فناوری، دانشگاه‌ها، واحدهای تحقیق و توسعه صنایع و تشکل‌های صنفی و علمی و محققان منفرد.
- ۵- سود حاصل از سرمایه‌گذاری و کارمزد تسهیلات اعطایی و سود سپرده بانک‌ها و مؤسسات اعتباری.

۶- استفاده از وجوه اداره شده دستگاه‌های اجرایی.

۷- منابع صندوق نوآوری و شکوفایی در قالب اعطای تسهیلات و مشارکت.

۸- منابع قابل جذب از طریق ابزارهای بازار سرمایه.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مجاز است امکان استفاده صندوق‌ها از یارانه سود تسهیلات مالی را فراهم آورد.

ماده ۸- به منظور اعطاء و لغو مجوز، هدایت و نظارت بر فعالیت‌های صندوق‌ها کارگروهی به شرح زیر تشکیل می‌شود:

- ۱- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری (رئیس کارگروه).
 - ۲- نماینده رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.
 - ۳- نماینده معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهور.
 - ۴- نماینده وزیر صنعت، معدن و تجارت.
 - ۵- نماینده وزیر جهاد کشاورزی.
 - ۶- نماینده وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
 - ۷- نماینده وزیر امور اقتصادی و دارایی.
 - ۸- نماینده وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات.
 - ۹- نماینده رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
 - ۱۰- رئیس هیئت مدیره انجمن صنفی کارفرمایی صندوق‌ها و نهادهای خطرپذیر.
- تبصره ۱-** دبیرخانه کارگروه در صندوق نوآوری و شکوفایی مستقر است و رئیس هیئت عامل صندوق یادشده دبیر کارگروه می‌باشد.
- تبصره ۲-** کارگروه مکلف است هر ماه حداقل یک جلسه تشکیل و در خصوص درخواست‌های واصله ظرف یک ماه نسبت به موافقت یا عدم موافقت اعلام نظر نموده و به دستگاه‌های عضو رونوشت تصمیمات را ارسال نماید.
- تبصره ۳-** علاوه بر نماینده دستگاه اجرایی (در صورت مشارکت دولت)، کارگروه عضو ناظری را برای شرکت در مجمع عمومی صندوق معرفی خواهد نمود.
- تبصره ۴-** کارگروه می‌تواند ضوابطی را برای فعالیت صندوق‌ها تصویب و اعلام نماید. این ضوابط نباید مغایر با اساسنامه صندوق‌ها باشد.
- ماده ۹-** کارگروه می‌تواند در مواردی که صندوق خارج از ضوابط اساسنامه یا ضوابط مصوب کارگروه فعالیت نماید و یا پس از عدم آغاز فعالیت در مهلت مقرر پس از اخطار کتبی در صورت عدم رفع اشکال اعلامی از سوی کارگروه ظرف شش ماه، مجوز اعطاشده را ابطال نماید.
- تبصره ۱-** دستگاه اجرایی مشارکت‌کننده در صندوق در صورت لغو مجوز صندوق مذکور استیفای حقوق دولت را از طرق قانونی پیگیری می‌نماید.

تبصره ۲- رعایت حداقل سرمایه‌های اعلامی از سوی کارگروه الزامی است.

اساسنامه نمونه صندوق‌های پژوهش و فناوری غیردولتی به استناد ماده‌ی (۴۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
هیئت‌وزیران در جلسه ۱۱/۵/۱۳۹۴ به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و به استناد ماده‌ی (۴۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴، اساسنامه نمونه صندوق‌های پژوهش و فناوری غیردولتی را به شرح زیر تصویب کرد:

فصل اول - کلیات

ماده ۱- صندوق پژوهش و فناوری که در این اساسنامه به اختصار صندوق نامیده می‌شود، دارای شخصیت حقوقی غیردولتی و استقلال مالی است و با رعایت این اساسنامه فعالیت می‌کند.

ماده ۲- سرمایه اولیه صندوق... ریال است. سهم دولت در لویح بودجه سنواتی و یا از اعتبارات مصوب مربوط دستگاه‌های اجرایی تعیین و پرداخت می‌شود که... درصد به میزان... ریال توسط دولت و بقیه توسط بخش غیردولتی تأمین شده است.

ماده ۳- مدت فعالیت صندوق نامحدود است.

ماده ۴- نشانی صندوق، استان... شهر...، خیابان...، پلاک...، واحد...، کدپستی...، است.

تبصره ۵- هیئت مدیره می‌تواند نسبت به تغییر نشانی محل صندوق اقدام نماید و با رعایت مقررات شعبه یا نمایندگی دایر یا منحل کند.

ماده ۵- موضوع فعالیت صندوق عبارت است از:

۱- ارائه خدمات مالی و تسهیلاتی به اشخاص حقیقی و حقوقی به صورت یارانه،

۱. مصوبه شماره ۷۵۵۹۳/ت/۵۲۲۳۲-هـ مورخ ۱۱/۶/۱۳۹۴ هیئت وزیران

تسهیلات کوتاه‌مدت و بلندمدت، پرداخت تمام یا بخشی از سود تسهیلات و جرایم متعلقه و ارائه خدمات ضمانت‌نامه‌ای برای اجرای طرح‌های پژوهشی، فناوری، نوآوری و تجاری‌سازی نتایج پژوهش‌ها.

۲- جذب و یا هدایت منابع مالی دولتی، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری مجاز و سایر صندوق‌ها در راستای اهداف و وظایف و اختیارات صندوق.

۳- سرمایه‌گذاری خطرپذیر (VC) در طرح‌های پژوهشی و فناوری

۴- مشارکت و سرمایه‌گذاری در ایجاد، توسعه، راهبری و توانمندسازی شرکت‌های پژوهشی و فناوری و دانش‌بنیان

۵- تضمین پرداخت تعهدات و اقساط طرح‌های پژوهشی و فناوری در قرارداد به منظور تسریع و تسهیل در اجرای طرح‌ها و قراردادهای و توثیق و ترهین اموال و دارایی‌ها به منظور جلوگیری از وقفه در اجرای طرح‌ها.

۶- همکاری با مؤسسات و نهادهای داخلی و خارجی و عضویت در مجامع تخصصی مرتبط در راستای اهداف صندوق.

۷- اخذ و اعطای کارگزاری و عاملیت منابع مالی اشخاص حقیقی و حقوقی دولتی و غیردولتی در حوزه پژوهش و فناوری

۸- ارائه خدمات ارزیابی و امکان‌سنجی طرح‌های کسب و کار و نظارت، ارزش‌گذاری پروژه‌ها و طرح‌های پژوهشی و فناوری.

۹- مشارکت در تدوین سیاست‌ها و اولویت‌ها و مقررات مرتبط با اهداف صندوق‌ها در کشور و کمک به ساماندهی و هم‌افزایی حمایت‌های موجود در کشور.

فصل دوم - ارکان صندوق

ماده ۶- ارکان صندوق به شرح زیر است:

۱- مجمع عمومی.

۲- هیئت مدیره.

۳- مدیرعامل.

۴- بازرس / حسابرس.

ماده ۷- مجمع عمومی صندوق از اجتماع صاحبان سهام یا نمایندگان آنها تشکیل می شود.

ماده ۸- وظایف و اختیارات مجمع عمومی عبارت است از:

- ۱- تعیین سیاست ها، خط مشی ها و اولویت های حمایتی صندوق متناسب و هماهنگ با اهداف موضوع فعالیت صندوق.
 - ۲- رسیدگی و اتخاذ تصمیم نسبت به گزارش عملکرد سالانه هیئت مدیره، صورت های مالی، تصویب ترازنامه و حساب سود و زیان با توجه به گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی.
 - ۳- بررسی و تصویب بودجه سالانه کل پیشنهادی از طرف هیئت مدیره.
 - ۴- اتخاذ تصمیم نسبت به پیشنهاد افزایش یا کاهش سرمایه صندوق.
 - ۵- انتخاب و عزل اعضای هیئت مدیره.
 - ۶- انتخاب سالیانه بازرسان با رعایت قوانین و مقررات مربوط.
 - ۷- تعیین میزان حقوق و مزایا، حق حضور و پاداش هیئت مدیره و حق الزحمه بازرسان با رعایت مقررات مربوط، به پیشنهاد هیئت مدیره.
 - ۸- تصویب آیین نامه های مالی، معاملاتی، اداری، استخدامی و تشکیلاتی صندوق به پیشنهاد هیئت مدیره.
 - ۹- اتخاذ تصمیم نسبت به مطالبات لاوصول یا مشکوک الوصول صندوق.
 - ۱۰- بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت به پیشنهادهای هیئت مدیره.
 - ۱۱- تصویب انحلال و تصفیه صندوق با رعایت آیین نامه اجرایی ماده (۴۴) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و قانون تجارت و اخذ مجوز از کارگروه موضوع ماده (۸) آیین نامه اجرایی مذکور.
 - ۱۲- اتخاذ تصمیم در خصوص سایر وظایف و اختیاراتی که طبق این اساسنامه و یا قوانین و مقررات مربوط برعهده مجامع عمومی می باشد.
- ماده ۹-** مجمع عمومی صندوق حداقل سالی یک بار تشکیل می شود.
- ماده ۱۰-** مجمع عمومی عادی در دعوت نخست با حضور صاحبان سهام یا

نمایندگان آن‌ها که مالک حداقل نصف به علاوه یک سهام باشند و در دعوت دوم که بین ده (۱۰) تا چهل (۴۰) روز پس از مرحله اول خواهد بود، با حضور هر تعداد از سهامداران رسمیت می‌یابد.

ماده ۱۱- تعداد آرای هریک از اعضای مجمع عمومی به نسبت سهام است و مصوبات مجمع با اکثریت نصف به علاوه یک آرای موافق سهامداران حاضر در جلسه، معتبر خواهد بود.

ماده ۱۲- هیئت مدیره صندوق دارای سه/ پنج عضو است که باید از بین اعضای مجمع عمومی و نمایندگان سهامداران توسط مجمع عمومی برای مدت دو سال انتخاب شوند.

تبصره ۵- در صورتی که تا بیست درصد (۲۰٪) از سهام صندوق، متعلق به دولت باشد، یک نفر نماینده دولت عضو ثابت در ترکیب هیئت مدیره خواهد بود و متناسب با افزایش سهام دولت تعداد نمایندگان دولت در ترکیب هیئت مدیره افزایش خواهد یافت.

ماده ۱۳- وظایف و حدود اختیارات هیئت مدیره به شرح زیر است:

- ۱- اجرای اساسنامه صندوق و مصوبات مجمع عمومی.
- ۲- تهیه برنامه‌ها و طرح‌های صندوق و پیشنهاد آن به مجمع عمومی.
- ۳- تهیه و تنظیم آیین‌نامه‌های مالی، معاملاتی، اداری، استخدامی و تشکیلاتی صندوق و ارایه آن به مجمع عمومی برای تصویب.
- ۴- تصویب آیین‌نامه‌های داخلی شرکت به جز آنچه از اختیارات مجمع عمومی عادی است و دستورالعمل‌های مربوط به فعالیت‌های صندوق.
- ۵- رسیدگی و اظهار نظر نسبت به گزارش‌های مدیرعامل و بازرسان و تهیه گزارش حسابرسی و حساب سود و زیان و ترازنامه صندوق برای طرح در مجمع عمومی.
- ۶- بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت به انعقاد یا فسخ و اقاله قراردادها، خرید و فروش اموال و دارایی‌های صندوق در حدود مصوبات و اختیارات تفویضی از سوی مجمع عمومی.
- ۷- بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت به طرح و استرداد دعاوی، پیشنهاد صلح و سازش و

ارجاع به داوری در حدود اختیارات تفویضی و مطابق مقررات.

۸- اتخاذ تصمیم و پیگیری لازم برای وصول مطالبات صندوق و پرداخت دیون آن.

۹- بررسی و تصویب پیشنهادهای مدیرعامل.

۱۰- پیشنهاد بودجه سالانه صندوق به مجمع عمومی.

۱۱- تصویب وظایف، اختیارات، حقوق و مزایای مدیرعامل و پیشنهاد حق حضور و

پاداش هیئت مدیره و حق الزحمه بازرسان به مجمع عمومی.

۱۲- تعیین ضوابط مربوط به عقد و لغو قرارداد با اشخاص حقیقی و حقوقی در

چارچوب قوانین و مقررات جاری.

۱۳- نظارت بر حسن اجرای وظایف مندرج در اساسنامه و آیین نامه‌ها و مقررات و

بودجه صندوق.

۱۴- سایر اختیارات و وظائفی که طبق این اساسنامه و از سوی مجمع عمومی برای

پیشبرد اهداف صندوق به هیئت مدیره تفویض شود.

تبصره ۵ - هیئت مدیره می‌تواند بخشی از وظایف و اختیارات خود را به مدیرعامل

تفویض نماید. تفویض وظایف و اختیارات باید به صورت صریح و معین باشد.

ماده ۱۴ - مدیرعامل از بین اعضای هیئت مدیره یا خارج از هیئت مدیره که دارای

حداقل سه سال سابقه خدمات مالی، پژوهشی و فناوری و صاحب صلاحیت‌های عمومی

باشند، توسط هیئت مدیره برای مدت دو سال انتخاب می‌گردد و انتخاب مجدد وی بلامانع

است. مدیرعامل بالاترین مقام اجرایی صندوق است و بر تمامی واحدهای تابعه صندوق

مدیریت دارد و مسئول حسن جریان امور و حفظ حقوق و منافع و اموال صندوق می‌باشد.

ماده ۱۵ - وظایف و حدود اختیارات مدیرعامل به شرح زیر است:

۱- مدیریت نیروی انسانی صندوق.

۲- اجرای مصوبات و تصمیمات مجمع عمومی و هیئت مدیره و انجام تمام امور

اجرایی، اداری، مالی و امور موضوع صندوق که از سوی هیئت مدیره تعیین و به وی

تفویض می‌شود.

۳- امضای مکاتبات اداری در حدود اختیارات.

۴- نمایندگی صندوق در برابر اشخاص حقیقی و حقوقی و اقامه دعاوی برای دفاع از منافع صندوق با حق تعیین و کیل در توکیل.

۵- تهیه بودجه سالانه، ترازنامه، حساب سود و زیان، گزارش‌های مالی و سایر گزارش‌ها برای ارایه به هیئت مدیره و مجمع عمومی.

تبصره ۵ - در صورت عدم برگزاری مجمع عمومی و انقضای مدت مأموریت هیئت مدیره، به استناد ماده (۱۳۶) اصلاحی قانون تجارت حداکثر تا سه ماه تا انتخاب هیئت مدیره جدید، مدیران سابق کماکان مسئول امور صندوق و اداره آن خواهند بود و امضای آنان معتبر می‌باشد.

ماده ۱۶ - کلیه چک‌ها و اسناد و اوراق مالی با امضای ثابت مدیرعامل و یکی از اعضای هیئت مدیره به انتخاب آن‌ها و پس از ممهور شدن به مهر صندوق معتبر خواهد بود.

ماده ۱۷ - صندوق دارای یک بازرس اصلی و یک بازرس علی‌البدل خواهد بود که توسط مجمع عمومی برای مدت یک سال انتخاب می‌شوند، بازرسان نمی‌توانند همزمان عضویت در هیئت مدیره یا مدیریت عامل صندوق را هم داشته باشند.

ماده ۱۸ - وظایف و اختیارات بازرسان همان است که در قانون تجارت بیان شده است.

فصل سوم - سایر مقررات

ماده ۱۹ - سال مالی صندوق از اول فروردین ماه هر سال شروع و در پایان اسفندماه همان سال خاتمه می‌یابد به استثنای سال اول تأسیس که از تاریخ تشکیل تا پایان اسفندماه خواهد بود.

ماده ۲۰ - سود خالص صندوق در هر سال مالی پس از طی مراحل قانونی براساس پیشنهاد هیئت مدیره و پس از تصویب مجمع عمومی، به حساب سرمایه صندوق یا حساب بستانکاری سرمایه‌گذاران منظور می‌شود و جهت طرح‌های پژوهشی و فناوری استفاده می‌گردد.

ماده ۲۱ - صندوق در سایر مواردی که در این اساسنامه پیش‌بینی نشده، تابع قانون

تجارت و اصلاحات آن و سایر قوانین و مقررات مرتبط است.»

ماده ۵۱ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

بانک‌ها مکلفند اسناد رسمی مالکیت مفروز و مشاع اراضی کشاورزی و محل اجرای طرح های کشاورزی، قراردادهای واگذاری اراضی ملی و دولتی وزارت جهاد کشاورزی، صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی و اسناد منازل روستایی را به عنوان وثیقه وام‌های بخش کشاورزی و روستایی بپذیرند. همچنین کلیه اسناد عادی مربوط به خرید و فروش چاه‌های کشاورزی مجاز دارای پروانه بهره‌برداری و سهام آن‌ها که با پایاب مربوطه و با حفظ کاربری کشاورزی تا پایان سال ۱۳۹۲ تبادل و تنظیم شده باشد در جهت خدمات رسانی‌های مربوطه صرفاً نزد وزارتخانه‌های نیرو، جهاد کشاورزی و نفت در حکم اسناد رسمی تلقی می‌شوند.

بخشی از فرمان مورخ ۱۳۹۴/۴/۱۳ رئیس جمهوری در خصوص تدوین برنامه جامع اصلاح نظام بانکی

جناب آقای دکتر جهانگیری

معاون اول محترم رئیس جمهور

با سلام، یکی از هدف‌های اصلی اعلام شده برای تشکیل دولت تدبیر و امید، روان‌سازی گردش چرخ اقتصاد و بازگرداندن کشور به مسیر رشد و توسعه در خور ملت شریف ایران بود. با توجه به این گفتمان و خواست دولت - ملت، در دو سال گذشته بیشتر فعالیت‌های این دولت به ویژه تلاش‌های خستگی ناپذیر برای رفع تحریم‌ها و بهسازی روابط خارجی، بر این هدف متمرکز بوده و به موازات تلاش‌های انجام شده در حوزه سیاست خارجی، گام‌های مؤثری نیز برای ثبات بخشی به حوزه اقتصاد کلان کشور برداشته شده است که خروج غیرتورمی از رکود در سال ۱۳۹۳، از دستاوردهای آن به شمار می‌رود. در آستانه ورود به نیمه دوم این دوره از مسئولیت، رونق بخشی به اقتصاد و زمینه‌سازی

۱. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره (۱۴) نمایندگان بوده است.

برای دستیابی به رشد اقتصادی متناسب با ظرفیت‌های سرزمینی و منابع انسانی کشور عزیزمان در چارچوب سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، از ضرورت‌های اجتماعی - سیاسی است و باید در کانون برنامه‌ها و تلاش‌ها قرار گیرد. در شرایط کنونی، تنگنای مالی ناشی از بی‌انضباطی‌های پولی، اعتباری و مالی مربوط به دوره وفور درآمدهای نفتی که با تحریم‌های بانکی و مالی خارجی تشدید شده است، فرا روی رونق اقتصادی کشور قرار دارد.

اشراف و جایگاه مسئولیتی جناب عالی ایجاب می‌کند که با استفاده از ابزارهای پیش‌بینی شده در قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، مشورت با صاحب‌نظران و همکاری جدی وزراء و رؤسای دستگاه‌های مرتبط به ویژه وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی، رئیس کل محترم بانک مرکزی و مشاور محترم اقتصادی اینجانب، برنامه جامع اصلاح نظام بانکی و توسعه بازار اولیه سرمایه و سامان بخشیدن به بدهی‌های دولت را با ویژگی‌های ذیل تنظیم و نقطه آغاز و انجام آن را مشخص کنید تا پس از هماهنگی با اینجانب به اطلاع عموم رسیده و به مورد اجرا گذاشته شود.

الف) حوزه نظام بانکی:

- ۱- ساماندهی مناسب تأمین مالی کوتاه مدت و میان مدت فعالیت‌های اقتصادی از طریق نظام بانکی
- ۲- ساماندهی تأمین مالی بنگاه‌ها و فعالیت‌های اقتصادی کوچک و متوسط و همچنین سرمایه در گردش بنگاه‌های اقتصادی از طریق نظام بانکی
- ۳- بازگرداندن مطالبات غیر جاری به ویژه مواردی که از چرخه تولید خارج شده‌اند و کاهش نسبت مطالبات غیر جاری به سطح استانداردهای قابل قبول بین‌المللی
- ۴- ایجاد زمینه رقابت در فعالیت‌های اقتصادی و بنگاهداری و توجه به استانداردها و نصاب قابل قبول در صورت‌های مالی بانک‌ها و بنگاه‌های تسهیلات گیرنده
- ۵- انتظام بخشی به بازار پول از طریق بکارگیری کلیه ظرفیت‌های نظام در جهت ساماندهی هرچه سریع‌تر مؤسسات اعتباری غیرمجاز و اتخاذ تدابیر لازم برای پیشگیری از این گونه فعالیت‌ها

۲۲۰ / قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و...

۶- افزایش قدرت وام دهی بانکها از طریق افزایش سرمایه نقدی توسط سهامداران دولتی و خصوصی در حد استانداردهای بین المللی و سایر اقدامات ضروری مرتبط
[...]

فصل سوم

بازار سرمایه

در این فصل سیاست‌های بازار سرمایه از مجموعه سیاست‌های تأمین منابع مالی موضوع گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود» به همراه مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی مرتبط با آن ارائه شده است. در انتهای این فصل بخشی از فرمان مورخ ۱۳۹۴/۴/۱۳ رئیس‌جمهوری خطاب به معاون اول رئیس‌جمهور در خصوص توسعه بازار اولیه سرمایه، آورده شده است.

الف - سیاست‌های بازار سرمایه موضوع بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود»

مقدمه

بازار سرمایه می‌تواند نقش مهم و بی‌بدیلی را در تأمین مالی فعالیت‌های بنگاه‌های اقتصادی و بودجه دولت ایفا نماید. لذا، سیاست قطعی دولت، تقویت این نهاد به منظور نقش آفرینی مؤثرتر در روند توسعه اقتصاد ملی است. در شرایط کنونی اقتصاد ایران که بسیاری از بنگاه‌های اقتصادی و دولت در تنگنای شدید مالی به سر می‌برند و تأمین مالی غیرتورمی بنگاه‌ها و بودجه دولت برای ایجاد تحرک در اقتصاد و خروج غیرتورمی از رکود یکی از نیازهای مهم اقتصاد کشور است، نقش و اهمیت بازار سرمایه بیش از پیش برجسته و نمایان می‌شود. دولت در

چارچوب سیاست‌های خروج از رکود اقتصادی در سال ۹۳، مجموعه سیاست‌هایی برای تنظیم و توسعه بازار اوراق بهادار و بورس‌های کالایی تهیه کرده است. مجموعه سیاست‌های دولت برای توسعه بازار سرمایه با رویکرد تحقق اهداف زیر طراحی شده‌اند:

- تقویت نقش بازار اولیه در تشکیل سرمایه
- گسترش بازار اوراق بهادار دولتی
- جذب سرمایه‌گذاری خارجی در بازار اوراق بهادار
- افزایش نقش تأمین مالی مبتنی بر کالا
- کمک به تأمین مالی بنگاه‌های اقتصادی از طریق اوراق بهادار
- تنوع دادن به ابزارها و نهادهای تأمین مالی به منظور پوشش دادن کلیه نیازهای سرمایه‌گذاران و شرکت‌های سرمایه‌پذیر

سیاست‌ها^۱

- ۱- تعیین نرخ سود شناور مصون از تورم برای اوراق بهادار دولتی (*)
- ۲- اجازه خرید و فروش اوراق بهادار دولتی به قیمت بازار (**)
- ۳- حذف تضمین بازخرید اوراق بهادار دولتی توسط بانک‌ها و تأمین نقدشوندگی آن‌ها از طریق بازار ثانویه اوراق بهادار (*)
- ۴- تسهیل و تکمیل مقررات سرمایه‌گذاری خارجی در اوراق بهادار به صورت سبد دارایی (**)
- ۵- حمایت از تشکیل و توسعه فعالیت مؤسسات رتبه‌بندی داخلی (*)
- ۶- جلب مشارکت مؤسسات خارجی برای رتبه‌بندی بین‌المللی اوراق بهادار (*)
- ۷- اصلاح و تکمیل مقررات افتتاح حساب بانکی و دریافت سایر خدمات بانکی توسط سرمایه‌گذار خارجی (*)

۱. (*): سیاست‌هایی که توسط یک نهاد از زیرمجموعه دولت اجرایی خواهد شد.
(**): سیاست‌هایی که نیازمند تصویب دولت یا زیرمجموعه‌ای در دولت هستند و برای اجرا، هماهنگی بین بیش از یک نهاد در زیرمجموعه دولت لازم است.
(***): سیاست‌هایی که برای تصویب و اجرا نیازمند تصویب قانون در مجلس شورای اسلامی هستند.

- ۸- استفاده از صندوق‌های پروژه یا انتشار سایر اوراق بهادار به منظور تأمین مالی پروژه‌های نیمه تمام (*)
- ۹- استفاده از ظرفیت بورس کالای ایران برای فروش املاک و مستغلات بانک‌ها و مؤسسات دولتی (**)
- ۱۰- فعال‌سازی ظرفیت ماده ۳۲ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی در اجرای طرح قیمت تضمینی به جای خرید تضمینی کالاهای کشاورزی (**)
- ۱۱- تقویت بورس‌های کالایی و حمایت از مکانیزم عرضه و تقاضا برای کشف قیمت‌ها در مورد کالاهای پذیرفته شده (*)
- ۱۲- تغییر نقش دستگاه‌های دولتی متولی در تنظیم بازار کالاها از تعیین‌کننده سقف قیمت‌ها به پایش‌کننده بازار و اخذ تصمیمات و سیاست‌های مناسب جهت حفظ بازار در شرایط رقابتی (**)
- ۱۳- تعمیق بازار کالاهای پذیرفته شده در بورس کالایی از طریق شروع و تقویت معاملات سلف موازی و گواهی سپرده کالایی در بورس‌های مذکور (*)
- ۱۴- گسترش زمینه‌های فعالیت صندوق‌های زمین و ساختمان برای تأمین مالی بخش ساختمان (*)
- ۱۵- توسعه صندوق‌های پروژه برای تأمین مالی پروژه‌های تولیدی (*)
- ۱۶- ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری ارزی برای جمع‌آوری و به کارگیری منابع ارزی خارج از نظام بانکی (**)
- ۱۷- حذف ضامن حداقل سود و ضمانت بازخرید از اوراق بهادار منتشره شرکت‌ها از طریق مجاز دانستن فروش اوراق بهادار بخش خصوصی به قیمت بازار و تعیین نرخ سود این اوراق متناسب با ریسک آنها (***)
- ۱۸- طراحی اوراق بهادار با پشتوانه وام‌های رهنی و غیررهنی، به منظور استفاده توسط بانک‌ها و مؤسسات اعتباری برای آزادسازی منابع خود و اختصاص آن‌ها به اعطای تسهیلات جدید (**)
- ۱۹- تقویت و تعمیق بازار ثانویه اوراق بهادار از طریق تقویت معاملات اختیار معامله بر

- روی سهام، فروش استقراضی و خرید اعتباری (**)
- ۲۰- تقویت و تعمیق بازارگردانی اوراق بهادار (**)
- ۲۱- تقویت صندوق توسعه بازار سرمایه و ایجاد صندوق تثبیت ریالی (**)
- ۲۲- ایجاد صندوق‌های بازنشستگی خصوصی (***)
- ۲۳- عدم نیاز به رعایت تشریفات مربوط به مزایده و مناقصه توسط دستگاه‌های اجرایی در خصوص ابزارهای تأمین مالی که خرید، فروش و اجاره دارایی جزئی از فرآیند تأمین مالی است (***)

ب - تکالیف وزارت امور اقتصادی و دارایی^۱

هیئت وزیران در جلسه ۲۰/۷/۱۳۹۳ موافقت نمود:

در راستای اجرای کامل سیاست‌های دولت برای خروج غیرتورمی از رکود، تکالیف وزارت امور اقتصادی و دارایی با رعایت قوانین و مقررات و با استفاده از اعتبارات مصوب مربوط به شرح زیر تعیین می‌شود:

[...]

ج - تأمین منابع مالی از طریق بازار سرمایه

- ۱- ایجاد ساز و کارهای لازم جهت تعیین نرخ سود شناور مصون از تورم برای اوراق بهادار دولتی.
- ۲- ایجاد سازوکارهای لازم جهت خرید و فروش اوراق بهادار دولتی به قیمت بازار.
- ۳- حمایت از تشکیل و توسعه فعالیت مؤسسات رتبه‌بندی داخلی.
- ۴- جلب مشارکت مؤسسات خارجی برای رتبه‌بندی بین‌المللی اوراق بهادار.
- ۵- استفاده از صندوق‌های پروژه یا انتشار سایر اوراق بهادار به منظور تأمین مالی پروژه‌های نیمه تمام.
- ۶- استفاده از ظرفیت بورس کالای ایران برای فروش املاک و مستغلات بانک‌ها و

۱. مصوبه شماره ۸۴۵۶۸/۵۰۵۸۳ مورخ ۲۶/۷/۱۳۹۳ هیئت وزیران

مؤسسات دولتی.

- ۷- ایجاد سازوکارهای بورسی لازم برای فعال‌سازی ظرفیت ماده (۳۲) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی در اجرای طرح قیمت تضمینی به جای خرید تضمینی کالاهای کشاورزی.
- ۸- تقویت بورس‌های کالا و حمایت از ساز و کار عرضه و تقاضا برای کشف قیمت‌ها در مورد کالاهای پذیرفته شده.
- ۹- گسترش زمینه‌های فعالیت صندوق‌های زمین و ساختمان برای تأمین مالی بخش ساختمان.
- ۱۰- توسعه صندوق‌های پروژه برای تأمین مالی پروژه‌های تولیدی.
- ۱۱- طراحی اوراق بهادار با پشتوانه وام‌های رهنی و غیررهنی، به منظور استفاده بانک‌ها و مؤسسات اعتباری برای آزادسازی منابع خود و اختصاص آن‌ها به اعطای تسهیلات جدید.
- ۱۲- تقویت و تعمیق بازار ثانویه اوراق بهادار از طریق تقویب معاملات اختیار معامله بر روی سهام فروش استقراضی و خرید اعتباری.

ج - مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی آن

ماده (۱۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی^۱

معاملات و دریافت‌ها و پرداخت‌های موضوع انتشار اوراق بهادار دستگاه‌های اجرایی
موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۸/۷/۱۳۸۶ از طریق نهاد واسط

۱. این ماده در لایحه دولت شماره (۱۱) به شرح ذیل بوده است:

ماده ۱۱- معاملات و دریافت‌ها و پرداخت‌های موضوع انتشار اوراق بهادار دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری از طریق واسط (موضوع بند (د) ماده (۱) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید) به منظور تأمین مالی از طریق انتشار اوراق بهادار در مواردی که خرید، فروش و اجاره دارایی جزء لاینفک ابزار تأمین مالی است با تأیید خزانه‌داری کل کشور از رعایت تشریفات مقرر در قانون محاسبات عمومی کشور و قوانین مناقصات و مزایده‌ها مستثنی است. آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

موضوع بند (د) ماده (۱) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی به منظور تأمین مالی از طریق انتشار اوراق بهادار در مواردی که خرید، فروش و اجاره‌دارایی جزء لاینفک ابزار تأمین مالی است با تأیید خزانه‌داری کل کشور از رعایت تشریفات مقرر در قانون محاسبات عمومی کشور و قوانین مربوط به مناقصات و مزایده‌ها مستثنی است. سقف درآمدهای موضوع انتشار اوراق بهادار مذکور در این ماده ضمن قوانین بودجه سنواتی تعیین می‌شود.

آیین‌نامه اجرایی این ماده با اولویت دادن به بخش‌های تولیدی، ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

وزارت امور اقتصادی و دارایی - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

هیئت وزیران در جلسه ۲۷/۳/۱۳۹۴ به پیشنهاد وزارت امور اقتصاد و دارایی و به استناد ماده (۱۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴، آیین‌نامه اجرایی ماده یادشده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- اصطلاحات و واژه‌های به کار رفته در قانون محاسبات عمومی کشور - مصوب ۱۳۶۶ - و ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۴ - و ماده (۱) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی - مصوب ۱۳۸۸ - به همان معانی در این آیین‌نامه به کار می‌رود.

ماده ۲- دستگاه اجرایی مکلف است جزئیات معاملات و دریافت‌ها و پرداخت‌های موضوع انتشار اوراق بهادار به همراه مشخصات دارایی‌های ذی ربط مورد خرید، فروش و

۱. مصوبه شماره ۴۱۸۵۱/ت/۵۲۰۲۸-هـ مورخ ۴/۴/۱۳۹۴ هیئت وزیران

اجاره را به انضمام اطلاعات مربوط به انتشار اوراق بهادار (شامل مبلغ، مواعد پرداخت سود و سررسید، ترتیبات انجام معامله در بازار اولیه و ثانویه، پوشش بیمه‌ای و گزارش ارزیابی کارشناس رسمی مطابق مقرارت مربوط) بر اساس دستورالعملی که توسط خزانه‌داری کل کشور ظرف یک ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه تعیین می‌شود، ارسال نماید.

ماده ۳- خزانه‌داری کل کشور مکلف است پس از یک ماه از تاریخ دریافت درخواست از دستگاه اجرایی ضمن انجام بررسی‌های مورد نیاز، براساس موارد زیر، موافقت یا عدم موافقت را به دستگاه مربوط اعلام نماید:

الف - خرید، فروش یا اجاره دارایی جزء لاینفک ابزار تأمین مالی باشد.

ب - ارزش واقعی دارایی یا منافع حاصل از آن با ارزش اوراق منتشره مطابقت داشته باشد.

ج - مطابق با قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی از لحاظ امکان واگذاری یا بازگشت دارایی به تملک دستگاه اجرایی در پایان دوره تأمین مالی باشد.

د - بازگشت مجدد مالکیت دارایی در مواردی که استفاده کننده از اوراق بهادار شرکت دولتی است ولی اموال در تملک دولت باشد.

ماده ۴- کلیه وجوه حاصل از انتشار اوراق موضوع این آیین‌نامه که به درخواست وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی منتشر می‌شود، پس از اتمام فرآیند عرضه بلافاصله به حساب مربوط در خزانه‌داری کل کشور واریز می‌گردد.

ماده ۵- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است مبالغ انتشار اوراق بهادار موضوع این آیین‌نامه برای وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی را در قالب لوایح بودجه سنواتی، با توجه به اولویت بخش‌های تولیدی و متناسب با جهت‌گیرهای برنامه‌های توسعه، اتمام طرح‌های نیمه تمام، کاهش عدم تعادل‌های منطقه‌ای و توسعه مناطق تعیین نماید

ماده (۲۵) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین نامه اجرایی آن^۱

به سازمان بورس و اوراق بهادار اجازه داده می شود با رعایت مواد (۲۶) و (۲۷) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱/۹/۱۳۸۴ پس از استقرار و راه اندازی شرکت های رتبه بندی اعتباری براساس رتبه اعلامی شرکت های مزبور، مجوز انتشار اوراق مشارکت را صادر نماید. نحوه ضمانت و تعیین نرخ اوراق مذکور به موجب آیین نامه اجرایی است که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان بورس و اوراق بهادار، حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون تهیه می شود و به تصویب هیئت وزیران می رسد.

آیین نامه اجرایی ماده (۲۵) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۲

وزارت امور اقتصادی و دارایی - سازمان بورس و اوراق بهادار

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

هیئت وزیران در جلسه ۲۷/۳/۱۳۹۴ به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان بورس و اوراق بهادار و به استناد ماده (۲۵) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - آیین نامه اجرایی ماده یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- اصطلاحات و واژه های به کار رفته در ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۴ - و ماده (۱) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی - مصوب ۱۳۸۸ - به همان معانی در این آیین نامه به کار می روند. منظور از شرکت های رتبه بندی

۱. این ماده در لایحه دولت شماره نه (۹) به شرح ذیل بوده است:

ماده ۹- به سازمان بورس و اوراق بهادار اجازه داده می شود با رعایت مواد (۲۶) و (۲۷) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۴ - پس از استقرار و راه اندازی شرکت های رتبه بندی اعتباری بر اساس رتبه اعلامی شرکت های مزبور، مجوز انتشار اوراق مشارکت را بدون ضامن صادر نماید.

۲. مصوبه شماره ۴۱۸۴۹/ت/۵۲۰۲۵ هـ مورخ ۴/۴/۱۳۹۴ هیئت وزیران

اعتباری در این آیین‌نامه همان مؤسسات رتبه‌بندی موضوع بند (۲۱) ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادر جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.

ماده ۲- سازمان بورس و اوراق بهادر ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه، دستورالعمل تأسیس و فعالیت شرکت‌های رتبه‌بندی اعتباری را به تصویب هیئت مدیره سازمان می‌رساند.

ماده ۳- سقف نرخ سود علی‌الحساب اوراق مشارکت موضوع این آیین‌نامه با رعایت زمان‌بندی انتشار اوراق و با لحاظ شرایط بازار پول توسط شورای عالی بورس و اوراق بهادر تعیین می‌گردد.

ماده ۴- فروش اوراق مشارکت به کمتر یا بالاتر از مبلغ اسمی اوراق در پذیره‌نویسی یا عرضه اولیه با مجوز سازمان بورس و اوراق بهادر مجاز است.

تبصره ۵- فروش به کسر نباید موجب ایجاد بازدهی بیش از نرخ سقف تعیین شده گردد.

ماده ۵- انتشار اوراق مشارکت با رتبه اعتباری پایین (پرریسک) مستلزم ضامن می‌باشد. وجود ضامن برای اوراق مشارکت با رتبه اعتباری مناسب (کم ریسک) اختیاری است.

تبصره ۵- تعیین مصادیق رتبه‌های اعتباری پایین و یا مناسب بر عهده سازمان بورس و اوراق بهادر می‌باشد.

ماده ۲۶ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

کلیه معاملات ثانویه اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادر اسلامی (صکوک) از قبیل اوراق مرابحه و اسناد خزانه اسلامی صرفاً از طریق بورس یا بازار خارج از بورس موضوع قانون

۱. این ماده در لایحه دولت شماره (۱۰) به شرح ذیل بوده است:

ماده ۱۰- انتشار و معاملات ثانویه اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادر اسلامی از قبیل اوراق مرابحه، اسناد خزانه اسلامی صرفاً از طریق بورس یا بازار خارج از بورس با رعایت مواد (۲۶) و (۲۷) قانون بازار اوراق بهادر جمهوری اسلامی ایران انجام می‌شود. بازخرید این اوراق قبل از سررسید توسط بانک‌های دولتی ممنوع می‌باشد.

تبصره ۵- اوراق منتشره توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از شمول این ماده مستثنی است.

بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران انجام می شود. اوراق مربحه، اوراق بهادار قابل نقل و انتقالی است که نشان دهنده مالکیت مشاع دارنده آن در دارایی مالی ناشی از فروش کالا، یا خدمتی است که نقل و انتقال آن شرعاً جایز بوده و بر اساس قرارداد مربحه حاصل شده است.

تبصره ۱

انتشار اوراق مشارکت قابل بازخرید قبل از سررسید توسط بانک های دولتی و خرید اوراق مشارکت منتشر شده توسط سایر بانک ها (اعم از دولتی و خصوصی) به وسیله بانک های دولتی ممنوع است.

تبصره ۲

انتشار اوراق بهادار قابل بازخرید قبل از سررسید توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران که با هدف مدیریت نظام پولی کشور انجام می شود، مجاز است.

ماده ۲۷ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار یا بازار خارج از بورس موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران که از محل آورده نقدی یا مطالبات حال شده سهامداران افزایش سرمایه می دهند، از پرداخت حق تمبر موضوع ماده (۴۸) قانون مالیات های مستقیم و تبصره آن معاف می باشند.

ماده ۲۸ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین نامه اجرایی آن^۲

الف - به منظور کنترل و کاهش مخاطرات سامانه ای یا فرادستگاهی بازار سرمایه کشور در

۱. این ماده در لایحه دولت شماره (۲۲) به شرح ذیل بوده است:

ماده ۲۲ - شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار یا بازار خارج از بورس که از محل آورده نقدی یا مطالبات حال شده سهامداران افزایش سرمایه می دهند از پرداخت حق تمبر موضوع ماده (۴۸) قانون مالیات های مستقیم و تبصره ذیل آن معاف می باشند.

۲. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره (۲۶) نمایندگان بوده است.

شرایط وقوع بحران‌های مالی و اقتصادی و اجرای سیاست‌های عمومی حاکمیتی در شرایط مذکور و به منظور حفظ و توسعه شرایط رقابت منصفانه در حوزه بازار سرمایه، صندوق تثبیت بازار سرمایه به‌عنوان نهاد مالی تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار، با شخصیت حقوقی مستقل تأسیس می‌شود و طبق اساسنامه خود و در چهارچوب مصوبات هیئت امناء متشکل از وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس کل بانک مرکزی، رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، رئیس هیئت عامل صندوق توسعه ملی و رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار توسط هیئت عامل فعالیت می‌نماید.

تبصره ۱- اداره صندوق بر عهده هیئت عامل آن خواهد بود و سازمان حسابرسی به‌عنوان حسابرس - بازرس قانونی آن فعالیت می‌نماید.

تبصره ۲- سازمان بورس و اوراق بهادار با تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار، می‌تواند بخشی از منابع داخلی خود را به شکل سپرده در اختیار این صندوق قرار دهد. صندوق توسعه ملی نیز مجاز است تا یک درصد (۱٪) از منابع سالانه خود را از طریق سپرده‌های خود در بانک‌های عامل در این صندوق سپرده‌گذاری کند.

تبصره ۳- شرایط و معیارهای مخاطرات سامانه‌ای، مخاطرات فرادستگاهی و بحران‌های مالی و نیز شرایط و مقررات فعالیت و انحلال صندوق، ارکان صندوق و وظایف و اختیارات هیئت امناء و هیئت عامل به موجب اساسنامه صندوق تثبیت بازار سرمایه است که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی حداکثر تا مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

تبصره ۴- در صورت انحلال صندوق تثبیت بازار سرمایه کلیه اموال و دارایی‌های آن بعد از کسر تعهدات و بدهی‌ها به دولت تعلق می‌گیرد.

تبصره ۵- فعالیت‌های صندوق در حوزه بازار سرمایه از ابتدای سال ۱۳۹۵ از هرگونه مالیات و عوارض معاف می‌باشد.

ب - شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس و بازارهای خارج از بورس براساس میزان سهام شناور خود در هر یک از بازارهای مذکور و براساس مقرراتی که با پیشنهاد سازمان بورس و اوراق بهادار به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار می‌رسد می‌توانند تا سقف ده

درصد (۱۰٪) از سهام خود را خریداری و تحت عنوان سهام خزانه در شرکت نگهداری کنند. مادامی که این سهام در اختیار شرکت است فاقد حق رأی می باشد.

پ - مابه‌التفاوت ارزش اسمی و قیمت معاملاتی پذیرهنویسی اوراق بهادار مذکور که کمتر از قیمت اسمی پذیرهنویسی می شوند به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی پذیرفته می شود.

اساسنامه صندوق تثبیت بازار سرمایه به استناد تبصره (۳) بند (الف) ماده (۲۸) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

وزارت امور اقتصادی و دارایی - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران صندوق توسعه ملی

هیئت وزیران در جلسه ۱۱/۶/۱۳۹۴ به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد تبصره (۳) بند (الف) ماده (۲۸) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - اساسنامه صندوق تثبیت بازار سرمایه را به شرح زیر تصویب کرد:

فصل یکم - کلیات

ماده ۱- کلیه اصطلاحات به کار رفته در مواد (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۴ - قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید در راستای تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی - مصوب ۱۳۸۸ - به همان معانی و سایر اصطلاحات مندرج در این اساسنامه در معانی مشروح زیر به کار می روند:

الف - صندوق: صندوق تثبیت بازار سرمایه، موضوع ماده (۲۸) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ -

ب - سازمان: سازمان بورس و اوراق بهادار.

پ - مخاطرات سامانه‌ای: نوسانات ناشی از خصوصیات خاص شرکت از جمله نوع محصول، ساختار سرمایه، سهامداران عمده و امثال آن.

۱. مصوبه شماره ۸۵۹۴۳/ت/۵۲۳۱۸ هـ مورخ ۱۷/۱۳۹۴ هیئت وزیران

ت - مخاطرات فرادستگاهی: نوسانات ناشی از تحولات کلی بازار و اقتصاد که مختص به شرکت خاصی نمی‌باشد و در اثر حرکت‌های کلی بازار به وجود می‌آید.

ث - شرایط بحران: نوسانات شدید در نماگرهای بازار سهام در دوره زمانی مشخص.

ماده ۲- صندوق به عنوان نهاد مالی ثبت شده نزد سازمان، دارای شخصیت حقوقی و مالی مستقل غیردولتی بوده و در چارچوب مقررات حاکم بر نهادهای مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۴، اساسنامه صندوق، مصوبات هیئت امنا و هیئت عامل در راستای تثبیت بازار سرمایه فعالیت می‌نماید.

ماده ۳- محل استقرار صندوق، شهر تهران است و نشانی آن پس از تعیین توسط هیئت عامل، اعلام می‌شود.

ماده ۴- صندوق برای مدت نامحدود تأسیس می‌شود.

ماده ۵- موضوع فعالیت صندوق سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان و صندوق‌های سرمایه‌گذاری، اخذ تسهیلات و خرید و فروش دارایی‌های مالی و سپرده‌گذاری می‌باشد. خصوصیات دارایی‌های موضوع سرمایه‌گذاری و حدنصاب‌های مربوط به پیشنهاد هیئت عامل به تصویب هیئت امنا می‌رسد.

فصل دوم - ارکان صندوق

ماده ۶- صندوق دارای ارکان زیر است:

الف - هیئت امنا

ب - هیئت عامل

پ - حسابرس - بازرس

ماده ۷- هیئت امنای صندوق متشکل از وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، رئیس هیئت عامل صندوق توسعه ملی و رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار می‌باشد که ریاست آن بر عهده وزیر امور اقتصادی و دارایی بوده و رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار دبیر هیئت امنای صندوق می‌باشد.

ماده ۸- هیئت امنای صندوق هر سال حداقل دو بار به دعوت رئیس هیئت امنا به

منظور انجام وظایف و اختیارات مندرج در این اساسنامه، تشکیل جلسه می‌دهد.

تبصره ۱- هیئت امنای صندوق به درخواست هر یک از اعضای هیئت، رئیس هیئت عامل یا حسابرس - بازرس قانونی صندوق، به صورت فوق العاده تشکیل جلسه می‌دهد.

تبصره ۲- رئیس هیئت عامل با موافقت رئیس هیئت امنای و بدون حق رأی در جلسات هیئت امنای شرکت می‌نماید.

تبصره ۳- دستور جلسه، تاریخ و محل جلسات هیئت امنای توسط دبیر هیئت امنای و حداقل پنج روز قبل از تشکیل جلسه برای اعضای هیئت ارسال می‌شود.

ماده ۹- جلسات هیئت امنای با حضور اکثریت اعضا رسمیت یافته و تصمیمات آن با اکثریت اعضای هیئت اتخاذ می‌گردد.

ماده ۱۰- دبیر هیئت امنای خلاصه مذاکرات و تصمیمات هیئت امنای را طی صورتجلسه‌ای به امضای اعضای حاضر می‌رساند.

ماده ۱۱- اختیارات و وظایف هیئت امنای با رعایت قوانین و مقررات مربوط به شرح زیر است:

- الف - تعیین چارچوب کلی فعالیت صندوق
 - ب - تصویب نحوه استفاده از منابع صندوق
 - پ - تصویب نظامنامه‌ها، برنامه‌های راهبردی، بودجه سالانه، صورت‌های مالی و گزارش عملکرد صندوق طی سال مالی
 - ت - تصویب آیین‌نامه‌های اداری، استخدامی، مالی و معاملات صندوق
 - ث - انتخاب اعضای هیئت عامل
 - ج - عزل رئیس و اعضای هیئت عامل به پیشنهاد هر یک از اعضای هیئت امنای
 - چ - ارایه پیشنهاد انحلال صندوق به مراجع صلاحیت‌دار
 - ح - پیشنهاد اصلاح اساسنامه صندوق به هیئت وزیران
 - خ - تصویب ساختار تشکیلاتی صندوق
- تبصره ۵-** هیئت امنای می‌تواند به استثنای بندهای (الف)، (پ)، (ث)، (ج) و (چ)، سایر اختیارات خود را به هیئت عامل واگذار نماید.

ماده ۱۲- اعضای هیئت عامل متشکل از سه نفر صاحب‌نظر در حوزه بازار سرمایه با حداقل پنج سال سابقه مدیریت در بازارهای مالی پس از تأیید صلاحیت توسط سازمان، به پیشنهاد رئیس سازمان و تصویب هیئت امناء و با حکم رئیس هیئت امناء برای مدت سه سال انتخاب می‌شوند. اعضای هیئت عامل از بین خود یک نفر را به عنوان رئیس و یک نفر را به عنوان نایب رئیس انتخاب می‌نمایند.

تبصره ۱- انتخاب مجدد اعضای هیئت عامل بلامانع است.

تبصره ۲- در صورت خاتمه دوران تصدی هر یک از اعضای هیئت عامل، تا زمان تمدید عضویت یا تعیین جانشین، عضو سابق همچنان مسئول بوده و به خدمت خود ادامه می‌دهد.

تبصره ۳- در صورت استعفا، فوت یا عزل هر یک از اعضاء یا وجود موانع قانونی دیگر، بلافاصله هیئت امناء جهت تکمیل اعضا برای بقیه مدت، تشکیل جلسه داده و اتخاذ تصمیم خواهد کرد.

تبصره ۴- حقوق، مزایا و پاداش رئیس هیئت عامل و اعضای موظف و حق حضور اعضای غیرموظف هیئت عامل را هیئت امناء تعیین می‌کند.

ماده ۱۳- هیئت عامل حداقل ماهانه دوبار به دعوت رئیس هیئت عامل و در غیاب وی، نایب رئیس هیئت عامل تشکیل جلسه می‌دهد. برای هر یک از جلسات هیئت عامل صورت جلسه‌ای شامل خلاصه مذاکرات و تصمیمات اتخاذ شده در جلسه با قید تاریخ تنظیم و به امضای تمامی اعضای حاضر می‌رسد و اسامی اعضای غایب نیز درج می‌گردد.

ماده ۱۴- جلسات هیئت عامل با حضور اکثریت اعضا رسمیت می‌یابد و در مورد دستورجلسات تعیین شده به بررسی و اتخاذ تصمیم مبادرت می‌کند. اعضای هیئت عامل می‌توانند موضوعات مورد نظر خود را از طریق رئیس هیئت عامل در دستور جلسه قرار دهند.

تبصره ۵- اعضای هیئت عامل نمی‌توانند حضور در جلسات هیئت عامل و حق رأی خود را به دیگری واگذار کنند.

ماده ۱۵- وظایف و اختیارات هیئت عامل به شرح زیر است:

الف - اجرای مصوبات هیئت امنای.

ب - انجام عملیات خرید و فروش اوراق بهادار در چارچوب سیاست‌ها و مقررات مصوب هیئت امنای.

پ - تهیه و ارایه عملکرد سالیانه، ترازنامه، حساب سود و زیان و صورت‌های مالی صندوق و ارایه گزارش عملیات آن به هیئت امنای.

ت - ارایه پیشنهاد به هیئت امنای در خصوص نظامنامه‌ها و مقررات اداری، استخدامی و مالی و معاملاتی و سایر مقررات مربوط به صندوق.

ث - اتخاذ تصمیم نسبت به هرگونه اقدامی به نام صندوق در محدوده وظایف و اهداف مندرج در اساسنامه به جز آنچه تصمیم درباره آن‌ها به صراحت در حوزه صلاحیت هیئت امنای است.

ج - انجام هر نوع معامله قطعی، شرطی، رهنی، اجاری و انعقاد کلیه قراردادها به نام صندوق و تغییر، تبدیل، فسخ، اقاله و ابطال آن‌ها نسبت به اموال منقول، غیرمنقول و حقوق و اسناد و اوراق بهادار صندوق به هر شکل و یا هر شخص حقیقی و حقوقی و تحت هرگونه شرایط نزد کلیه مراجع صالحه قضایی و غیرقضایی برای انجام وظایف و تحقق اهداف صندوق.

چ - اقامه و تعقیب و دفاع از هرگونه دعوی اعم از حقوقی (مدنی) و کیفری و ثبتی و غیره و انصراف از آن با داشتن تمام اختیارات راجع به امر دادرسی در کلیه مراجع قضایی و غیرقضایی و تمامی مراحل، با حق مصالحه و سازش، ادعای جعل نسبت به سند طرف و استرداد سند و تعیین جاعل، ارجاع دعوی به داوری و تعیین داور، بدون اختیار صلح و به طور کلی استفاده از کلیه حقوق و اجرای کلیه تکالیف ناشی از قوانین آیین دادرسی، مدنی و کیفری و داوری، تعیین وکیل با حق توکیل به غیر ولو کراراً در امور دادرسی، اداری و اجرایی، تعیین میزان حق الوکاله وکیل، و تعیین مصدق و کارشناس، اعتراض به نظر کارشناس، اقامه دعوی، مطالبه خسارت، استرداد دعوی، جلب ثالث و دفاع از دعوی ثالث، طرح دعوی متقابل و دفاع از آن، تقاضای تأمین خواسته، یا توقیف اشخاص و اموال از مراجع قضایی، اعطای مهلت برای پرداخت مطالبات صندوق، درخواست صدور برگ

اجرایی و تعقیب عملیات اجرایی و اخذ محکومیه، تملک اموال منقول و غیرمنقول و حقوق مالی در قبال مطالبات صندوق اعم از مراجع قضایی و اداری و دوایر ثبتی و استرداد آن‌ها به مالکان در قبال اخذ مطالبات.

ح - افتتاح حساب به نام صندوق نزد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

خ - تهیه گزارش عملکرد صندوق مشتمل بر میزان منابع و مصارف و محل مصارف صندوق به صورت شش ماه یکبار و ارایه آن به هیئت امناء، حسابرس - بازرس قانونی.

د - معرفی نماینده جهت حضور در مجامع عمومی شرکت‌ها، مؤسسات، صندوق‌ها و سایر نهادهای مالی سرمایه‌پذیر و حرفه‌ای و همچنین عضویت در هیئت مدیره یا هیئت عامل شرکت‌ها و نهادهای مزبور.

ذ - موارد ارجاعی از سوی هیئت امناء.

ماده ۱۶- اسناد و اوراق تعهدآور، قراردادهایی که تعهد مالی برای صندوق ایجاد می‌کنند، چک‌ها، بروات، سفته‌ها و سایر اوراق تجاری صندوق، با امضای رئیس و یک عضو از دو عضو دیگر هیئت عامل معتبر خواهد بود.

ماده ۱۷- رئیس هیئت عامل صندوق بالاترین مقام اجرایی صندوق می‌باشد و می‌تواند قسمتی از اختیارات و حق امضای خود را در چارچوب مقررات به کارکنان صندوق تفویض نماید. تفویض اختیار رافع مسئولیت وی نخواهد بود.

ماده ۱۸- به منظور حصول اطمینان از تحقق اهداف صندوق و نظارت مستمر بر عملیات جاری آن و جلوگیری از هرگونه انحراف احتمالی از مفاد اساسنامه، خط‌مشی‌ها، سیاست‌ها و مقررات مورد عمل صندوق، سازمان حسابرسی به عنوان حسابرس - بازرس قانونی صندوق تعیین می‌شود.

تبصره ۵- به منظور بررسی عملکرد سال مالی صندوق، ترازنامه و حساب سود و زیان به همراه گزارش و اظهارنظر حسابرس - بازرس قانونی باید حداقل ده روز قبل از تشکیل جلسه توسط رئیس هیئت عامل به اعضای هیئت امناء تسلیم شود.

ماده ۱۹- حسابرس - بازرس قانونی صندوق می‌تواند هرگونه رسیدگی و بازرسی را

در حدود مقررات قانونی و وظایف محول انجام داده و به تمامی دفاتر، پرونده‌ها و قراردادهای صندوق مراجعه نموده و اسناد مربوط به صندوق را مورد رسیدگی قرار دهد.

فصل سوم - امور مالی

ماده ۲۰- منابع و مصارف صندوق از موارد زیر تشکیل می‌شود:

الف - سرمایه صندوق که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور در لوایح بودجه سنواتی پیشینی و از محل اعتبارات مصوب مربوط تأمین می‌شود.

ب - سپرده‌گذاری یک واحد درصد از منابع سالانه صندوق توسعه ملی از طریق سپرده‌های خود نزد بانک‌های عامل با تصویب هیئت امنای صندوق مذکور در صندوق.

پ - بخشی از کارمزدهای تعریف‌شده توسط سازمان بورس و اوراق بهادار با تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار از طریق سپرده‌گذاری در صندوق.

ت - سایر منابعی که حسب قوانین و مقررات و با تصویب مراجع ذی‌صلاح در اختیار صندوق قرار می‌گیرد.

ث - تأمین هزینه‌های سرمایه‌ای و جاری در چارچوب بودجه مصوب.

ج - خرید و فروش اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان با هدف تثبیت بازار سرمایه.

چ - سرمایه‌گذاری در بازارهای مالی و دارایی نقدپذیر به منظور حفظ ارزش سرمایه و منابع صندوق در چارچوب اهداف صندوق.

تبصره ۵- نحوه ورود صندوق به بازار سرمایه شامل خرید سهام شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان و سایر اوراق بهادار قابل معامله در بازار سرمایه می‌باشد. سقف مجاز خرید هر یک از اوراق مذکور در راستای موضوع فعالیت صندوق براساس نوع شرکت (با توجه به درصد سهام شناور آزاد)، در مقررات مالی و معاملاتی صندوق تعیین و به تصویب هیئت مدیره سازمان می‌رسد.

ماده ۲۱- مازاد درآمد بر هزینه صندوق در هر سال مالی به حساب ذینفعان در دفاتر صندوق منظور می‌شود.

فصل چهارم - سایر مقررات

ماده ۲۲- سال مالی صندوق از اول فروردین ماه هر سال شروع و در پایان اسفندماه همان سال خاتمه می‌یابد. به استثنای اولین سال که آغاز آن، زمان شروع فعالیت صندوق برابر این اساسنامه و پایان آن آخر اسفندماه همان سال می‌باشد، تمامی دفاتر به تاریخ روز آخر سال مالی بسته می‌شود.

ماده ۲۳- جلسه هیئت امنا به عنوان مجمع عمومی عادی و فوق‌العاده صندوق مطابق مقررات صندوق‌های سرمایه‌گذاری مصوب سازمان تشکیل می‌گردد.

ماده ۲۴- انحلال صندوق به پیشنهاد هیئت امنا و تأیید هیئت وزیران با مدیریت تصفیه سازمان بورس و اوراق بهادار صورت می‌گیرد.

تبصره ۵- در صورت انحلال صندوق، کلیه اموال و دارایی‌های صندوق بعد از کسر بدهی‌ها و تعهدات، به دولت تعلق می‌گیرد.

ماده ۲۵- صندوق به عنوان نهاد مالی تلقی می‌شود و کلیه قوانین و مقررات نهادهای مالی تحت نظارت سازمان بر آن حاکم است.

بخشی از فرمان مورخ ۱۳۹۴/۴/۱۳ رئیس جمهوری در خصوص توسعه بازار اولیه سرمایه

[...]

اشراف و جایگاه مسئولیتی جنابعالی ایجاب می‌کند که با استفاده از ابزارهای پیش‌بینی شده در قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، مشورت با صاحب‌نظران و همکاری جدی وزراء و رؤسای دستگاه‌های مرتبط به ویژه وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی، رئیس کل محترم بانک مرکزی و مشاور محترم اقتصادی اینجانب، برنامه جامع اصلاح نظام بانکی و توسعه بازار اولیه سرمایه و سامان بخشیدن به بدهی‌های دولت را با ویژگی‌های ذیل تنظیم و نقطه آغاز و انجام آن را مشخص کنید تا پس از هماهنگی با اینجانب به اطلاع عموم رسیده و به مورد اجرا گذاشته شود.

(ب) حوزه بازار سرمایه:

۱- هدایت تأمین مالی نیازهای بلند مدت به سمت بازار سرمایه و یا منابع خارجی

۲- هدایت تأمین مالی نیازهای بنگاه‌های بزرگ اقتصادی از طریق بازار سرمایه

۳- بازنگری در قوانین و مقررات بازار سرمایه در جهت تعمیق و افزایش سهم آن در

تأمین مالی اقتصاد

[...]

توفیق جناب عالی و همه مسئولین برای سامان بخشی به نظام بانکی، توسعه بازار سرمایه و

انضباط مالی دولت را که پیش نیاز پویایی بخش‌های واقعی اقتصاد است از خداوند بزرگ

مسألت می‌نمایم.

بخش چهارم

فعالیت‌ها و تحرک‌های خروج از رکود

در این بخش، قسمت چهارم سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود طی سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ با عنوان فعالیت‌ها و محرک‌های خروج از رکود مشتمل بر بخش انرژی، صادرات غیرنفتی، صنعت و معدن، مسکن و سایر بخش‌ها مورد بررسی و تحلیل قرار می‌گیرد.

فصل اول

بهینه‌سازی مصرف انرژی، گاز، نفت و پتروشیمی

در این فصل سیاست‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی، گاز، نفت و پتروشیمی موضوع بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود» به همراه مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی مرتبط با آن ارائه شده است.

الف - سیاست‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی، گاز، نفت و پتروشیمی موضوع بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود»

مقدمه

برنامه خروج از رکود، از یک هسته اصلی و مجموعه‌ای از عوامل محیطی حاکم بر آن هسته تشکیل شده است؛ محیط مساعد اقتصاد کلان و فضای مناسب کسب و کار از مهم‌ترین اجزاء عوامل محیطی و نهادهای مالی برای تجهیز بیشتر و تخصیص بهینه‌تر منابع به همراه فعالیت‌های اقتصادی پیشران و صادراتی بخش هسته این مجموعه سیاست‌ها را تشکیل می‌دهند. در واقع بخش واقعی اقتصاد (فعالیت‌های پیشران و صادراتی) در کانون

هسته راه‌حل‌ها قرار دارد و چگونگی عملکرد آن سرنوشت‌ساز خواهد بود و محیط مناسب اقتصاد کلان و فضای مساعد کسب و کار به همراه بازارها و نهادهای مالی کارآمد، از این نظر اهمیت دارند که بتوانند به تولید بیشتر و کارا تر کالا و خدمات کمک کنند. بنابراین، چگونگی رویکرد به فعالیت‌های مرتبط با تولید کالا و خدمات، در سیاست‌های خروج از رکود حائز اهمیت بسیار زیاد است.

در شرایط متعارف، وقتی عوامل محیطی و نهادی در شرایط مناسب و مطلوبی قرار دارند، بنگاه‌های اقتصادی، از فضای مناسب اقتصاد کلان، پیش‌بینی‌پذیری را دریافت می‌کنند و از فضای مساعد کسب و کار، کارایی و کاهش هزینه‌های ناشی از رقابت را به‌عنوان محدودیت می‌پذیرند و در چنین محیطی، نهادهای مالی با اعمال ضوابط استاندارد، خود به‌خود، بنگاه‌های کارا را از بنگاه‌های ناکارا تفکیک کرده و منابع محدود خود را در اختیار بنگاه‌های کارا تر قرار خواهند داد که متضمن ریسک کمتر و برگشت‌پذیری مطمئن تر منابع تجهیز شده است. اما در شرایط دشوار کنونی که منابع مالی به‌شدت محدود است و محدودیت‌های بین‌المللی هزینه‌ها را به میزان قابل توجهی افزایش داده، تعیین برخی «معیارها» و «اولویت‌ها» در تخصیص منابع محدود اجتناب‌ناپذیر خواهد بود.

هر چند معضل مربوط به محدودیت شدید منابع مالی کشور با اعمال سیاست‌های ذکر شده در فصل سوم گزارش تا اندازه‌ای بهبود پیدا خواهد کرد، اما مشکل رکود اقتصاد، تنها به‌خاطر کمبود منابع نیست، بلکه وجود ضعف‌های جدی در نظام تخصیص منابع، باعث شده است که میزان رشد اقتصادی حاصل از هر واحد منابع مالی، روندی کاهنده داشته باشد. لازمه خروج از رکود، انتخاب فعالیت بنگاه‌هایی است که بتوانند به‌عنوان بخش‌های پیشران منجر به تحرک در سایر بخش‌های اقتصادی و دنباله فعالیت‌های پسین و پیشین خود شوند. فعالیت‌هایی که بالاترین و سریع‌ترین نرخ بازگشت را داشته و با راه افتادن آن‌ها، بیشترین حجم از فعالیت‌های اقتصادی راه بیفتند یا فعالیت‌هایی که با توجه به افت زیاد سطح درآمد، نزدیکترین فاصله را با تقاضای مصرفی نهایی داشته و کمترین میزان سرمایه‌گذاری را نیاز داشته باشد از جمله مهم‌ترین معیارهای انتخاب بخش‌های پیشران بوده‌اند. همچنین فعالیت‌هایی با بیشترین میزان بهره‌وری در کنار فعالیت‌هایی که از بیشترین

انگیزه برای جذب پس‌انداز خانوارها برخوردار بوده یا نقش مؤثری در برطرف کردن محدودیت‌های ارزی و ریالی داشته‌اند نیز می‌توانند در فرآیند خروج از رکود در سال‌های ۹۳ و ۹۴ نقش کلیدی ایفا کنند. در کنار انتخاب بخش‌های پیشران، توسعه و تسهیل و تشویق صادرات غیرنفتی، به‌عنوان اصلی‌ترین مؤلفه تحریک تقاضا، می‌تواند علاوه بر کمک به افزایش رشد اقتصادی کوتاه‌مدت، آثار مثبت بلندمدتی نیز با خود به همراه داشته باشد. لذا یکی از بخش‌های مهم برنامه دولت برای خروج از رکود را شناسایی موانع و گلوگاه‌های مربوط به فعالیت‌های پیشران، به‌ویژه گلوگاه منابع مالی و رفع سریع این گلوگاه‌ها تشکیل می‌دهد. بخش‌های پیشران، از بیرون صنعت برای آن تقاضا ایجاد می‌کنند و منجر به ایجاد تحرک در زنجیره ارزش بخش صنعت می‌شوند. البته بدیهی است در درون صنعت نیز متناظراً فعالیت‌هایی به‌عنوان محرک درونی بخش صنعت انتخاب و فعال خواهد شد.

مجدداً تأکید می‌شود، مجموعه سیاست‌های ذکر شده در این گزارش صرفاً برای دوره کوتاه‌مدت و با هدف خروج اقتصاد از رکود طراحی شده‌اند. با این توضیح که همواره قید عدم تضاد سیاست‌های کوتاه‌مدت و برنامه‌ها و اهداف بلندمدت منجر به محدودیت انتخاب و تدوین مجموعه سیاست‌های خروج از رکود بوده است. لذا پس از عبور موفقیت‌آمیز از آثار نامطلوب شرایط دشوار سال‌های ۹۱ و ۹۲، تخصیص منابع در سازوکاری بهینه توسط بازارهای مالی انجام خواهد پذیرفت.

بهینه‌سازی مصرف انرژی، گاز، نفت و پتروشیمی

یکی از مهم‌ترین بخش‌های پیشران اقتصاد ایران، بخش انرژی شامل نفت، گاز، پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی است. بخش انرژی اقتصاد ایران علاوه بر آنکه نقش مؤثری در برطرف کردن محدودیت‌های ارزی و ریالی ایفا می‌کند، از نرخ‌های بالا و سریعی در بازگشت سرمایه برخوردار است. این بخش همچنین پیوندهای گسترده‌ای با صنایع دیگر دارد و البته با برطرف نمودن محدودیت انرژی موجود، بر بهبود عملکرد و افزایش ظرفیت تولید در سایر فعالیت‌های اقتصادی نیز مؤثر خواهد بود. بدین معنی که با وجود حاکم

شدن رکودی عمیق بر فضای اقتصاد کشور و افت شدید تولید بسیاری از فعالیت‌های اقتصادی، کمبود انرژی مورد نیاز بخش صنعت در فصول مختلف دغدغه جدی سال‌های ۹۱ و ۹۲ بوده است. لذا در شرایطی که اقتصاد کشور بخواهد از رکود خارج شده و طی سال‌های آتی دوران رونق اقتصادی را تجربه نماید، تنگنای انرژی یکی از محدودیت‌های جدی پیش‌رو خواهد بود. لذا توسعه بخش انرژی کشور علاوه بر آنکه می‌تواند در کوتاه‌مدت موجب تحریک تولید و صادرات شود، در میان‌مدت نیز بر توسعه بخش صنعت اثری تعیین‌کننده خواهد داشت.

از سوی دیگر با پیگیری برنامه اصلاحی در بازار انرژی در دولت یازدهم - که گام نخست آن در سال ۱۳۹۳ برداشته شد - یکی از بازارهای نوظهور اقتصاد ایران، بازار فعالیت‌های صرفه‌جویی در انرژی یا بهینه‌سازی مصرف انرژی خواهد بود. در این بازار طیف وسیعی از فعالیت در بخش‌های مختلف صنعت، ساختمان، خدمات، کشاورزی و انرژی عرضه می‌شود و متقاضیان بسیاری با هدف کاهش اتلاف انرژی در بخش‌های تولیدی و مصرفی خود خواهان دریافت خدمات بهینه‌سازی مصرف انرژی خواهند بود. با این نگاه بند ۲ تبصره ۲ قانون بودجه سال ۱۳۹۳ به توسعه فعالیت‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی اختصاص یافته است که با سیاست‌گذاری صحیح می‌تواند علاوه بر اثرگذاری بر فرآیند خروج از رکود، منجر به صرفه‌جویی مقادیر قابل توجهی انرژی در کشور شود. در ادامه اهم سیاست‌های دولت برای توسعه بخش‌های نفت، گاز، پتروشیمی و بهینه‌سازی مصرف انرژی ذکر شده است.

سیاست‌ها^۱

بهینه‌سازی مصرف انرژی از طریق اجرای بند ق تبصره ۲ قانون بودجه سال ۱۳۹۳

۱- گازرسانی به ۵/۲ میلیون خانوار روستایی و شهرهای کوچک با برآورد هزینه حدود ۱۰ هزار میلیارد تومان (*)

۲- اصلاح و بهینه‌سازی موتورخانه‌های مسکونی، تجاری و اداری با برآورد هزینه حدود ۳ هزار میلیارد تومان (*)

۳- برقی کردن چاه‌های کشاورزی با برآورد هزینه حدود ۲۵۰۰ میلیارد تومان (*)

۴- گازرسانی به استان سیستان و بلوچستان با برآورد هزینه حدود ۲ میلیارد دلار (*)

۵- افزایش عملکرد حمل بار و مسافر در سیستم راه‌آهن با برآورد هزینه حدود ۱۰ میلیارد دلار (**)

۶- افزایش عملکرد حمل مسافر در سیستم راه‌آهن شهری در کلان‌شهرها (مترو) (**)

۷- نوسازی ناوگان حمل بار و مسافر درون‌شهری و برون‌شهری (۱۷ هزار اتوبوس و ۳۷ هزار تاکسی) (**)

۸- پرداخت ارزش سوخت صرفه‌جویی شده در ازای برقی کردن چاه‌های کشاورزی با اولویت استفاده از انرژی‌های نو و تولید آب شیرین و کلیه طرح‌هایی که منجر به صرفه‌جویی انرژی شود (***)

۹- اجازه به وزارت نیرو برای عقد قرارداد تا سقف یکصد و بیست هزار میلیارد ریال به روش بیع متقابل با سرمایه‌گذاران بخش‌های خصوصی و دولتی با اولویت استفاده از تجهیزات ساخت داخل اجرای طرح‌های افزایش بازدهی نیروگاه‌ها با اولویت بخش بخار در نیروگاه‌های چرخه ترکیبی، توسعه استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر، کاهش تلفات، بهینه‌سازی و صرفه‌جویی در مصرف سوخت مایع، جایگزینی مصرف برق به جای گاز یا

۱. (*): سیاست‌هایی که توسط یک نهاد از زیرمجموعه دولت اجرایی خواهد شد.

(**): سیاست‌هایی که نیازمند تصویب دولت یا زیرمجموعه‌ای در دولت هستند و برای اجرا، هماهنگی بین بیش از یک نهاد در زیرمجموعه دولت لازم است.

(***): سیاست‌هایی که برای تصویب و اجرا نیازمند تصویب قانون در مجلس شورای اسلامی هستند.

فرآورده‌های نفتی در مناطقی که توجیه اقتصادی دارد و افزایش سهم صادرات برق و تحویل سوخت صرفه‌جویی شده یا معادل نفت خام در مدت حداکثر دو سال به سرمایه‌گذاران (بند ه تبصره ۱۱)

افزایش ظرفیت تولید گاز

۱۰- افزایش تولید و پالایش گاز طبیعی از میدان مشترک پارس جنوبی به میزان ۱۰۰ میلیون متر مکعب در سال ۹۳ و ۱۰۰ میلیون متر مکعب در سال ۹۴ (*)

۱۱- شروع به احداث خطوط جدید IGAT برای انتقال گاز تولیدی (*)

۱۲- افزایش صادرات گاز طبیعی از طریق خط لوله به میزان ۵۰۰ میلیون دلار در سال (*)

افزایش ظرفیت تولید نفت

۱۳- افزایش تولید نفت خام از میدان‌های مشترک غرب کارون در جهت تحقق حداقل ۷۰۰ هزار بشکه در روز (*)

۱۴- افزایش تولید میعانات گازی با اولویت برداشت از میدان پارس جنوبی در جهت رسیدن به حداقل یک میلیون بشکه در روز (*)

پتروشیمی

۱۵- افزایش تولید پتروشیمی‌های موجود با تزریق گاز جدید (*)

۱۶- افزایش صادرات محصولات پتروشیمی از سطح ۹،۹ به ۱۲ میلیارد دلار در سال ۹۳ (*)

۱۷- افزایش ارزش فروش پتروشیمی در داخل کشور از ۳۱،۴ هزار میلیارد تومان به ۴۶،۳ هزار میلیارد تومان (*)

فرآورده‌های نفتی

۱۸- افزایش صادرات فرآورده‌های نفتی به میزان ۶ میلیارد دلار در سال ۹۳ و ۱۰ میلیارد دلار در سال ۹۴ نسبت به سال ۹۲ (*)

سیاست‌های توسعه صنعت نفت و گاز

۱۹- حمایت از ساخت داخل ۱۰ قلم اصلی تجهیزات نفتی (*)

۲۰- پیش‌فروش فرآورده‌های نفتی به صورت سلف در بازار بورس کالا (**)

ب - تکالیف دستگاه‌ها

تکالیف وزارت صنعت، معدن و تجارت^۱

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۳/۷/۲۰ موافقت نمود:

در راستای اجرای کامل سیاست‌های دولت برای خروج غیرتورمی از رکود، تکالیف وزارت صنعت، معدن و تجارت با رعایت قوانین و مقررات و با استفاده از اعتبارات مصوب مربوط به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف - سیاست‌های اجرایی در بخش تولید و صادرات

- ۱- افزایش تولید پتروشیمی‌های موجود با تزریق گاز جدید
- ۲- افزایش صادرات محصولات پتروشیمی از سطح نه میلیارد و نهصد میلیون (۹,۹۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار به دوازده میلیارد (۱۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار در سال ۱۳۹۳
- ۳- افزایش ارزش فروش پتروشیمی در داخل کشور از سیصد و چهارده هزار میلیارد (۳۱۴,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به چهارصد و شصت و سه هزار میلیارد (۴۶۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال
- ۴- تأمین منابع لازم برای جبران هزینه‌های اضافی صدور ضمانت‌نامه‌ها، نقل و انتقال پول و جایزه صادرات خدمات فنی و مهندسی و محصولات صنعتی با ارزش افزوده بالا
- ۵- سپرده‌گذاری از منابع صندوق توسعه ملی نزد بانک توسعه صادرات ایران به موجب بند (ص) تبصره (۵) قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور حداقل به میزان یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار
- ۶- قبول تعهدات صندوق ضمانت صادرات ایران ناشی از پذیرش تعهدات تکلیفی توسط دولت
- ۷- روان‌سازی صدور ضمانت‌نامه‌های بانکی برای صادرات خدمات فنی و مهندسی از

۱. مصوبه شماره ۸۴۵۶۶/۵۰۵۸۲ تاریخ ۱۳۹۳/۷/۲۶ هیئت وزیران

محل دارایی‌های ارزی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

- ۸- تمرکز اختیار صدور مجوز خروج موقت ماشین‌آلات و تجهیزات پیمانکاران به کارگروه ماده (۱۹) آئین‌نامه اجرایی حمایت از صدور خدمات فنی و مهندسی موضوع تصویب‌نامه شماره ۴۰۵۲۷/۲۷۰۵۷ مورخ ۱۳۸۹/۲/۸
 - ۹- تأمین منابع مالی لازم برای توسعه زیرساخت‌های نرم‌افزاری تخصصی صادرات
 - ۱۰- اعزام رایزنان بازرگانی به حداقل سی کشور هدف
- [...]

تکالیف وزارت نفت^۱

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۳/۷/۲۰ موافقت نمود:

در راستای اجرای کامل سیاست‌های دولت برای خروج غیرتورمی از رکود، تکالیف وزارت نفت با رعایت قوانین و مقررات و با استفاده از اعتبارات مصوب مربوط به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف - بهینه‌سازی مصرف انرژی، گاز، نفت و پتروشیمی

- ۱- بهینه‌سازی مصرف انرژی از طریق اجرای بند (ق) تبصره (۲) قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور
- ۲- گازرسانی به دو و نیم میلیون خانوار روستایی و شهرهای کوچک با برآورد هزینه حدود یکصد هزار میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال
- ۳- اصلاح و بهینه‌سازی موتورخانه‌های مسکونی، تجاری و اداری با برآورد هزینه حدود سی هزار میلیارد (۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال
- ۴- برقی کردن چاه‌های کشاورزی با برآورد هزینه حدود بیست و پنج هزار میلیارد (۲۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار

۱. مصوبه شماره ۵۰۵۸۳/۸۴۵۶۹ مورخ ۱۳۹۳/۷/۲۶ هیئت وزیران

ب - افزایش ظرفیت تولید گاز

- ۱- افزایش تولید و پالایش گاز طبیعی از میدان مشترک پارس جنوبی به میزان یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) مترمکعب در سال ۱۳۹۳ و یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) متر مکعب در سال ۱۳۹۴
- ۲- شروع به احداث خطوط جدید IGAT برای انتقال گاز تولیدی
- ۳- افزایش صادرات گاز طبیعی از طریق خط لوله به میزان پانصد میلیون (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار در سال

ج - افزایش ظرفیت تولید نفت و فرآورده‌های نفتی

- ۱- افزایش تولید نفت خام از میدان‌های مشترک غرب کارون در جهت تحقق حداقل هفتصد هزار (۷۰۰,۰۰۰) بشکه در روز
- ۲- افزایش تولید میعانات گازی با اولویت برداشت از میدان پارس جنوبی در جهت رسیدن به حداقل یک میلیون (۱,۰۰۰,۰۰۰) بشکه در روز

د - توسعه صنعت نفت و گاز

- ۱- حمایت از ساخت داخل ده قلم اصلی تجهیزات نفتی
- ۲- پیش‌فروش فرآورده‌های نفتی به صورت سلف در بازار بورس کالا

تکالیف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران^۱

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۳/۷/۲۰ موافقت نمود:

در راستای اجرای کامل سیاست‌های دولت برای خروج غیرتورمی از رکود، تکالیف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با رعایت قوانین و مقررات و با استفاده از اعتبارات مصوب مربوط به شرح زیر تعیین می‌شود:

[...]

۱. مصوبه شماره ۵۰۵۸۳/۴۵۷۰ مورخ ۱۳۹۳/۷/۲۶ هیئت وزیران

ج - سیاست‌های بانکی و اعتباری

[...]

- ۴- الزام بانک‌ها و مؤسسات اعتباری به کسب اطمینان از تأمین حداقل بیست و پنج درصد کل دارایی‌های شرکت‌ها در زمان اخذ تسهیلات توسط حقوق صاحبان شرکت با احتساب تسهیلات اعطایی
- ۵- منوط نمودن اعطای تسهیلات به بنگاه‌های بزرگ به ارائه صورت‌های مالی حسابرسی شده توسط حسابرس مستقل عضو جامعه حسابداران رسمی
- ۶- تعدیل مستمر سقف تسهیلات انفرادی (خرد)
- ۷- گسترش دامنه نفوذ کارت‌های اعتباری برای خرید کالاهای بادوام تولید داخل
- ۸- استفاده از ظرفیت گواهی سپرده خاص در تأمین منابع مالی طرح‌های تولیدی پس از اخذ تأیید از بانک مرکزی
- ۹- بررسی ایجاد شعب بانک‌های ایرانی در گمرکات مرزی در مواردی ضروری
- ۱۰- تقویت و توسعه شعب بانک‌های ایرانی در کشورهای هدف
- ۱۱- تخصیص تسهیلات نظارت‌شده بانکی به خریداران کالاهای بادوام و سرمایه‌ای به روش اعتبار خریدار
- ۱۲- تسهیل صدور ضمانت‌نامه‌ها برای پیمانکاران و ارائه‌کنندگان خدمات فنی و مهندسی جهت اجرای طرح‌های داخلی و خارجی
- ۱۳- توسعه فعالیت لیزینگ با اولویت کالاهای بادوام و سرمایه‌ای
- ۱۴- اجرای کامل شیوه‌نامه انتقال حساب‌های دولتی تا وصول به هدف نهایی، موضوع دستورالعمل ماده (۹۴) قانون برنامه پنجم توسعه با همکاری خزانه‌داری کل کشور
- ۱۵- اختصاص شصت درصد از سهم تسهیلات بانکی کلیه بخش‌های اقتصادی (از جمله بخش صنعت و معدن) برای سرمایه در گردش.

ج - مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی آن

ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن^۱

به کلیه وزارتخانه‌ها به‌ویژه نفت و نیرو و شرکت‌های تابعه و وابسته به آن‌ها و سازمان‌ها و مؤسسات دولتی و کلیه دارندگان عنوان و ردیف در قوانین بودجه کل کشور اجازه داده می‌شود سالانه تا سقف یکصد میلیارد (۱۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) دلار به صورت ارزی و پانصد هزار میلیارد (۵۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال به صورت ریالی که هر ساله تا سقف نرخ تورم سال قبل تعدیل می‌گردد، در موارد مربوط به بندهای ذیل این ماده که

۱. این ماده در لایحه دولت شماره (۱۵) به شرح ذیل بوده است:

ماده ۱۵- به وزارت نفت اجازه داده می‌شود:

۱- از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذیربط برای اجرای طرح‌های نفت و گاز از جمله افزایش ظرفیت تولید نفت خام، گاز و میعانات گازی با اولویت مخازن مشترک و افزایش ظرفیت پالایش نفت خام و میعانات گازی و محصولات پتروشیمی، رشد صادرات فرآورده‌های نفتی و جلوگیری از سوختن گازهای همراه نفت و جایگزینی گاز داخلی یا وارداتی به جای فرآورده‌های نفتی ذیربط به صورت ارزی تا سقف یکصد میلیارد (۱۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) دلار یا معادل ریالی آن با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی اقدام به سرمایه‌گذاری به روش بیع متقابل، ساخت، بهره‌برداری و تحویل (BOT) و یا روشهای موضوع بند (ب) ماده (۲۱۴) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران با تضمین خرید محصول، اجازه فروش داخلی یا صادرات برای بلندمدت (حداقل ده سال) قرارداد منعقد و یا مجوزهای لازم را برای سرمایه‌گذاری صادر نماید.

۲- به منظور اجرای طرح‌های بهینه‌سازی، کاهش گازهای گلخانه‌ای و کاهش مصرف انرژی در بخش‌های مختلف از جمله صنعت (با اولویت صنایع انرژی‌بر) و حمل و نقل عمومی و ریلی درون و برون شهری، ساختمان، توسعه استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر، گسترش استفاده از (CNG) با اولویت شهرهای بزرگ و مسیر راه‌های اصلی بین شهری و تولید خودروهایی کم‌مصرف، برقی کردن چاه‌های کشاورزی، و تولید آب شیرین با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی با متقاضیان و سرمایه‌گذاران بخش غیردولتی با اولویت استفاده از تجهیزات ساخت داخل، قرارداد منعقد نماید. توجه فنی و اقتصادی و زیست محیطی، زمان بندی اجرا و بازپرداخت و سقف تعهد دولت در هریک از طرح‌ها با پیشنهاد وزارت نفت به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد.

تعهد بازپرداخت اصل سرمایه‌گذاری‌های موضوع این بند به عهده دولت بوده و شرکت ملی نفت ایران منابع ناشی از صادرات سوخت صرفه‌جویی حاصل شده (نفت خام معادل) را در هر پروژه پس از اعلام وزارت نفت در سال‌های سررسید به سرمایه‌گذار پرداخت و همزمان به حساب بدهکار دولت (خزانه‌داری کل کشور) منظور و تسویه حساب می‌نماید.

سرمایه‌گذاری یا اقدام اشخاص حقیقی یا حقوقی خارجی یا داخلی با اولویت بخش‌های خصوصی یا تعاونی به تولید، صادرات، ارتقاء کیفیت، صرفه‌جویی یا کاهش هزینه در تولید کالا یا خدمت و زمان و بهبود کیفیت محیط زیست و یا کاهش تلفات جانی و مالی می‌انجامد برای نفت و گاز و میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی و کالاها و خدمات قابل صادرات یا واردات به قیمت‌های صادراتی یا وارداتی به نرخ روز ارز بازار آزاد یا معادل ریالی آن با احتساب حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه‌های متعلقه و برای سایر موارد با قیمت‌های غیریارانه‌ای با احتساب حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه‌های متعلقه قرارداد منعقد کنند.

دولت مکلف است:

۱- کالا یا خدمت تولید شده یا صرفه‌جویی شده و منافع یا ارزش حاصله را حسب مورد و از محل درآمد، صرفه‌جویی، منافع یا ارزش حاصله خریداری کند.

۲- اصل و سود سرمایه‌گذاری و حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه‌های متعلقه یا منافع اقدام موضوع این ماده را به آنان پرداخت نماید.

در صورت تأمین تمام یا بخشی از منابع موردنیاز اجزای (۱) و (۲) از بودجه کل کشور، ضمن مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور از طریق خزانه‌داری کل کشور اقدام می‌شود.

اشخاص فوق می‌توانند طبق قرارداد یا مجوز صادره نسبت به فروش کالا یا خدمت تولید شده یا صرفه‌جویی شده و منافع یا ارزش حاصله از سرمایه‌گذاری یا اقدام در داخل یا خارج کشور و یا بهره‌برداری و استفاده از آن‌ها اقدام نمایند.

الف - طرح‌های نفت و گاز از جمله افزایش ظرفیت تولید نفت خام، گاز و میعانات گازی با اولویت مخازن مشترک و افزایش ظرفیت پالایش نفت خام و میعانات گازی، افزایش تولید محصولات پتروشیمی، ذخیره‌سازی نفت خام، میعانات گازی و گاز طبیعی مخازن مشترک در مخازن غیرمشترک و داخل کشور، ذخیره‌سازی گاز

در فصول کم مصرف برای استفاده در فصول پرمصرف، تبدیل درجای نفت و گاز و میعانات گازی به محصول یا برق، تزریق گاز به میدان داخلی، رشد صادرات و عبور

(ترانزیت) و معاوضه (سوآپ) نفت خام، میعانات گازی و گاز و فرآورده‌های نفتی، جلوگیری از سوختن گازهای همراه نفت و میعانات گازی و جایگزینی گاز داخلی یا وارداتی با فرآورده‌های نفتی ذی‌ربط و کلیه طرح‌هایی که به افزایش تولید یا صرفه‌جویی در مصرف نفت خام و میعانات گازی و گاز و فرآورده‌های نفتی بیانجامد.

ب - طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی در بخش‌های مختلف از جمله صنعت با اولویت صنایع انرژی‌بر و حمل و نقل عمومی و ریلی درون و برون‌شهری و ساختمان، توسعه استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر، گسترش استفاده از گاز طبیعی فشرده یا مایع یا گاز مایع شده با اولویت شهرهای بزرگ و مسیر راه‌های اصلی بین‌شهری، تولید و یا جایگزین کردن خودروهای کم‌مصرف و یا برقی با خودروهای پر مصرف و فرسوده و کاهش هزینه‌های حمل بار و مسافر و کاهش دمو راژ (خسارت تأخیر) کشتی‌ها و طرح‌های حمل و نقل ریلی، جاده‌ای، دریایی، هوایی اعم از زیرساخت‌ها و وسایل حمل و نقل، طرح‌هایی که به کاهش گازهای گلخانه‌ای منجر می‌شود، ماشین‌آلات و واحدهای تولیدی بخش کشاورزی

پ - طرح‌های احداث نیروگاه با بازدهی (راندمان) بالا، افزایش تولید و بازدهی حرارتی نیروگاه‌ها که منجر به افزایش بازدهی حرارتی شود، با اولویت نصب بخش بخار در نیروگاه‌های چرخه (سیکل) ترکیبی اعم از ترکیب برق و گرما (CHP) و ترکیب برق، سرما و گرما (CCHP) و مولدهای مقیاس کوچک (DG) توسعه استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر، کاهش تلفات انرژی در تولید، انتقال و توزیع، بهینه‌سازی و صرفه‌جویی در مصرف برق و انرژی، برقی کردن چاه‌های کشاورزی با اولویت استفاده از منابع انرژی‌های نو از جمله انرژی خورشیدی، جایگزینی مصرف برق به جای گاز یا فرآورده‌های نفتی در مناطقی که توجیه اقتصادی دارد و افزایش سهم صادرات و عبور (ترانزیت) برق، تولید برق از تلفات گاز و سوخت کارخانجات

ت - طرح‌های احداث سد، بندر، آب و فاضلاب، طرح‌های جلوگیری از شوری و کاهش کیفیت آب، شیرین کردن آب شور و تولید آب شیرین با استفاده از روش‌های مختلف با اولویت روش‌های حرارتی بازیافتی، بهینه‌سازی و صرفه‌جویی در مصرف آب با

کاهش تلفات آب در انتقال و توزیع، مهار و بهره‌برداری بهینه از آب‌های داخلی، مشترک و مرزی و آب‌هایی که به دریا می‌ریزد و طرح‌های جمع‌آوری و دفع بهداشتی فاضلاب و کلیه طرح‌هایی که به بهبود کیفیت و کاهش مصرف آب می‌انجامد، طرح‌های زهکشی اراضی کشاورزی و شیوه‌های نوین آبیاری، تضمین خرید آب یا اجازه فروش آب به سرمایه‌گذاران در کلیه موارد از جمله شرب و بهداشت، صنعت، کشاورزی و آبیاری

ث - سایر طرح‌هایی که به ارتقاء کیفیت یا کمیت کالاها و خدمات تولیدی یا صرفه‌جویی و جلوگیری از هدر رفتن سرمایه‌های انسانی، مالی، محیط زیست و زمان منجر می‌شوند.

تبصره ۱

توجه فنی و اقتصادی و زیست‌محیطی، زمان‌بندی اجرا و بازپرداخت و سقف تعهد دولت در هر یک از طرح‌هایی که نیاز به تعهد دولت دارد با پیشنهاد وزارتخانه ذی‌ربط به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد. شورای اقتصاد مکلف است حداکثر تا مدت یک ماه پس از وصول هر طرح به دبیرخانه آن، رسیدگی و تعیین تکلیف کند.

تبصره ۲

سندوق توسعه ملی و بانک‌های عامل موظفند به طرح‌های دارای توجه فنی و اقتصادی این ماده با اولویت، تسهیلات ارزی و ریالی پرداخت نمایند.

تبصره ۳

در مواردی که سرمایه‌گذاری یا اقدامات اشخاص موضوع این ماده منجر به افزایش درآمد عمومی و یا کاهش هزینه‌های عمومی شود، تعهد بازپرداخت اصل و سود سرمایه‌گذاری و حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه‌های متعلقه یا منافع و عواید حاصل از اقدامات، به میزان و ترتیبی که به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد به عهده دولت است.

وزارت نفت مکلف است حقوق متعلق به سرمایه‌گذار یا اقدام‌کننده را مطابق مصوبه شورای اقتصاد از محل افزایش درآمد حال یا آتی یا کاهش هزینه‌ها، حسب مورد به قیمت‌های صادراتی یا وارداتی (برای سوخت) و در سایر موارد، وزارتخانه‌های ذی‌ربط و شرکت‌های تابعه موظفند به سرمایه‌گذار یا اقدام‌کننده، پرداخت کنند و همزمان به حساب

بخش چهارم: فعالیت‌ها و تحرک‌های خروج از رکود / ۲۵۷

بدهکار دولت (خزانه‌داری کل کشور) منظور و تسویه حساب نمایند. در مواردی که در اثر سرمایه‌گذاری یا اقدامات موضوع این ماده، در آمد دستگاه‌های اجرایی یا شرکت‌های دولتی کاهش یابد، دولت مکلف به جبران معادل کاهش در آمد دستگاه‌های اجرایی یا شرکت‌های دولتی مربوط است.

حکم این تبصره شامل بندهای (الف) و (ب) ماده (۸۲) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران نمی‌گردد.

تبصره ۴

بازپرداخت تعهدات دولت موضوع بند (ت) این ماده از محل درآمدهای حاصل از اجرای طرح‌ها در قوانین بودجه سنواتی صورت می‌گیرد.

تبصره ۵

در اجرای بندهای این ماده اولویت با سرمایه‌گذارانی است که نفت خام، میعانات گازی و یا فرآورده‌های نفتی را برای تسویه تعهدات دولت قبول می‌کنند.

تبصره ۶

ارزش سوخت و یا انرژی صرفه‌جویی شده براساس نوع و ترکیب سوخت مصرفی در دوره یکسال قبل از انعقاد قرارداد و طبق قیمت‌های صادراتی و یا وارداتی محاسبه و منظور می‌شود.

تبصره ۷

به وزارتخانه‌های مذکور اجازه داده می‌شود در صورت نیاز آب، برق، گاز و فرآورده‌های نفتی و سایر کالاها و خدمات یارانه‌ای تولید یا صرفه‌جویی شده را از اشخاص حقیقی یا حقوقی غیردولتی، خصوصی یا تعاونی حسب مورد به قیمت‌های صادراتی یا وارداتی (برای سوخت) و برای سایر موارد به قیمت‌های غیریارانه‌ای از آنان و یا سایر سرمایه‌گذاران در این زمینه خریداری یا برای ایجاد اشتغال و اجرای طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای در هر استان و هر شهرستان سرمایه‌گذاری کنند. در صورت تمایل سرمایه‌گذار می‌تواند کالا یا خدمت تولید یا صرفه‌جویی شده را در داخل یا خارج به فروش برساند.

تبصره ۸

به منظور کاهش هزینه‌ها و تشویق به کاهش مصرف در کالاها و خدمات یارانه‌ای به وزارتخانه‌های مذکور و شرکت‌های تابعه و وابسته ذی‌ربط به آن‌ها در این ماده اجازه داده می‌شود با تصویب شورای اقتصاد مصارف کمتر از حد معین، آب، برق، گاز، فرآورده‌های نفتی و سایر کالاها و خدمات یارانه‌ای را با توجه به فصل، منطقه جغرافیایی، نوع مصرف و مصرف‌کنندگان، متناسب با کاهش مصرف به حداقل قیمت و یا صفر کاهش دهد.

چگونگی اجرای این تبصره با پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، نفت، نیرو، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی شامل تعیین حد معین برای مصارف مناطق جغرافیایی، نوع مصرف و مصرف‌کنندگان و مقدار و قیمت مصرف تا دو ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد.

آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، نفت و نیرو حسب مورد حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت نفت - وزارت نیرو - سازمان مدیریت و

برنامه‌ریزی کشور

هیئت وزیران در جلسه ۲۱/۴/۱۳۹۴ به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، نفت و نیرو و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و به استناد ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - آیین‌نامه اجرایی ماده یادشده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و

۱. مصوبه شماره ۶۷۵۷۳/ت/۵۲۰۹۹-هـ مورخ ۲۷/۵/۱۳۹۴ هیئت وزیران

بخش چهارم: فعالیت‌ها و تحرک‌های خروج از رکود / ۲۵۹

ارتقاء نظام مالی کشور که در این آیین‌نامه به اختصار «قانون» نامیده می‌شود، می‌تواند به منظور صرفه‌جویی در مصرف نهاده‌ها و کاهش هدر رفت، تلفات و هزینه‌ها، افزایش تولید کالاها و خدمات و سایر موارد مذکور در ماده (۱۲) قانون که منجر به افزایش درآمد یا کاهش هزینه گردد، در زمینه وظایف مصوب خود قراردادهای لازم را در چارچوب قوانین و مقررات با اشخاص حقیقی و حقوقی داخلی و خارجی با اولویت بخش خصوصی یا تعاونی منعقد نموده و ترتیبی اتخاذ نمایند که سرمایه‌گذاری یا اقدام صورت گرفته مطابق بند (۲) ماده (۱۲) قانون، صرفاً از محل درآمد اضافی و یا صرفه‌جویی ایجاد شده بازپرداخت شود.

ماده ۲- خرید کالا و یا خدمت تولیدشده در اجرای قراردادهای موضوع این آیین‌نامه توسط دستگاه‌های اجرایی صرفاً در مواردی که قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی دولت را مجاز به دخالت می‌داند - تا سقف سرمایه‌گذاری صورت گرفته - انجام می‌شود. در خصوص سرمایه‌گذاری در طرح‌های نفت و گاز و بهینه‌سازی که منجر به کاهش مصرف سوخت شود، بازپرداخت سرمایه‌گذاری از محل صرفه‌جویی سوخت و یا درآمد حاصل از اجرای طرح، پس از تصویب شورای اقتصاد توسط شرکت‌های تابعه وزارت نفت تضمین می‌گردد. در سایر موارد مقرر در ماده (۱۲) قانون، سرمایه‌گذار می‌تواند طبق قرارداد یا مجوز صادره، رأساً به فروش محصول و یا صدور کالا و خدمات تولیدی به خارج کشور و یا بهره‌برداری و استفاده از آن‌ها اقدام نماید.

ماده ۳- در مورد پرداخت بلاعوض بابت جبران سرمایه‌گذاری و یا یارانه صرفه‌جویی حامل‌های انرژی و آب و کالاهای یارانه‌ای، حداکثر کمک متناسب با سطح فن‌آوری بکار رفته تا سقف سرمایه‌گذاری صورت گرفته و یا دوره زمانی صرفه‌جویی که به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد (هر کدام که کمتر باشد) به یکی از صورت‌های زیر (به ترتیب اولویت) انجام می‌شود:

- الف - در خصوص سوخت‌های صرفه‌جویی شده و آب، تحویل همان میزان از همان حامل انرژی یا آب (پس از کسر بهای داخلی آن) و اجازه فروش و صادرات.
- ب - پرداخت بلاعوض به میزان مابه‌التفاوت قیمت داخلی و صادراتی سوخت

صرفه‌جویی شده در همان سال برای فرآورده‌های نفتی و گاز (در صورت امکان صادرات پس از کسر هزینه و جریمه‌ها) و یا میانگین وزنی فروش داخلی و صادراتی برای برق و گاز و مابه‌التفاوت قیمت تمام شده و تکلیفی آب.

ج - در مورد طرح‌های کاهش تلفات طرح‌های افزایش بازدهی و انرژی‌های نو و تجدیدپذیر در شبکه‌های برق مبنای محاسبه سوخت صرفه‌جویی شده میانگین وزنی مصرف واقعی قیمت سوخت مایع و گاز طبیعی خواهد بود.

د - در خصوص گاز طبیعی صرفه‌جویی شده در نیروگاه‌ها، وزارت نفت مکلف است با درخواست سرمایه‌گذار معادل ارزش سوخت صرفه‌جویی شده (با قیمت صادراتی)، را به صورت نفت خام به قیمت صادراتی روز در مبادی صادراتی تحویل و یا وجه آن را با رعایت ماده (۶) این آیین‌نامه به سرمایه‌گذار پرداخت نماید و هم‌زمان مراتب را جهت تسویه حساب به خزانه‌داری کل منعکس و در حساب‌های فی مابین منظور نماید.

ماده ۴- صلاحیت حرفه‌ای، توانایی تأمین سرمایه و صلاحیت انجام کار اشخاص متقاضی انجام کار با وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های تابعه و وابسته آن‌ها حسب مورد به تأیید وزیر یا مقام مجاز از سوی وی و در خصوص سایر دستگاه‌های مستقل به تأیید بالاترین مقام دستگاه اجرایی می‌رسد.

ماده ۵- به منظور جلوگیری از ایجاد انحصار و موقعیت ویژه، دستگاه‌های اجرایی موظفند قراردادهای موضوع این آیین‌نامه را با رعایت قانون برگزاری مناقصات منعقد نمایند. همچنین در مواردی که سرمایه‌گذاری و صرفه‌جویی حاصله، در تأسیسات متعلق به بخش خصوصی یا تعاونی صورت می‌گیرد، نباید قیمت قرارداد و یا مبلغ بازپرداخت سرمایه‌گذاری از قیمت‌های مشابه قراردادهای منعقد در مناقصه، بالاتر باشد.

ماده ۶- در مواردی که بازپرداخت سرمایه‌گذاری و یا پرداخت بهای کالا یا خدمت تولیدی و یا پرداخت بلاعوض صرفه‌جویی مورد قرارداد از محل درآمد عمومی دولت تأمین می‌گردد، بازپرداخت با پیش‌بینی و تصویب در بودجه سالانه و صرفاً پس از واریز درآمد اضافی یا صرفه‌جویی حاصله به خزانه و از محل ردیف‌های مصوب مربوط صورت می‌گیرد.

تبصره ۵- در مواردی که بازپرداخت از طریق بخشی از نفت و گاز تولیدی و یا فرآورده‌های نفتی و گاز طبیعی صورت می‌گیرد، وزارت نفت از طریق شرکت‌های تابعه، پس از پرداخت به سرمایه‌گذار (طبق جداول مصوب شورای اقتصاد) مراتب را جهت منظور نمودن پرداخت‌ها به حساب بدهکاری دولت و تسویه حساب به خزانه‌داری کل کشور اعلام می‌نماید.

ماده ۷- در کلیه قراردادهای موضوع این آیین‌نامه، توجیه فنی - اقتصادی و زیست‌محیطی، برتری فن آوری نسبت به سطح موجود کشور، نحوه اندازه‌گیری و صحت‌گذاری (M&V)، امکان‌پذیری بازپرداخت از محل درآمد حاصله، جدول دریافت و بازپرداخت سرمایه‌گذاری صورت گرفته به شرح بند (۲) ماده (۱۲) قانون، یا بهای محصولات مورد خرید حسب مورد، سقف تعهدات دولت (در مورد افزایش درآمد عمومی و یا کاهش هزینه عمومی) و پرداخت بلاعوض بابت جبران سرمایه‌گذاری و یا یارانه صرفه‌جویی‌های انجام شده، با پیشنهاد وزارتخانه ذیربط به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد.

ماده ۱۳ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

کلیه پالایشگاه‌های کشور مشروط به پرداخت و تسویه وجوه نفت خام و میعانات گازی خریداری شده تحویلی به قیمت هر بشکه نود و پنج درصد (۹۵٪) تحویل روی کشتی (فوب) خلیج فارس و به صورت نقدی یا اعتبار اسنادی یک‌ماهه به شرکت دولتی ذی‌ربط تابعه وزارت نفت، مجازند فرآورده‌های نفتی مازاد بر نیاز داخلی را رأساً صادر کنند و دولت مکلف است سالانه سهم صندوق توسعه ملی را پرداخت نماید.

تبصره ۱

استفاده از سازوکارهای بورس انرژی در خرید و فروش نفت خام و میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی و انرژی برق در اولویت قرار دارد.

۱. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره (۲۲) نمایندگان بوده است.

تبصره ۲

شرکت دولتی ذی‌ربط تابعه وزارت نفت مجاز است قیمت پایه نفت خام و میعانات گازی عرضه شده در بورس را:

۱- تا دو درصد (۰.۲٪) کمتر از نود و پنج درصد (۹۵٪) تحویل روی کشتی (فوب) خلیج فارس تعیین کند.

۲- تا سه درصد (۰.۳٪) کمتر از بند (۱) برای توسعه پالایشگاه‌های موجود یا احداث پالایشگاه‌های جدید تا ده سال پس از بهره‌برداری، تعیین کند.

تبصره ۳

به وزارت نفت و سایر دستگاه‌ها اجازه داده می‌شود برای تشویق کشتی‌های خارجی به سوخت‌گیری و تأمین سایر نیازهای خود در بنادر ایران از ابزارهای تشویقی و قیمت‌های ترجیحی نسبت به سایر رقبا در تأمین سوخت و سایر نیازها استفاده کنند.

ماده ۵۶ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

واحدهای تولیدی کالا و خدمات آلاینده مستقر در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی شبیه به واحدهای آلاینده مستقر در سرزمین اصلی با رعایت ترتیبات مشخص شده در قانون مالیات بر ارزش افزوده و اصلاحات بعدی آن مشمول عوارض آلاینده‌گی می‌شوند.

۱. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره (۳۲) نمایندگان بوده است.

فصل دوم

صادرات غیر نفتی

در این فصل سیاست‌های صادرات غیر نفتی موضوع بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود» از قسمت فعالیت‌ها و تحرک‌های خروج از رکود به همراه مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی مرتبط با آن ارائه شده است.

الف - سیاست‌های صادرات غیر نفتی موضوع بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود»

مقدمه

در مقدمه گزارش حاضر بیان شد که یکی از چهار گلوگاه پیش‌رو برای خروج از رکود، کاهش تقاضای مؤثر است. کاهش تقاضای مؤثر در کنار کاهش سودآوری تولید، سبب شد رکود ایجاد شده در سمت عرضه اقتصاد در طول زمان تداوم یابد. لذا در سال ۱۳۹۳ نیز با وجود کاهش برخی از محدودیت‌های سمت عرضه، همچنان کاهش تقاضای مؤثر می‌تواند تداوم رکود را در پی داشته باشد. همچنین تحریک تقاضا از طریق رشد حجم پول در شرایطی که همچنان سمت عرضه اقتصاد با محدودیت‌هایی از جمله تأمین مالی، واردات مواد اولیه و کالاهای سرمایه‌ای و نااطمینانی‌های مختلف مواجه است، تنها منجر به

افزایش سطح عمومی قیمت‌ها خواهد شد و نمی‌تواند منجر به تحرک تولید شود. از این‌روی سیاست‌های توسعه صادرات به‌عنوان یکی از محورهای اصلی تحریک سمت تقاضا در دستور کار دولت قرار گرفته است. سیاست‌های توسعه صادرات غیرنفتی علاوه بر آنکه از طریق افزایش تقاضا برای محصولات و خدمات تولید شده در داخل منجر به تحرک بخش‌های تولیدی کشور می‌شوند، با کاهش وابستگی اقتصاد به نفت و تنوع بخشیدن به منابع ارزی، رشدهای اقتصادی باثبات‌تری را در سال‌های آتی رقم خواهد زد و از این حیث کاملاً در راستای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی یعنی تحقق اقتصادی درون‌زا و برون‌گرا قرار دارد. از سوی دیگر توسعه صادرات غیرنفتی - در مقایسه با صادرات نفتی - صنایع و بخش‌های کاربرتری را شامل می‌شود که از این نظر افزایش سطح اشتغال و تطبیق بهتر ساختار اشتغال با جمعیت جوان و تحصیل کرده کشور را در پی خواهد داشت. از این‌روی طراحی سیاست‌های کوتاه‌مدت توسعه صادرات غیرنفتی کاملاً در مسیر سیاست‌های بلندمدت توسعه‌ای کشور از نظر افزایش اشتغال، تنوع منابع ارزی و کاهش وابستگی به نفت قرار دارد. در ادامه ابتدا به مهم‌ترین اجزاء مجموعه سیاست‌های دولت در جهت توسعه صادرات غیرنفتی در دوره کوتاه‌مدت و سپس به سیاست‌هایی با هدف تسهیل تجارت اشاره می‌شود.

سیاست‌ها^۱

- ۱- استرداد مالیات بر ارزش افزوده کالاهای صادراتی توسط سازمان امور مالیاتی حداکثر ظرف مدت ۳۰ روز (*)
- ۲- تأمین تنخواه برای گمرک ج.ا.ایران جهت تسریع در استرداد حقوق ورودی پرداخت شده برای تولید کالاهای صادراتی (*)
- ۳- تخصیص درآمد حاصل از عوارض صادراتی برای تشویق صادرات کالاهای با

۱. (*): سیاست‌هایی که توسط یک نهاد از زیرمجموعه دولت اجرایی خواهد شد.
 (**): سیاست‌هایی که نیازمند تصویب دولت یا زیرمجموعه‌ای در دولت هستند و برای اجرا، هماهنگی بین بیش از یک نهاد در زیرمجموعه دولت لازم است.
 (***) : سیاست‌هایی که برای تصویب و اجرا نیازمند تصویب قانون در مجلس شورای اسلامی هستند.

ارزش افزوده و محتوای فناوری بالا (***)

- ۴- تأمین منابع لازم برای جبران هزینه‌های اضافی صدور ضمانت‌نامه‌ها، نقل و انتقال پول و جایزه صادرات خدمات فنی و مهندسی و محصولات صنعتی با ارزش افزوده بالا (**)
- ۵- سپرده‌گذاری از منابع صندوق توسعه ملی نزد بانک توسعه صادرات ایران به موجب بند (ص) تبصره ۵ قانون بودجه سال ۱۳۹۳ حداقل به میزان یک میلیارد دلار (*)
- ۶- قبول تعهدات صندوق ضمانت صادرات ایران ناشی از پذیرش تعهدات تکلیفی توسط دولت (**)
- ۷- روان‌سازی صدور ضمانت‌نامه‌های بانکی برای صادرات خدمات فنی و مهندسی از محل دارایی‌های ارزی بانک مرکزی ج.ا.ایران (*)
- ۸- ایجاد امکان فروش ارز حاصل از صادرات غیرنفتی به نرخ بازار آزاد به نظام بانکی (**)
- ۹- معافیت صادرات کالاها و خدمات از اخذ هرگونه مجوز به استثنای استانداردهای اجباری و گواهی‌های مرسوم در تجارت بین‌الملل مورد درخواست خریداران (**)
- ۱۰- تنظیم ساعات فعالیت گمرکات مرزی و سازمان‌های مرتبط با کشورهای طرف تجارت (**)
- ۱۱- ایجاد شعب بانک‌های ایرانی در گمرکات مرزی (*)
- ۱۲- تقویت و توسعه شعب بانک‌های ایرانی در کشورهای هدف (*)
- ۱۳- اقدام و پیگیری وزارت امور خارجه برای راه‌اندازی بانه‌های صدور ویزای مسافری و تجاری در مبادی ورودی (**)
- ۱۴- لغو روادید برای بازرگانان کشورهای هدف (**)
- ۱۵- تشکیل ستاد هماهنگی کلیه دستگاه‌های اجرایی مرتبط با تجارت فرامرزی از جمله مرزبانی، گمرکات و راهداری استان‌های مرزی در استانداری‌ها به منظور تسهیل و حداکثر نمودن فعالیت ورود و خروج کالا از نقطه صفر مرزی و شبانه‌روزی شدن گمرکات مرزی در صورت لزوم (**)
- ۱۶- اعمال مدیریت واحد مرزی توسط گمرک ایران موضوع ماده ۱۲ قانون امور

گمرکی (**)

- ۱۷- تمرکز اختیار صدور مجوز خروج موقت ماشین آلات و تجهیزات پیمانکاران به کمیته ماده ۱۹ آیین نامه حمایت از صدور خدمات فنی و مهندسی (**)
- ۱۸- انعقاد تفاهم نامه تجارت آزاد یا ترجیحی با کشورهای هدف (**)
- ۱۹- تفاهم سازمان استاندارد ایران با طرف تجاری ذی ربط جهت رفع مشکلات و هماهنگی برای بازنگری قوانین و مقررات و یکسان سازی آن در تمامی نقاط مرزی (*)
- ۲۰- تسهیل ورود کامیون و تشکیل شرکت های حمل و نقل برای تجهیز ناوگان حمل و نقل جاده ای (*)
- ۲۱- تسهیل در ایجاد و تجهیز زیرساخت های اقامتی - درمانی در استان های مرزی و استان های مستعد توسعه توریسم سلامت (**)
- ۲۲- بهسازی و تکمیل پروژه های جاده ای و ریلی در مسیرهای پرویزخان، شلمچه، خسروی، باشماق، تمرچین، دوغارون، ماهیرود، میلک، اینچه برون، مهران و بيله سوار (**)
- ۲۳- تسريع در احداث خطوط ریلی در مسیرهای خواف - هرات و شلمچه - بصره و خسروی - خانقین (**)
- ۲۴- تأمین منابع مالی لازم برای توسعه زیرساخت های نرم افزاری تخصصی صادراتی (**)
- ۲۵- اعزام رایزنان بازرگانی به حداقل ۳۰ کشور هدف (**)
- ۲۶- تسهیل در رفع مغایرت اسناد کالا با اسناد مثبتة زمان ثبت سفارش (*)
- ۲۷- کاهش پیش دریافت LC برای واردات کالاها و خدمات در روز گشایش حداکثر به میزان سی درصد (**)
- ۲۸- ارائه خدمات ویژه ارزیابی برای واحدهای تولیدی در گمرکات اجرایی اصلی (*)
- ۲۹- کاهش معافیت های سود بازرگانی مناطق مختلف، مرزنشینان و ملوانان (*)

ب - تکالیف دستگاه‌ها

تکالیف وزارت صنعت، معدن و تجارت^۱

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۳/۷/۲۰ موافقت نمود:

در راستای اجرای کامل سیاست‌های دولت برای خروج غیرتورمی از رکود، تکالیف وزارت صنعت، معدن و تجارت با رعایت قوانین و مقررات و با استفاده از اعتبارات مصوب مربوط به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف - سیاست‌های اجرایی در بخش تولید و صادرات

[...]

- ۴- تأمین منابع لازم برای جبران هزینه‌های اضافی صدور ضمانت‌نامه‌ها، نقل و انتقال پول و جایزه صادرات خدمات فنی و مهندسی و محصولات صنعتی با ارزش افزوده بالا
- ۵- سپرده‌گذاری از منابع صندوق توسعه ملی نزد بانک توسعه صادرات ایران به موجب بند (ص) تبصره (۵) قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور حداقل به میزان یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار
- ۶- قبول تعهدات صندوق ضمانت صادرات ایران ناشی از پذیرش تعهدات تکلیفی توسط دولت
- ۷- روان‌سازی صدور ضمانت‌نامه‌های بانکی برای صادرات خدمات فنی و مهندسی از محل دارایی‌های ارزی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
- ۸- تمرکز اختیار صدور مجوز خروج موقت ماشین‌آلات و تجهیزات پیمانکاران به کارگروه ماده (۱۹) آئین‌نامه اجرایی حمایت از صدور خدمات فنی و مهندسی موضوع تصویب‌نامه شماره ۴۰۵۲۷/۲۷۰۵۷ مورخ ۱۳۸۹/۲/۸
- ۹- تأمین منابع مالی لازم برای توسعه زیرساخت‌های نرم‌افزاری تخصصی صادرات
- ۱۰- اعزام رایزنان بازرگانی به حداقل سی کشور هدف

ب - سیاست‌های اجرایی تأمین مالی بخش

تشکیل کارگروهی با هدف پیگیری نیازمندی‌ها و مشکلات بنگاه‌های تولیدی و ارائه مشاوره به نظام بانکی به منظور تخصیص کارآمد منابع بانکی به بنگاه‌های تولیدی با در نظر گرفتن معیارهای زیر:

- ۱- صنایع با ارزش افزوده بیشتر
- ۲- صادراتی بودن محصول تولیدی به استثنای صادرکنندگان مواد اولیه و خام

[...]

ج - سیاست‌های اجرایی تحریک تقاضای داخلی

- ۱- افزایش سرمایه صندوق‌های حمایتی تحت پوشش وزارت صنعت، معدن و تجارت

د - سیاست‌های اجرایی حوزه قوانین و پشتیبانی

- ۱- ارائه آمار و اطلاعات شفاف و بهنگام جهت دسترسی آسان ذی‌نفعان
- ۲- پشتیبانی از ایجاد و توسعه کنسرسیوم بین واحدهای صنعتی جهت شرکت در مناقصات داخلی و خارجی
- ۳- تشویق مصرف تولیدات داخلی و اعتباربخشی به جایگاه تولیدکننده و کارآفرینی

تکالیف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران^۱

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۳/۷/۲۰ موافقت نمود:

در راستای اجرای کامل سیاست‌های دولت برای خروج غیرتورمی از رکود، تکالیف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با رعایت قوانین و مقررات و با استفاده از اعتبارات مصوب مربوط به شرح زیر تعیین می‌شود:

[...]

۱. مصوبه شماره ۵۰۵۸۳/۴۵۷۰ مورخ ۱۳۹۳/۷/۲۶ هیئت وزیران

ج - سیاست‌های بانکی و اعتباری

[...]

- ۹- بررسی ایجاد شعب بانک‌های ایرانی در گمرکات مرزی در مواردی ضروری
 - ۱۰- تقویت و توسعه شعب بانک‌های ایرانی در کشورهای هدف
 - ۱۱- تخصیص تسهیلات نظارت‌شده بانکی به خریداران کالاهای بادوام و سرمایه‌ای به روش اعتبار خریدار
 - ۱۲- تسهیل صدور ضمانت‌نامه‌ها برای پیمانکاران و ارائه‌کنندگان خدمات فنی و مهندسی جهت اجرای طرح‌های داخلی و خارجی
- [...]

ج - مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی آن

ماده ۸ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن^۱

دولت موظف است از ایجاد و تقویت نشان(برند)های تجاری داخلی محصولات صنعتی و خوشه‌های صادراتی حمایت کند و ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب این قانون وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است آیین‌نامه ساماندهی تبلیغات کالاها و خدمات را با همکاری سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی، ارتباطات و فناوری اطلاعات، فرهنگ و ارشاد اسلامی و کشور با اهداف زیر تهیه کند و به تصویب هیئت‌وزیران برساند:

- ۱- افزایش رقابت‌پذیری کالاهای داخلی
- ۲- ترویج فرهنگ مصرف کالاهای داخلی
- ۳- ترویج تغذیه سالم

۱. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره پنج (۵) نمایندگان است.

۴- جلوگیری از تجمل گرایی

۵- تشویق تولید کنندگان، صادر کنندگان و نشان‌های برتر

۶- محدودسازی تبلیغ کالاهاى خارجی

آیین نامه ساماندهی تبلیغات کالاها و خدمات موضوع ماده (۸) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

وزارت صنعت، معدن و تجارت - وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت امور خارجه - وزارت جهاد کشاورزی - وزارت دادگستری - وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات - وزارت کشور - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - سازمان ثبت اسناد و املاک کشور - سازمان ملی استاندارد ایران - سازمان صدا و سیماى جمهوری اسلامی ایران

هیئت وزیران در جلسه ۸/۶/۱۳۹۴ به پیشنهاد وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، جهاد کشاورزی، ارتباطات و فناوری اطلاعات، فرهنگ و ارشاد اسلامی، کشور و سازمان صدا و سیماى جمهوری اسلامی ایران و به استناد ماده (۸) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - آیین نامه ساماندهی تبلیغات کالاها و خدمات موضوع ماده (۸) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - نشان (برند) تجاری: نام، نماد، نشانه، طرح، شعار، علامت و آدرس وبگاه و یا ترکیبی از آنها که متعلق به یک محصول (کالا و خدمات) و یا بنگاه است و موجب شناسایی و تمایز آن از سایر محصولات، خدمات و یا بنگاه‌ها و همچنین انتقال یک مفهوم یا احساس به مخاطب می‌شود.

ب - نشان (برند) تجاری داخلی: آن دسته از نشان (برند)های مربوط به کالاها و خدماتی که در داخل تولید می‌شود.

۱. مصوبه شماره ۸۳۹۸۳/ت/۵۲۲۰۷-هـ مورخ ۲۹/۶/۱۳۹۴ هیئت وزیران

پ - تبلیغات: ارتباط هدفمند با همگان یا گروه خاص که با استفاده از رسانه‌ها یا ابزارهای گوناگون از قبیل صدا و سیما، مطبوعات، تابلوهای شهری یا دیواری، وسایل حمل و نقل همگانی، فیلم‌های سینمایی، اوراق چاپی، تلفن و رایانه برای آگاهی دادن نسبت به کالا یا خدمت در جهت بازاریابی و عرضه آن‌ها انجام می‌گیرد.

ت - دستگاه‌های اجرایی: دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری

ماده ۲- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است به منظور توسعه، ترویج و تبلیغ نشان (برند)های تجاری داخلی در بازارهای داخلی و خارجی و با هدف افزایش رقابت‌پذیری کالاها و خدمات ایرانی، تشویق تولیدکنندگان و صادرکنندگان با نشان برتر نسبت به انجام موارد زیر اقدام کند:

الف - تهیه پیش‌نویس دستورالعمل‌های ترویج و فرهنگ‌سازی موضوعات مرتبط با نشان (برند) تجاری و ارایه آن به کمیسیون موضوع ماده (۳) این آیین‌نامه برای تصویب.

ب - پیشنهاد بسته‌های حمایتی و تشویقی با اولویت نشان (برند)های تجاری صادراتی به کمیسیون موضوع ماده (۳) این آیین‌نامه برای تصویب.

پ - شناسایی خلأهای موجود در قوانین، مقررات، رویه‌های موجود و تدوین راهکارها و پیشنهادهای لازم و ارایه به مراجع ذی‌ربط.

ت - تدوین و ابلاغ شاخص‌های انتخاب نشان (برند)های تجاری برتر و ضوابط اعطای نشان (برند) تجاری عالی داخلی.

ث - انتخاب، معرفی و تشویق نشان (برند)های تجاری برتر داخلی به صورت سالانه.

ج - اعطای نشان (برند) تجاری عالی داخلی به نشان (برند)های تجاری برگزیده از میان نشان (برند)های تجاری برتر داخلی.

چ - حمایت از تبلیغات نشان (برند)های تجاری منتخب داخلی در بازارهای خارجی.

ماده ۳- کمیسیون ملی نشان (برند) تجاری که در این آیین‌نامه به اختصار «کمیسیون» نامیده می‌شود با عضویت وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت (رئیس)، جهاد کشاورزی، امور خارجه، دادگستری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و فرهنگ و

ارشاد اسلامی و سازمان‌های ملی استاندارد ایران و ثبت اسناد و املاک کشور، (حداقل در سطح مدیرکل) و رؤسای اتاق‌های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و تعاون ایران تشکیل می‌شود.

تبصره ۱- دبیرخانه کمیسیون در وزارت صنعت، معدن و تجارت تشکیل می‌شود و حسب مورد از سایر دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط برای شرکت در جلسات با حق رأی دعوت به عمل می‌آید.

تبصره ۲- کمیسیون مکلف است ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این آیین‌نامه، دستورالعمل و بسته‌های تشویقی موضوع بندهای (الف) و (ب) ماده (۲) را که توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت پیشنهاد می‌شود، بررسی و تصویب کند.

ماده ۴- به منظور ساماندهی و حمایت از تبلیغات تولیدکنندگان و صادرکنندگان با نشان(برند)های تجاری برتر در خارج از کشور و توسعه بازارهای صادراتی، سازمان توسعه تجارت ایران مکلف است نسبت به انجام موارد زیر اقدام کند:

الف - حمایت از تبلیغات بنگاه‌های ایرانی در محیط‌های نمایشگاهی و مراکز تجاری خارج از کشور.

ب - شناسایی قوانین و مقررات محل سهولت تبلیغات نشان(برند)های تجاری داخلی در بازارهای خارج از کشور و ارائه پیشنهادات اصلاحی.

پ - حمایت از ثبت بین‌المللی نشان(برند)های تجاری داخلی با هدف جلوگیری از سوءاستفاده‌های احتمالی از نشان(برند)های تجاری داخلی در سطح بین‌المللی.

ت - حمایت از ساخت و پخش تبلیغات رسانه‌ای نشان(برند)های تجاری داخلی در رسانه‌های کشورهای هدف.

ث - کمک به حضور نشان(برند)های تجاری برتر داخلی در پذیرش و اعزام هیئت‌های تجاری به خارج از کشور.

ج - کمک به ایجاد دفاتر بازرگانی و مراکز تجاری در خارج از کشور برای نشان(برند)های تجاری برتر داخلی.

چ - همکاری در برگزاری نمایشگاه‌های تخصصی و اختصاصی از نشان(برند)های

تجاری برتر داخلی در خارج از کشور.

تبصره ۵ - فهرست نشان(برند)های تجاری برتر داخلی هر ساله پس از انتخاب از سوی سازمان توسعه تجارت ایران، منتشر و اطلاع‌رسانی خواهد شد.

ماده ۵ - وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است به منظور ساماندهی تبلیغات نشان(برند)های تجاری داخلی در داخل کشور و با هدف ترویج فرهنگ تغذیه سالم، حفظ محیط زیست، جلوگیری از تجمل‌گرایی و محدودسازی تبلیغ کالاهای خارجی و ترویج فرهنگ مصرف کالاهای داخلی، نسبت به انجام موارد زیر اقدام کند:

الف - حمایت از ساخت برنامه‌های مشارکتی در رسانه ملی جهت ترویج تغذیه سالم، حفظ محیط زیست، جلوگیری از تجمل‌گرایی و ترویج مصرف کالاهای با کیفیت ایرانی در سطح جامعه با همکاری و هماهنگی رسانه ملی.

ب - حمایت از نشان(برند)های تجاری منتخب داخلی و اعمال تخفیفات حداکثری در تعرفه‌های مورد عمل از سوی کلیه رسانه‌های تحت مدیریت دستگاه‌های اجرایی.

پ - اعمال حمایت‌های تبلیغاتی از طریق دستگاه‌های اجرایی مسئول تولید کالا و یا ارائه خدمات جهت اجرای برنامه‌های ترویجی نشان(برند)های تجاری منتخب موضوع این آیین‌نامه از طریق سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران از محل اعتبارات مصوب مربوط.

ت - تأمین نیازهای اداری و ملزومات مصرفی کلیه دستگاه‌های اجرایی و سازمان‌های عمومی از تولیدات داخلی و تشویق و تسهیل خرید کالاهای با کیفیت ایرانی در سطح جامعه.

تبصره ۵ - مرجع تشخیص و تعیین کالاهای موضوع بند (ت) وزارت صنعت، معدن و تجارت است.

ث - پوشش و انعکاس رسانه‌ای توانمندی‌های بخش‌های تولیدی و خدماتی کشور.

ج - آگاهی بخشی و معرفی کالاهای داخلی با کیفیت در مقایسه با مشابه خارجی.

چ - حمایت از محصولات داخلی مبتنی بر فعالیت‌های تحقیق و توسعه، دارای دانش فنی پیشرفته و گواهینامه ثبت اختراع (پتنت).

ح - محدودیت تبلیغات کالاهای خارجی و غیر ضرور در سطح رسانه‌های تحت مدیریت دستگاه‌های اجرایی.

خ - ممنوعیت دریافت هرگونه وجه و تحت هر عنوان بابت فعالیت‌های تبلیغاتی بر روی وسائط حمل و نقل اختصاصی به دارندگان نشان (برند) تجاری برتر از سوی شهرداری‌ها و یا سایر سازمان‌ها و نهادها.

ماده ۶- به منظور اتخاذ تصمیم و اجرای اقدامات موضوع ماده (۵)، کمیسیون ساماندهی تبلیغات با عضویت وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت (رئیس)، فرهنگ و ارشاد اسلامی، کشور، دادگستری، ارتباطات و فناوری اطلاعات، جهاد کشاورزی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان‌های ملی استاندارد ایران و صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران تشکیل می‌شود.

تبصره ۵- دبیرخانه کمیسیون ساماندهی تبلیغات در وزارت صنعت، معدن و تجارت تشکیل می‌شود.

ماده ۷- دستگاه‌های اجرایی ذیربط موضوع این آیین‌نامه هر شش ماه یکبار ملزم به ارائه گزارش از اقدامات خود در حوزه ساماندهی تبلیغات و حمایت از نشان (برند)‌های تجاری داخلی به وزارت صنعت، معدن و تجارت می‌باشند.

ماده ۸- تصمیم‌نامه شماره ۵۲۴۸۵/ت/۴۴۷۷۲ن مورخ ۲۶/۴/۱۳۸۹ لغو می‌شود.

ماده ۳۷ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن^۱

به دولت اجازه داده می‌شود برای فرآوری مواد خام و تبدیل کالاهای با ارزش افزوده پایین

۱. این ماده در لایحه دولت شماره (۲۷) به شرح ذیل بوده است:

ماده ۲۷- وضع هرگونه عوارض بر صادرات کالاها و خدمات به استثنای مواد خام یا کالاهای با ارزش افزوده پایین ممنوع است. دولت مجاز است عوارض دریافتی از صادرات مواد خام یا کالاهای با ارزش افزوده پایین را برای تشویق صادرات کالاهای با ارزش افزوده و فناوری بالا در قوانین بودجه سنواتی منظور نماید. آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و معاونت‌های برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی و علمی و فناوری رئیس‌جمهور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

داخلی و وارداتی به کالاهای با ارزش افزوده بالا از انواع مشوق‌های لازم استفاده کند. وضع هرگونه عوارض بر صادرات کالاها و خدمات غیریارانه‌ای و مواد خام و کالاهای با ارزش افزوده پایین مازاد بر نیاز داخلی و یا فاقد توجه فنی و اقتصادی برای فرآوری در داخل با لحاظ حفظ درصدی از سهم بازار جهانی به تشخیص وزارتخانه صنعت، معدن و تجارت ممنوع است.

میزان عوارض بر سایر مواد خام و کالاهای با ارزش افزوده پایین نباید به کاهش یا توقف تولید مواد خام یا کالاهای با ارزش افزوده پایین بیانجامد.

عوارض دریافتی از صادرات مواد خام و کالاهای با ارزش افزوده پایین برای تشویق صادرات کالاهای با ارزش افزوده بالای مرتبط با همان مواد خام و کالای با ارزش افزوده پایین در بودجه‌های سنواتی منظور می‌شود.

دولت مکلف است از تاریخ وضع و تصویب عوارض توسط شورای اقتصاد و ابلاغ عمومی آن پس از حداقل سه ماه نسبت به اخذ عوارض اقدام کند.

آیین‌نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و اتاق‌های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و تعاون مرکزی ایران ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

آیین‌نامه اجرایی ماده (۳۷) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت صنعت، معدن و تجارت - وزارت جهاد کشاورزی - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور - اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران - اتاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۴/۸/۱۰ به پیشنهاد وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و

۱. مصوبه شماره ۱۰۷۰۳۸/ت/۵۲۵۳۲-هـ مورخ ۱۳۹۴/۷/۱۸ هیئت وزیران

اتاق‌های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران و به استناد ماده (۳۷) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - آیین‌نامه اجرایی ماده یادشده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - قانون: قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور.

ب - ماده خام: ماده‌ای که پس از استخراج و یا استحصال، تغییری در کیفیت فیزیکی، شیمیایی، ماهیت و نوع آن ایجاد نشده باشد و به همان شکل برای فرآوری به واحد تولیدی واگذار یا صادر می‌شود.

پ - ارزش افزوده: اختلاف ارزش نهایی کالای تولید شده با ارزش کالاهای واسطه‌ای (نهاد) استفاده شده در تولید آن کالا.

ت - کالاهای یارانه‌ای: کالاهایی که بخشی از قیمت فروش آن‌ها (به طور مستقیم) توسط دولت تعهد می‌شود تا بر اساس سیاست‌های دولت به قیمت کمتری به فروش برسند.

ث - دستگاه‌های اجرایی: دستگاه‌های موضوع مواد (۲)، (۳) و (۴) قانون محاسبات عمومی کشور.

ج - کارگروه: کارگروه موضوع ماده (۳) این آیین‌نامه.

چ - کالاهای و خدمات مرتبط: کالاهای و خدماتی که در زنجیره‌های تولید پسین یک کالا قرار داشته باشند.

ح - مابه‌التفاوت نرخ ارز: تفاوت نرخ ارز تخصیصی نسبت به نرخ بازار آزاد.

ماده ۲- وضع هرگونه عوارض بر صادرات کالاهای و خدمات به استثنای کالاهای و خدمات یارانه‌ای، مواد خام و کالاهای با ارزش افزوده پایین ممنوع است. کالاهای یارانه‌ای، مواد خام و کالاهای با ارزش افزوده پایین صرفاً در قالب این آیین‌نامه و منوط به رعایت شرایط زیر می‌توانند مشمول عوارض صادراتی گردند:

الف - وضع عوارض مزبور موجب مازاد عرضه در بازار داخل نشود.

تبصره ۵ - برای کالاهای پذیرش شده در بورس کالا، مازاد عرضه صرفاً بر اساس فرآیند عرضه و تقاضای کالا در عرصه (رینگ) داخلی بورس مزبور تعیین می‌شود بگونه‌ای که

بخش چهارم: فعالیت‌ها و تحرک‌های خروج از رکود / ۲۷۷

اگر پس از عرضه در سه نوبت متوالی به قیمت متناسب، تقاضا وجود نداشته باشد، مازاد عرضه احراز می‌شود. برای سایر کالاها مازاد عرضه مبتنی بر تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت، حسب مورد با کسب نظر وزارت جهاد کشاورزی و اتاق‌های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.

ب - فرآوری کالاها و ایجاد خدمات در زنجیره‌های ارزش بالاتر دارای توجیه فنی و اقتصادی باشد.

پ - سهم هدف‌گذاری شده کشور از بازار جهانی مواد خام و کالاهای با ارزش افزوده پایین ذی‌ربط (در صورت انجام هدف‌گذاری توسط دستگاه‌های مربوط) کاهش نیابد.

ت - وضع عوارض صادراتی برای مواد خام و کالاهای با ارزش افزوده پایین نباید موجب کاهش قیمت به نحوی گردد که تولید از صرفه اقتصادی خارج شده و متوقف شود.

تبصره ۵ - در صورت کاهش و یا توقف تولید، وزارتخانه ذی‌ربط مکلف است با ارایه گزارشی به شورای اقتصاد که در آن میزان و منشأ کاهش تولید مشخص شده باشد، لغو یا کاهش عوارض صادراتی کالای مزبور را درخواست نماید.

ماده ۳ - به منظور تعیین کالاهای یارانه‌ای، مواد خام و کالاهای با ارزش افزوده پایین برای وضع عوارض صادراتی و همچنین تعیین کالاهای با ارزش افزوده بالا برای اعطای مشوق، کارگروهی با عضویت نمایندگان تام‌الاختیار وزارت صنعت، معدن و تجارت (مسئول کارگروه)، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و اتاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران تشکیل می‌گردد.

ماده ۴ - به منظور تغییر ترکیب کالاهای صادراتی به کالاهای با ارزش افزوده بالا موضوع ماده (۳۷) قانون، تعیین نوع کالاها و خدمات مشمول عوارض صادراتی و انتخاب کالاهای با ارزش افزوده بالا برای اعطای مشوق، دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط موظفند تا سه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این آیین‌نامه فهرست کالاها و خدمات پیشنهادی برای وضع عوارض صادراتی را منضم به گزارش توجیهی مربوط با لحاظ موارد زیر برای طرح در

کارگروه به وزارت صنعت، معدن و تجارت ارسال نمایند:

الف - وضعیت بازار کالا یا خدمت مشمول عوارض صادراتی شامل تولید، صادرات، واردات و یارانه اعطایی.

ب - نوع کالاهای با ارزش افزوده بالای مرتبط هدف گذاری شده برای تولید و صادرات با وضع عوارض صادراتی مزبور و دوره زمانی پیشنهادی برای شکل گیری فرآیندهای تولیدی مربوط.

پ - سایر مشوق هایی که از جانب دستگاه اجرایی ذی ربط برای حمایت از صادرات کالاهای با ارزش افزوده بالای مرتبط پیشنهاد می شود.

ماده ۵- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است ظرف یک ماه از اتمام مهلت مندرج در ماده (۴) نسبت به تلفیق، جمع بندی و تصویب پیشنهادها در کارگروه اقدام نموده و نتیجه را به همراه گزارش توجیهی و در چارچوب این ماده برای تصویب به شورای اقتصاد ارایه نماید. مصوبه شورای اقتصاد در اجرای این آیین نامه شامل موارد زیر می باشد:

الف - فهرست کالاها (به تفکیک کد HS) و خدمات مشمول عوارض صادراتی و میزان عوارض بر حسب درصدی از ارزش یا وزن آنها.

ب - تعیین کالاهای با ارزش افزوده مرتبط برای اعطای مشوق از محل عوارض صادراتی هر کالا یا خدمت و حسب ضرورت تعیین دستگاه اجرایی مربوط.

تبصره ۱- در خصوص کالاهای یارانه ای، یارانه مستقیم تخصیص یافته و نیز مابه التفاوت نرخ ارز تخصیصی به این کالاها (در صورت وجود) در محاسبه عوارض صادراتی لحاظ می گردد.

تبصره ۲- لغو مصوبات قبلی مربوط به عوارض صادراتی در مصوبه شورای اقتصاد لحاظ می گردد.

تبصره ۳- عوارض صادراتی موضوع این آیین نامه به مدت پنج سال قابل تغییر نیست مگر اینکه حداقل یکی از بندهای ماده (۲) نقض گردد که در این صورت پس از تأیید کارگروه، موضوع در شورای اقتصاد قابل طرح می باشد.

ماده ۶- گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است عوارض صادراتی را پس از وصول به حساب درآمدی مربوط به نام خزانه‌داری کل کشور در نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران واریز نماید.

ماده ۷- صد درصد عوارض صادراتی واریزی به حساب مربوط در منابع عمومی بودجه کل کشور با پیش‌بینی در لوایح بودجه سنواتی برای تشویق صادرات کالاهای با ارزش افزوده بالای مرتب در اختیار دستگاه اجرایی ذیربط قرار می‌گیرد تا مطابق ماده (۸) این آیین‌نامه و موافقتنامه متبادله با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به مصرف برسد. سهم هر یک از دستگاه‌های اجرایی مربوط از منابع موضوع این آیین‌نامه در ابتدای هر سال و در چارچوب بند (ب) ماده (۵) توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تعیین و ابلاغ می‌شود.

تبصره ۵ - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ردیف‌های درآمدی و هزینه‌ای مربوط را در لوایح بودجه سنواتی درج می‌نماید.

ماده ۸- تشویق صادرات کالاهای با ارزش افزوده بالا از طریق روش‌های زیر صورت می‌گیرد:

الف - پرداخت جایزه صادراتی.

ب - پرداخت وجوه اداره شده و یا یارانه سود تسهیلات برای توسعه زنجیره ارزش تولیدی و صادراتی کالاها و خدمات مزبور.

پ - تقبل بخشی از هزینه‌های حمل و بازاریابی از جمله معرفی کالاهای با ارزش افزوده بالا در بازارهای بین‌المللی از طریق برگزاری نمایشگاه‌ها.

ماده ۵۸ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

تا رفع کامل تحریم‌ها علیه ملت ایران مصوبات هر یک از شوراهای فرعی شورای امنیت ملی که دارای آثار اقتصادی، تجاری، مالی و مرتبط با سرمایه‌گذاری، تولید، صادرات و واردات است باید تا چهل و هشت ساعت پس از تصویب برای کلیه اعضای ثابت شورای

۱. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره (۲۵) نمایندگان مجلس بوده است.

عالی امنیت ملی ارسال شود. چنانچه هر یک از اعضای مذکور تا ده روز کاری ابرادی نگیرند، مصوبه قابل اجرا است و در صورت وصول ایراد طی مدت مذکور، شورای فرعی موظف به رفع آن است. در غیر این صورت مصوبه باید به تصویب شورای عالی امنیت ملی برسد. مصوبات شورای فرعی نباید خلاف قوانین موضوعه کشور باشد.

فصل سوم

صنعت، معدن و مسکن

در این فصل سیاست‌های صنعت، معدن و مسکن موضوع بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود» به همراه مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی مرتبط با آن ارائه شده است.

الف - سیاست‌های صنعت و معدن موضوع بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود»

مقدمه

سه ملاحظه کلیدی در تدوین سیاست‌های صنعتی برای پیشبرد برنامه خروج از رکود مدنظر بوده است؛ اول آن که قرار نیست منابع محدود موجود صرفاً به سمت چند صنعت خاص گسیل شده و باقی صنایع از دسترسی به سیستم بانکی و نظام تجهیز منابع از طریق بازار اولیه محروم شوند. بلکه بنابر آنچه ذکر شد هدف، افزایش بهره‌وری منابع موجود در طراحی مسیر خروج از رکود است. از این‌رو در اولین بند از سیاست‌های صنعتی، معیارهایی برای انتخاب بنگاه‌ها در تمام رشته - فعالیت‌ها ذکر شده که این معیارها اولویت‌های اعطای تسهیلات بانکی را مشخص می‌کنند. علاوه بر موضوع بهره‌وری، این معیارها به گونه‌ای انتخاب شده‌اند که ارتباط سیاست‌های صنعتی با سایر سیاست‌های این

مجموعه از جمله سیاست‌های تجاری و توسعه صادرات و سیاست‌های بانکی و اعتباری هم‌خوانی داشته باشد. به‌عنوان مثال جایگاه صنعت در زنجیره ارزش، دارا بودن صورت‌های مالی حسابرسی شده، صادراتی بودن محصولات، بستانکار بودن از دولت و اولویت تأمین سرمایه در گردش برای صنایع کوچک از جمله مهم‌ترین معیارها برای تخصیص کارآمدتر منابع بانکی طی دوره گذار کنونی هستند. دوم آن‌که اعمال سیاست‌های صنعتی و معدنی به صورتی یکسان و بدون در نظر گرفتن نوع مالکیت بنگاه‌ها انجام خواهد پذیرفت. بدین معنی که در سیاست‌های صنعتی اتخاذ شده، بنگاه‌های بزرگ دولتی در اولویت قرار ندارند و طبعاً از اولویت هم خارج نمی‌شوند. سوم آن‌که توانمندسازی صنایع کوچک از طریق ارتباط با صنایع متوسط و بزرگ و تعمیق و تقویت این تعامل و ارتباط در قالب ایجاد و توسعه خوشه‌ها، شبکه‌ها و برندها یکی از رویکردهای اصلی دولت در تدوین سیاست‌های صنعتی بوده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود مجموعه جهت‌گیری‌های دولت برای طراحی سیاست‌های صنعتی به گونه‌ای است که اهداف بلندمدت صنعتی کشور نیز تأمین خواهد شد و شرایط گذار و ویژه کنونی پشتوانه‌ای برای اعمال حمایت‌های کوتاه‌مدت خاص از برخی صنایع قرار نگرفته، به نحوی که این حمایت‌ها با اهداف بلندمدت توسعه صنعتی کشور در تناقض باشد. با ذکر این مقدمه، مجموعه سیاست‌های صنعتی در زیر ارائه شده است.

سیاست‌ها^۱

الف - سیاست‌های اجرایی برای تأمین مالی بخش:

۱- تشکیل کارگروهی با هدف پیگیری نیازمندی‌ها و مشکلات بنگاه‌های تولیدی و ارائه مشاوره به نظام بانکی به منظور تخصیص کارآمد منابع بانکی به بنگاه‌های تولیدی با در نظر

۱. (*): سیاست‌هایی که توسط یک نهاد از زیرمجموعه دولت اجرایی خواهد شد.

(**): سیاست‌هایی که نیازمند تصویب دولت یا زیرمجموعه‌ای در دولت هستند و برای اجرا، هماهنگی بین بیش از یک نهاد در زیرمجموعه دولت لازم است.

(***): سیاست‌هایی که برای تصویب و اجرا نیازمند تصویب قانون در مجلس شورای اسلامی هستند.

گرفتن معیارهای زیر: (**)

- ۱- صنایع با ارزش افزوده بیشتر
- ۲- صادراتی بودن محصول تولیدی به استثنای صادرکنندگان مواد اولیه و خام
- ۳- پیشران بودن و جایگاه در زنجیره ارزش
- ۴- کوتاه بودن دوره گردش مالی
- ۵- داشتن تقاضای بالفعل
- ۶- واحدهای نمونه صنعتی و معدنی چند سال اخیر
- ۷- واحدهای بستانکار دولت
- ۸- افزایش تولید با استفاده از ظرفیت واحدهای مشابه
- ۹- برخوردار از توان اشتغال‌زایی
- ۱۰- سرمایه در گردش صنایع کوچک
- ۱۱- فرآیندها و محصولاتی که موجب کاهش شدت انرژی می‌شوند
- ۱۲- دارا بودن صورت‌های مالی حسابرسی شده یا جریان نقدی قابل قبول

ب - سیاست‌های اجرایی برای تحریک تقاضای داخلی

- ۲- توسعه فعالیت لیزینگ با اولویت کالاهای بادوام و سرمایه‌ای (**)
- ۳- تخصیص تسهیلات نظارت شده بانکی به خریداران کالاهای بادوام و سرمایه‌ای به روش اعتبار خریدار (**)
- ۴- تسهیل صدور ضمانت‌نامه‌ها برای پیمانکاران و ارائه‌کنندگان خدمات فنی و مهندسی جهت اجرای طرح‌های داخلی و خارجی (**)
- ۵- افزایش سرمایه صندوق‌های حمایتی تحت پوشش وزارت صنعت، معدن و تجارت (***)
- ۶- نوسازی ناوگان حمل‌ونقل کشور اعم از جاده‌ای و ریلی و جایگزینی محصولات صنعتی انرژی‌بر از طریق استفاده از بند ق تبصره ۲ قانون بودجه سال ۱۳۹۳ (**)

ج - سیاست‌های اجرایی حوزه قوانین و پشتیبانی

- ۷- ارائه آمار و اطلاعات شفاف و به‌هنگام جهت دسترسی آسان ذی‌نفعان (*)
- ۸- پشتیبانی از ایجاد و توسعه کنسرسیوم بین واحدهای صنعتی جهت شرکت در مناقصات داخلی و خارجی (*)
- ۹- تسریع در رفع ابهام و تعیین تکلیف بدهکاران ارزی و پیش‌بینی مشوق‌های مناسب برای خوش حساب‌ها (***)
- ۱۰- تشویق مصرف تولیدات داخلی و اعتبار بخشی به جایگاه تولید کننده و کارآفرین (**)
- ۱۱- اضافه شدن شهرک‌های فناوری به حمایت از شهرک‌ها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات (***)^۱

ب - سیاست‌های مسکن موضوع بخشی از گزارش «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیر تورمی از رکود»

مقدمه

بخش مسکن به دلیل ارتباطات پسین^۲ قوی با سایر بخش‌های اقتصادی به‌عنوان یکی از بخش‌های محرک رشد اقتصادی در کشور مطرح بوده و هرگونه تحرک تولید در این بخش زمینه‌ساز رشد تولید و اشتغال در سایر بخش‌های وابسته می‌شود. بر همین اساس نیز در مجموعه سیاست‌های خروج از رکود اقتصادی، بخش مسکن به‌عنوان یکی از عوامل

۱. در لایحه حمایت از تولید مواردی در خصوص قانون کار و اعضای هیئت علمی به شرح بندهای زیر دیده شده است. اما در مجموعه حاضر که مختص سیاست‌های کوتاه‌مدت خروج از رکود معطوف به سال‌های ۹۳ و ۹۴ تدوین شده، این موارد لحاظ نشده است.

- انعطاف بیشتر در قراردادهای کار از طریق اصلاح مواد ۱۰ و ۲۱ قانون کار (***)

- اختصاص ۳۰ درصد فرصت‌های مطالعاتی اعضای هیئت علمی و رساله‌های دکتری به تولید و خدمات (***)

- مشمول نشدن اعضای هیئت علمی نسبت به قانون منع مداخله وزرا و نمایندگان مجلسین و کارمندان در معاملات دولتی و کشوری مصوب ۱۰/۱۳۳۷/۲ و اصلاحات بعدی (***)

اولیه و بخش‌های پیشران اثرگذار بر خروج از رکود، مبنای سیاست‌گذاری ویژه‌ای قرار گرفته است. با توجه به هدف اصلی گزارش پیش‌رو که همانا سیاست‌گذاری برای خروج پایدار و «غیرتورمی» از رکود سمت عرضه است، ارائه راهکارهای ایجاد رونق تولید در بخش مسکن نیز با توجه به هدف ایجاد رونق غیرتورمی تدوین و نهایی شده است. بر این اساس یکی از معیارهای اصلی دولت برای سیاست‌گذاری در بخش مسکن، عدم اثرگذاری تأمین منابع مالی این سیاست‌ها بر افزایش پایه پولی بوده است.

یکی از برنامه‌های قطعی دولت در بخش مسکن، تشکیل صندوق‌های پس‌انداز مسکن با هدف ارائه تسهیلات با مبلغ و نرخ سود مناسب به خانوارها است تا از این طریق اولاً امکان خانه‌دار شدن بخش بزرگی از خانوارهای کشور فراهم شود و ثانیاً با تحریک سمت تقاضای مسکن، تولید در بخش مسکن و بخش‌های وابسته به آن از رکود فعلی خارج شوند.

سیاست‌ها

۱- به منظور تحرک بخشی به فعالیت‌های بخش مسکن، بانک‌ها می‌توانند در راستای اعطای تسهیلات خرید از طریق تأسیس صندوق مستقل پس‌انداز مسکن یا تشکیل مؤسسه تسهیلات و پس‌انداز مسکن اقدام نمایند.

۲- بانک مرکزی پس از دریافت تقاضای تأسیس صندوق از سوی بانک‌ها، موارد را مورد بررسی قرار داده و پس از حصول اطمینان از تعادل پایدار منابع و مصارف و عدم تأمین کسری‌های احتمالی صندوق از منابع بانک مرکزی نسبت به صدور مجوز اقدام خواهد نمود.

ج - تکالیف دستگاهها

تکالیف وزارت صنعت، معدن و تجارت^۱

وزارت صنعت، معدن و تجارت

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۳/۷/۲۰ موافقت نمود:

در راستای اجرای کامل سیاست‌های دولت برای خروج غیرتورمی از رکود، تکالیف وزارت صنعت، معدن و تجارت با رعایت قوانین و مقررات و با استفاده از اعتبارات مصوب مربوط به شرح زیر تعیین می‌شود:

[...]

ب - سیاست‌های اجرایی تأمین مالی بخش

تشکیل کارگروهی با هدف پیگیری نیازمندی‌ها و مشکلات بنگاه‌های تولیدی و ارائه مشاوره به نظام بانکی به منظور تخصیص کارآمد منابع بانکی به بنگاه‌های تولیدی با در نظر گرفتن معیارهای زیر:

- ۱- صنایع با ارزش افزوده بیشتر
- ۲- صادراتی بودن محصول تولیدی به استثنای صادرکنندگان مواد اولیه و خام
- ۳- پیشران بودن و جایگاه در زنجیره ارزش
- ۴- کوتاه بودن دوره گردش مالی
- ۵- داشتن تقاضای بالفعل
- ۶- واحدهای نمونه صنعتی و معدنی چند سال اخیر
- ۷- واحدهای بستانکار دولت
- ۸- افزایش تولید با استفاده از ظرفیت واحدهای مشابه
- ۹- برخورداری از توان اشتغال‌زایی
- ۱۰- سرمایه در گردش صنایع کوچک

۱۱- فرآیندها و محصولاتی که موجب کاهش شدت انرژی می‌شوند.

۱۲- دارا بودن صورت‌های مالی حسابرسی شده یا جریان نقدی قابل قبول

ج - سیاست‌های اجرایی تحریک تقاضای داخلی

۱- افزایش سرمایه صندوق‌های حمایتی تحت پوشش وزارت صنعت، معدن و تجارت

د - سیاست‌های اجرایی حوزه قوانین و پشتیبانی

۱- ارائه آمار و اطلاعات شفاف و بهنگام جهت دسترسی آسان ذینفعان

۲- پشتیبانی از ایجاد و توسعه کنسرسیوم بین واحدهای صنعتی جهت شرکت در

مناقضات داخلی و خارجی

۳- تشویق مصرف تولیدات داخلی و اعتبار بخشی به جایگاه تولیدکننده و کارآفرینی

تکالیف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران^۱

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۳/۷/۲۰ موافقت نمود:

در راستای اجرای کامل سیاست‌های دولت برای خروج غیرتورمی از رکود، تکالیف

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با رعایت قوانین و مقررات و با استفاده از اعتبارات

مصوب مربوط به شرح زیر تعیین می‌شود:

[...]

ج - سیاست‌های بانکی و اعتباری

[...]

۳- الزام بانک‌ها به کسب اطمینان از تأمین حداقل بیست و پنج درصد از منابع مالی

موردنیاز پروژه‌های سرمایه‌گذاری از محل حقوق صاحبان سهام

۴- الزام بانک‌ها و مؤسسات اعتباری به کسب اطمینان از تأمین حداقل بیست و پنج

درصد کل دارایی‌های شرکت‌ها در زمان اخذ تسهیلات توسط حقوق صاحبان شرکت با

۱. مصوبه شماره ۵۰۵۸۳/۴۵۷۰ مورخ ۱۳۹۳/۷/۲۶ هیئت وزیران

احتساب تسهیلات اعطایی

- ۵- منوط نمودن اعطای تسهیلات به بنگاه‌های بزرگ به ارائه صورت‌های مالی حسابرسی شده توسط حسابرس مستقل عضو جامعه حسابداران رسمی
- ۶- تعدیل مستمر سقف تسهیلات انفرادی (خرد)
- ۷- گسترش دامنه نفوذ کارت‌های اعتباری برای خرید کالاهای بادوام تولید داخل
- ۸- استفاده از ظرفیت گواهی سپرده خاص در تأمین منابع مالی طرح‌های تولیدی پس از اخذ تأیید از بانک مرکزی
- ۹- بررسی ایجاد شعب بانک‌های ایرانی در گمرکات مرزی در موارد ضروری
- ۱۰- تقویت و توسعه شعب بانک‌های ایرانی در کشورهای هدف
- ۱۱- تخصیص تسهیلات نظارت شده بانکی به خریداران کالاهای بادوام و سرمایه‌ای به روش اعتبار خریدار
- ۱۲- تسهیل صدور ضمانت‌نامه‌ها برای پیمانکاران و ارائه‌کنندگان خدمات فنی و مهندسی جهت اجرای طرح‌های داخلی و خارجی
- ۱۳- توسعه فعالیت لیزینگ با اولویت کالاهای بادوام و سرمایه‌ای
- ۱۴- اجرای کامل شیوه‌نامه انتقال حساب‌های دولتی تا وصول به هدف نهایی، موضوع دستورالعمل ماده (۹۴) قانون برنامه پنجم توسعه با همکاری خزانه‌داری کل کشور
- ۱۵- اختصاص شصت درصد از سهم تسهیلات بانکی کلیه بخش‌های اقتصادی (از جمله بخش صنعت و معدن) برای سرمایه در گردش.

د - مواد قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه‌های اجرایی آن

ماده ۵ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، شرکت شهرک‌های کشاورزی و سازمان توسعه‌ای ذی‌ربط پتروشیمی در وزارت نفت با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی براساس قانون تأسیس و اساسنامه خود اداره گردیده و از شمول قوانین مدیریت خدمات کشوری و محاسبات عمومی کشور به‌جز در مواردی که از بودجه عمومی استفاده می‌کنند، مستثنی می‌باشند. تسری قوانین به این سازمان‌ها مستلزم ذکر نام است.

ماده ۱۵ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۲

صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری صنایع کوچک، صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع الکترونیک، صنایع دریایی و بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی و صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی، به جزء (۱۱) ماده (۱۲) قانون مالیات

۱. این ماده در لایحه دولت شماره (۲۰) به شرح ذیل بوده است.

ماده ۲۰- سازمان‌های توسعه‌ای (از قبیل سازمان‌های گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران و شرکت ملی صنایع پتروشیمی) منحصراً بر اساس اساسنامه خود اداره گردیده و مشمول قوانین و مقررات مغایر نمی‌گردند. شمول سایر قوانین و مقررات به سازمان‌های توسعه‌ای مستلزم تصریح و ذکر نام است.

تبصره - وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون مأموریت این سازمان‌ها را در چارچوب اساسنامه آن‌ها بازنگاری و حوزه‌های جدید مأموریتی آن‌ها را جهت تصویب به هیئت وزیران ارائه نماید.

۲. این ماده در لایحه دولت شماره (۲۱) به شرح ذیل بوده است:

ماده ۲۱- صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری صنایع کوچک، صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع الکترونیک صنایع دریایی و بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی، به جزء (۱۱) ماده (۱۲) قانون مالیات بر ارزش افزوده و تبصره ماده (۱۴۵) قانون مالیات‌های مستقیم اضافه و از شمول مواد (۳۹)، (۴۰)، (۴۱) و (۷۶) قانون محاسبات عمومی کشور مستثنی می‌گردند.

بر ارزش افزوده مصوب ۱۷/۲/۱۳۸۷ و اصلاحات بعدی آن و تبصره ماده (۱۴۵) قانون مالیات‌های مستقیم اضافه و از شمول مواد (۳۹)، (۴۰)، (۴۱) و (۷۶) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱/۶/۱۳۶۶ و اصلاحات بعدی آن مستثنی می‌شوند.

ماده ۳۲ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

ماده (۱۶) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آن‌ها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱/۵/۱۳۹۱ لغو می‌شود.

ماده (۳۵) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن^۲

الحاقات و اصلاحات زیر در قانون معادن مصوب ۲۳/۳/۱۳۷۷ و اصلاحات بعدی آن انجام می‌شود:

الف - چهار تبصره به شرح زیر به‌عنوان تبصره‌های (۸)، (۹)، (۱۰) و (۱۱) به ماده (۱۴) قانون اضافه می‌شود:

تبصره ۸- مواد خام معدنی در صورت صادرات به خارج مشمول معافیت مالیات از صادرات نمی‌شوند.

تبصره ۹- دولت اجازه قیمت‌گذاری مواد معدنی غیرانحصاری که در بازار رقابتی تولید و عرضه می‌شود را نداشته و ملاک تعیین قیمت عرضه و تقاضا خواهد بود.

تبصره ۱۰- بهره‌برداران معدنی که جهت پژوهش‌های کاربردی به منظور ارتقاء بهره‌وری، فناوری، بهینه‌سازی مصرف انرژی یا تولید علم در حوزه معدن و فرآوری مواد معدنی با تأیید وزارت صنعت، معدن و تجارت اقدام به انعقاد قرارداد با دانشگاه‌ها و مراکز

۱. این ماده در لایحه دولت شماره (۲۸) به شرح ذیل بوده است:

ماده ۲۸- ماده (۱۶) قانون استفاده از حداکثر توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آن‌ها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم لغو می‌گردد.

۲. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره (۱۵) نمایندگان بوده است.

بخش چهارم: فعالیت‌ها و تحرک‌های خروج از رکود / ۲۹۱

آموزشی عالی و پژوهشی (دارای دانشجو در مقاطع تحصیلی تکمیلی) می‌کنند از پرداخت حقوق دولتی معادن تا ده درصد (۱۰٪) و حداکثر پنجاه میلیارد ریال در هر سال معاف می‌باشند.

آیین‌نامه اجرایی این تبصره حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ آن توسط وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و علوم، تحقیقات و فناوری به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

تبصره ۱۱- مصادیق مواد معدنی خام مشمول تبصره (۸) این ماده با پیشنهاد شورای عالی معادن و تصویب شورای اقتصاد تعیین و ابلاغ می‌شود.

ب - در تبصره (۵) ماده (۱۴) قانون پس از عبارت «بهره‌برداری بهینه» عبارت «و فرآوری» اضافه می‌شود.

پ - در صدر ماده (۱۴) قانون، عبارت «به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت» با عبارت «با پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و تصویب شورای عالی معادن» جایگزین می‌گردد.

ت - یک ماده به شرح زیر به عنوان ماده (۳۵) به قانون معادن الحاق می‌شود و شماره ماده (۳۵) به (۳۶) اصلاح می‌گردد:

ماده ۳۵- وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان‌های تابعه و وابسته به آن از جمله سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکت‌های تابعه و وابسته به آن مکلفند طبق قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی، استخراج و فروش معادن متعلق به خود را از طریق مزایده عمومی به بخش خصوصی یا تعاونی واگذار نمایند. عواید حاصل از واگذاری استخراج و فروش این گونه معادن پس از واریز به خزانه‌داری کل کشور با رعایت قانون مذکور در قالب بودجه‌های سنواتی از طریق سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکت‌های تابعه صرف زیرساخت معادن، اکتشاف، تحقیقات فرآورده‌های مواد معدنی و پژوهش‌های کاربردی برای مواد معدنی و تکمیلی طرح‌های نیمه تمام معدنی و کمک به بخش فناوری (تکنولوژی) در بخش معدن می‌شود.

فروش مواد معدنی مذکور قبل از واگذاری استخراج و فروش صرفاً از طریق بورس کالا یا مزایده مجاز است.

تبصره ۵ - معادن جدید که توسط سازمان‌های مذکور کشف می‌شوند پس از اخذ گواهی کشف طبق سازوکار فوق باید واگذار شوند.

آیین‌نامه اجرایی تبصره (۱۰) الحاقی ماده (۱۴) قانون معادن موضوع بند (الف) ماده (۳۵) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت صنعت، معدن و تجارت - وزارت نفت - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - سازمان حفاظت محیط‌زیست

هیئت وزیران در جلسه ۱۱/۵/۱۳۹۴ به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و علوم، تحقیقات و فناوری و به استناد تبصره (۱۰) الحاقی ماده (۱۴) قانون معادن موضوع بند (الف) ماده (۳۵) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - آیین‌نامه اجرایی تبصره یادشده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین‌نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - قانون: قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ -
ب - مراکز علمی: دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی دارای دانشجو در مقاطع تحصیلات تکمیلی مطابق فهرست اعلامی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

پ - پژوهش‌های کاربردی: پژوهش‌هایی که از طریق انعقاد قرارداد با مراکز علمی به منظور شناسایی و حل مشکلات و مسائل مرتبط با فعالیت معادن و ارتقاء بهره‌وری، فناوری، بهینه‌سازی مصرف انرژی و یا تولید علم در حوزه معدن و فرآوری مواد معدنی صورت می‌گیرد.

- ت - طرح: طرح پیشنهادی مربوط به پژوهش‌های کاربردی.
- ث - متقاضی: کلیه بهره‌برداران حقیقی یا حقوقی معادن اعم از دولتی یا غیردولتی.
- ج - کارگروه تخصصی: کارگروه موضوع ماده (۴) این آیین‌نامه.
- ماده ۲-** طرح نهایی مورد توافق متقاضی و مرکز علمی به همراه پیش‌نویس اولیه قرارداد از سوی متقاضی به دبیرخانه کارگروه تخصصی تسلیم می‌شود. دبیرخانه موظف است طرح مزبور را بلافاصله با قید روز و ساعت دریافت، ثبت و رونوشت آن را به عنوان رسید به متقاضی ارایه کند.
- تبصره ۱-** دبیرخانه کارگروه تخصصی موظف است ظرف دو روز اداری نسبت به ارایه طرح‌های واصله با قید زمان وصول به کارگروه تخصصی اقدام نماید.
- تبصره ۲-** ارایه دو یا چند طرح همزمان توسط متقاضی با رعایت سقف درصد معافیت از حقوق دولتی و مبلغ ریالی آن، طبق قانون بلامانع است.
- ماده ۳-** طرح باید کاربردی، دارای نوآوری یا ناظر به حل مشکلات معدن مربوط بوده و امکان بومی‌سازی و تجاری‌سازی نتایج آن میسر باشد.
- تبصره ۵-** مدت زمان اجرای طرح طبق قرارداد و حداکثر دو سال خواهد بود.
- ماده ۴-** کارگروه تخصصی برای انجام تکالیف و اختیارات تعیین شده در این آیین‌نامه با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:
- الف - معاون امور معادن و صنایع معدنی وزیر صنعت، معدن و تجارت (رییس).
- ب - رییس سازمان حفاظت محیط زیست یا نماینده وی.
- پ - معاون آموزش، پژوهش و فناوری وزیر صنعت، معدن و تجارت یا نماینده وی.
- ت - رییس سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور یا نماینده وی.
- ث - رییس سازمان بهینه‌سازی مصرف سوخت یا نماینده وی.
- ج - یک نفر از مدیران معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت به انتخاب وزیر صنعت، معدن و تجارت (دبیر).
- چ - یک نفر صاحب‌نظر معدنی عضو انجمن‌های علمی مرتبط با معرفی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری.

- تبصره ۱-** تصمیمات کارگروه تخصصی با اکثریت آرا معتبر است.
- تبصره ۲-** محل استقرار دبیرخانه کارگروه تخصصی در وزارت صنعت، معدن و تجارت است.
- ماده ۵-** مصوبات کارگروه پس از تأیید وزیر صنعت، معدن و تجارت توسط دبیر کارگروه جهت اجرا ابلاغ می گردد.
- ماده ۶-** وظایف و اختیارات کارگروه تخصصی به شرح زیر است:
- الف - اعلام ضوابط پذیرش و فرآیند بررسی طرح ها و چارچوب قرارداد ظرف یک ماه از تاریخ لازم الاجرا شدن این آیین نامه از طریق پایگاه اطلاع رسانی وزارت صنعت، معدن و تجارت.
- ب - بررسی طرح یا گزارش پیشرفت دوره ای و یا اسناد و مدارک موضوع بند (الف) ظرف پانزده روز پس از وصول مطابق با مفاد این آیین نامه.
- پ - تشکیل جلسه و بررسی و تصمیم گیری درخصوص طرح هایی که به هر دلیل و در هر کدام از مراحل اجرای طرح اختلافی ایجاد گردد و مانع ادامه یا انجام صحیح آن شود. تصمیم کارگروه تخصصی پس از ابلاغ توسط دبیر از سوی متقاضی لازم الاجرا است.
- ماده ۷-** متقاضی موظف است پس از تصویب طرح بلافاصله نسبت به انعقاد قرارداد با مراکز علمی اقدام کند و طی اجرای طرح گزارش های پیشرفت کار را طبق قرارداد به دبیرخانه ارائه نماید. گزارش های یادشده باید با امضای مجری طرح و مرکز علمی باشد.
- تبصره ۵-** اسامی مجری و پژوهشگران طرح، وظایف، شرح خدمات، زمان بندی و مراحل اجرای آن، نحوه پرداخت و سایر موارد مربوط در قرارداد منعقد بین مرکز علمی و متقاضی ثبت می گردد.
- ماده ۸-** مراکز علمی طرف قرارداد با متقاضی باید دارای مجوز قانونی بوده و موضوع طرح با زمینه تخصصی فعالیت آن ها مرتبط باشد.
- تبصره ۵-** مراکز علمی می توانند از خدمات کارشناسان و مراکز خارجی نیز استفاده نمایند.
- ماده ۹-** متقاضی به میزان مبلغ قرارداد منعقد با مراکز علمی از پرداخت حداکثر ده

بخش چهارم: فعالیت‌ها و تحرک‌های خروج از رکود / ۲۹۵

درصد حقوق دولتی معادن، تا سقف پنجاه میلیارد (۵۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال (در سال عقد قرارداد) معاف می‌باشد.

تبصره ۵ - چنانچه متقاضی نتواند در مهلت مقرر در تبصره ماده (۳) این آیین‌نامه نسبت به اجرای تعهدات طبق طرح مصوب اقدام نماید، باید پس از ابلاغ وزارت صنعت، معدن و تجارت، میزان حقوق دولتی پرداخت نشده را به حساب حقوق دولتی معادن واريز نماید.

ماده ۴۲ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

در مواد (۳) و (۹) قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات مصوب ۵/۸/۱۳۸۹، عبارت «و شهرک‌های فناوری» به ترتیب به انتهای بند (ج) و بعد از عبارت «پارک‌های علم و فناوری» اضافه می‌شود.

ماده (۴۵) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن^۲

اصلاحات زیر در تبصره‌های (۱) و (۲) ماده (۹) و ماده (۳۲) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۲۳/۴/۱۳۸۹ صورت می‌گیرد:

۱- عبارت «ظرف مدت یکسال» در تبصره (۱) ماده (۹) به «ظرف مدت پنج سال پس از تصویب این قانون»، اصلاح و عبارت «عکس‌های هوایی سال ۱۳۴۶ نیز جزء مستندات قابل قبول محسوب می‌شود» به انتهای تبصره اضافه می‌شود.

۲- واگذاری اراضی ملی و دولتی برای احداث شهرک‌های صنعتی، کشاورزی و خدمات گردشگری و مناطق ویژه اقتصادی مصوب و طرح‌های قابل واگذاری دولتی، با رعایت مقررات زیست‌محیطی، از شمول تبصره (۲) ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش

۱. در لایحه دولت این ماده با شماره (۱۴) به شرح ذیل ارائه شده است:

ماده ۱۴ - در مواد (۳) و (۹) قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات، عبارت «و شهرک‌های فناوری» به ترتیب به انتهای بند «ج» و بعد از عبارت «پارک‌های علم و فناوری» اضافه می‌شود.

۲. این ماده در لایحه دولت نبوده است.

کشاورزی و منابع طبیعی مستثنی می شود. آیین نامه اجرایی این ماده توسط وزارتخانه های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت تهیه می شود و به تصویب هیئت وزیران می رسد.

۳- در صدر ماده (۳۲) پس از عبارت «در قالب بودجه های سنواتی» عبارت «در ردیف اعتباری خاص» اضافه می شود.

آیین نامه اجرایی تبصره (۲) اصلاحی ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی موضوع ماده (۴۵) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت صنعت، معدن و تجارت - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۴/۴/۷ به پیشنهاد مشترک وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و به استناد بند (الف) ماده (۹) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - آیین نامه اجرایی بند یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف - دستگاه اجرایی: دستگاه های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور و دارندگان ردیف در قوانین بودجه سنواتی.

ب - متقاضی بخش خصوصی یا تعاونی: اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی خصوصی یا تعاونی مشتمل بر سرمایه گذاران، تولید کنندگان، صادر کنندگان، وارد کنندگان و پیمانکاران ایرانی خریدار کالا یا خدمات و یا درخواست کننده مجوز یا پروانه از دستگاه های اجرایی

ج - پرداخت مدت دار: پرداخت بهای کالا، خدمت و اعطای مجوز یا پروانه به صورت مدت دار یکجا یا اقساطی به گونه ای که تمام یا بخشی از آن در تاریخی پس از تحویل

۱. مصوبه شماره ۴۸۱۵۶/ت/۵۲۰۷۹-هـ مورخ ۱۶/۴/۱۳۹۴ هیئت وزیران

کل کالا یا انجام کل خدمت یا اعطای مجوز یا پروانه وصول شود.

ماده ۲- دستگاه‌های اجرایی موظفند شرایط پرداخت مدت دار موضوع این آیین‌نامه را ظرف یک ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه به اطلاع عموم برسانند.

ماده ۳- متقاضی بخش خصوصی یا تعاونی باید درخواست خود را بر اساس شرایط موضوع این آیین‌نامه مبنی بر پرداخت مدت‌دار یکجا یا اقساطی ارزش کالا یا خدمت و یا بهای مجوز و پروانه که ارزش آن بیش از یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال باشد، کتباً و همزمان با تسلیم اسناد شرکت در مزایده، عملیات خرید، اخذ مجوز و پروانه به دستگاه اجرایی ارائه نماید.

ماده ۴- دستگاه‌های اجرایی مکلفند در صورت درخواست متقاضی بخش خصوصی یا تعاونی، ضمن اعمال حساب‌های دریافتی در دفاتر خود براساس مقررات مربوط حسب مورد، وجوه مورد مطالبه در قبال فروش محصول یا ارائه خدمات یا صدور مجوز یا پروانه بیش از یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال را به صورت اقساطی و یا مدت‌دار یکجا با اخذ تضامین معتبر لازم و یا به صورت نقد وصول نمایند.

تبصره ۱- موارد مربوط به درآمدهای عمومی و سایر موارد که طبق قوانین مربوط وصول می‌شود از جمله فروش خوراک پالایشگاه‌ها و پتروشیمی‌ها، آب، برق و گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی مایع، مشمول این آیین‌نامه نمی‌گردد.

تبصره ۲- مهلت وصول اقساط یا وصول مدت‌دار یکجا، حداکثر سه ماه و حداکثر تا پایان سال مالی می‌باشد.

تبصره ۳- اجرای این آیین‌نامه توسط شرکت‌های دولتی نباید مانع از تأمین و واریز مالیات علی‌الحساب و سود سهام علی‌الحساب بودجه مصوب به صورت یک دوازدهم در هر ماه شود.

ماده ۵- دستگاه‌های اجرایی مجازند در صورت درخواست برای پرداخت اقساطی یا مدت‌دار یکجا، به مأخذ نرخ سود تسهیلات بانکی یکساله مطابق جدول محاسبه ابلاغی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، متناسب با مدت اقساط یا پرداخت یکجا به مبلغ نقدی مورد مطالبه اضافه نمایند.

ماده ۶- برای اطمینان از وصول به موقع اقساط تعیین شده و وجه موضوع وصول مدت دار یکجا باید تضمین کافی با ذکر تاریخ وصول از متقاضی اخذ و در دفاتر اعمال حساب شود. در صورتی که پس از انقضای مدت تعیین شده وجوه مزبور پرداخت و یا قسمتی از آن وصول نگردد مبلغ ضمانت نامه یا وجه الضمان ضبط خواهد شد. این اقدام مانع از پیگیری وصول مطالبات از سایر طرق قانونی نخواهد بود.

ماده ۷- انواع ضمانت نامه های معتبر مجاز برای فروش اقساطی و مدت دار یکجا در این آیین نامه به شرح زیر می باشد:

الف - ضمانت نامه های بانکی.

ب - ضمانت نامه های صادر شده از مؤسسات اعتباری غیربانکی دارای مجوز لازم از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

ج - انواع اوراق مشارکت (موضوع قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت - مصوب ۱۳۷۶ ل.)

د - سهام شرکت های سهامی عام پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به مأخذ هفتاد درصد ارزش روز آن.

و - مطالبات تأیید شده قراردادها از سوی دستگاه های اجرایی و ذی حسابان مربوط.

ماده ۴۷ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

کلیه بانک های عامل غیر تخصصی موظفند سهمی از تسهیلات اعطائی خود را حداقل معادل سهم بخش کشاورزی در اقتصاد کشور، بر اساس آخرین آمار رسمی تولید ناخالص ملی سالانه، به بخش کشاورزی اختصاص دهند.

شورای پول و اعتبار و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلفند حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این قانون دستورالعمل این اقدام را ابلاغ کنند و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران گزارش عملکرد این ماده را به تفکیک بانک ها به صورت شش ماهه به کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی ارائه می نماید.

۱. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره (۱۰) نمایندگان مجلس بوده است.

ماده (۴۸) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن^۱

دولت مکلف است ظرف مدت یکسال از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون اقدامات لازم را برای ایجاد سامانه داده‌ها به منظور شناسایی دقیق واحدهای تولیدی محصولات کشاورزی به علاوه میزان تولید هر یک از محصولات توسط آن‌ها انجام دهد تا امکان پرداخت یارانه نقدی یا غیرنقدی به تولید محصولات که در بخش کشاورزی نیاز به حمایت دارند فراهم شود.

آیین‌نامه اجرایی ماده (۴۸) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۲

هیئت‌وزیران در جلسه ۱۳۹۴/۶/۸ به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی و به استناد ماده (۴۸) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - تصویب کرد:

۱- وزارت جهاد کشاورزی مکلف است با نظارت مرکز آمار ایران نسبت به طراحی و راه‌اندازی سامانه جامع داده‌های کشاورزی اقدام نماید.

۲- مرکز آمار ایران موظف است کلیه داده‌های حاصل از سرشماری عمومی دوره‌ای کشاورزی و سایر سرشماری‌های موضوعی از قبیل سرشماری دامداری‌های صنعتی و نیمه صنعتی را جهت استفاده به عنوان اطلاعات پایه در سامانه طراحی شده، در چارچوب قوانین و مقررات مربوط در اختیار وزارت جهاد کشاورزی قرار دهد.

تبصره ۵ - کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند به درخواست وزارت جهاد کشاورزی و در چارچوب قوانین و مقررات مربوط نسبت به ارائه داده‌های مرتبط با حوزه کشاورزی اقدام نمایند.

۳- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور براساس پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی و در سقف اعتبارات بخش کشاورزی نسبت به پیش‌بینی اعتبار موردنیاز جهت ایجاد و نگهداری

۱. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره (۱۱) نمایندگان بوده است.

۲. مصوبه شماره ۷۵۷۸۵/ت/۵۲۳۲۰-هـ مورخ ۱۱/۶/۱۳۹۴ هیئت وزیران

سامانه جامع داده‌های کشاورزی در لوایح بودجه سنواتی اقدام نمایند.

ماده ۴۹ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

دولت مکلف است از محل ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور مصوب ۳۱/۲/۱۳۸۷ و ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۲۷/۱۱/۱۳۸۰ و اصلاحات بعدی آن اعتبارات لازم را به صورت کمک بلاعوض، یارانه حق بیمه محصولات کشاورزی و دامی، مابه‌التفاوت سود و کارمزد تسهیلات، وجوه اداره شده یا به صورت ترکیبی در همه زیربخش‌های کشاورزی به طور مستقیم یا از طریق بانک‌ها و مؤسسات اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و صندوق‌های موضوع حمایت از بخش کشاورزی و منابع طبیعی مندرج در ماده (۱۷) قانون افزایش بهره‌وری کشاورزی و منابع طبیعی حسب مورد، پرداخت، هزینه و مصرف نماید.

تبصره

دولت مکلف است صددرصد (۱۰۰٪) سهم خود را متناسب با سهم پرداختی بیمه‌گذاران کشاورزی در سال قبل، در بودجه سنواتی پیش‌بینی و ردیف مستقلی جهت پرداخت به صندوق بیمه کشاورزی منظور کند.

ماده (۵۰) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن^۲

به دولت اجازه داده می‌شود براساس پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی در قالب لوایح بودجه، اعتبارات مورد نیاز را در قالب وجوه اداره شده برای متقاضیان ایجاد و توسعه کشت‌های متراکم گلخانه‌ای با اولویت مصرف کمتر آب و انرژی معمول دارد. آیین‌نامه اجرایی این ماده شش‌ماه پس از ابلاغ این قانون به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

۱. این ماده در لایحه دولت نبوده، الحاقی شماره (۱۲) نمایندگان بوده است.

۲. این ماده در لایحه دولت نبوده، الحاقی شماره (۱۳) نمایندگان بوده است.

آیین‌نامه اجرایی ماده (۵۰) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۱

هیئت وزیران در جلسه ۳۱/۳/۱۳۹۴ به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی و به استناد اصل یکصدوسی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ماده (۵۰) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - آیین‌نامه اجرایی ماده یادشده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- اصطلاحات و واژه‌هایی که در این آیین‌نامه به کاررفته، دارای معانی زیر است:

الف - قانون: قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ -
ب - دستگاه اجرایی: دستگاه‌های تحت پوشش (ملی یا استانی) وزارت جهاد کشاورزی

ج - مؤسسه عامل: بانک‌های عامل، مؤسسات اعتباری غیربانکی دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و یا صندوق‌های غیردولتی حمایت از توسعه بخش کشاورزی

د - قرارداد عاملیت: قراردادی که میان واگذارنده اعتبار و مؤسسه عامل براساس مفاد قانون، موافقت‌نامه متبادله با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی (کشور و استان‌ها) و ضوابط این آیین‌نامه منعقد و مطابق آن وجوه اداره شده در اختیار مؤسسه عامل قرار می‌گیرد.
ه - واگذارنده اعتبار: دستگاه اجرایی که طبق مقررات بودجه سالانه کل کشور، مسئولیت واگذاری اعتبار به مؤسسه عامل را بر عهده دارد.

و - بهینه‌سازی مصرف آب و انرژی: استفاده از روش‌ها و فناوری‌های نوین در ارتباط با مصرف کمتر آب و انرژی در کشت‌های متراکم گلخانه‌ای.

ماده ۲- حمایت از متقاضیان و بهره‌برداران واجد شرایط بخش‌های خصوصی و تعاونی در زمینه ایجاد و توسعه کشت‌های متراکم گلخانه‌ای با اولویت مصرف کمتر آب و

انرژی از محل اعتبارات بودجه عمومی کشور بر اساس برنامه سالانه ارائه شده متضمن پهنه‌بندی مناطق ایجاد و توسعه کشت‌های تراکم گلخانه‌ای و اولویت‌بندی آن بر حسب شرایط دسترسی به آب کشاورزی، سازگاری اقلیمی، نوع محصولات و بازرسانی آن‌ها و فناوری و سازه‌های گلخانه‌ای از سوی دستگاه اجرایی و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی (کشور و استان‌ها) می‌باشد.

ماده ۳- حمایت‌ها و مشوق‌های موضوع این آیین‌نامه شامل اعطای یارانه سود و کارمزد تسهیلات بانکی (اعم از وجوه اداره شده و یا تسهیلات ناشی از تلفیق با منابع داخلی بانک) می‌باشد.

تبصره ۱- وزارت جهاد کشاورزی و دستگاه‌های تابعه استانی در چارچوب قوانین و مقررات ذی‌ربط می‌توانند نسبت به اعطای سایر مشوق‌ها و حمایت‌ها نظیر کمک‌های بلاعوض در اجرای طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای زیربنایی، یارانه بیمه محصولات کشاورزی و سایر حمایت‌ها اقدام نمایند.

ماده ۴- سهم آورده متقاضیان و بهره‌برداران موضوع این آیین‌نامه در طرح‌های مربوط به بخش کشاورزی با تشخیص واگذارنده اعتبار با توجه به نوع طرح و توان مجری بین ده درصد تا سی درصد مجموع سرمایه ثابت و در گردش تعیین می‌گردد.

ماده ۵- مؤسسه عامل موظف است اصل و سود دریافتی بابت بازپرداخت اقساط تسهیلات وجوه اداره شده موضوع این آیین‌نامه (از محل بودجه کل کشور) را در سررسید به حساب خاصی که توسط خزانه‌داری کل کشور در مرکز و در استان‌ها توسط خزانه معین استان افتتاح می‌گردد، واریز نماید. معادل صددرصد وجوه واریزی مجدداً پس از پیش‌بینی در قوانین بودجه سنواتی برای ایجاد و توسعه کشت‌های تراکم گلخانه‌ای به کار گرفته خواهد شد.

ماده ۶- مؤسسه عامل موظف است ظرف سی روز از زمان دریافت طرح‌های مشمول این آیین‌نامه که توسط دستگاه اجرایی معرفی شده است، پس از تکمیل مدارک از جانب متقاضی، آن را از نظر توجیه فنی، مالی و اقتصادی بررسی و نظر قطعی خود در خصوص رد یا تصویب طرح‌ها به واگذارنده اعتبار اعلام نماید. تسهیلات مربوط ظرف سی روز

بخش چهارم: فعالیت‌ها و تحرک‌های خروج از رکود / ۳۰۳

کاری پس از تصویب طرح باید توسط مؤسسه عامل متناسب با پیشرفت کار و در چارچوب ضوابط آن مؤسسه به متقاضی پرداخت گردد.

ماده ۷- دوره اجرای طرح‌های موضوع این آیین‌نامه بر حسب نوع طرح و شرایط برخورداری و یا محرومیت مناطق و اولویت‌های اجرایی شامل دوره اجرا، تنفس، مشارکت و بازپرداخت بنا به تشخیص واگذارنده اعتبار و بر حسب نوع طرح حداکثر تا ده سال خواهد بود.

ماده ۸- اعتبار و ارزیابی توسط واگذارنده اعتبار به حساب مخصوص نزد مؤسسه عامل، پس از دریافت اعلام وصول حسب مورد توسط ذی‌حساب یا مدیر امور مالی واگذارنده اعتبار به هزینه قطعی منظور می‌گردد.

ماده ۹- وجوه اداره شده موضوع این آیین‌نامه در چارچوب قرارداد عاملیت توسط واگذارنده اعتبار نزد مؤسسه عامل تودیع تا با رعایت قوانین بودجه و سایر قوانین و مقررات و مفاد این آیین‌نامه در اختیار متقاضیان قرار گیرد.

تبصره ۵ - دستگاه واگذارنده اعتبار موظف است یک نسخه از قرارداد عاملیت منعقد را در اختیار سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور قرار دهد.

ماده ۱۰- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است از طریق بانک‌های عامل و بر اساس ماده (۴۷) قانون نسبت به تأمین تسهیلات مورد نیاز با اولویت واحدهای گلخانه‌ای اقدام نماید.

ماده ۱۱- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور پیشنهاد اعتبارات مورد نیاز وزارت جهاد کشاورزی را بررسی و در چارچوب منابع و مصارف بودجه سالانه کشور، نسبت به پیش‌بینی اعتبار مورد نیاز ردیف «ایجاد و توسعه کشت‌های متراکم گلخانه‌ای» در قالب وجوه اداره شده اقدام لازم را به عمل آورد.

ماده ۱۲- به سازمان جهاد کشاورزی استان‌ها اجازه داده می‌شود با تأیید شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان، بخشی از اعتبارات استانی را در قالب اعتبارات وجوه اداره شده به توسعه کشت‌های متراکم گلخانه‌ای موضوع این آیین‌نامه اختصاص دهند.

ماده ۱۳- مؤسسه عامل موظف است گزارش عملکرد جذب و مانده اعتبارات و

تسهیلات بانکی موضوع این آیین‌نامه را هر سه ماه به دستگاه اجرایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اعلام نماید.

ماده (۵۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و آیین‌نامه اجرایی آن^۱

مرجع صدور مجوز تغییر کاربری اراضی کشاورزی موظف است برای احداث یا توسعه واحدهای صنعتی و معدنی دارای مجوز از مرجع ذی صلاح حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ تکمیل مدارک اعلام نظر نماید.

در صورت عدم پاسخ در مهلت مقرر، احداث یا توسعه واحدهای مذکور در اراضی دیم درجه چهار و بالاتر که امکان تبدیل آن به کشت آبی نباشد، با رعایت ضوابط زیست محیطی و پس از تأیید وزارت جهاد کشاورزی و پرداخت عوارض قانونی بلامانع است.

آیین‌نامه اجرایی مربوطه به پیشنهاد وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت تا دو ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

آیین‌نامه اجرایی ماده (۵۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور^۲

وزارت جهاد کشاورزی - وزارت صنعت، معدن و تجارت - سازمان حفاظت محیط زیست هیئت‌وزیران در جلسه ۷/۴/۱۳۹۴ به پیشنهاد وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت و به استناد ماده (۵۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - آیین‌نامه اجرایی ماده یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - قانون: قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ -

۱. این ماده در لایحه دولت نبوده است و الحاقی شماره (۱۹) نمایندگان بوده است.

۲. مصوبه شماره ۵۶۰۳۰/ت/۵۲۰۸۱-هـ مورخ ۵/۵/۱۳۹۴ هیئت وزیران

بخش چهارم: فعالیت‌ها و تحرک‌های خروج از رکود / ۳۰۵

ب - اراضی کشاورزی: اراضی که در اجرای قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها - مصوب ۱۳۷۴ - توسط وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جهاد کشاورزی استان) اراضی کشاورزی تشخیص داده می‌شود.

تبصره ۵ - اراضی مناطق حفاظت شده از شمول این آیین‌نامه مستثنی می‌باشند.

ج - مالک: اشخاصی که به موجب اسناد صادره از سازمان ثبت اسناد و املاک کشور با رعایت قوانین و مقررات مربوط دارای سند مالکیت و یا گواهی که دلالت بر مالکیت داشته و یا اشخاصی که حسب گواهی صادره از سازمان امور اراضی کشور مشمول مقررات اراضی خالصه یا اجرای مراحل سه گانه اصلاحات ارضی، مالک، خرده مالک، مالک خودکار یا زارع صاحب نسق اصلاحات ارضی و کشت موقت می‌باشند و یا به موجب آرای قطعیت یافته از مراجع قضایی یا شوراهای حل اختلاف مالک شناخته شده‌اند.

د - مرجع صدور مجوز تغییر کاربری: کمیسیون موضوع تبصره (۱) ماده (۱) قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها که از طریق مدیر امور اراضی استان اقدام می‌نماید.

ه - عوارض قانونی: عوارض موضوع ماده (۲) قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و

باغ‌ها و سایر عوارض قانونی.

و - واحدهای صنعتی و معدنی: واحدهای صنعتی و معدنی که دارای جواز تأسیس از

وزارت صنعت، معدن و تجارت و یا واحدهای تابعه و وابسته آن وزارت می‌باشد.

ز - اراضی دیم درجه (۴) و بالاتر: اراضی کشاورزی که فاقد آب و یا حقابه برای

آبیاری بوده و امکان تبدیل آن به کشت آبی نباشد و براساس شرایط و بافت خاک حسب

تشخیص مؤسسه تحقیقات خاک و آب وزارت جهاد کشاورزی و جدول درجه‌بندی

خاک‌ها، درجه (۴) و بالاتر تشخیص داده می‌شود.

ماده ۲ - اسناد قابل پذیرش در این آیین‌نامه یکی از مدارک زیر است:

۱- سند مالکیت رسمی صادره از اداره ثبت اسناد و املاک کشور.

۲- گواهی اداره ثبت مشعر بر مالکیت.

۳- احکام قطعیت یافته صادره از محاکم قضایی و یا شوراهای حل اختلاف که دلالت

بر مالکیت داشته و مورد تأیید ادارات ثبت اسناد باشند.

۴- موافقت متولی موقوفه در خصوص اراضی وقفی مبنی بر موافقت با احداث یا توسعه واحدهای صنعتی و معدنی.

ماده ۳- متقاضیان احداث یا توسعه واحدهای صنعتی و معدنی واقع در خارج از محدوده شهرها، شهرک‌ها و روستاهای دارای طرح‌های مصوب موظفند درخواست تغییر کاربری را به همراه مدارک لازم مطابق ماده (۷) قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها - مصوب ۱۳۷۴ - و اصلاح بعدی آن و ماده (۳) آیین‌نامه اجرایی قانون یاد شده موضوع تصویب‌نامه شماره ۵۹۸۷۹/ت/۳۷۱۱۰ هـ مورخ ۱۹/۴/۱۳۸۶ و ماده (۲) این آیین‌نامه را علاوه بر گواهی شرکت آب منطقه‌ای مبنی بر عدم امکان تأمین آب مورد نیاز برای کشاورزی، به مدیریت امور اراضی استان ارایه نمایند. شرکت آب منطقه‌ای موظف است ظرف دو هفته به استعلام مربوط پاسخ دهد.

تبصره ۱- در صورتی که مرجع صدور مجوز تغییر کاربری پس از تکمیل پرونده ظرف یک ماه نسبت به اعلام نظر در خصوص احداث و یا توسعه واحدهای صنعتی و معدنی اقدام ننماید، مدیریت امور اراضی استان موظف است پس از اخذ نظریه مؤسسه تحقیقات خاک و آب در خصوص درجه‌بندی زمین مورد نظر تعیین تکلیف نموده و در صورتی که از نوع اراضی دیم درجه (۴) و بالاتر که امکان تبدیل آن به کشت آبی نیست، باشد با رعایت ضوابط زیست‌محیطی و اخذ عوارض قانونی مربوط نسبت به صدور مجوز اقدام نماید.

تبصره ۲- مدت اعتبار مجوزهای تغییر کاربری صادره، از زمان صدور به مدت دو سال است. در صورت عدم اجرای طرح به تشخیص مرجع صدور مجوز در مدت مذکور، تمدید آن منوط به تصویب مجدد در مرجع صدور مجوز تغییر کاربری بوده که زمان اعلام نظر بیش از ده روز نخواهد بود.

تبصره ۳- وزارت صنعت، معدن و تجارت و واحدهای وابسته و تابعه آن برای صدور جواز تأسیس و یا توسعه واحدهای صنعتی و معدنی در اراضی کشاورزی موضوع این آیین‌نامه، موظفند نظر مرجع صدور مجوز تغییر کاربری را اخذ نمایند و این مرجع مکلف است ظرف یک ماه استعلام صورت گرفته را پاسخ دهد.

بخش چهارم: فعالیت‌ها و تحرک‌های خروج از رکود / ۳۰۷

واحدهای صنعتی و معدنی فعال احداث شده در اراضی کشاورزی که دارای مجوز تغییر کاربری و نیز مجوز از وزارت صنعت، معدن و تجارت و یا واحدهای وابسته و تابعه آن می‌باشند، پس از ارایه درخواست مجوز توسعه به مرجع ذیربط و تسلیم رونوشت آن به وزارت جهاد کشاورزی موظفند نسبت به تشکیل و تکمیل پرونده جهت تغییر کاربری اقدام نمایند.

تبصره ۵- در خصوص متقاضیانی که پرونده تخلف به نام آن‌ها تنظیم و به مراجع قضایی ارسال و تحت رسیدگی است پس از تکمیل پرونده با اخذ نظریه مرجع قضایی اقدام خواهد شد.

ماده ۵- در صورت موافقت مرجع صدور مجوز تغییر کاربری، متقاضیان باید نسبت به واریز عوارض قانونی اقدام و اصل فیش واریزی را به مدیریت امور اراضی استان تحویل نمایند تا مجوز تغییر کاربری اراضی مذکور صادر شود.

ماده ۶- مالکان اراضی که در اجرای تبصره (۴) الحاقی به ماده (۱) قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها مجوزهای لازم را اخذ و معاف از عوارض شناخته شده‌اند، در صورت درخواست اجرای طرح‌های موضوع این آیین‌نامه، برای اجرای طرح‌های صنعتی، معدنی در همان اراضی موظف به اخذ مجوز مرجع صدور مجوز تغییر کاربری و پرداخت عوارض قانونی و رعایت ضوابط زیست‌محیطی می‌باشند.

بخش پنجم

پیوست‌ها

در این بخش مستندات مورد اشاره در متن کتاب شامل سه پیوست به شرح ذیل آورده شده است:

۱- متن قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور مصوب ۱/۲/۱۳۹۴

۲- نحوه محاسبه و اعمال تسعیر دارایی‌ها

۳- نظرخواهی دولت از کارشناسان برای نقد برنامه خروج از رکود در بخش‌های سیاست‌های اقتصاد کلان، بخش سیاست‌های بهبود فضای کسب و کار و تأمین منابع مالی و فعالیت‌ها و تحرک‌های خروج از رکود

پیوست اول
متن قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام
مالی کشور
مصوب ۱/۲/۱۳۹۴

با توجه به اینکه مواد قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور بر اساس موضوع در متن کتاب طبقه بندی شده است و از طرفی نیاز به ارائه متن کامل قانون برای خوانندگان ضروری بود بدین لحاظ متن کامل قانون ارائه شده است.

قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور مصوب
۱/۲/۱۳۹۴

ماده ۱

دولت موظف است:

الف - ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون، «جدول بدهی ها و مطالبات دولت و شرکت های دولتی» را در سه طبقه به شرح زیر تهیه و به کمیسیون های اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه کند:

طبقه اول: مطالبات و بدهی های اشخاص حقوقی خصوصی و تعاونی به تفکیک اشخاص

طبقه دوم: مطالبات و بدهی‌های نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی به تفکیک مؤسسه طبقه سوم: مطالبات و بدهی‌های بانک‌ها و مؤسسات اعتباری به تفکیک بانک‌ها
ب - جدول مزبور باید هر سه ماه یک بار به‌روزرسانی شده، به کمیسیون‌های مذکور ارائه شود.

پ - دولت موظف است از سال ۱۳۹۴ به بعد، همزمان با ارائه لایحه بودجه، جدول بدهی‌ها و مطالبات قطعی شده و تعهدات دولت به اشخاص حقوقی خصوصی و تعاونی و مؤسسات عمومی غیردولتی و بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و تعهدات آن‌ها به دولت را که به تأیید سازمان حسابرسی کشور رسیده است، به مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

تبصره

به منظور اجرای احکام مذکور در بندهای (ب) و (پ) این ماده، از ابتدای سال ۱۳۹۵ واحد جداگانه‌ای در وزارت امور اقتصادی و دارایی ایجاد می‌شود. این واحد موظف است خلاصه مطالبات، بدهی‌ها و تعهدات دولت را احصاء و ثبت کند و علاوه بر گزارش‌های فصلی، گزارش‌های سالانه جهت ارائه به رئیس‌جمهور و مجلس شورای اسلامی تهیه نماید. گزارش‌های سالانه باید به تأیید سازمان حسابرسی کشور برسد. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی، نسبت به اصلاح ساختار سازمانی وزارت امور اقتصادی و دارایی با رعایت قوانین و مقررات مربوط اقدام کند. شرح وظایف واحد مزبور مشترکاً توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و ابلاغ می‌شود. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است نیروی انسانی واحد مذکور را از محل نیروهای موجود در دولت و اعتبار مورد نیاز آن را از محل اعتبار برنامه تنظیم صورت عملکرد سالانه بودجه کشور تأمین کند. آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف مدت دو ماه از تاریخ ابلاغ این قانون، به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۲

دولت موظف است:

الف - حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، بدهی‌های

قطعی خود به اشخاص حقیقی و حقوقی تعاونی و خصوصی را که در چهارچوب مقررات مربوط تا پایان سال ۱۳۹۲ ایجاد شده، با مطالبات قطعی دولت (وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی) از اشخاص مزبور تسویه کند. بدین منظور وزارت امور اقتصادی و دارایی، اسناد تعهدی خاصی را با عنوان «اوراق تسویه خزانه» صادر می‌کند و در اختیار اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی طلبکار و متقابلاً بدهکار قرار می‌دهد. این اسناد صرفاً به منظور تسویه بدهی اشخاص یادشده به دولت مورد استفاده قرار می‌گیرد. جمع مبلغ اوراق تسویه خزانه که به موجب این ماده صادر می‌شود و در اختیار طلبکاران قرار می‌گیرد، به صورت جمعی - خرجی در بودجه‌های سنواتی درج می‌شود.

ب - همه‌ساله به میزان مابه‌التفاوت مطالبات قطعی اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی از دولت و شرکت‌های دولتی و بدهی قطعی شده آنان به دولت و شرکت‌های دولتی، در لایحه بودجه سالانه، انتشار «اوراق صکوک اجاره» را پیش‌بینی نماید. اوراق مزبور قابل معامله در بازار ثانویه است. آیین‌نامه اجرایی نحوه انتشار اوراق صکوک اجاره، بازپرداخت سود و تضمین آن حسب مورد توسط دولت و شرکت‌های دولتی ذی‌ربط، ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون، به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

اوراق صکوک اجاره در این قانون عبارت است از اوراق بهادار قابل نقل و انتقال که نشان دهنده مالکیت مشاع دارنده در منافع دارایی مورد اجاره باشد.

پ - در صورت درخواست اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی، مطالبات خود از آنان را با بدهی شرکت‌های دولتی به آن‌ها، تهاتر کند. شرکت دولتی که به این ترتیب جایگزین بدهکار می‌شود، موظف است مبلغ بدهی تسویه شده را به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کند.

حکم این بند با رعایت جزء (۲) بند (د) سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی قابل اجرا می‌باشد.

تبصره ۱

دولت مجاز است احکام سه‌گانه این ماده را در مورد اشخاص، نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی و بانک‌ها اجرا کند.

تبصره ۲

پرداخت مطالبات و دیون ایشارگران، جانبازان، آزادگان و خانواده شهدا و مفاد قانون تفسیر ماده (۱۳) قانون حمایت از آزادگان مصوب ۴/۱۲/۱۳۸۹ از محل منابع حاصل از واگذاری اموال دولت به استثنای واگذاری‌های مشمول قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی با تأیید ذی‌حساب دستگاه بنیاد شهید و امور ایشارگران در اولویت قرار دارد.

ماده ۳

به دولت اجازه داده می‌شود عملیات اجرایی وصول مطالبات دولت (وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی) را در مواردی که واجد شرایط مذکور در ماده (۲) این قانون می‌باشند، تا مبلغ بدهی قابل تسویه طبق آیین‌نامه اجرایی که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد، تا پایان سال ۱۳۹۵ متوقف و محدودیت خروج مدیران اشخاص یادشده از کشور را به لحاظ بدهی‌های مذکور و در سقف مبلغ یادشده مرتفع کند.

تبصره

سازمان تأمین اجتماعی مکلف است تا پایان سال ۱۳۹۵ از ممنوع الخروج نمودن کارفرما و توقیف ابزار و ماشین‌آلات تولید و مواد اولیه خودداری کند.

ماده ۴

به دولت اجازه داده می‌شود از محل اعتبارات بودجه‌های سنواتی تا پنجاه درصد (۵۰٪) آن بخش از هزینه‌های تحقیقاتی یا ارتقاء وضعیت محیط‌زیستی به واحدهای تولیدی دارای مجوز یا پروانه بهره‌برداری را که منجر به کسب حق امتیاز تولید کالا یا خدمات یا ثبت اختراع از مراجع ذی‌صلاح داخلی یا بین‌المللی شده است، کمک نماید. آیین‌نامه اجرایی

این ماده ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون به پیشنهاد وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۵

سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، شرکت شهرک‌های کشاورزی و سازمان توسعه‌ای ذی‌ربط پتروشیمی در وزارت نفت با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی براساس قانون تأسیس و اساسنامه خود اداره گردیده و از شمول قوانین مدیریت خدمات کشوری و محاسبات عمومی کشور به جز در مواردی که از بودجه عمومی استفاده می‌کنند، مستثنی می‌باشند. تسری قوانین به این سازمان‌ها مستلزم ذکر نام است.

ماده ۶

مواردی که بدهی‌های شرکت‌های دولتی با تأیید سازمان حسابرسی، ناشی از تکالیف قانونی بوده است و براساس حکم قانونی، دولت مجاز به تضمین بازپرداخت آن‌ها شده است و همچنین بدهی شرکت‌های مادر تخصصی ناشی از تعهدات دریافت تسهیلات برای اجرای طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری که بعداً سهام آن‌ها یا به شکل دارایی در چهارچوب مقررات قانونی مربوط واگذار شده لیکن تعهدات مذکور به شرکت جدیدالتأسیس منتقل نگردیده است و سهام آن‌ها با رعایت مقررات قانونی مربوط واگذار شده است، با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیئت وزیران به بدهی دولت منتقل می‌شود و طبق ماده (۱) این قانون و یا از محل اعتبارات مصوب مربوط در قوانین بودجه سنواتی مورد تسویه قرار می‌گیرد.

سرمایه دولت در شرکت‌های مادر تخصصی مربوط، معادل مبالغ بدهی‌های انتقال یافته موضوع این ماده به دولت، افزایش می‌یابد.

گزارش اجرای این ماده هر شش ماه یک بار توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی به

کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی و دیوان محاسبات کشور ارسال می‌شود.

ماده ۷

۱- به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اجازه داده می‌شود تا با هماهنگی وزارتخانه‌ها و شرکت‌ها و مؤسسات دولتی کالاها و خدمات ناشی از اجرای طرح‌ها و پروژه‌ها و فعالیت‌های مورد واگذاری را در صورت ضرورت تا سقف هزینه یا قیمت تمام شده برای خود با عقد قرارداد به مدت مندرج در مزایده یا مناقصه از بخش غیردولتی خریداری و در صورت عدم نیاز به خرید، اجازه بهره‌برداری یا فروش در داخل و یا خارج را به بخش غیردولتی بدهد.

۲- در مواردی که طرح‌ها، پروژه‌ها و فعالیت‌های مورد واگذاری فاقد توجیه اقتصادی است و نیاز به پرداخت کمک دارد میزان کمک در آگهی مناقصه یا مزایده درج می‌شود.

۳- رعایت شرایط رقابتی و برگزاری مزایده عمومی برای خریداران طرح‌ها، پروژه‌ها و فعالیت‌ها و برگزاری مناقصه عمومی برای فروشندگان کالاها و خدمات ناشی از اجرای طرح‌ها، پروژه‌ها و فعالیت‌ها الزامی است.

آیین‌نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی ظرف مدت دو ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۸

دولت موظف است از ایجاد و تقویت نشان(برند)های تجاری داخلی محصولات صنعتی و خوشه‌های صادراتی حمایت کند و ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب این قانون وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است آیین‌نامه ساماندهی تبلیغات کالاها و خدمات را با همکاری سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی، ارتباطات و فناوری اطلاعات، فرهنگ و ارشاد اسلامی و کشور با اهداف زیر تهیه کند و به تصویب هیئت‌وزیران برساند:

- ۱- افزایش رقابت‌پذیری کالاهای داخلی
- ۲- ترویج فرهنگ مصرف کالاهای داخلی
- ۳- ترویج تغذیه سالم
- ۴- جلوگیری از تجمل‌گرایی
- ۵- تشویق تولیدکنندگان، صادرکنندگان و نشان‌های برتر
- ۶- محدودسازی تبلیغ کالاهای خارجی

ماده ۹

کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور و دارندگان ردیف در قوانین بودجه سنواتی مکلفند:

الف - در صورت درخواست متقاضی بخش خصوصی یا تعاونی، وجه مورد مطالبه در قبال فروش محصول یا ارائه خدمت یا صدور مجوز یا پروانه بیش از یک میلیارد ریال، از سرمایه‌گذاران، تولیدکنندگان، صادرکنندگان، واردکنندگان و پیمانکاران ایرانی را طبق آیین‌نامه‌ای که با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور حداکثر تا مدت دو ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد به صورت نقد و یا اقساطی و یا مدت‌دار یکجا وصول نمایند.

ب - در صورت درخواست برای پرداخت اقساطی یا مدت‌دار یکجا، به دستگاه‌های مذکور اجازه داده می‌شود به غیر از موارد مربوط به درآمدهای عمومی و سایر موارد که طبق قوانین مربوط وصول می‌نمایند، برای مدت بیش از سه ماه، معادل نرخ سود تسهیلات بانکی برای مدت اقساط یا پرداخت یکجا به مبلغ نقدی مورد مطالبه اضافه نمایند.

ماده ۱۰

دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور و شرکت‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و دستگاه‌هایی که شمول حکم بر آن‌ها مستلزم ذکر یا تصریح نام است در صورت وجود مجوز قانونی یا

تصریح در قرارداد می‌توانند قراردادها، تعهدات، توافقات، واگذاری‌ها، مجوزها و پروانه‌های قانونی صادرشده را لغو کنند یا تغییر دهند یا متوقف یا عطف به ماسبق کنند در غیر این صورت اقدامات فوق مستلزم جلب رضایت اشخاص ذی‌نفع می‌باشد.

ماده ۱۱

به دستگاه‌های اجرایی مجری طرح‌های تملک‌داری‌های سرمایه‌ای دارای ردیف اعتبار در قوانین بودجه سنواتی اجازه داده می‌شود تا با موافقت سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور نسبت به خرید غیرنقدی و یا اقساطی تا سقف سی درصد (۳۰٪) اعتبار مصوب طرح کالاها مورد نیاز طرح‌های خود را جهت تحویل به پیمانکاران طرح‌های مذکور، به عنوان بخشی از سهم کارفرما اقدام نماید.

سود متعلقه به خرید این کالاها که در قرارداد با رعایت قوانین و مقررات پیش‌بینی شده است توسط کارفرما پرداخت می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تا سه ماه پس از تصویب این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۱۲

به کلیه وزارتخانه‌ها به‌ویژه نفت و نیرو و شرکت‌های تابعه و وابسته به آن‌ها و سازمان‌ها و مؤسسات دولتی و کلیه دارندگان عنوان و ردیف در قوانین بودجه کل کشور اجازه داده می‌شود سالانه تا سقف یکصد میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار به صورت ارزی و پانصد هزار میلیارد (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به صورت ریالی که هر ساله تا سقف نرخ تورم سال قبل تعدیل می‌گردد، در موارد مربوط به بندهای ذیل این ماده که سرمایه‌گذاری یا اقدام اشخاص حقیقی یا حقوقی خارجی یا داخلی با اولویت بخش‌های خصوصی یا تعاونی به تولید، صادرات، ارتقاء کیفیت، صرفه‌جویی یا کاهش هزینه در تولید کالا یا خدمت و زمان و بهبود کیفیت محیط‌زیست و یا کاهش تلفات جانی و مالی می‌انجامد برای نفت و گاز و میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی و کالاها و خدمات قابل صادرات یا واردات به قیمت‌های صادراتی یا وارداتی به نرخ روز ارز بازار آزاد یا معادل ریالی آن با

احتساب حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه‌های متعلقه و برای سایر موارد با قیمت‌های غیریارانه‌ای با احتساب حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه‌های متعلقه قرارداد منعقد کنند.

دولت مکلف است:

۱- کالا یا خدمت تولید شده یا صرفه‌جویی شده و منافع یا ارزش حاصله را حسب مورد و از محل درآمد، صرفه‌جویی، منافع یا ارزش حاصله خریداری کند.

۲- اصل و سود سرمایه‌گذاری و حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه‌های متعلقه یا منافع اقدام موضوع این ماده را به آنان پرداخت نماید. در صورت تأمین تمام یا بخشی از منابع موردنیاز اجزای (۱) و (۲) از بودجه کل کشور، ضمن مبادله موافقت‌نامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور از طریق خزانه‌داری کل کشور اقدام می‌شود.

اشخاص فوق می‌توانند طبق قرارداد یا مجوز صادره نسبت به فروش کالا یا خدمت تولید شده یا صرفه‌جویی شده و منافع یا ارزش حاصله از سرمایه‌گذاری یا اقدام در داخل یا خارج کشور و یا بهره‌برداری و استفاده از آن‌ها اقدام نمایند.

الف - طرح‌های نفت و گاز از جمله افزایش ظرفیت تولید نفت خام، گاز و میعانات گازی با اولویت مخازن مشترک و افزایش ظرفیت پالایش نفت خام و میعانات گازی، افزایش تولید محصولات پتروشیمی، ذخیره‌سازی نفت خام، میعانات گازی و گاز طبیعی مخازن مشترک در مخازن غیرمشترک و داخل کشور، ذخیره‌سازی گاز در فصول کم مصرف برای استفاده در فصول پرمصرف، تبدیل درجای نفت و گاز و میعانات گازی به محصول یا برق، تزریق گاز به میادین داخلی، رشد صادرات و عبور (ترانزیت) و معاوضه (سوآپ) نفت خام، میعانات گازی و گاز و فرآورده‌های نفتی، جلوگیری از سوختن گازهای همراه نفت و میعانات گازی و جایگزینی گاز داخلی یا وارداتی با فرآورده‌های نفتی ذی‌ربط و کلیه طرح‌هایی که به افزایش تولید یا صرفه‌جویی در مصرف نفت خام و میعانات گازی و گاز و فرآورده‌های نفتی بینجامد.

ب - طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی در بخش‌های مختلف از جمله صنعت با

اولویت صنایع انرژی‌بر و حمل و نقل عمومی و ریلی درون و برون‌شهری و ساختمان، توسعه استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر، گسترش استفاده از گاز طبیعی فشرده یا مایع یا گاز مایع شده با اولویت شهرهای بزرگ و مسیر راه‌های اصلی بین شهری، تولید و یا جایگزین کردن خودروهای کم‌مصرف و یا برقی با خودروهای پرمصرف و فرسوده و کاهش هزینه‌های حمل بار و مسافر و کاهش دمووراژ (خسارت تأخیر) کشتی‌ها و طرح‌های حمل و نقل ریلی، جاده‌ای، دریایی، هوایی اعم از زیرساخت‌ها و وسایل حمل و نقل، طرح‌هایی که به کاهش گازهای گلخانه‌ای منجر می‌شود، ماشین‌آلات و واحدهای تولیدی بخش کشاورزی

پ - طرح‌های احداث نیروگاه با بازدهی (راندمان) بالا، افزایش تولید و بازدهی حرارتی نیروگاه‌ها که منجر به افزایش بازدهی حرارتی شود، با اولویت نصب بخش بخار در نیروگاه‌های چرخه (سیکل) ترکیبی اعم از ترکیب برق و گرما (CHP) و ترکیب برق، سرما و گرما (CCHP) و مولدهای مقیاس کوچک (DG) توسعه استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر، کاهش تلفات انرژی در تولید، انتقال و توزیع، بهینه‌سازی و صرفه‌جویی در مصرف برق و انرژی، برقی کردن چاه‌های کشاورزی با اولویت استفاده از منابع انرژی‌های نو از جمله انرژی خورشیدی، جایگزینی مصرف برق به جای گاز یا فرآورده‌های نفتی در مناطقی که توجیه اقتصادی دارد و افزایش سهم صادرات و عبور (ترانزیت) برق، تولید برق از تلفات گاز و سوخت کارخانجات

ت - طرح‌های احداث سد، بندر، آب و فاضلاب، طرح‌های جلوگیری از شوری و کاهش کیفیت آب، شیرین کردن آب شور و تولید آب شیرین با استفاده از روش‌های مختلف با اولویت روش‌های حرارتی بازیافتی، بهینه‌سازی و صرفه‌جویی در مصرف آب با کاهش تلفات آب در انتقال و توزیع، مهار و بهره‌برداری بهینه از آب‌های داخلی، مشترک و مرزی و آب‌هایی که به دریا می‌ریزد و طرح‌های جمع‌آوری و دفع بهداشتی فاضلاب و کلیه طرح‌هایی که به بهبود کیفیت و کاهش مصرف آب میانجامد، طرح‌های زهکشی اراضی کشاورزی و شیوه‌های نوین آبیاری، تضمین خرید آب یا اجازه فروش آب به سرمایه‌گذاران در کلیه موارد از جمله شرب و بهداشت، صنعت، کشاورزی و آبیاری

ث - سایر طرح‌هایی که به ارتقاء کیفیت یا کمیت کالاها و خدمات تولیدی یا صرفه‌جویی و جلوگیری از هدر رفتن سرمایه‌های انسانی، مالی، محیط‌زیست و زمان منجر می‌شوند.

تبصره ۱

توجه فنی و اقتصادی و زیست‌محیطی، زمان‌بندی اجرا و بازپرداخت و سقف تعهد دولت در هر یک از طرح‌هایی که نیاز به تعهد دولت دارد با پیشنهاد وزارتخانه ذی‌ربط به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد. شورای اقتصاد مکلف است حداکثر تا مدت یک ماه پس از وصول هر طرح به دبیرخانه آن، رسیدگی و تعیین تکلیف کند.

تبصره ۲

صندوق توسعه ملی و بانک‌های عامل موظفند به طرح‌های دارای توجه فنی و اقتصادی این ماده با اولویت، تسهیلات ارزی و ریالی پرداخت نمایند.

تبصره ۳

در مواردی که سرمایه‌گذاری یا اقدامات اشخاص موضوع این ماده منجر به افزایش درآمد عمومی و یا کاهش هزینه‌های عمومی شود، تعهد بازپرداخت اصل و سود سرمایه‌گذاری و حقوق دولتی و عوارض قانونی و سایر هزینه‌های متعلقه یا منافع و عواید حاصل از اقدامات، به میزان و ترتیبی که به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد به‌عهده دولت است. وزارت نفت مکلف است حقوق متعلق به سرمایه‌گذار یا اقدام‌کننده را مطابق مصوبه شورای اقتصاد از محل افزایش درآمد حال یا آتی یا کاهش هزینه‌ها، حسب مورد به قیمت‌های صادراتی یا وارداتی (برای سوخت) و در سایر موارد، وزارتخانه‌های ذی‌ربط و شرکت‌های تابعه موظفند به سرمایه‌گذار یا اقدام‌کننده، پرداخت کنند و همزمان به حساب بدهکار دولت (خزانه‌داری کل کشور) منظور و تسویه حساب نمایند. در مواردی که در اثر سرمایه‌گذاری یا اقدامات موضوع این ماده، درآمد دستگاه‌های اجرایی یا شرکت‌های دولتی کاهش یابد، دولت مکلف به جبران معادل کاهش درآمد دستگاه‌های اجرایی یا شرکت‌های دولتی مربوط است.

حکم این تبصره شامل بندهای (الف) و (ب) ماده (۸۲) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم

توسعه جمهوری اسلامی ایران نمی‌گردد.

تبصره ۴

بازپرداخت تعهدات دولت موضوع بند (ت) این ماده از محل درآمدهای حاصل از اجرای طرح‌ها در قوانین بودجه سنواتی صورت می‌گیرد.

تبصره ۵

در اجرای بندهای این ماده اولویت با سرمایه‌گذارانی است که نفت خام، میعانات گازی و یا فرآورده‌های نفتی را برای تسویه تعهدات دولت قبول می‌کنند.

تبصره ۶

ارزش سوخت و یا انرژی صرفه‌جویی شده براساس نوع و ترکیب سوخت مصرفی در دوره یک سال قبل از انعقاد قرارداد و طبق قیمت‌های صادراتی و یا وارداتی محاسبه و منظور می‌شود.

تبصره ۷

به وزارتخانه‌های مذکور اجازه داده می‌شود در صورت نیاز آب، برق، گاز و فرآورده‌های نفتی و سایر کالاها و خدمات یارانه‌ای تولید یا صرفه‌جویی شده را از اشخاص حقیقی یا حقوقی غیردولتی، خصوصی یا تعاونی حسب مورد به قیمت‌های صادراتی یا وارداتی (برای سوخت) و برای سایر موارد به قیمت‌های غیریارانه‌ای از آنان و یا سایر سرمایه‌گذاران در این زمینه خریداری یا برای ایجاد اشتغال و اجرای طرح‌های تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای در هر استان و هر شهرستان سرمایه‌گذاری کنند. در صورت تمایل سرمایه‌گذار می‌تواند کالا یا خدمت تولید یا صرفه‌جویی شده را در داخل یا خارج به فروش برساند.

تبصره ۸

به منظور کاهش هزینه‌ها و تشویق به کاهش مصرف در کالاها و خدمات یارانه‌ای به وزارتخانه‌های مذکور و شرکت‌های تابعه و وابسته ذی‌ربط به آن‌ها در این ماده اجازه داده می‌شود با تصویب شورای اقتصاد مصارف کمتر از حد معین، آب، برق، گاز، فرآورده‌های

نفتی و سایر کالاها و خدمات یارانه ای را با توجه به فصل، منطقه جغرافیایی، نوع مصرف و مصرف کنندگان، متناسب با کاهش مصرف به حداقل قیمت و یا صفر کاهش دهد. چگونگی اجرای این تبصره با پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، نفت، نیرو، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی شامل تعیین حد معین برای مصارف مناطق جغرافیایی، نوع مصرف و مصرف کنندگان و مقدار و قیمت مصرف تا دو ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد.

آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، نفت و نیرو حسب مورد حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۱۳

کلیه پالایشگاه‌های کشور مشروط به پرداخت و تسویه وجوه نفت خام و میعانات گازی خریداری شده تحویلی به قیمت هر بشکه نود و پنج درصد (۹۵٪) تحویل روی کشتی (فوب) خلیج فارس و به صورت نقدی یا اعتبار اسنادی یک‌ماهه به شرکت دولتی ذی‌ربط تابعه وزارت نفت، مجازند فرآورده‌های نفتی مازاد بر نیاز داخلی را رأساً صادر کنند و دولت مکلف است سالانه سهم صندوق توسعه ملی را پرداخت نماید.

تبصره ۱

استفاده از سازوکارهای بورس انرژی در خرید و فروش نفت خام و میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی و انرژی برق در اولویت قرار دارد.

تبصره ۲

شرکت دولتی ذی‌ربط تابعه وزارت نفت مجاز است قیمت پایه نفت خام و میعانات گازی عرضه شده در بورس را:

۱- تا دو درصد (۲٪) کمتر از نود و پنج درصد (۹۵٪) تحویل روی کشتی (فوب) خلیج فارس تعیین کند.

۲- تا سه درصد (۳٪) کمتر از بند (۱) برای توسعه پالایشگاه‌های موجود یا احداث پالایشگاه‌های جدید تا ده سال پس از بهره‌برداری، تعیین کند.

تبصره ۳

به وزارت نفت و سایر دستگاه‌ها اجازه داده می‌شود برای تشویق کشتی‌های خارجی به سوختگیری و تأمین سایر نیازهای خود در بنادر ایران از ابزارهای تشویقی و قیمت‌های ترجیحی نسبت به سایر رقبا در تأمین سوخت و سایر نیازها استفاده کنند.

ماده ۱۴

معاملات و دریافت‌ها و پرداخت‌های موضوع انتشار اوراق بهادار دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۸/۷/۱۳۸۶ از طریق نهاد واسط موضوع بند (د) ماده (۱) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی به منظور تأمین مالی از طریق انتشار اوراق بهادار در مواردی که خرید، فروش و اجاره‌داری جزء لاینفک ابزار تأمین مالی است با تأیید خزانه‌داری کل کشور از رعایت تشریفات مقرر در قانون محاسبات عمومی کشور و قوانین مربوط به مناقصات و مزایده‌ها مستثنی است. سقف درآمدهای موضوع انتشار اوراق بهادار مذکور در این ماده ضمن قوانین بودجه سنواتی تعیین می‌شود.

آیین‌نامه اجرایی این ماده با اولویت دادن به بخش‌های تولیدی، ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۵

صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری صنایع کوچک، صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع الکترونیک، صنایع دریایی و بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی و صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی، به جزء (۱۱) ماده (۱۲) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۷/۲/۱۳۸۷ و اصلاحات بعدی آن و تبصره ماده (۱۴۵) قانون

مالیات‌های مستقیم اضافه و از شمول مواد (۳۹)، (۴۰)، (۴۱) و (۷۶) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۱/۱/۶ و اصلاحات بعدی آن مستثنی می‌شوند.

ماده ۱۶

کلیه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری موظفند از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون تا مدت سه سال:

الف - سالانه حداقل سی و سه درصد (۳۳٪) اموال خود اعم از منقول، غیرمنقول و سرقفلی را که به تملک آن‌ها و شرکت‌های تابعه آن‌ها درآمده است و به تشخیص شورای پول و اعتبار و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مازاد می‌باشد، واگذار کنند. منظور از شرکت‌های تابعه مذکور، شرکت‌هایی هستند که بانک‌ها و مؤسسات اعتباری به صورت مستقیم یا غیرمستقیم مالک بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سهام آن باشند یا اکثریت اعضای هیئت مدیره آن را تعیین کنند.

ب - سهام تحت تملک خود و شرکت‌های تابعه خود را در بنگاه‌هایی که فعالیت‌های غیربانکی انجام می‌دهند، به استثنای طرح‌های نیمه تمام شرکت‌های تابعه واگذار کنند. تشخیص «غیربانکی» بودن فعالیت بنگاه‌هایی که بانک‌ها، مؤسسات اعتباری و شرکت‌های تابعه، سهامدار آن‌ها هستند، برعهده بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است.

تبصره ۱

معادل صد درصد (۱۰۰٪) مابه‌التفاوت حاصل از فروش اموال و دارایی‌های مازاد بانک‌های دولتی نسبت به مبلغ قیمت دفتری و هزینه‌های فروش پس از کسر سهم سود قطعی سپرده‌گذاران، به خزانه داری کل کشور واریز و جهت افزایش سرمایه همان بانک تخصیص داده می‌شود. وجوه حاصل از این تبصره از پرداخت مالیات و سود سهم دولت معاف است.

تبصره ۲

با رعایت سیاست‌های کلی و قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۲۵/۳/۱۳۸۷ و اصلاحات بعدی آن، وجوه حاصل از واگذاری

باقیمانده سهام دولت در بانک‌ها و بیمه‌های مشمول واگذاری مطابق با دستورالعملی که به تصویب وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌رسد، در قالب بودجه‌های سنواتی به افزایش سرمایه بانک‌های دولتی اختصاص می‌یابد.

تبصره ۳

در اجرای این ماده وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است ظرف مدت سه سال مطابق دستورالعملی که به تصویب مجمع عمومی بانک‌ها می‌رسد، نسبت به بازسازی ساختار مالی و استقرار حاکمیت شرکت در بانک‌های دولتی اقدام کند.

ماده ۱۷

در صورت عدم انجام تکالیف موضوع ماده (۱۶) این قانون، مجازات‌های زیر نسبت به بانک یا مؤسسه اعتباری متخلف اعمال می‌شود:

الف - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با اخطار قبلی، نسبت به اعمال مجازات‌های قانونی از جمله ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱/۴/۱۸ و اصلاحات بعدی آن اقدام می‌کند.

ب - سود بانک‌ها و مؤسسات اعتباری که منشأ آن فعالیت‌های غیربانکی شامل نگاه‌داری و نگهداری سهام باشد در سال ۱۳۹۵ با نرخ بیست و هشت درصد (۲۸٪) مشمول مالیات می‌شود. پس از آن، هر سال سه واحد به درصد نرخ مذکور افزوده می‌شود تا به پنجاه و پنج درصد (۵۵٪) برسد.

پ - عایدی املاک غیرمنقول مازاد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری شامل زمین، مستغلات، سرقفلی و اموال مشابه آن در سال ۱۳۹۵ با نرخ بیست و هشت درصد (۲۸٪) مشمول مالیات می‌شود. پس از آن، هر سال سه واحد به درصد نرخ مذکور اضافه می‌شود تا به پنجاه و پنج درصد (۵۵٪) برسد. منظور از عایدی املاک در این ماده مابه‌التفاوت قیمت بازاری ملک در ابتدا، و انتهای سال مالی است و بانک یا مؤسسه اعتباری که دارایی غیرمنقول مازاد نگهداری می‌کند موظف است از سال ۱۳۹۵ به بعد، براساس نرخ‌های مقرر در این ماده، همه ساله مالیات بر عایدی دارایی غیرمنقول مازاد تحت تملک خود را

بپردازد. چگونگی تقویم دارایی موضوع این ماده، مطابق آیین نامه اجرایی است که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می شود و ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می رسد.

ت - مدیرعامل و اعضای هیئت مدیره بانک‌ها و مؤسسات اعتباری که به دلایلی جز موارد تبصره (۱) این ماده و یا حکم قضائی مبنی بر عدم واگذاری اموال و سهام موضوع ماده (۱۶) این قانون، اقدام به اجرای این حکم نمایند به مدت پنج سال از عضویت در هیئت مدیره و نیز تصدی سمت مدیرعاملی بانک‌ها و مؤسسات مالی و یا اعتباری محروم می شوند.

تبصره ۱

موارد زیر از شمول مجازات‌های مقرر در این ماده مستثنی است:

الف - مواردی که بانک یا مؤسسه اعتباری حسب مورد به تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران یا سازمان بورس و اوراق بهادار اقدامات لازم برای واگذاری دارایی‌های موضوع این ماده را انجام داده ولی به عللی خارج از اراده بانک یا مؤسسه اعتباری، واگذاری آن ممکن نشده باشد؛

ب - نگهداری اموال منقول یا غیرمنقول و سهامی که به تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به صورت قهری به تملک بانک یا مؤسسه اعتباری درآمده باشد. نگهداری این گونه اموال و سهام تا یک سال پس از تاریخ تملک، مشمول مجازات‌های موضوع این ماده نیست. تعیین مصادیق قهری بودن تملک، مطابق آیین نامه‌ای است که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می شود و ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می رسد.

تبصره ۲

نظارت مستقیم بر اجرای این حکم با وزارت امور اقتصادی و دارایی می باشد و وزارت مذکور موظف است هر سه ماه یک بار گزارش عملکرد حکم این ماده را به کمیسیون‌های اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

ماده ۱۸

تا پایان سال ۱۳۹۴ پنجاه درصد (۵۰٪) منابع و از سال ۱۳۹۵، صد درصد (۱۰۰٪) منابعی که از محل حساب ذخیره ارزی به عاملیت بانک‌های دولتی صرف اعطای تسهیلات به بخش‌های خصوصی و تعاونی شده است و طی سال‌های آتی وصول می‌شود، پس از کسر تعهدات قبلی به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز و جهت افزایش سرمایه دولت در بانک‌های دولتی با اولویت همان بانک‌های عامل منظور می‌شود.

برای این منظور به بانک‌های عامل حساب ذخیره ارزی اجازه داده می‌شود تا یکصد هزار میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به اتکای مطالبات جاری (حصه تسهیلات اعطائی سررسید نشده) از اشخاص بابت اعطای تسهیلات از محل حساب ذخیره ارزی، اوراق بهادار مبتنی بر دارایی منتشر نمایند و منابع حاصل را به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز کنند.

صد درصد (۱۰۰٪) وجوه مذکور با تصویب هیئت‌وزیران صرف افزایش سرمایه بانک‌های دولتی می‌شود. ضوابط ناظر بر انتشار اوراق بهادار مذکور و تسویه حساب بانک‌های عامل با خزانه‌داری کل کشور به موجب آیین‌نامه اجرایی است که ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب این قانون به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۱۹

به منظور کمک به تأمین نقدینگی برای حمایت از واحدهای تولیدی کالا و خدمات و تسهیل در وصول مطالبات سررسید گذشته بانک‌ها و یا مؤسسات مالی و یا اعتباری دارای مجوز از این واحدها اقدامات زیر انجام می‌شود:

الف - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است از طریق کلیه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری دولتی و خصوصی عامل در صورت درخواست متقاضی، متناسب با بازپرداخت هر بخش از تسهیلات پرداختی به واحدهای تولیدی، نسبت به آزادسازی وثیقه‌های مازاد و یا تبدیل وثیقه متناسب با میزان باقیمانده تسهیلات اقدام نماید. انتخاب وثیقه باقیمانده جهت تضمین با بانک است.

ب - دریافت و کالت بلاعزل از تسهیلات گیرندگان و وثیقه گذاران بابت وثائق در رهن بانک‌ها و مؤسسات اعتباری دولتی و خصوصی ممنوع است و وثیقه گیرندگان موظفند در قالب قراردادهای منعقد شده یا سایر طرق قانونی نسبت به به اجرا گذاشتن وثیقه‌ها عمل کنند.

پ - متن زیر به‌عنوان تبصره (۴) به ماده واحده قانون اصلاح ماده (۳۴) اصلاحی قانون ثبت مصوب ۱۳۵۱ و حذف ماده (۳۴) مکرر آن مصوب ۲۹/۱۱/۱۳۸۶ الحاق می‌شود:

تبصره ۴- در راستای تسهیل در وصول مطالبات سررسید گذشته بانک‌ها و یا مؤسسات مالی و یا اعتباری دارای مجوز به یکی از روش‌های زیر عمل می‌شود:

۱- بانک و یا مؤسسه مالی و یا اعتباری تسهیلات دهنده، در صورت درخواست واحد تولیدی بدهکار، به بازار فرابورس یا کارشناس رسمی دادگستری مراجعه و تمام اموال و دارایی‌های واحد تولیدی را قیمت‌گذاری می‌نماید و با هدف تأمین طلب بانک و یا مؤسسه مالی و یا اعتباری بر روی درصد سهام قابل واگذاری به خریدار، یک مناقصه برگزار می‌کند تا مشخص شود که کدام خریدار با قبول درصد کمتری از سهام واحد تولیدی بدهکار، تمام بدهی او را می‌پردازد. با پرداخت میزان طلب بانک و مؤسسه مالی و یا اعتباری از واحد تولیدی توسط خریدار، آن بخش از سهم واحد تولیدی که در مناقصه مشخص شده است، به خریدار منتقل و اموال مورد رهن آزاد می‌شود.

در صورتی که بدهکار از مجوز فوق برای تسویه بدهی‌های خود استفاده کند، در صورت شرط ضمن عقد در قرارداد مناقصه و درخواست خریدار، بدهکار مکلف است به خریدار سهام واحد تولیدی بدهکار اعم از اینکه بانک و یا مؤسسه مالی و یا اعتباری باشد و یا سهام خود را از طریق فرابورس خریداری کرده باشد، اجازه دهد تا با خرید نقدی بخش دیگری از سهام این واحد تولیدی به قیمت قبلی، سهام خود را تا سقف سهام مورد نیاز برای تشکیل مجمع عمومی فوق‌العاده، افزایش دهد.

۲- در مورد معاملات بانک‌ها و مؤسسات مالی و یا اعتباری مجاز، هرگاه مال مورد وثیقه به مبلغ پایه کارشناسی رسمی دادگستری مرضی الطرفین خریداری نداشته باشد، به تقاضای بستانکار و ضمن اخطار به تسهیلات گیرنده و راهن، مهلت دو ماهه داده می‌شود تا طلب بانک یا مؤسسه مالی و یا اعتباری را پرداخت کند و یا ملک مورد وثیقه را با

پرداخت تمام یا بخشی از طلب بانک تا سقف مبلغ پایه مزایده فک رهن کند. چنانچه ظرف مدت مذکور طلب بستانکار پرداخت نشود، مال مورد مزایده به بالاترین مبلغ پیشنهادی مشروط بر اینکه کمتر از هفتاد درصد (۷۰٪) مبلغ پایه مزایده نباشد، به فروش رسیده و طلب بستانکار وصول می‌شود. در صورتی که در مزایده اول، مال مورد مزایده به فروش نرسد، تکرار مزایده با قیمت کارشناسی جدید بلامانع است. هرگاه ارزش مال مورد وثیقه بیشتر از ارزش مورد مطالبه بانک باشد، تملک دارایی مورد وثیقه به اختیار بانک می‌باشد و الزامی در تملک ندارد. در صورت عدم وصول کامل طلب از این طریق، حق پیگیری وصول باقی مانده مطالبات از روش‌های قانونی برای بستانکار محفوظ است. در اجرای این تبصره استفاده از سازوکارهای بورس کالا در اولویت قرار دارد.

ماده ۲۰

دولت موظف است نسبت به تعیین تکلیف نرخ و فرآیند تسویه بدهکاران ارزی از محل حساب ذخیره ارزی به دولت به نحوی که زمان دریافت ارز، زمان فروش محصول یا زمان تکمیل طرح (حسب مورد)، نوع کالا (نهایی، واسطه‌ای یا سرمایه‌ای) وجود یا نبود محدودیت‌های قیمت‌گذاری توسط دولت و رعایت ضوابط قیمت‌گذاری و عرضه توسط دریافت‌کننده تسهیلات، وجود یا نبود منابع ارزی در زمان درخواست متقاضی لحاظ شده باشد، ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون اقدام کند.

تبصره ۱

گیرندگان تسهیلات موضوع این ماده از تاریخ ابلاغ این قانون تا سه ماه فرصت دارند تا بدهی خود به قیمت روز گشایش را با بانک عامل تأدیه و یا تعیین تکلیف کنند. بدهکارانی که مطابق این تبصره اقدام به تعیین تکلیف بدهی خود نموده باشند، مشمول تسهیلات این ماده هستند. تطابق شرایط این ماده با بدهکاران مزبور با تصویب کارگروه ملی و برحسب ضرورت استانی می‌باشد. کلیه اقدامات قانونی و اجرایی توسط بانک‌های عامل تا ابلاغ آیین‌نامه اجرایی این ماده متوقف می‌شود.

تبصره ۲

آیین‌نامه اجرایی این ماده که در آن ترکیب کارگروه مذکور در تبصره (۱) تعیین می‌شود، به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

تبصره ۳

وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این قانون با همکاری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بورس و اوراق بهادار و بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، آیین‌نامه پوشش نوسانات نرخ ارز را تهیه کند و به تصویب هیئت‌وزیران برساند.

ماده ۲۱

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است به منظور تأمین سرمایه در گردش پایدار برای واحدهای صنعتی، معدنی، کشاورزی، حمل و نقل، صنوف تولیدی، بنگاه‌های دانش‌بنیان و شرکت‌های صادراتی در حال کار (که در این ماده به اختصار «واحد» نامیده می‌شوند)، حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون، دستورالعمل اجرایی افتتاح حساب ویژه تأمین سرمایه در گردش را (که به اختصار «حساب ویژه» نامیده می‌شود) در چهارچوب قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) مصوب ۸/۶/۱۳۶۲ و اصلاحات بعدی آن با شرایط و الزامات زیر تدوین و به شبکه بانکی کشور ابلاغ نماید:

الف - هر واحد تنها می‌تواند یک «حساب ویژه» در شبکه بانکی کشور داشته باشد. تمام یا بخشی از عواید حاصل از فروش واحد به این حساب واریز می‌شود و موجودی آن صرفاً برای پرداخت‌های قانونی و خرید نهاده‌های موردنیاز واحد قابل استفاده است. افتتاح «حساب ویژه» برای هر واحد، مانع از داشتن انواع دیگر حساب‌های بانکی توسط آن واحد نیست.

ب - بانک موظف است حسب درخواست صاحب حساب، وجوه موردنیاز برای خرید نهاده‌های موردنیاز تولید یا پرداخت‌های قانونی مرتبط با تولید یا صادرات را از محل موجودی حساب ویژه واحد پرداخت نموده، در صورت عدم تکافوی موجودی حساب

ویژه واحد، به میزان کسری حساب و حداکثر تا سقف اعتبار حساب ویژه واحد، حساب مزبور را بدهکار نماید.

تسهیلاتی که از این طریق در اختیار واحدها قرار می‌گیرد، از نوع حد اعتباری و در قالب اعتبار در حساب جاری بوده و متناسب با مبالغ بازپرداخت شده، قابل تکرار می‌باشد. این تسهیلات صرفاً در چهارچوب عقود مصرح در فصل سوم قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) و آیین‌نامه‌های آن قابل پرداخت است. بازپرداخت این تسهیلات می‌تواند از طریق واریز تدریجی وجوه حاصل از فروش به «حساب ویژه» واحد انجام شود.

پ - حد اعتباری حساب ویژه هر واحد در سال اول افتتاح حساب عبارت است از شصت درصد (۶۰٪) میانگین فروش سه ساله آخر فعالیت آن واحد (مورد تأیید سازمان امور مالیاتی کشور) و حداکثر تا سقف پانصد میلیارد ریال

حد اعتباری حساب ویژه هر واحد برای سال‌های بعد، براساس دستورالعمل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران که به تصویب شورای پول و اعتبار خواهد رسید، متناسب با فروش سال قبل واحد که وجه آن به حساب ویژه واریز شده باشد، تعیین می‌شود.

ت - هر گونه استفاده غیرمجاز از حساب ویژه، جرم محسوب می‌شود و مجرم با رأی دادگاه به جریمه نقدی سه برابر مبلغ تخلف و محرومیت موقت یا دائم از تسهیلات حساب ویژه محکوم خواهد شد.

ث - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است تدابیر تشویقی و تنبیهی لازم را برای الزام کلیه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری در راستای تأمین سرمایه در گردش واحدها در چهارچوب مقررات این ماده اتخاذ نموده، هر شش ماه یک بار، گزارش عملکرد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری در این خصوص را به کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

ماده ۲۲

بانک‌ها موظفند درخواست‌های استفاده از تسهیلات ارزی و ریالی مورد نیاز طرح‌های دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی را همزمان بررسی و براساس زمانبندی اجرای طرح و متناسب با پیشرفت فیزیکی پروژه پرداخت نمایند. همچنین بانک‌ها در خصوص قراردادهای و

تعهدات تولیدی غیر تکلیفی که متقاضی، سهم آورده خود را طبق زمانبندی واریز کرده و اجرای طرح یا پروژه موضوع قرارداد نیز شروع شده باشد، در صورت تعلیق تسهیلات تعهد شده، ملزم به تمدید مدت قرارداد و عدم دریافت هرگونه سود در بازه زمانی تعلیق و عدم ایفای تعهدات قراردادی خود در قبال متقاضی یا طرف قرارداد خود می‌باشد.

ماده ۲۳

کلیه بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری دولتی و خصوصی مکلفند با درخواست بنگاه‌های تولیدی که به دلیل شرایط کشور طی سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲ دچار مشکل و دارای بدهی سررسید گذشته گردیده‌اند و تاکنون برای تسهیلات اخذ شده معوق از تمهیدات استمهال و یا امهال استفاده نکرده‌اند با تأیید هیئت مدیره برای یک بار و با دوره تنفس شش ماهه و بازپرداخت سه‌ساله اقدام به تسویه حساب تسهیلات معوق نمایند. جریمه‌های تسهیلات فوق به صورت جداگانه محاسبه و در انتهای دوره بازپرداخت و در صورت انجام تعهدات به موقع بنگاه تولیدی، مشمول بخشودگی می‌گردد. بنگاه‌هایی که حداکثر یک سال پس از تصویب این قانون تعیین تکلیف نمایند مشمول این ماده می‌باشند.

ماده ۲۴

به دولت اجازه داده می‌شود از محل صرفه‌جویی در هزینه‌ها یا فروش طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای یا فروش اموال مازاد یا افزایش قیمت آب و حامل‌های انرژی برای مصارف بیش از الگوی مصرف یا متوسط مصرف، سالانه تا دو درصد (۲٪) بودجه کل کشور را پس از واریز به خزانه‌داری کل کشور به افزایش سرمایه بانک‌های دولتی اختصاص دهد. بانک‌های مذکور موظفند حداقل معادل سه برابر مبلغ افزایش سرمایه را از این محل به خریداران غیردولتی، خصوصی یا تعاونی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی تسهیلات با اقساط بازپرداخت حداقل پنج ساله پرداخت نمایند. لیست طرح‌ها و پروژه‌ها توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تعیین و اعلام می‌شود.

به صندوق توسعه ملی نیز اجازه داده می‌شود تا از طریق بانک‌های عامل ذی‌ربط به

خریداران طرح‌ها و پروژه‌های مذکور تسهیلات پرداخت نماید.

مقتضیان خرید طرح‌ها و پروژه‌های مذکور مجازند حداقل بیست درصد (۲۰٪) منابع مورد نیاز جهت تکمیل و بهره‌برداری از هر طرح و یا پروژه را تأمین نمایند.

دستگاه‌های اجرایی طرح‌ها و پروژه‌ها موظفند با تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با عقد قرارداد بلند مدت تا مدت پنجاه سال کالاها و خدمات ناشی از اجرای طرح‌ها و پروژه‌ها را از بخش غیردولتی، خصوصی یا تعاونی خریداری یا به آن‌ها کمک زیان پرداخت نمایند و در صورت عدم نیاز، خریداران طرح‌ها و پروژه‌ها می‌توانند کالا یا خدمات ناشی از اجرای طرح‌ها و یا پروژه‌ها را در داخل یا خارج به فروش رسانند.

به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اجازه داده می‌شود طرح‌های فاقد توجیه اقتصادی را با پرداخت یارانه یا کمک زیان توجیه دار و سودآور نماید. رعایت شرایط رقابتی و برگزاری مزایده عمومی برای فروش طرح‌ها و پروژه‌ها و برگزاری مناقصه عمومی برای خرید کالاها و خدمات ناشی از اجرای طرح‌ها و پروژه‌ها الزامی است.

آیین‌نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی و صندوق توسعه ملی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران حداکثر تا مدت دو ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۲۵

به سازمان بورس و اوراق بهادار اجازه داده می‌شود با رعایت مواد (۲۶) و (۲۷) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱/۹/۱۳۸۴ پس از استقرار و راه‌اندازی شرکت‌های رتبه‌بندی اعتباری براساس رتبه اعلامی شرکت‌های مزبور، مجوز انتشار اوراق مشارکت را صادر نماید. نحوه ضمانت و تعیین نرخ اوراق مذکور به موجب آیین‌نامه اجرایی است که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان بورس و اوراق بهادار، حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون تهیه می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۲۶

کلیه معاملات ثانویه اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار اسلامی (صکوک) از قبیل اوراق مرابحه و اسناد خزانه اسلامی صرفاً از طریق بورس یا بازار خارج از بورس موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران انجام می‌شود.

اوراق مرابحه، اوراق بهادار قابل نقل و انتقالی است که نشان‌دهنده مالکیت مشاع دارنده آن در دارایی مالی ناشی از فروش کالا، یا خدمتی است که نقل و انتقال آن شرعاً جایز بوده و براساس قرارداد مرابحه حاصل شده است.

تبصره ۱

انتشار اوراق مشارکت قابل بازخرید قبل از سررسید توسط بانک‌های دولتی و خرید اوراق مشارکت منتشرشده توسط سایر بانک‌ها (اعم از دولتی و خصوصی) به وسیله بانک‌های دولتی ممنوع است.

تبصره ۲

انتشار اوراق بهادار قابل بازخرید قبل از سررسید توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران که با هدف مدیریت نظام پولی کشور انجام می‌شود، مجاز است.

ماده ۲۷

شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار یا بازار خارج از بورس موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران که از محل آورده نقدی یا مطالبات حال شده سهامداران افزایش سرمایه می‌دهند، از پرداخت حق تمبیر موضوع ماده (۴۸) قانون مالیات‌های مستقیم و تبصره آن معاف می‌باشند.

ماده ۲۸

الف - به منظور کنترل و کاهش مخاطرات سامانه‌ای یا فرادستگاهی بازار سرمایه کشور در شرایط وقوع بحران‌های مالی و اقتصادی و اجرای سیاست‌های عمومی حاکمیتی در شرایط مذکور و به منظور حفظ و توسعه شرایط رقابت منصفانه در حوزه بازار سرمایه، صندوق تثبیت بازار سرمایه به عنوان نهاد مالی تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار، با

شخصیت حقوقی مستقل تأسیس می شود و طبق اساسنامه خود و در چهارچوب مصوبات هیئت امناء متشکل از وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس کل بانک مرکزی، رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، رئیس هیئت عامل صندوق توسعه ملی و رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار توسط هیئت عامل فعالیت می نماید.

تبصره ۱

اداره صندوق برعهده هیئت عامل آن خواهد بود و سازمان حسابرسی به عنوان حسابرس - بازرس قانونی آن فعالیت می نماید.

تبصره ۲

سازمان بورس و اوراق بهادار با تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار، می تواند بخشی از منابع داخلی خود را به شکل سپرده در اختیار این صندوق قرار دهد. صندوق توسعه ملی نیز مجاز است تا یک درصد (۱٪) از منابع سالانه خود را از طریق سپرده های خود در بانک های عامل در این صندوق سپرده گذاری کند.

تبصره ۳

شرایط و معیارهای مخاطرات سامانه ای، مخاطرات فرادستگاهی و بحران های مالی و نیز شرایط و مقررات فعالیت و انحلال صندوق، ارکان صندوق و وظایف و اختیارات هیئت امناء و هیئت عامل به موجب اساسنامه صندوق تثبیت بازار سرمایه است که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی حداکثر تا مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می رسد.

تبصره ۴

در صورت انحلال صندوق تثبیت بازار سرمایه کلیه اموال و دارایی های آن بعد از کسر تعهدات و بدهی ها به دولت تعلق می گیرد.

تبصره ۵

فعالیت های صندوق در حوزه بازار سرمایه از ابتدای سال ۱۳۹۵ از هرگونه مالیات و عوارض معاف می باشد.

ب - شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس و بازارهای خارج از بورس براساس میزان سهام شناور خود در هر یک از بازارهای مذکور و براساس مقرراتی که با پیشنهاد سازمان بورس و اوراق بهادار به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار می‌رسد می‌توانند تا سقف ده درصد (۱۰٪) از سهام خود را خریداری و تحت عنوان سهام خزانه در شرکت نگهداری کنند. مادامی که این سهام در اختیار شرکت است فاقد حق رأی می‌باشد.

پ - مابه‌التفاوت ارزش اسمی و قیمت معاملاتی پذیرهنویسی اوراق بهادار مذکور که کمتر از قیمت اسمی پذیرهنویسی می‌شوند به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی پذیرفته می‌شود.

ماده ۲۹

از ابتدای سال ۱۳۹۵ کلیه معافیت‌های مقرر در مواد (۷)، (۱۱) و (۱۲) قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۲۵/۹/۱۳۸۸ درخصوص اوراق صکوک و تمامی اوراق بهاداری که در چهارچوب قوانین و براساس ضوابط و مقررات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران منتشر می‌شود، حاکم است.

ماده ۳۰

متن زیر به‌عنوان ماده (۱۳۸ مکرر) به قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۳/۱۲/۱۳۶۶ و اصلاحات بعدی آن الحاق می‌شود:

ماده ۱۳۸ مکرر - اشخاصی که آورده نقدی برای تأمین مالی پروژه - طرح و سرمایه در گردش بنگاه‌های تولیدی را در قالب عقود مشارکتی فراهم نمایند، معادل حداقل سود مورد انتظار عقود مشارکتی مصوب شورای پول و اعتبار از پرداخت مالیات بر درآمد معاف می‌شوند و برای پرداخت‌کننده سود، معادل سود پرداختی مذکور به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی می‌شود.

تبصره ۱

استفاده‌کننده از معافیت موضوع این ماده تا دو سال نمی‌تواند آورده نقدی را از بنگاه

تولیدی خارج کند. در صورت کاهش آورده نقدی، به میزان ارزش روز معافیت استفاده شده، مالیات سال خروج آورده نقدی، اضافه می‌شود.

تبصره ۲

تشخیص تحقق به کارگیری آورده نقدی برای تأمین مالی پروژه - طرح یا سرمایه در گردش با اداره امور مالیاتی حوزه مربوط است.

ماده ۳۱

متن زیر جایگزین ماده (۱۳۲) قانون مالیات‌های مستقیم و تبصره‌های آن می‌شود و ماده (۱۳۸) قانون مذکور و تبصره‌های آن حذف می‌گردد:

ماده ۱۳۲- درآمد ابرازی ناشی از فعالیت‌های تولیدی و معدنی اشخاص حقوقی غیردولتی در واحدهای تولیدی یا معدنی که از تاریخ اجرای این ماده از طرف وزارتخانه‌های ذی‌ربط برای آن‌ها پروانه بهره‌برداری صادر یا قرارداد استخراج و فروش منعقد می‌شود و همچنین درآمدهای خدماتی بیمارستان‌ها، هتل‌ها و مراکز اقامتی گردشگری اشخاص یادشده که از تاریخ مذکور از طرف مراجع قانونی ذی‌ربط برای آن‌ها پروانه بهره‌برداری یا مجوز صادر می‌شود، از تاریخ شروع بهره‌برداری یا استخراج یا فعالیت به مدت پنج سال و در مناطق کمتر توسعه یافته به مدت ده سال با نرخ صفر مشمول مالیات می‌باشد.

الف - منظور از مالیات با نرخ صفر روشی است که مؤدیان مشمول آن مکلف به تسلیم اظهارنامه، دفاتر قانونی، اسناد و مدارک حسابداری حسب مورد، برای درآمدهای خود به ترتیب مقرر در این قانون و در مواعید مشخص شده به سازمان امور مالیاتی کشور می‌باشند و سازمان مذکور نیز مکلف به بررسی اظهارنامه و تعیین درآمد مشمول مالیات مؤدیان براساس مستندات، مدارک و اظهارنامه مذکور است و پس از تعیین درآمد مشمول مالیات مؤدیان، مالیات آن‌ها با نرخ صفر محاسبه می‌شود.

ب - مالیات با نرخ صفر برای واحدهای تولیدی و خدماتی و سایر مراکز موضوع این ماده که دارای بیش از پنجاه نفر نیروی کار شاغل باشند چنانچه در دوره معافیت، هر سال نسبت به سال قبل نیروی کار شاغل خود را حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) افزایش دهند، به

ازای هر سال افزایش کارکنان یک سال اضافه می‌شود. تعداد نیروی کار شاغل و همچنین افزایش اشتغال نیروی کار در هر واحد با تأیید وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و ارائه اسناد و مدارک مربوط به فهرست بیمه تأمین اجتماعی کارکنان محقق می‌شود. در صورت کاهش نیروی کار از حداقل افزایش مذکور در سال بعد که از مشوق مالیاتی این بند استفاده کرده باشند، مالیات متعلق در سال کاهش، مطالبه و وصول می‌شود. افرادی که بازنشسته، بازخرید و مستعفی می‌شوند کاهش محسوب نمی‌گردد.

پ - دوره برخورداری محاسبه مالیات با نرخ صفر برای واحدهای اقتصادی مذکور موضوع این ماده واقع در شهرک‌های صنعتی یا مناطق ویژه اقتصادی به مدت دو سال و در صورت استقرار شهرک‌های صنعتی یا مناطق ویژه اقتصادی در مناطق کمتر توسعه یافته، به مدت سه سال افزایش می‌یابد.

ت - شرط برخورداری از هرگونه معافیت مالیاتی برای اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در مناطق آزاد و سایر مناطق کشور تسلیم اظهارنامه مالیاتی در موقع مقرر قانونی است. اظهارنامه مالیاتی اشخاص حقوقی شامل ترازنامه و حساب سود و زیان طبق نمونه‌ای است که توسط سازمان امور مالیاتی تهیه می‌شود.

ث - به منظور تشویق و افزایش سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی در واحدهای موضوع این ماده علاوه بر دوره حمایت از طریق مالیات با نرخ صفر حسب مورد، سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر توسعه یافته و سایر مناطق به شرح زیر مورد حمایت قرار می‌گیرد:

۱- در مناطق کمتر توسعه یافته:

مالیات سال‌های بعد از دوره محاسبه مالیات با نرخ صفر مذکور در صدر این ماده تا زمانی که جمع درآمد مشمول مالیات واحد به دو برابر سرمایه ثبت و پرداخت شده برسد، با نرخ صفر محاسبه می‌شود و بعد از آن، مالیات متعلقه با نرخ‌های مقرر در ماده (۱۰۵) این قانون و تبصره‌های آن محاسبه و دریافت می‌شود.

۲- در سایر مناطق:

پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات سال‌های بعد از دوره محاسبه مالیات مذکور در صدر این ماده با نرخ صفر و پنجاه درصد (۵۰٪) باقی‌مانده با نرخ‌های مقرر در ماده (۱۰۵) قانون

مالیات‌های مستقیم و تبصره‌های آن محاسبه و دریافت می‌شود. این حکم تا زمانی که جمع درآمد مشمول مالیات واحد، معادل سرمایه ثبت و پرداخت شده شود، ادامه می‌یابد و بعد از آن، صد درصد (۱۰۰٪) مالیات متعلقه با نرخ‌های مقرر در ماده (۱۰۵) این قانون و تبصره‌های آن محاسبه و دریافت می‌شود.

درآمد حمل و نقل اشخاص حقوقی غیردولتی، از مشوق مالیاتی جزءهای (۱) و (۲) این بند برخوردار می‌باشند. اشخاص حقوقی غیردولتی موضوع این ماده که قبل از این اصلاحیه تأسیس شده‌اند، در صورت سرمایه‌گذاری مجدد از مشوق این ماده می‌توانند استفاده کنند.

هرگونه سرمایه‌گذاری که با مجوز مراجع قانونی ذی‌ربط به منظور تأسیس، توسعه، بازسازی و نوسازی واحدهای مذکور برای ایجاد دارایی‌های ثابت به استثنای زمین هزینه می‌شود، مشمول حکم این بند است.

ج - استثنای زمین مذکور در انتهای بند (ت)، در مورد سرمایه‌گذاری اشخاص حقوقی غیردولتی در واحدهای حمل و نقل، بیمارستان‌ها، هتل‌ها و مراکز اقامتی گردشگری صرفاً به میزان تعیین شده در مجوزهای قانونی صادر شده از مراجع ذی‌صلاح، جاری نمی‌باشد.

چ - در صورت کاهش میزان سرمایه ثبت و پرداخت شده اشخاص مذکور که از مشوق مالیاتی این ماده برای افزایش سرمایه استفاده کرده باشند، مالیات متعلق و جریمه‌های آن مطالبه و وصول می‌شود.

ح - در صورتی که سرمایه‌گذاری انجام شده موضوع این ماده با مشارکت سرمایه‌گذاران خارجی با مجوز سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران انجام شده باشد به ازای هر پنج درصد (۵٪) مشارکت سرمایه‌گذاری خارجی به میزان ده درصد (۱۰٪) به مشوق این ماده به نسبت سرمایه ثبت و پرداخت شده و حداکثر تا پنجاه درصد (۵۰٪) اضافه می‌شود.

خ - شرکت‌های خارجی که با استفاده از ظرفیت واحدهای تولیدی داخلی در ایران نسبت به تولید محصولات با نشان معتبر اقدام کنند در صورتی که حداقل بیست درصد (۲۰٪) از محصولات تولیدی را صادر نمایند از تاریخ انعقاد قرارداد همکاری با واحد تولید

ایرانی در دوره محاسبه مالیات با نرخ صفر واحد تولیدی مذکور مشمول حکم این ماده بوده و در صورت اتمام دوره مذکور، از پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف در نرخ مالیاتی نسبت به درآمد ابرازی حاصل از فروش محصولات تولیدی در مدت مذکور در این ماده برخوردار می‌باشند.

۵ - نرخ صفر مالیاتی و مشوق‌های موضوع این ماده شامل درآمد واحدهای تولیدی و معدنی مستقر در شعاع یکصد و بیست کیلومتری مرکز استان تهران و پنجاه کیلومتری مرکز استان اصفهان و سی کیلومتری مراکز سایر استان‌ها و شهرهای دارای بیش از سیصد هزار نفر جمعیت براساس آخرین سرشماری نفوس و مسکن نمی‌شود.

واحدهای تولیدی فناوری اطلاعات با تأیید وزارتخانه‌های ذی‌ربط و معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور در هر حال از امتیاز این ماده برخوردار می‌باشند. همچنین مالیات واحدهای تولیدی و معدنی مستقر در کلیه مناطق ویژه اقتصادی و شهرک‌های صنعتی به استثنای مناطق ویژه اقتصادی و شهرک‌های مستقر در شعاع یکصد و بیست کیلومتری مرکز استان تهران با نرخ صفر محاسبه می‌شود و از مشوق‌های مالیاتی موضوع این ماده برخوردار می‌باشند.

درخصوص مناطق ویژه اقتصادی و شهرک‌های صنعتی یا واحدهای تولیدی که در محدوده دو یا چند استان یا شهر قرار می‌گیرند، ملاک تعیین محدوده به موجب آیین‌نامه‌ای است که حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و سازمان حفاظت محیط‌زیست تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

۵ - فهرست مناطق کمتر توسعه‌یافته شامل استان، شهرستان، بخش و دهستان در سه ماهه اول در هر برنامه پنج‌ساله، توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی با لحاظ شاخص‌های نرخ بیکاری و سرمایه‌گذاری در تولید تهیه می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد و تا ابلاغ فهرست جدید، فهرست برنامه قبلی معتبر می‌باشد. تاریخ شروع فعالیت با تأیید مراجع قانونی ذی‌ربط، مناط اعتبار برای احتساب مشوق‌های مناطق کمتر توسعه‌یافته است.

و - کلیه تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی که قبل از اجرای این ماده پروانه بهره‌برداری از مراجع قانونی ذی‌ربط اخذ کرده باشند تا مدت شش سال پس از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این ماده از پرداخت پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات بر درآمد ابرازی معاف می‌باشند. حکم این بند نسبت به درآمد حاصل از اعزام گردشگر به خارج از کشور مجری نیست.

ز - صد درصد (۱۰۰٪) درآمد ابرازی دفاتر گردشگری و زیارتی دارای مجوز از مراجع قانونی ذی‌ربط که از محل جذب گردشگران خارجی یا اعزام زائر به عربستان، عراق و سوریه تحصیل شده باشد با نرخ صفر مالیاتی مشمول مالیات می‌باشد.

ژ - مالیات با نرخ صفر موضوع این قانون صرفاً شامل درآمد ابرازی به جز درآمدهای کتمان‌شده می‌باشد. این حکم در مورد کلیه احکام مالیاتی با نرخ صفر منظور در این قانون و سایر قوانین مجری است.

س - معادل هزینه‌های تحقیقاتی و پژوهشی اشخاص حقوقی خصوصی و تعاونی در واحدهای تولیدی و صنعتی دارای پروانه بهره‌برداری از وزارتخانه‌های ذی‌ربط که در قالب قرارداد منعقد با دانشگاه‌ها یا مراکز پژوهشی و آموزش عالی دارای مجوز قطعی از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که در چهارچوب نقشه جامع علمی کشور انجام می‌شود، مشروط بر اینکه گزارش پیشرفت سالانه آن به تصویب شورای پژوهشی دانشگاه‌ها و یا مراکز تحقیقاتی مربوطه برسد و ناخالص درآمد ابرازی حاصل از فعالیت‌های تولیدی و معدنی آن‌ها کمتر از پنج میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال نباشد، حداکثر به میزان ده درصد (۱۰٪) مالیات ابرازی سال انجام هزینه مذکور بخشوده می‌شود. معادل مبلغ منظور شده به حساب مالیات اشخاص مذکور، به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی پذیرفته نخواهد شد.

دستورالعمل اجرایی این بند با پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت، علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌رسد.

تبصره ۱

کلیه معافیت‌های مالیاتی و محاسبه با نرخ صفر مالیاتی مازاد بر قوانین موجود مذکور در

این ماده از ابتدای سال ۱۳۹۵ اجرا می‌شود.

تبصره ۲

آیین‌نامه اجرایی موضوع این ماده و بندهای آن حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ قانون توسط وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و صنعت، معدن و تجارت با همکاری سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۳۲

ماده (۱۶) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آن‌ها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱/۵/۱۳۹۱ لغو می‌شود.

ماده ۳۳

تبصره زیر به‌عنوان تبصره (۵) به ماده (۱۴۳) مکرر قانون مالیات‌های مستقیم الحاق می‌شود:

تبصره ۵- نقل و انتقال اوراق بهادار بازارگردانی بازارگردانان دارای مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار در بورس و فرابورس از پرداخت مالیات مقطوع نیم درصد (۰/۵٪) این ماده، معاف است.

ماده ۳۴

سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است مالیات بر ارزش افزوده اخذشده از صادرکنندگان را از کالاهایی که از مبادی خروجی رسمی صادر شده با ارائه اسناد و مدارک مثبته حداکثر تا مدت یک ماه پس از ارائه برگ خروجی صادره توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران از محل وصولی‌های جاری آن سازمان به صادرکنندگان مسترد نماید.

ماده ۳۵

الحاقات و اصلاحات زیر در قانون معادن مصوب ۲۳/۳/۱۳۷۷ و اصلاحات بعدی آن انجام می‌شود:

الف - چهار تبصره به شرح زیر به‌عنوان تبصره‌های (۸)، (۹)، (۱۰) و (۱۱) به ماده (۱۴)

قانون اضافه می‌شود:

تبصره ۸- مواد خام معدنی در صورت صادرات به خارج مشمول معافیت مالیات از صادرات نمی‌شوند.

تبصره ۹- دولت اجازه قیمت‌گذاری مواد معدنی غیرانحصاری که در بازار رقابتی تولید و عرضه می‌شود را نداشته و ملاک تعیین قیمت عرضه و تقاضا خواهد بود.

تبصره ۱۰- بهره‌برداران معدنی که جهت پژوهش‌های کاربردی به منظور ارتقاء بهره‌وری، فناوری، بهینه‌سازی مصرف انرژی یا تولید علم در حوزه معدن و فرآوری مواد معدنی با تأیید وزارت صنعت، معدن و تجارت اقدام به انعقاد قرارداد با دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی عالی و پژوهشی (دارای دانشجو در مقاطع تحصیلی تکمیلی) می‌کنند از پرداخت حقوق دولتی معادن تا ده درصد (۱۰٪) و حداکثر پنجاه میلیارد ریال در هر سال معاف می‌باشند.

آیین‌نامه اجرایی این تبصره حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ آن توسط وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و علوم، تحقیقات و فناوری به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

تبصره ۱۱- مصادیق مواد معدنی خام مشمول تبصره (۸) این ماده با پیشنهاد شورای عالی معادن و تصویب شورای اقتصاد تعیین و ابلاغ می‌شود.

ب - در تبصره (۵) ماده (۱۴) قانون پس از عبارت «بهره‌برداری بهینه» عبارت «و فرآوری» اضافه می‌شود.

پ - در صدر ماده (۱۴) قانون، عبارت «به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت» با عبارت «با پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و تصویب شورای عالی معادن» جایگزین می‌گردد.

ت - یک ماده به شرح زیر به‌عنوان ماده (۳۵) به قانون معادن الحاق می‌شود و شماره ماده (۳۵) به (۳۶) اصلاح می‌گردد:

ماده ۳۵- وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان‌های تابعه و وابسته به آن از جمله

سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکت‌های تابعه و وابسته به آن مکلفند طبق قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی، استخراج و فروش معادن متعلق به خود را از طریق مزایده عمومی به بخش خصوصی یا تعاونی واگذار نمایند. عواید حاصل از واگذاری استخراج و فروش این گونه معادن پس از واریز به خزانه‌داری کل کشور با رعایت قانون مذکور در قالب بودجه‌های سنواتی از طریق سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکت‌های تابعه صرفاً زیرساخت معادن، اکتشاف، تحقیقات فرآورده‌های مواد معدنی و پژوهش‌های کاربردی برای مواد معدنی و تکمیلی طرح‌های نیمه تمام معدنی و کمک به بخش فناوری (تکنولوژی) در بخش معدن می‌شود.

فروش مواد معدنی مذکور قبل از واگذاری استخراج و فروش صرفاً از طریق بورس کالا یا مزایده مجاز است.

تبصره

معادن جدید که توسط سازمان‌های مذکور کشف می‌شوند پس از اخذ گواهی کشف طبق ساز و کار فوق باید واگذار شوند.

ماده ۳۶

سود و زیان ناشی از تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی صندوق توسعه ملی از پرداخت مالیات معاف می‌باشد.

ماده ۳۷

به دولت اجازه داده می‌شود برای فرآوری مواد خام و تبدیل کالاهای با ارزش افزوده پایین داخلی و وارداتی به کالاهای با ارزش افزوده بالا از انواع مشوق‌های لازم استفاده کند. وضع هرگونه عوارض بر صادرات کالاها و خدمات غیریارانه‌ای و مواد خام و کالاهای با ارزش افزوده پایین مازاد بر نیاز داخلی و یا فاقد توجیه فنی و اقتصادی برای فرآوری در داخل با لحاظ حفظ درصدی از سهم بازار جهانی به تشخیص وزارتخانه صنعت، معدن و تجارت ممنوع است.

میزان عوارض بر سایر مواد خام و کالاهای با ارزش افزوده پایین نباید به کاهش یا توقف تولید مواد خام یا کالاهای با ارزش افزوده پایین بیانجامد.

عوارض دریافتی از صادرات مواد خام و کالاهای با ارزش افزوده پایین برای تشویق صادرات کالاهای با ارزش افزوده بالای مرتبط با همان مواد خام و کالای با ارزش افزوده پایین در بودجه‌های سنواتی منظور می‌شود.

دولت مکلف است از تاریخ وضع و تصویب عوارض توسط شورای اقتصاد و ابلاغ عمومی آن پس از حداقل سه ماه نسبت به اخذ عوارض اقدام کند.

آیین‌نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و اتاق‌های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و تعاون مرکزی ایران ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۳۸

به منظور حمایت از تولید داخلی و بهبود فضای کسب و کار و تسهیل در تشریفات گمرکی برای واحدهای تولیدی:

الف - دستگاه‌های متولی ثبت سفارش مکلفند فرآیند ثبت سفارش را تسهیل و تسریع نمایند.

ب - گمرک جمهوری اسلامی ایران ترتیبی اتخاذ نماید تا کالاهای متعلق به واحدهای تولیدی را حداکثر با اخذ یک برابر حقوق ورودی به صورت تضمین از مبادی ورودی عبور (ترانزیت) و به انبار صاحب کالا تحت نظارت بانک منتقل و مهر و موم (پلمب) نماید. تولیدکننده مجاز است با رعایت تشریفات قانونی کالای مذکور را ترخیص و در فرآیند تولید استفاده نماید.

واحدهای تولیدی می‌توانند ظرف مهلت‌های مقرر در قانون و آیین‌نامه اجرایی قانون، امور گمرکی کالای خود را به نزدیک‌ترین گمرک محل با همان تضمین اولیه، به دفعات اظهار و ترخیص نمایند.

دستورالعمل اجرایی این بند با پیشنهاد گمرک جمهوری اسلامی ایران و بانک مرکزی

جمهوری اسلامی ایران، تا یک ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

پ - به منظور تسریع در استرداد حقوق ورودی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و خزانه‌داری کل کشور موظفند هر ساله مبلغ مورد نیاز گمرک جمهوری اسلامی ایران را به صورت صد درصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته از محل تنخواه در اختیار آن دستگاه قرار دهند و در پایان سال تسویه نمایند و گمرک موظف است، حقوق ورودی اخذ شده از عین مواد، قطعات و کالاهای مصرفی خارجی وارداتی مصرف شده در تولید، تکمیل و یا بسته‌بندی کالاهای صادر شده را مسترد نماید.

ت - به گمرک جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود، کالاهای وارده را با شرایط زیر ترخیص نماید:

۱- با حداقل اسناد و تعهدات ارائه اصل اسناد ظرف مدت سه ماه و با رعایت سایر مقررات

۲- با اخذ ضمانت‌نامه بانکی، بیمه‌نامه، هر گونه اوراق بهادار و یا نگهداری بخشی از کالا و اموال و سایر وثایق و تضمین‌های معتبر به تشخیص گمرک جمهوری اسلامی ایران حداکثر به مدت یک سال برای حقوق ورودی

۳- کالاهای وارده را که یک بار مجوز سازمان ملی استاندارد ایران دریافت کرده باشند در موارد بعدی (همان کالا با همان مشخصات) با تأیید سازمان مذکور بدون نیاز به اخذ مجوز مجدد سازمان ملی استاندارد ایران و با رعایت سایر مقررات

تبصره

آیین‌نامه اجرایی این بند با پیشنهاد مشترک گمرک جمهوری اسلامی ایران و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تا یک ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ث - ماده (۲۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۲۰- ورود موقت مواد اولیه و کالاهای متعلق به واحدهای تولیدی دارای پروانه تأسیس یا پروانه بهره برداری جهت پردازش موضوع ماده (۵۱) قانون امور گمرکی مصوب ۲۲/۸/۱۳۹۰ در حکم کالای مجاز تلقی و به میزان تضمین برای ترخیص موقت کالاهای مزبور صرفاً معادل حقوق ورودی و سایر مبالغ متعلق به ورود قطعی خواهد بود.

تبصره

چنانچه این گونه کالاها توسط سایر اشخاص غیر از واحدهای تولیدی نیز با ارائه قرارداد با واحدهای تولیدی جهت پردازش موضوع ماده (۵۱) قانون امور گمرکی وارد شود نیز مشمول حکم این ماده خواهد بود.

ج - مسؤول ایجاد پنجره واحد موضوع ماده (۷) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۶/۱۱/۱۳۹۰ در امور گمرکی در امر تجارت خارجی، گمرک جمهوری اسلامی ایران بوده و دستگاه‌های صادر کننده مجوز در امر صادرات و واردات و عبور (ترانزیت) موظفند ظرف یک ماه پس از ابلاغ این قانون نمایندگان تام‌الاختیار خود را در گمرکات کشور (با تشخیص گمرک جمهوری اسلامی ایران) مستقر و نسبت به صدور مجوزهای مربوطه از طریق الکترونیکی اقدام نمایند.

چ - حقوق ورودی قطعات وارده تلفن همراه، لوازم خانگی اعم از برقی و غیر برقی، وسایل برقی به استثنای خودرو و قطعات خودرو، و صنایع پیشرفته (High Tech) نسبت به حقوق ورودی واردات کالاهای کامل (CBU) براساس درصد ساخت و متصل کردن قطعات منفصله (مونتاژ) کالا در داخل تعیین می‌شود.

تبصره ۱

جدول مربوط به میزان تسهیلات براساس درصد ساخت و متصل کردن قطعات منفصله (مونتاژ) کالا در داخل توسط کارگروه مشترکی متشکل از نمایندگان بخش صنعت و بازرگانی، وزارتخانه های صنعت، معدن و تجارت و امور اقتصادی و دارایی (گمرک ایران) تهیه و ابلاغ می‌شود.

تبصره ۲

به منظور استفاده از تسهیلات موضوع این بند رعایت مفاد ذیل ضروری است:

- ۱- تعیین درصد ساخت داخل و یا متصل کردن قطعات منفصله (مونتاژ) قطعات وارده توسط واحدهای تولیدی دارای پروانه بهره برداری معتبر از وزارت صنعت، معدن و تجارت و اعلام موضوع به گمرک جمهوری اسلامی ایران
 - ۲- اعطای تسهیلات توسط گمرک ایران براساس مطابقت جدول مربوط به میزان تسهیلات با درصد ساخت و یا میزان اعلام شده توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت
 - ۳- اجزاء و قطعات وارده توسط واحدهای تولیدی جهت استفاده در ساخت کالاهای داخلی که به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت فاقد ساخت داخل می باشد از بیست درصد (۲۰٪) حقوق ورودی متعلقه معاف می باشد.
 - ۴- ورود محصولات کشاورزی و نهاده‌های دامی و تجهیزات و مواد غذایی مورد نیاز صنایع غذایی و تبدیلی، مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی، بهداشتی، دارویی و تجهیزات پزشکی که با سلامت و بهداشت عمومی دام، گیاه و انسان مرتبط است با اخذ مجوز از دستگاه‌های ذی ربط (وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی حسب مورد و سازمان ملی استاندارد) انجام می گیرد. دستگاه‌های صادرکننده و یا استعمال شونده مکلفند ظرف مدت حداکثر هفت روز پس از تسلیم مستندات و ارسال نمونه، پاسخ استعمال را به گمرک جمهوری اسلامی ایران ارسال کنند.
- فهرست کالاهای خاص که بررسی آن‌ها نیازمند زمان بیشتری است حسب مورد به تصویب وزیر جهاد کشاورزی یا وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان ملی استاندارد می‌رسد و در ابتدای هر سال به گمرک جمهوری اسلامی ایران اعلام می‌شود.
- ح - بند (غ) ماده (۱۱۹) قانون امور گمرکی راجع به معافیت حقوق ورودی ماشین‌آلات خط تولید، به شرح زیر اصلاح می‌شود:
- غ - واردات ماشین‌آلات خط تولید که به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت و گمرک جمهوری اسلامی ایران، مورد نیاز واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی مجاز می‌باشد.

ماده ۳۹

سازمان تأمین اجتماعی مکلف است از سال ۱۳۹۴ اطلاعات کارفرمایان (اشخاص حقوقی)

دارای بدهی قطعی شده را به صورت برخط در اختیار دستگاه‌هایی که براساس قانون ملزم به استعلام از این سازمان هستند قرار دهد.

ماده ۴۰

یک تبصره به شرح زیر به ماده (۳۸) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۳/۴/۱۳۵۴ و اصلاحات بعدی آن الحاق می‌شود:

تبصره ۵ - مبنای مطالبه حق بیمه در مورد پیمان‌هایی که دارای کارگاه‌های صنعتی و خدمات تولیدی یا فنی مهندسی ثابت می‌باشند و موضوع اجرای پیمان توسط افراد شاغل در همان کارگاه انجام می‌شود، براساس فهرست ارسالی و بازرسی کارگاه است و از اعمال ضریب حق بیمه جهت قرارداد پیمان معاف می‌باشند و سازمان تأمین اجتماعی باید مفصاحساب این گونه قراردادهای پیمان را صادر کند.

ماده ۴۱

اصلاحات زیر در قانون کار مصوب ۲۹/۸/۱۳۶۹ و اصلاحات بعدی آن صورت می‌گیرد:

۱- دو تبصره به شرح زیر به ماده (۷) قانون، الحاق می‌شود:

تبصره ۳- قراردادهای مربوط به قانون کار در صورت کتبی بودن باید در فرم مخصوصی باشد که توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در چهارچوب قوانین و مقررات تهیه می‌شود و در اختیار طرفین قرار می‌گیرد.

تبصره ۴- کارفرمایان موظفند به کارگران با قرارداد موقت به نسبت مدت کارکرد، مزایای قانونی پایان کار را به ماخذ هر سال یک ماه آخرین مزد پرداخت نمایند.

۲- بند ذیل به‌عنوان بند (ح) به ماده (۱۰) قانون الحاق می‌شود:

ح - شرایط و نحوه فسخ قرارداد (در مواردی که مدت تعیین نشده است)

۳- بند زیر به‌عنوان بند (ز) به ماده (۲۱) قانون الحاق می‌شود:

ز - فسخ قرارداد به‌نحوی که در متن قرارداد (منطبق با قانون کار) پیش‌بینی شده است.

۴- متن زیر به‌عنوان بند (ح) به ماده (۲۱) قانون الحاق می‌شود:

ح - به منظور جبران کاهش تولید ناشی از ساختار قدیمی، کارفرمایان می‌توانند بر

مبنای نوآوری‌ها و فناوری‌های جدید و افزایش قدرت رقابت‌پذیری تولید، اصلاح ساختار انجام دهند، در آن صورت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است طبق قرارداد سه جانبه (تشکل کارگری کارگاه، کارفرما و اداره تعاون و کار و رفاه اجتماعی محل) کارگران کارگاه را به مدت شش تا دوازده ماه تحت پوشش بیمه بیکاری قرار دهد و بعد از اصلاح ساختار، کارگران را به میزان ذکر شده در قرارداد سه جانبه به محل کار برگرداند و یا کارفرمایان می‌توانند مطابق مفاد ماده (۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل و نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۲۶/۵/۱۳۸۲ و اصلاحات بعدی آن و قانون بیمه بیکاری مصوب ۲۶/۶/۱۳۶۹ عمل کنند.

ماده ۴۲

در مواد (۳) و (۹) قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات مصوب ۵/۸/۱۳۸۹، عبارت «و شهرک‌های فناوری» به ترتیب به انتهای بند (ج) و بعد از عبارت «پارک‌های علم و فناوری» اضافه می‌شود.

ماده ۴۳

دولت موظف است به منظور افزایش تولید محصولات دانش‌بنیان و کسب و گسترش سهم بین‌المللی ایران در صادرات این محصولات و افزایش تقاضای داخلی از این محصولات، حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون، برنامه توسعه تولید محصولات دانش‌بنیان را تدوین کند و فهرست انواع حمایت‌ها از شرکت‌های تولیدکننده این محصولات را به خصوص در حوزه فناوری‌های نوین از قبیل: هوا فضا، ریزفناوری (نانو)، زیست‌فناوری (بایو) و زیست‌مهندسی را منتشر کند.

کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱/۶/۱۳۶۶ و اصلاحات بعدی آن و دارندگان ردیف در قوانین بودجه سنواتی مکلفند با رعایت قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آن‌ها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون

مالیات‌های مستقیم مصوب ۱/۵/۱۳۹۱، در برگزاری مناقصه‌ها از تولیدکنندگان داخلی موضوع مناقصه با اولویت محصولات مذکور دعوت و در شرایط مساوی به لحاظ قیمت و کیفیت بین تولیدکنندگان داخلی و خارجی موظف به خرید و عقد قرارداد با تولیدکننده داخلی هستند.

ماده ۴۴

متن زیر به انتهای تبصره (۱) ماده (۵) قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات مصوب ۵/۸/۱۳۸۹ اضافه می‌شود:

به منظور ایجاد زمینه‌های مشارکت و سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی و حمایت کمی و کیفی از فعالیت‌های پژوهشی و فناوری، بالاخص پژوهش‌ها و فناوری‌های کاربردی توسعه‌ای، دولت مجاز است در تأسیس صندوق‌های غیردولتی پژوهشی و فناوری موضوع ماده (۱۰۰) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۷/۱/۱۳۷۹ مشارکت کند و موظف به تقویت صندوق‌های دولتی موجود می‌باشد و باید ترتیبی اتخاذ کند که این صندوق‌ها مجاز به استفاده از وجوه اداره شده دستگاه‌های اجرایی و سود تسهیلات مالی باشند. اساسنامه صندوق جدیدالتأسیس و آیین‌نامه مشارکت بخش دولتی، نظام بانکی و بخش غیردولتی در تأمین منابع مورد نیاز آن، جایگاه سازمانی، اهداف و وظایف این صندوق‌ها به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری حداکثر ظرف مدت یک سال پس از تصویب این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۴۵

اصلاحات زیر در تبصره‌های (۱) و (۲) ماده (۹) و ماده (۳۲) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۲۳/۴/۱۳۸۹ صورت می‌گیرد:

۱- عبارت «ظرف مدت یک سال» در تبصره (۱) ماده (۹) به «ظرف مدت پنج سال پس از تصویب این قانون»، اصلاح و عبارت «عکس‌های هوایی سال ۱۳۴۶ نیز جزء مستندات قابل قبول محسوب می‌شود» به انتهای تبصره اضافه می‌شود.

۲- واگذاری اراضی ملی و دولتی برای احداث شهرک‌های صنعتی، کشاورزی و خدمات گردشگری و مناطق ویژه اقتصادی مصوب و طرح‌های قابل واگذاری دولتی، با رعایت مقررات زیست‌محیطی، از شمول تبصره (۲) ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مستثنی می‌شود. آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت تهیه می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

۳- در صدر ماده (۳۲) پس از عبارت «در قالب بودجه‌های سنواتی» عبارت «در ردیف اعتباری خاص» اضافه می‌شود.

ماده ۴۶

به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود از محل حساب مازاد حاصل از ارزیابی خالص دارایی‌های خارجی، تفاوت ریالی ناشی از تعهدات ارزی قطعی با نرخ رسمی ارز تا نرخ ارز روز پرداخت ناشی از واردات کالاها و خدمات تا پایان سال ۱۳۹۱ را پس از رسیدگی به اسناد و حسابرسی دقیق پس از احراز ورود کالا به کشور و رعایت ضوابط قیمت‌گذاری و عرضه توسط دریافت‌کننده تسهیلات، تأمین نماید.

تبصره

گزارش اجرای این ماده شامل جزئیات اطلاعات مربوط به نحوه محاسبه مازاد حاصل از ارزیابی خالص دارایی‌های خارجی، اقلام تشکیل‌دهنده تعهدات ارزی با نرخ رسمی ارز، نحوه قطعی شدن این تعهدات هر سه ماه یک بار توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و اقتصادی مجلس شورای اسلامی و دیوان محاسبات کشور ارسال می‌شود.

ماده ۴۷

کلیه بانک‌های عامل غیرتخصصی موظفند سهمی از تسهیلات اعطائی خود را حداقل معادل سهم بخش کشاورزی در اقتصاد کشور، براساس آخرین آمار رسمی تولید ناخالص ملی سالانه، به بخش کشاورزی اختصاص دهند.

شورای پول و اعتبار و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلفند حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این قانون دستورالعمل این اقدام را ابلاغ کنند و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران گزارش عملکرد این ماده را به تفکیک بانک‌ها به صورت شش‌ماهه به کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی ارائه می‌نماید.

ماده ۴۸

دولت مکلف است ظرف مدت یک سال از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون اقدامات لازم را برای ایجاد سامانه داده‌ها به منظور شناسایی دقیق واحدهای تولیدی محصولات کشاورزی به‌علاوه میزان تولید هر یک از محصولات توسط آن‌ها انجام دهد تا امکان پرداخت یارانه نقدی یا غیرنقدی به تولید محصولاتی که در بخش کشاورزی نیاز به حمایت دارند فراهم شود.

ماده ۴۹

دولت مکلف است از محل ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور مصوب ۳۱/۲/۱۳۸۷ و ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۲۷/۱۱/۱۳۸۰ و اصلاحات بعدی آن اعتبارات لازم را به‌صورت کمک بلاعوض، یارانه حق بیمه محصولات کشاورزی و دامی، مابه‌التفاوت سود و کارمزد تسهیلات، وجوه اداره شده یا به‌صورت ترکیبی در همه زیربخش‌های کشاورزی به‌طور مستقیم یا از طریق بانک‌ها و مؤسسات اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و صندوق‌های موضوع حمایت از بخش کشاورزی و منابع طبیعی مندرج در ماده (۱۷) قانون افزایش بهره‌وری کشاورزی و منابع طبیعی حسب مورد، پرداخت، هزینه و مصرف نماید.

تبصره

دولت مکلف است صد درصد (۱۰۰٪) سهم خود را متناسب با سهم پرداختی بیمه‌گذاران کشاورزی در سال قبل، در بودجه سنواتی پیش‌بینی و ردیف مستقلی جهت پرداخت به صندوق بیمه کشاورزی منظور کند.

ماده ۵۰

به دولت اجازه داده می‌شود براساس پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی در قالب لوایح بودجه، اعتبارات مورد نیاز را در قالب وجوه اداره شده برای متقاضیان ایجاد و توسعه کشت‌های متراکم گلخانه‌ای با اولویت مصرف کمتر آب و انرژی معمول دارد. آیین‌نامه اجرایی این ماده شش ماه پس از ابلاغ این قانون به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

ماده ۵۱

بانک‌ها مکلفند اسناد رسمی مالکیت مفروز و مشاع اراضی کشاورزی و محل اجرای طرح‌های کشاورزی، قراردادهای واگذاری اراضی ملی و دولتی وزارت جهاد کشاورزی، صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی و اسناد منازل روستایی را به‌عنوان وثیقه وام‌های بخش کشاورزی و روستایی بپذیرند. همچنین کلیه اسناد عادی مربوط به خرید و فروش چاه‌های کشاورزی مجاز دارای پروانه بهره‌برداری و سهام آن‌ها که با پایاب مربوطه و با حفظ کاربری کشاورزی تا پایان سال ۱۳۹۲ تبادل و تنظیم شده باشد در جهت خدمات‌رسانی‌های مربوطه صرفاً نزد وزارتخانه‌های نیرو، جهاد کشاورزی و نفت در حکم اسناد رسمی تلقی می‌شوند.

ماده ۵۲

مرجع صدور مجوز تغییر کاربری اراضی کشاورزی موظف است برای احداث یا توسعه واحدهای صنعتی و معدنی دارای مجوز از مرجع ذیصلاح حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ تکمیل مدارک اعلام نظر نماید.

در صورت عدم پاسخ در مهلت مقرر، احداث یا توسعه واحدهای مذکور در اراضی دیم درجه چهار و بالاتر که امکان تبدیل آن به کشت آبی نباشد، با رعایت ضوابط زیست‌محیطی و پس از تأیید وزارت جهاد کشاورزی و پرداخت عوارض قانونی بلامانع است.

آیین‌نامه اجرایی مربوطه به پیشنهاد وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و

تجارت تا دو ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۵۳

به منظور تحقق تبصره بند (الف) ماده (۱) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار و اصلاح مواد (۱۲) و (۱۳) قانون اتاق بازرگانی و صنایع و معادن جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۵/۱۲/۱۳۶۹ ظرف مدت دو ماه پس از تصویب این قانون وزارت جهاد کشاورزی موظف است با مشورت و همکاری اتاق ایران، آیین نامه امکان حضور نمایندگان بخش کشاورزی را در هیئت نمایندگان استانی و ملی و نیز نمایندگان دولت (با معرفی وزیر جهاد کشاورزی) تهیه کند و به تصویب هیئت وزیران برساند.

ماده ۵۴

یک تبصره به شرح زیر به ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی اضافه می‌گردد:

تبصره ۵ - وزارت جهاد کشاورزی مکلف است با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور نسبت به رفع تداخلات ناشی از اجرای قوانین و مقررات موازی در اراضی ملی، دولتی و مستثنیات اشخاص اقدام نموده پس از رفع موارد اختلافی نسبت به اصلاح اسناد مالکیت و صدور اسناد اراضی کشاورزی اقدام نماید.

آیین نامه اجرایی این تبصره و چگونگی دریافت هزینه و قیمت اراضی رفع تداخل شده و مصرف آن برای حفاظت، پایش و سنددار کردن اراضی کشاورزی، با پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور سه ماه پس از ابلاغ قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۵۵

ادامه فعالیت واحدهای تولیدی موجود و دارای مجوز از مراجع قانونی ذی‌ربط در حریم شهرها و کلان شهرها و محدوده روستاها در صورتی که به تشخیص سازمان حفاظت محیط زیست آلاینده نباشد بلامانع است.

ماده ۵۶

واحدهای تولیدی کالا و خدمات آلاینده مستقر در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی شبیه به واحدهای آلاینده مستقر در سرزمین اصلی با رعایت ترتیبات مشخص شده در قانون مالیات بر ارزش افزوده و اصلاحات بعدی آن مشمول عوارض آلایندگی می‌شوند.

ماده ۵۷

تبصره (۳) ماده (۳) قانون اصلاح مواد (۱)، (۶) و (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی به شرح زیر اصلاح می‌شود و سه تبصره دیگر به‌عنوان تبصره‌های (۵)، (۶) و (۷) به این ماده الحاق می‌شود:

تبصره ۳-۵ - کلیه مراجعی که مجوز کسب و کار صادر می‌کنند موظفند نوع، شرایط و فرآیند صدور، تمدید و لغو مجوزهایی را که صادر می‌کنند به همراه میانی قانونی مربوطه ظرف مدت یک ماه پس از ابلاغ این قانون، تهیه و به «هیئت مقررات زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار»، مستقر در وزارت امور اقتصادی و دارایی به صورت الکترونیکی و پس از تأیید نماینده تام‌الاختیار یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی ارسال کنند. این هیئت هر ماه حداقل یک بار به ریاست وزیر امور اقتصادی و دارایی و با حضور دادستان کل کشور، رئیس سازمان بازرسی کل کشور، رئیس دیوان محاسبات کشور یا نمایندگان تام‌الاختیار آنان، دو نماینده مجلس شورای اسلامی، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، رئیس اتاق تعاون مرکزی ایران، رئیس اتاق اصناف ایران و حسب مورد نماینده دستگاه اجرایی ذی‌ربط موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور و دارندگان ردیف و عنوان در قانون بودجه سنواتی مربوط، تشکیل می‌شود. این هیئت موظف است حداکثر تا مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون، شرایط و مراحل صدور مجوزهای کسب و کار در مقررات، بخشنامه‌ها، آیین‌نامه‌ها و مانند این‌ها را به‌نحوی تسهیل و تسریع نماید و هزینه‌های آن را به‌نحوی تقلیل دهد که صدور مجوز کسب و کار در کشور با حداقل هزینه و مراحل آن ترجیحاً به صورت آنی و غیرحضور و راه‌اندازی آن کسب و کار در کمترین زمان ممکن صورت

پذیرد. مصوبات هیئت مذکور در مورد بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌ها پس از تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی و در مورد تصویب‌نامه‌های هیئت‌وزیران پس از تأیید هیئت‌وزیران برای کلیه مراجع صدور مجوزهای کسب و کار و کلیه دستگاه‌ها و نهادها که در صدور مجوزهای کسب و کار نقش دارند لازم‌الاجرا می‌باشد.

فعالیت این هیئت پس از انجام تکالیف مذکور نیز استمرار یافته و در صورتی که تحقق این اهداف به اصلاح قوانین نیاز داشته باشد، هیئت مذکور موظف است پیشنهادهای لازم را برای اصلاح قوانین تهیه و به مراجع مربوطه ارائه کند.

تبصره ۵- از تاریخ تصویب این قانون، وظایف و اختیارات «کارگروه موضوع ماده (۶۲) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵» به «هیئت مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار» موضوع قانون اصلاح مواد (۱)، (۶) و (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۹۳/۴/۱ منتقل می‌شود و ماده (۶۲) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران لغو می‌شود.

تبصره ۶- در مورد آن دسته از فعالیت‌های اقتصادی که نیازمند اخذ مجوز از دستگاه‌های متعدد می‌باشند، دستگاه اصلی موضوع فعالیت، وظیفه مدیریت یکپارچه، هماهنگی و اداره امور اخذ و تکمیل و صدور مجوز را برعهده خواهد داشت و از طریق ایجاد پنجره واحد به صورت حقیقی یا در فضای مجازی با مشارکت سایر دستگاه‌های مرتبط به گونه‌ای اقدام می‌نماید که ضمن رعایت اصل هم‌زمانی صدور مجوزها، سقف زمانی موردنظر برای صدور مجوز از زمان پیش‌بینی شده توسط هیئت «مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار» تجاوز ننماید.

در ایجاد فرآیند پنجره واحد، دستگاه‌های فرعی صدور مجوز موظفند نسبت به ارائه خدمات از طریق استقرار نماینده تام‌الاختیار در محل پنجره‌های واحد و یا در فضای مجازی اقدام و همکاری لازم را به عمل آورند. دستورالعمل‌های مربوطه شامل رویه‌ها و ضوابط و نحوه برخورد با متخلفان (براساس قوانین و مقررات)، که به تأیید هیئت‌وزیران رسیده است و همچنین فهرست دستگاه‌های اصلی در صدور مجوز در فعالیت‌های مختلف

متناسب با شرایط توسط هیئت «مقررات زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار» موضوع ماده (۳) قانون اصلاح مواد (۱)، (۶) و (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی تهیه و ابلاغ می‌شود. از تاریخ تصویب این قانون، ماده (۷۰) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران لغو می‌شود.

تبصره ۷- مصوبات کمیته مذکور در ماده (۷۶) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران که مرتبط با وظایف و اختیارات هیئت مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار می‌باشد به این هیئت ارسال می‌شود.

ماده ۵۸

تا رفع کامل تحریم‌ها علیه ملت ایران مصوبات هر یک از شوراهای فرعی شورای امنیت ملی که دارای آثار اقتصادی، تجاری، مالی و مرتبط با سرمایه‌گذاری، تولید، صادرات و واردات است باید تا چهل و هشت ساعت پس از تصویب برای کلیه اعضای ثابت شورای عالی امنیت ملی ارسال شود. چنانچه هر یک از اعضای مذکور تا ده روز کاری ایرادی نگیرند، مصوبه قابل اجرا است و در صورت وصول ایراد طی مدت مذکور، شورای فرعی موظف به رفع آن است. در غیر این صورت مصوبه باید به تصویب شورای عالی امنیت ملی برسد. مصوبات شورای فرعی نباید خلاف قوانین موضوعه کشور باشد.

ماده ۵۹

شهرداری‌ها مکلفند حداکثر تا یک هفته پس از پرداخت نقدی یا تعیین تکلیف نحوه پرداخت عوارض به صورت نسبه نسبت به صدور و تحویل پروانه ساختمان متقاضی اقدام نمایند.

درخواست یا دریافت وجه مازاد بر عوارض قانونی هنگام صدور پروانه یا بعد از صدور پروانه توسط شهرداری‌ها ممنوع است.

پرداخت صد درصد (۱۰۰٪) عوارض به صورت نقد شامل درصد تخفیفی خواهد بود که به تصویب شورای اسلامی شهر می‌رسد. در پرداخت عوارض به صورت نسبه (قسطی و یا یکجا) نیز به میزانی که به تصویب شورای اسلامی شهر می‌رسد حداکثر تا نرخ مصوب

شورای پول و اعتبار به مبلغ عوارض اضافه می شود.
شهرداری ها مکلفند در صورت عدم اجرای طرح با کاربری مورد نیاز دستگاه های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری تا پایان مهلت قانونی، بدون نیاز به موافقت دستگاه اجرایی ذی ربط با تقاضای مالک خصوصی یا تعاونی با پرداخت عوارض و بهای خدمات قانونی طبق قوانین و مقررات مربوطه پروانه صادر کنند.

ماده ۶۰

رعایت مواد (۲) و (۳) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار در تدوین آیین نامه های اجرایی این قانون الزامی است.
قانون فوق مشتمل بر شصت ماده و سی و پنج تبصره در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ اول اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و نود و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۹/۲/۱۳۹۴ به تأیید شورای نگهبان رسید.

پیوست دوم

نحوه محاسبه و اعمال تسعیر دارایی‌ها

پس از انتشار ماده ۲۴ لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور (نحوه محاسبه و اعمال تسعیر دارایی‌ها) برخی از مسئولان و کارشناسان نسبت به این موضوع نقد و انتقاداتی داشتند.

ماده (۴۶) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور مصوبه کمیسیون مشترک رسیدگی به لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور در مجلس شورای اسلامی می‌باشد.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در مرحله تصویب این ماده در مجلس شورای اسلامی گزارشی تهیه کرده است که پاسخگوی ابهامات و انتقادات است.

مقدمه

در فرآیند شکل‌گیری قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور یکی از موضوعاتی که در رسانه‌ها و در بین کارشناسان مورد بحث قرار گرفت، موضوع نحوه محاسبه و اعمال تسعیر دارایی‌ها بود.

علت چالش‌برانگیز بودن این موضوع برمی‌گردد به ماده ۲۴ لایحه مزبور^۱ که به نحوه

۱. ماده ۲۴ لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور:

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در مرحله تصویب این ماده در مجلس شورای اسلامی گزارش ذیل را تهیه که پاسخگوی ابهامات و انتقادات منتقدین می‌باشد.

گزارش مورخ ۲۸/۶/۱۳۹۳ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در خصوص ماده ۲۴ لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور

به گزارش روابط عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، پس از موفقیت در زمینه کنترل نرخ تورم که خود در نتیجه رعایت انضباط پولی و مالی و ثبات بخشی به بازار ارز حاصل گردید، فرصت و زمینه مناسبی برای سیاستگذاران کشور فراهم شد تا به تنظیم و تبیین راه کارهای خود برای رفع مشکل رکود اقتصادی به شیوه غیرتورمی پردازند. در همین راستا و در اولین گام، دولت رویکردهای مورد نظر خود را در قالب بسته خروج غیرتورمی از رکود که نتیجه همفکری و تلاش جمعی دستگاه‌های اقتصادی کشور در این زمینه بود، به بته نقد کارشناسان و فعالین اقتصادی گذاشت. متعاقباً و به منظور طی مراحل قانونی و کسب نظرات اصلاحی نهاد قانون‌گذار، لایحه «رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور» تقدیم نمایندگان محترم مجلس گردید تا پس از جلب حمایت آن نهاد محترم، پشتوانه مستحکم‌تری برای اجرای تصمیمات دولت در این زمینه حاصل آید.

در این میان، ماده ۲۴ لایحه مزبور که به نحوه تصفیه تعهدات نظام بانکی در خصوص تأمین ارز واردکنندگان و بدهی دولت به بانک مرکزی و بانک‌ها از محل تسعیر دارائی‌های ارزی بانک مرکزی اختصاص دارد، به دلیل شباهت ظاهری آن با رویکرد مد نظر دولت دهم در این زمینه، موضوع طرح مباحث و ایراد شبهاتی در فضای رسانه‌ای بوده است. حساسیت موضوع بیشتر از آنجا ناشی می‌شود که دولت پیشین در خرداد ماه سال گذشته بنا داشت تا با استناد به بند (ب) ماده ۲۶ قانون پولی و بانکی کشور (مصوب سال

تبصره: گزارش اجرای این ماده شامل جزئیات اطلاعات مربوط به نحوه محاسبه مازاد حاصل از ارزیابی خالص دارایی‌های خارجی، اقلام تشکیل‌دهنده تعهدات ارزی با نرخ رسمی ارز، نحوه قطعی شدن این تعهدات هر سه ماه یک بار توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و اقتصادی مجلس شورای اسلامی و دیوان محاسبات کشور ارسال می‌شود.

۱۳۵۱) نسبت به تصفیه بدهی دولت، شرکت‌ها و بانک‌های دولتی به بانک مرکزی اقدام نماید. لازم به ذکر است مطابق بند (ب) ماده ۲۶ قانون پولی و بانکی کشور، "سود احتمالی حاصل از تغییر برابری‌های قانونی نسبت به طلا و پول‌های خارجی و اتفاقات ناشی از قوه قهریه به مصرف استهلاک اصل و بهره بدهی‌های دولت به بانک مرکزی ایران خواهد رسید و مازاد آن به خزانه دولت تحویل خواهد شد". در این رابطه، در مجمع عمومی بانک مرکزی در خرداد ماه سال ۱۳۹۲ از محل تغییر نرخ ارز حدود ۷۴۰ هزار میلیارد ریال سود شناسایی گردید و مقرر شد مبلغ مذکور صرف تصفیه بدهی دولت (شامل شرکت‌های دولتی) و بانک‌های دولتی به بانک مرکزی گردد.

مصوبه مذکور با مخالفت صریح و حساسیت شایسته نمایندگان محترم مجلس و انتقاد خیل کثیری از کارشناسان و صاحب‌نظران اقتصادی مواجه شد. در نهایت و با تصویب «قانون نحوه محاسبه و اعمال تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران» از سوی نمایندگان محترم مجلس، مصوبه مجمع عمومی بانک مرکزی در این خصوص نقض گردید و دولت وقت از حصول به اهداف خود در این زمینه بازماند. مطابق ماده واحده قانون مزبور «تفاوت ناشی از تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی بانک مرکزی که از تغییر نرخ برابری ارز، طلا و جواهرات ایجاد می‌شود، صرفاً ناشی از ارزیابی حسابداری است و سود تحقق یافته تلقی نمی‌گردد و مشمول مالیات نیست و مابه‌التفاوت آن در حسابی تحت عنوان «مازاد حاصل از ارزیابی خالص دارایی‌های خارجی» منظور و در بخش سرمایه بانک مرکزی ذیل حساب اندوخته‌ها در ترازنامه منعکس و گزارش می‌شود. مانده این حساب صرفاً بابت جبران زیان‌های احتمالی آتی بانک مرکزی ناشی از تغییر (کاهش) برابری‌های قانونی ارز (تسعیر) قابل استفاده است. مطابق تبصره (۱) ذیل ماده واحده مذکور، نرخ برابری ارز مطابق ساز و کار قانونی توسط بانک مرکزی تعیین می‌گردد و بر اساس تبصره (۲) ماده یاد شده مفاد قانون از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا می‌باشد. علاوه بر این، بر اساس تبصره (۳) ذیل ماده واحده مزبور، بند (ب) ماده (۲۶) قانون پولی و بانکی کشور مصوب سال ۱۳۵۱ منسوخ گردید.

با توجه به تجربه سال گذشته، درج ماده ۲۴ در لایحه پیشنهادی دولت یازدهم در ظاهر

امر تداعی کننده مسائل گذشته و بروز و طرح شبهاتی مبنی بر رفتار دوگانه تصمیم‌گیران اقتصادی دولت در این زمینه بوده است. در ادامه ضمن تشریح الزامات توجیهی درج ماده ۲۴ در لایحه پیشنهادی دولت، سعی خواهد شد مقایسه‌ای شفاف و منصفانه از رویکرد دولت قبل در خصوص استفاده از ظرفیت بند (ب) ماده ۲۶ قانون پولی و بانکی برای تصفیه بدهی‌های دولت و پیشنهاد ارایه شده از سوی دولت یازدهم در قالب ماده ۲۴ لایحه «رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و و ارتقاء نظام مالی کشور» ارایه گردد.

تجارب سال‌های گذشته گویای این موضوع هستند که اتکای بیش از اندازه به رشد پایه پولی برای رفع کاستی‌ها و عدم کارایی‌های موجود و بی‌توجهی به رعایت سازگاری در سیاست‌گذاری، در بلندمدت نتیجه‌ای بجز تورم‌های شتابنده و بی‌ثباتی در بازار دارایی‌ها به همراه نخواهد داشت. در طول سال‌های گذشته، اتخاذ رویکردهای انبساطی شدید از سوی دولت نظیر طرح بنگاه‌های زودبازده، طرح مسکن مهر و تأمین بخشی از منابع موردنیاز طرح هدفمندسازی یارانه‌ها از محل منابع بانک مرکزی، زمینه‌ساز افزایش بدهی بانک‌ها (و در رأس آن بانک مسکن) و بخش دولتی (شامل شرکت‌های دولتی) به بانک مرکزی و در نهایت رشد بالای پایه پولی از این محل بوده است. نتیجه محتمم زیاده‌روی در این زمینه، افزایش نرخ تورم و افزایش قابل ملاحظه نرخ ارز و تضعیف پول ملی در چند سال گذشته بوده است. وجود تورم انباشته به همراه حجم بالای نقدینگی تزریق شده به اقتصاد و تداوم در ناسازگاری میان سیاست‌های پولی و ارزی، در عمل ثبات بازار ارز را در معرض تهدید قرار داد و با بروز و تشدید تحریم‌های بین‌المللی، نرخ ارز در کشور با جهش شدیدی مواجه و بازار ارز به شدت متلاطم گردید. مخالفت کارشناسان و صاحب‌نظران اقتصادی و نمایندگان محترم مجلس با رویه مورد نظر دولت وقت برای تصفیه بدهی خود و شرکت‌های دولتی به نظام بانکی از محل ذخیره تسعیر، بیش از هر چیز بر ممانعت از شکل‌گیری چنین رویه ناصوابی در دولت‌های بعد، یعنی افراط در بی‌انضباطی پولی و مالی و پاک کردن نشانه‌های بی‌انضباطی مزبور از محل نتایج آن (افزایش ذخیره تسعیر دارایی‌های خارجی بانک مرکزی در نتیجه افزایش نرخ ارز)، متمرکز بوده است.

تعمیل و تمرکز بیش از اندازه دولت قبل بر تصفیه بدهی‌های خود - که خود نتیجه

رویکرد غیرمنضبطانه دولت قبل بوده است - باعث شد تا دولت دهم علیرغم آگاهی نسبت به لزوم ایفای تعهدات شبکه بانکی در خصوص تأمین ارز مورد نیاز واردکنندگان، عمداً از این مهم چشم‌پوشی نماید. در سال‌های گذشته و در فاصله زمانی انتقال از نرخ ارز مرجع به نرخ ارز مبادله‌ای و نابسامانی‌های بازار ارز، بخشی از تعهدات شبکه بانکی در خصوص تأمین ارز واردکنندگان بی‌پاسخ ماند و از این محل مشکلات زیادی برای واردکنندگان ایجاد گردید. این در حالی است که واردکنندگان مزبور با پرداخت مابه‌ازای ریالی ارز مورد نیاز، تعهدات خود به شبکه بانکی را با نرخ و ضوابط آن روز ایفا نموده بودند. برخی دیگر از واردکنندگان نیز که در چارچوب قراردادهای فاینانس نسبت به واردات محموله‌های خود اقدام نموده بودند، در نتیجه تغییرات نرخ ارز با مشکلات مشابهی مواجه شدند. هر چند که در ادامه و با ابلاغ بخشنامه ۱۰۱۵/۶۰ در آذرماه سال ۱۳۹۲، از بلا تکلیفی واردکنندگان در این زمینه تا حدودی کاسته شد، لیکن از این محل تعهداتی بر عهده نظام بانکی قرار گرفته که در صورت عدم تأمین منبع مناسب برای پاسخگویی به آن، ایفای تدریجی آن در آینده لاجرم به شکل افزایش پایه پولی بروز خواهد داشت. تجارب موجود در خصوص یکسان‌سازی نرخ ارز در سال‌های آغازین دهه ۱۳۷۰ و ۱۳۸۰ نیز موید اهمیت توجه به این موضوع می‌باشد. بی‌توجهی به تعهدات موجود از این محل یکی از دلایل اصلی رشد نقدینگی در نیمه اول دهه ۱۳۷۰ بود، لیکن با تعیین سازوکارهای مناسب در مرحله دوم یکسان‌سازی نرخ ارز، از بروز مجدد چنین پدیده‌ای در دهه ۱۳۸۰ جلوگیری به عمل آمد. از آنجا که بخشنامه فوق‌الاشاره مبنای تشخیص و تصفیه تعهدات نظام بانکی برای تأمین ارز واردکنندگان خواهد بود، طرح شبهه در خصوص ایجاد رانت برای واردکنندگان از محل اجرای ماده ۲۴ لایحه پیشنهادی دولت منطقی نیست. ضمن آن که ماده ۲۴ ناظر بر تصفیه تعهدات نظام بانکی در خصوص تأمین ارز مورد نیاز واردکنندگان تا پایان سال ۱۳۹۱ بوده و مربوط به دوره فعالیت دولت یازدهم نیست و قاعدتاً برای محاسبه مابه‌التفاوت دقیق تفاوت تسعیر باید به میزان تعهدات نیز توجه می‌شد که علیرغم گزارش کارشناسان مربوطه در بانک مرکزی مورد توجه واقع نشده است.

التزام عینی دولت یازدهم به رعایت انضباط پولی و حساسیت شدید رئیس محترم

جمهور نسبت به رشد پایه پولی، یکی از دلایل اصلی توجه به تأمین یک منبع مناسب برای پاسخگویی به تعهدات یاد شده و عدم افزایش پایه پولی از این محل به شمار می‌آید. دولت یازدهم بیش از هر چیز به دنبال آن است که دستاوردهای حاصله در خصوص ارتقاء انضباط پولی و مالی که در نتیجه اصلاح رویه تأمین مالی طرح مسکن مهر، کنترل بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی و رعایت چارچوب‌های انضباطی در تنظیم لوایح و اصلاح قانون بودجه به دست آمده، در سال‌های پیش‌رو نیز کماکان حفظ و تقویت شود.

هدف اصلی ماده ۲۴ نیز این است که علاوه بر تأمین یک منبع مناسب برای تصفیه تعهدات نظام بانکی برای تأمین ارز مورد نیاز واردکنندگان و جلوگیری از پولی شدن آن، صورت‌های مالی بانک‌های دولتی و بانک مرکزی را شفاف‌تر سازد. لذا برخلاف مطالب مطرح شده از سوی برخی منتقدین، رویکرد پیشنهادی دولت به هیچ عنوان واجد آثار پولی نیست، در عین حال که پس از شفاف‌سازی صورت‌های مالی بانک‌ها و تصفیه بدهی دولت‌های قبل، زمینه بهتری برای نظارت بر عملکرد دولت و ارزیابی میزان تبعیت آن از چارچوب‌های انضباطی فراهم می‌گردد.

مطابق ماده ۲۴ لایحه «رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور»، به منظور اصلاح صورت‌های مالی بانک‌ها و تنظیم روابط مالی آن‌ها با بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و ایجاد شرایط لازم برای افزایش توان تأمین مالی واحدهای تولیدی، به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود از محل حساب مازاد حاصل از ارزیابی خالص دارایی‌های خارجی پس از تأمین تفاوت ریالی تعهدات ارزی قطعی با نرخ ارز مرجع، ناشی از واردات کالاها و خدمات تا پایان سال ۱۳۹۱ باقیمانده را حداکثر به میزان چهارصد هزار میلیارد ریال به مصرف تصفیه مطالبات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از دولت و بانک‌های دولتی و مطالبات بانک‌ها از دولت که تا پایان سال ۱۳۹۲ ایجاد شده‌اند، برساند. نحوه تخصیص و تصفیه مطالبات مذکور توسط کارگروهی مرکب از رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، وزیر امور اقتصادی و دارایی و معاون برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور تعیین خواهد شد. همانطور که در نص صریح ماده ۲۴ نیز به آن تأکید شده، پیشنهاد ارایه شده از سوی دولت یازدهم در خصوص

تصفیه تعهدات نظام بانکی برای تأمین ارز مورد نیاز واردکنندگان تماماً به عملکرد و رفتار غیرمنضبطانه دولت قبل مربوط می‌شود. این امر در خصوص تصفیه بدهی دولت نیز مصداق دارد؛ چرا که دولت یازدهم به تازگی سال اول فعالیت خود را پشت سر گذاشته و ایراد هر گونه شائبه‌ای مبنی بر این که دولت یازدهم قصد دارد از طریق این ماده عملکرد خود را پوشش دهد، موضوعیت ندارد. بنابراین، متن پیشنهادی ماده ۲۴ لایحه به هیچ عنوان به معنی اتخاذ رویه ناصواب گذشته در بهره‌گیری افراطی از حق الضرب پول و پاک کردن آثار بی‌انضباطی پولی و مالی دولت یازدهم از محل افزایش نرخ ارز نمی‌تواند تلقی شود.

تفاوت‌های نهادی و قابل ملاحظه مراجع تصمیم‌گیری در خصوص برنامه‌های دولت‌های دهم و یازدهم برای تصفیه بدهی دولت از محل ذخیره تسعیر دارایی‌های خارجی بانک مرکزی، یکی دیگر از تمایزات اساسی رویکرد دولت‌های مزبور به حساب می‌آید. در حالی که دولت دهم در اجرای چنین تصمیم خطیری صرفاً به تصویب آن در مجمع عمومی بانک مرکزی و در چارچوبی فراتر از اختیارات بند (ب) ماده ۲۶ قانون پولی و بانکی کشور اقدام نموده بود، دولت یازدهم درخواست خود در این زمینه را در چارچوب پیشنهادی شفاف همراه با ذکر جزئیات مربوطه، به مجلس محترم ارائه نموده است. بدیهی است نمایندگان محترم مجلس نیز با عنایت به تمامی جوانب موضوع و استدلال‌های کارشناسی و مصالح اقتصادی کشور در این زمینه تصمیم‌گیری خواهند نمود و هر تصمیمی که در این زمینه اتخاذ شود، مورد احترام دولت خواهد بود.

در پایان تأکید می‌نماید که برخلاف مطالب مطرح شده از سوی برخی منتقدین ماده ۲۴ و القاء کنندگان اشتباه بودن تصمیم مجلس شورای اسلامی در سال گذشته و پی بردن دولت یازدهم به خطای پیش آمده در لغو بند (ب) ماده ۲۶ قانون پولی و بانکی کشور، رویکرد دولت یازدهم در این زمینه به هیچ عنوان نقض ماده واحده «قانون نحوه محاسبه و اعمال تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران» و رجعت به بند (ب) ماده ۲۶ قانون پولی و بانکی و ایجاد مجدد زمینه رفتار غیرمنضبطانه پولی و مالی دولت‌ها و پاک کردن آثار آن از طریق افزایش نرخ ارز و تضعیف ارزش پول ملی نمی‌باشد. بانک مرکزی ضمن تأیید و احترام به تصمیم قبلی مجلس محترم شورای

اسلامی در این زمینه، به دنبال آن است که با لحاظ یک استثناء در ماده واحده مزبور، ضمن پاسخ به نیاز مبرم تصفیه مطالبات واردکنندگان از نظام بانکی و جلوگیری از افزایش پایه پولی از این محل، صرفاً برای یک مرتبه شفاف‌سازی حساب‌ها و تصفیه بدهی دولت به بانک‌ها و بانک مرکزی از محل تسعیر ذخایر خارجی بانک مرکزی فراهم گردد و به این وسیله ضمن ارتقاء شفافیت صورت‌های مالی بانک‌ها و بانک مرکزی، از افزایش نقدینگی و تورم از محل تصفیه مطالبات واردکنندگان نیز جلوگیری به عمل آورد.

بدیهی است که در این چارچوب «قانون نحوه محاسبه و اعمال تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران» در آینده کماکان جاری و ساری خواهد بود.

ماده ۲۶ قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۸/۴/۱۳۵۱ با اعمال اصلاحات:

الف - دولت موظف است در مقابل زیان‌های احتمالی حاصل از تغییر برابری‌های قانونی نسبت به طلا و پول‌های خارجی و اتفاقات ناشی از قوه قهریه اسناد خزانه بی‌نام با سررسید معین صادر و به بانک مرکزی ایران تسلیم نماید.

ب - سود احتمالی حاصل از تغییر برابری‌های قانونی نسبت به طلا و پول‌های خارجی و اتفاقات ناشی از قوه قهریه به مصرف استهلاك اصل و بهره بدهی‌های دولت به بانک مرکزی ایران خواهد رسید و مازاد آن به خزانه دولت تحویل خواهد شد. (اصلاحی ۳۱/۶/۱۳۹۲ حذف شده است)

ج - سود و زیان ناشی از اجرای موافقت‌نامه‌های پرداخت موضوع بند هـ ماده ۱۲ این قانون به حساب دولت منظور خواهد شد.

قانون نحوه محاسبه و اعمال تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۳۱/۶/۱۳۹۲

ماده واحده - تفاوت ناشی از تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی بانک مرکزی که از تغییر نرخ برابری ارز، طلا و جواهرات ایجاد می‌شود، صرفاً ناشی از ارزیابی حسابداری است و سود تحقق یافته تلقی نمی‌گردد و مشمول مالیات نیست و مابه‌التفاوت آن در

حسابی تحت عنوان «مازاد حاصل از ارزیابی خالص دارایی‌های خارجی» منظور و در بخش سرمایه بانک مرکزی ذیل حساب اندوخته‌ها در ترازنامه منعکس و گزارش می‌شود. مانده این حساب صرفاً بابت جبران زیان‌های احتمالی آتی بانک مرکزی ناشی از تغییر (کاهش) برابری‌های قانونی ارزش (تسعیر) قابل استفاده است.

تبصره ۱- نرخ برابری ارزش مطابق ساز و کار قانونی توسط بانک مرکزی تعیین می‌گردد.

تبصره ۲- مفاد این قانون از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا است.

تبصره ۳- با تصویب این قانون بند (ب) ماده (۲۶) قانون پولی و بانکی کشور مصوب سال ۱۳۵۱ نسخ می‌گردد.

پیوست سوم

نظرخواهی دولت از کارشناسان برای نقد برنامه خروج از رکود

دولت یازدهم در دو مرحله (یکبار پس از گزارش اول و یکبار پس از ارائه گزارش دوم) از صاحب‌نظران، کارشناسان و مسئولان درخواست نمود ضمن نقد و بررسی گزارش‌های مذکور نظرات اصلاحی خود را به دولت اعلام نمایند.

در این پیوست فهرستی از اسامی و موضوعاتی که در این خصوص در رسانه‌های دیداری و شنیداری ارائه شده افرادی که در این خصوص در روزنامه‌ها در خصوص این قانون اظهارنظر کرده‌اند با ذکر عنوان مطلب و محل انتشار آن آورده شده است.

مقدمه

دولت یازدهم در دو مرحله (یکبار پس از گزارش اول و یکبار پس از ارائه گزارش دوم) از صاحب‌نظران، کارشناسان و مسئولان تقاضای نقد و بررسی گزارش‌های مذکور را داشته و از آنها درخواست نمود تا نظرات اصلاحی خود را برای دولت ارسال نمایند.

این رویکرد دولت، در نوع خود در نظام تصمیم‌گیری کشور سابقه نداشته که دولت قبل از تقدیم لایحه به مجلس شورای اسلامی، بسته مربوطه را طی دو گزارش از طریق رسانه‌ها جهت اظهارنظر در اختیار عموم قرار دهد. گزارش‌های اول و دوم خروج از رکود

با عناوین «چرایی بروز رکود تورمی و جهت‌گیری‌های برون رفت از آن» و «سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج غیرتورمی از رکود طی سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴» با فاصله زمانی حدوداً دو هفته در تیرماه سال جاری در پایگاه اطلاع‌رسانی دولت انتشار یافت. هدف از انتشار عمومی این گزارش‌ها علاوه بر اطلاع فعالان اقتصادی از برنامه اقتصادی دولت، دریافت نقد و نظر کارشناسان اقتصادی برای اصلاح این برنامه بود.

این دو گزارش فرصتی را برای بحث و گفتگوهای کارشناسی در مطبوعات و رسانه‌ها به وجود آورد و از این حیث باعث شد گروهی از صاحب‌نظران اقتصادی خارج از دولت نیز بتوانند سهمی در سیاست‌گذاری دولت داشته باشند. همچنین انتشار این دو گزارش سبب شد فعالان اقتصادی از تحلیل دولت از شرایط اقتصاد کشور در دولت یازدهم مطلع و اطمینان حاصل نمایند دولت نسبت به شرایط اقتصادی کشور منفعل نبوده و با انجام بررسی‌های کارشناسی، عزمی جدی برای عبور از شرایط فعلی را دارد. اساساً بحث «عدم تقارن اطلاعات» بین دولت و فعالان اقتصادی یکی از عواملی است که می‌تواند منجر به عدم توفیق سیاست‌های اقتصادی شود. به خصوص در وضعیتی که بروز شرایط نامطلوب اقتصادی در سال‌های گذشته فضای اطمینان بین دولت و مردم را خدشه‌دار کرده است، لذا ترمیم اطمینان بین مردم و دولت یکی از کارکردهای کلیدی این دو گزارش بوده است.

بر این اساس طی ماه‌های مرداد و شهریور سال ۱۳۹۳ نظرات و نقدهای متعددی درباره این دو گزارش در رسانه‌های مختلف انتشار یافت و برخی نیز به پایگاه اطلاع‌رسانی دولت ارسال شد. تمامی نقدها و نظرات ارسال شده به پایگاه اطلاع‌رسانی و بخش عمده‌ای از نقدها و نظرات منتشر شده در رسانه‌های مختلف (از جمله روزنامه‌های اقتصادی، سایت‌های خبری - تحلیلی معتبر و پربازدید، صدا و سیما و...) مورد بررسی، تحلیل و دسته‌بندی قرار گرفت و برخی از اشکالات و پیشنهادهای مفید نیز سبب ایجاد تغییرات در مجموعه سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج از رکود شد.

فراخوان دولت با استقبال کارشناسان، صاحب‌نظران، اقتصاددانان و فعالان اقتصادی مواجه شد و افراد بسیاری در خصوص این گزارش اظهار نظر کرده و محتوای گزارش را نقد و بررسی نمودند. در ادامه فهرستی از افرادی که در روزنامه‌ها در خصوص این

قانون اظهارنظر کرده‌اند با ذکر عنوان مطلب و محل انتشار مطلب ذکر گردیده است.

الف - بخش سیاست‌های اقتصاد کلان

۱	سیاست‌های کاهش تورم در دستور کار دولت ^۱	هادی حق‌شناس
۲	بسته‌ای برخلاف گمانه‌زنی‌ها ^۲	پویا جبل‌عاملی
۳	نگاهی به دو محور بسته ضد رکود ^۳	حسین عبده تبریزی
۴	فرصت تاریخی به بند کشیدن هیولای تورم ^۴	سیدمهدی برکچیان
۵	فرصت‌های بسته رکود زدایی ^۵	احمد مجتهد
۶	پیام بهار ۴٫۶ درصدی ^۶	پویا جبل‌عاملی
۷	جذب سرمایه خارجی؛ مؤثرترین نسخه رکود زدایی ^۷	سید کامیل طیبی
۸	هفت توصیه برای تکمیل یک برنامه ^۸	دکتر بهروز هادی‌زنوز
۹	نگاه تک‌بعدی به اقتصاد محکوم به شکست است. ^۹	فرشاد مؤمنی
۱۰	جهت‌گیری اصلاح قیمت‌ها ^{۱۰}	حسین راغفر
۱۱	نقد سیاست‌های پولی بسته ضد رکود ^{۱۱}	حجت قندی
۱۲	بسته خروج از رکود و دولت حداکثرکننده درآمد ^{۱۲}	علی چشمی
۱۳	همفکری برای حل مشکلات ^۱	فرشاد مؤمنی

۱. روزنامه آرمان (۲/۵/۱۳۹۳)

۲. روزنامه دنیای اقتصاد (۵/۵/۱۳۹۳)

۳. روزنامه دنیای اقتصاد (۵/۱۳۹۳/۲۳)

۴. روزنامه دنیای اقتصاد (۵/۱۳۹۳/۲۷)

۵. روزنامه دنیای اقتصاد (۵/۱۳۹۳/۳۰)

۶. روزنامه دنیای اقتصاد (۵/۷/۱۳۹۳)

۷. روزنامه دنیای اقتصاد (۲/۶/۱۳۹۳)

۸. روزنامه دنیای اقتصاد (۱۳۹۳/۵/۳۰)

۹. روزنامه شرق (۵/۵/۱۳۹۳)

۱۰. روزنامه آرمان (۶/۵/۱۳۹۳)

۱۱. روزنامه دنیای اقتصاد (۱۴/۵/۱۳۹۳)

۱۲. روزنامه دنیای اقتصاد (۲۲/۵/۱۳۹۳)

ب - بخش سیاست‌های بهبود فضای کسب و کار و تأمین منابع مالی

- ۱ زمان اصلاحات اساسی در نظام بانکی فرا رسید^۲ غلامحسین شافعی
- ۲ صندوق توسعه و خروج از رکود^۳ مهدی حسینی - اباذر کریمی
- ۳ عرضه اولیه؛ نوش داروی بازار^۴ اسماعیل غلامی
- ۴ دولت، مشکلات واقعی را درست نشناخته است^۵ حسن سبحانی
- ۵ میوه ممنوعه بسته ضد رکود^۶ ناصر یارمحمدیان
- ۶ سیاست‌گذاران به فکر توسعه بورس نبودند^۷ بهروز خدارحمی
- ۷ حمایت یک‌طرفه از بانک‌ها در لایحه حمایت از تولید^۸ محمدرضا بهرامن
- ۸ وام آسان با نرخ منطقی^۹ حسن خوش‌پور
- ۹ رکود، توجیه وام ارزان نیست^{۱۰} دکتر حجت‌الله صیدی
- ۱۰ دولت مداخله نکند^{۱۱} پویا جبل‌عاملی

ج - بخش فعالیت‌ها و تحرک‌های خروج از رکود

- ۱ بسته پیشنهادی، ربطی به سیاست‌های تعدیل ندارد^{۱۲} مهدی عسلی
- ۲ بازار سرمایه و خروج از رکود با تورم مدیریت شده^{۱۳} علی سنگینیان

-
۱. روزنامه تعادل (۲۷/۶/۱۳۹۳)
 ۲. روزنامه دنیای اقتصاد (۲۶/۵/۱۳۹۳)
 ۳. روزنامه دنیای اقتصاد (۲۷/۵/۱۳۹۳)
 ۴. روزنامه تعادل (۳۰/۵/۱۳۹۳)
 ۵. روزنامه تعادل (۱/۶/۱۳۹۳)
 ۶. روزنامه دنیای اقتصاد (۳/۶/۱۳۹۳)
 ۷. روزنامه دنیای اقتصاد (۲۹/۵/۱۳۹۳)
 ۸. روزنامه تعادل (۳۰/۵/۱۳۹۳)
 ۹. روزنامه دنیای اقتصاد (۱/۶/۱۳۹۳)
 ۱۰. روزنامه دنیای اقتصاد (۱/۶/۱۳۹۳)
 ۱۱. روزنامه دنیای اقتصاد (۱/۶/۱۳۹۳)
 ۱۲. روزنامه دنیای اقتصاد (۳/۶/۱۳۹۳)
 ۱۳. روزنامه دنیای اقتصاد (۲۲/۵/۱۳۹۳)

۳	صنعت فولاد، راهکار مناسب برای خروج از رکود و ایجاد اشتغال ^۱	داریوش اسماعیلی
۴	آسیب‌شناسی بسته پیشنهادی دولت برای خروج از رکود ^۲	فرشاد مؤمنی
۵	چند نکته پیرامون بسته خروج غیر تورمی از رکود ^۳	مرتضی افقه
۶	گذر از یک باور غلط ^۴	حسین حقگو
۷	نگاه برنامه‌ای به بسته پیشنهادی ^۵	جمشید پژویان
۸	بحران ملی بهره‌وری؛ عنصر اصلی شیوع فقر ^۶	فرشاد مؤمنی
۹	درک صحیح از محیط و شرایط اقتصاد ملی یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر برای نظام تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری است. ^۷	محمد خوش‌چهره
۱۰	نیمه‌پنهان خروج از رکود ^۸	علی فرح‌بخش

۱. روزنامه تعادل (۲/۶/۱۳۹۳)

۲. روزنامه آرمان (۴/۵/۱۳۹۳)

۳. روزنامه آرمان (۱۳/۵/۱۳۹۳)

۴. روزنامه تعادل (۳۰/۵/۱۳۹۳)

۵. روزنامه آرمان (۶/۵/۱۳۹۳)

۶. روزنامه شرق (۱۳/۵/۱۳۹۳)

۷. روزنامه آرمان (۱۴/۵/۱۳۹۳)

۸. روزنامه دنیای اقتصاد (۲۹/۵/۱۳۹۳)

این کتاب شامل چهار بخش «کلیات»، «سیاست‌های اقتصاد کلان»، «سیاست‌های بهبود فضای کسب و کار و تأمین منابع مالی» و «فعالیت‌ها و تحرک‌های خروج از رکود» می‌باشد.

اهم نتایج مثبتی را که می‌توان از مطالعه کتاب بدست آورد:

- ۱- درک بهتر مفاهیم و مبانی قانون توسط مجریان و ذی‌نفعان و تمهید اجرای صحیح مفاد آن
- ۲- ایجاد بستر مناسب برای تحقیق دانشجویان و محققان حوزه حقوقی و اقتصادی کشور
- ۳- استفاده از الگوی تهیه لایحه خروج از رکود در تدوین و تنظیم سایر لوایح و قوانین مهم

۴۰۰۰۰ ریال